A.C. Joshi Library
P.U., Chandigarh

MSS No. 513 Subject Jyotisa

Name of MSS Shri Narpati Jai Chanderiya Tika

Author

Period Folios 199

Script Devnagiri Source Bhai Buta Singh Pratap Singh Amritsar

Missing Folios

513

श्रीनरपतिजयचन्द्रीय
१००पत्रक॥ ल० अ०१५ पं०अ०पू०

ह० ल०

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ
ਨਰਪਤੀ ਜਿਯਚਰੀਆ ਸਟੀਕ:

513
੪
੫

ਵੈਤੁਨ

ਸ੍ਰੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸੰ ਕਥਾ

ਸੰਨ ੧੯੨੩

मेता

श्री ॐ श्रीगणेशाय नमः ॐ नमः सरस्वत्यै श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः नत्वा गुरुं च विबुधं नरसिंहमीशं तत्तद्दीयदययागतार्थसा-

र्थः एतत्स्वरोदयसमुद्रगतिप्रसिद्धैः व्याख्यापनीं नरहरीः प्रकरोति रम्यां १ श्रीभैरवेन्द्रपदपंकजसेवनार्थं कीर्त्तिः समस्तवि-

न० ज० बुधान स्वकृत्युगम्य पावेयदा हि भवति श्रवणैकरापि तद्भावनैकरतताद्व्यनसाश्रयत्वात् २ प्रारिप्सितपरिसमाप्तेर्निर्व्यू-

ज० टी० हमभिलषमानः कवि दैवतानमस्काररूपं मंगलमाचरति अव्यक्तमिति ॐ अव्यक्तमक्षयं सूक्ष्मं नानायोगिनोपि य स-

१ दानंदस्वरूपं यत्तद्धं देवं ब्रह्म सर्वगं १ तद्ब्रह्माहं वंदे कीदृशं अव्यक्तं न विभिन्नं यस्मात्सर्वस्य प्रपंचस्य तद्रूपात् एवमेवाद्वितीये

वृद्धनेहनानास्ति किंचनेति यद्वा लौकिकासाक्षात्कारा विषयमतीन्द्रियमित्यर्थः अक्षयं कीदृशं अक्षयं नाशोपगमो यस्य

नित्यमित्यर्थः शांतं निरुपद्रवं निर्विकारमिति यावत् नितांतमित्यर्थे न योगिनां तद्ध्यानवतां प्रियं ... तद्विषयत्वे ज्ञेयत्वात् ।

यद्वा आनंदस्वरूपं नित्यमिति आयस्त्वाभिव्यक्तिरानंदः सर्वमोदनदशायामेव संभवति आनंदब्रह्म ... रूपं तन्मे

दे प्रतिष्ठितमिति श्रवणात् तेन सर्वगं सर्वव्यापिइत्यर्थः १ विबुधविबुधवंद्यां भारतीं वंदमानः प्रवरचतुरभावं दातृका-

मो जनेभ्यः नरपतिरिति लोके ख्यातनामाभिधास्ये नरपतिजयचर्यानामकं शास्त्रमेतत् २ नरपतिरिति शब्देन व्याख्यानमाह

नरपतिः राजा नरस्य जयचर्या राज्येन प्रपरिपाटी सा नरपतिजयचर्या तन्नामकमेतत् वक्ष्यमाणस्वरोदयशास्त्रं नरपतिरिति लोके

प्रख्याताभिधानोहं नमि... धास्ये कथयामि कीदृशं भारतीं सरस्वतीं वंदमानो नमस्कुर्वाणः कीदृशीं विविधा स्तुवः पंडिता-

स्तेषां वंद्यां नमस्करणीयां किं विशिष्टेभ्यः जनेभ्यः इतिरित्याशंक्याह जनेभ्यो लोकेभ्यः प्रचुरं स्नेहं चतुरभावं चातुर्यं दातुकामः कर्तु-

कामः एः सकलजनानिवासीः पूर्वं ग्रंथं सफलताभिप्रायेणोपजीव्यपूर्वग्रंथानामानुपदर्शयति २ कृता दीयानसान्मूपतया

पुरुषयामलं ... एतान् ग्रंथान्नाकृताविधायाधीत्यर्थः ३ वकारांच त्रिमेदं च स्वरास्तेस्त

राम

१

गणेशं भूवलं मातृवृं नानलं परं स्वरभैरवं ४ शास्त्रस्य [illegible] दात्वं च सिद्धांतजयपद्धतिं पुस्तकेंद्र वहौकं चदर्शनं ज्योतिषांतया 2
५ मंत्रतंत्राद्यनेकानि कूटयुद्धानि यानि च तंत्रयुक्ता यथाशास्त्रं च सिद्धिश्च बउवानलं ६ एतेषां सर्वशास्त्राणां [illegible] सा
रोद्धारं भणिष्यामि स्वबुद्ध्यानुकंपया ७ एतेषां शास्त्राणां ज्ञात्वा सारोद्धारतः श्रेष्ठभागः सारोद्धारं यथा स्यात्तथाहं भणिष्यामि यामला
न्कथयिष्यामि यामलानुवृत्त्या यामलादीनि श्रुतेति संबंधः ७ पंचपुस्तकात्मभूपालो स्वर्णोयदि [illegible] तथापि भंगमायाति नृपे हीन
स्वरोदये ८ सर्वज्ञानप्रयोजनमाह पंचसु स्वेति: पत्तिः पदातिः अश्वरूढाः गजारूढास्तेति चतुरंगसाहिनी सेना हीनस्वरोदये
गति प्रतिपक्षस्य उदितस्वरपि तस्याभंगं नाशमायाति स्वरोदय [illegible] सारोदयादि संभवः यथा प्रतिपक्षस्य राज्ञोः स्वरो
दये कुमारबुबायुदये सस्य मृतस्वरोदये सति अस्यार्थः अग्रेवक्ष्यति ८ तावत्तरंति ते धीरा होर्मे साहवसागरं यावत्तं निले च
केस्वराख्यबउवानले ९ तावदिति ते धीराः आहवसागरं संग्रामसमुद्रं तावत्तरंति नोषाहुः स्वरस्यालने यावत्स्वराख्यबउवान
ले स्वराख्यमेव बउवानलो वौर्वाग्निः तत्र चक्रे नोपतति न गच्छति यावदस्य स्वरोदयो न भवति तावदेव संग्रामसागरं तरंती
त्यर्थः तत्र च स्वाभिमतस्वरोदयाज्ञाने ह्यिपे धस्य सिद्धिः कथं भविष्यतीत्याशंक्याह ९ कथंचिद्धिजयी युद्धे स्वरज्ञानं विनान्
पः घुणाक्षरोपमं तस्य युद्धार्थं बलसंग्रहे १० कथंचिदिति यदि कथंचित्स्वरज्ञानं विना संग्रामे नृपो विजयी भवेत् घुणाक्षरोपमं घु
णो नाम काष्ठकीटजातिः प्राणी यथा स एकाष्ठं भक्षयं स्तत्राक्षरं विरचयति तस्य तत्राक्षरकरणे प्रयत्नः एवमज्ञानस्वरो नृपः।
युद्धार्थं बलसंग्रहो युद्धार्थं बलसैन्यं तच्च संग्रामे पितातयमित्यर्थः १० यस्यैकोपि गृहे नास्ति स्वरशास्त्रस्य पारगः रंभास्तंभोपमास्त
स्य निश्चितं तस्य भूपतेः ११ यस्यैक इति रंभास्तंभोपमं कदलीगर्भवन्निःसारं तस्य राज्यमित्यर्थः स्वराज्यस्यैव संग्राह्यत्वात् ११ स्वरशास्त्रं सदा
भ्यासी सत्यवादी जितेंद्रियः तस्मादेशास्त्रयं कर्ता जयश्रीसुखं नृपं भजेत् १२ स्वरशास्त्रेति अस्यार्थो व्यक्त एव १२ दशविधं स्वरं तदेति

श्री
न० ५०
जे० टी०
२

3

सहस्रं शतसंख्यया स्वरोदयबलेप्राप्ते दशघ्न इतिलीलया ५ दशेकेनेति नृपोराजा स्वरोदयबलेप्राप्ते सति एकेनयोधेन दशयोधान्हं।
निमारयति एवं स्वसैन्यमाने नैकगुणे तेन दशगुणितं शत्रुपक्षं हंति १२ पृष्ठेरपि नयोद्धव्यं नृपैहीनस्वरोदयैः स्वरोदयबलेप्राप्ते योद्ध
व्यं शस्त्रकोटिभिः १३ पृष्ठेरित्यस्यार्थो व्यक्त एव १४ ... स्वरतः शकुनज्ञश्च देवज्ञो मंत्रपारगः केरलीचित्रसारज्ञः कीर्तितस्त्रपंच
कं १४ स्वरवेदिनः प्रशस्तस्तेन दर्शन्वाह स्वरज्ञ इत्यादि श्लोकत्रयं व्यक्तार्थमेव १५ श्लोक स्वरचक्राणि चक्राणि भूवलानि बलानि
च ज्योतिषं शकुनं चैव षडंगानि वदाम्यहं ७ मात्रावर्णग्रहोजीवो राशिर्भं पिंडयोगिकौ द्वादशाब्दिकचक्रं च वर्षायनर्तुमासिकं
१८ टीका मात्रेति मात्रास्वरः वर्णस्वरः २ ग्रहः ३ जीवः ४ राशिः ५ नक्षत्र ६ पिंड ७ योग ८ एतेष्वंशेनामजाः यथाद्वादशाब्दा।
दिकं १ वार्षिकः २ अयनं ३ ऋतुः ४ मासः ५ पक्षः ६ तिथिः ७ घटी ८ एतेषांकालजाः दिनफलचक्रं १ एवं तिथिं नक्ष। वार
त्रमिलनात् एकादशचक्रं २ तात्कालिकस्वरचक्रं ३ दिक्स्वरचक्रं ४ पाक्षिकं तिथिचक्रं च घटीस्वरसमन्वितं चक्रं दिनफलाद्यं।
चरस्थिरभेदादिसंयुतं १८ एकादशादिकं चक्रं तिथिवारर्क्षयोगजं तत्कालस्वरचक्रं च चक्रं ... दिक्स्वरसंयुतं २० टीका श्लोक
द्वय टीका प्रबोक्ता एव इतिस्वरचक्रनामानि श्लोक पूर्वशास्त्रेषु यान्युक्तमयाज्ञातानि यानि च चतुराशीति चक्राणि तेषां नामवदा
म्यहं २१ टीका स्वरविवेकवचनादेव चक्रनामानि वक्तुमाह पूर्वशास्त्रेष्विति २१ एकाशीतिपदं चक्रं शतपादं चक्रं शतं चक्रमि
दानवचक्रं कूर्मं पंचविधं तथा २२ भूदेशनगरं क्षेत्रं गृहं कूर्मं च पंचमं राहुकालानलं चक्रं द्विविधं भागभेदतः २३ सूर्यकालानलं। यम
चक्रं चंद्रकालानलं तथा सप्तकालानलं चैव शलाकासप्तकं तथा २४ ... पंचशलाकाख्यं चंद्रचक्रं ततः परं चतुर्थी मातृका २
चक्रं जयचक्रं सतोरणं २५ शनिसूर्यसमायोगात्तथा कालानलद्वयं संघटं च तथा गृहकालानलं कुलाकुलं २६ कुंभचक्रं त्रि
धाप्रोक्तं राशिनक्षत्रसंभवं अहिबीजोपि चक्रं च चक्रं हलद्वयादिके २७ सप्तनाडिकचक्रं च पद्मचक्रं तथैव च खेचारं भूचरं चै

वनाडिकाचक्रमुत्तमं २८ कालचक्रं फणिद्वंद्वं सूर्यचंद्राभिधानतः कविचक्रं द्विधाप्रोक्तं स्थानसाम्यं द्विपूर्वकं ४६ खेलकाख्ये
द्विकं चैवकुलिकास्थानमादिकं कोटचक्राष्टकं प्रोक्तं चतुरस्रादिभेदतः ३० गजाश्वरथचक्रं द्वंद्वं च कुंतिवेदुर्द्धकुरिर्धक्तः शनिसेवा
नृडिमाख्यपल्लिवर्गद्वयं द्वयं ३१ आयाख्यं चविशिंख्याख्यं भानुचक्रं तथैव च श्येनचक्रं तथा तेषां यथा प्रोक्तं ब्रह्मयामले ३२ वर्षं संव
त्सरं चैव मासचक्रं दिनाह्वयं एतानि सर्वचक्राणि ज्ञात्वा युद्धं समाचरेत् ३३ जयेदित्र न संदेहः प्राकृतत्वेपि वैरिणि ३४ इतिच
क्रनामानि एका शीतिपदं सर्वतोभद्रचक्रं १ [illegible] शतपदचक्रं २ नवांश
कचक्रं ३ पृथ्वीकूर्मचक्रं ४ सिंहासनचक्रं ५ भूदेशकूर्मचक्रं ६ नागरकूर्मचक्रं ७ क्षेत्रकूर्मचक्रं ८ गृहकूर्मचक्रं ९ छत्र
चक्रं गजपतेः १० छत्रचक्रं नरपतेः ११ सिंहासनचक्रमश्वपतेः १२ सिंहासनचक्रं नरपतेः १३ सिंहासनचक्रं गजपतेः १४ द्वि
धांगराहुचक्रं १५ षडंगराहुचक्रं १६ दशांगराहुचक्रं १७ सूर्यकालानलचक्रं १८ चंद्रकालानलचक्रं १९ सप्तकालानलचक्रं २०
सप्तसलाकाचक्रं २१ पंचशलाकाचक्रं २२ चंद्रचक्रं २३ प्रथममातृकाचक्रं २४ द्वितीयमातृकाचक्रं २५ तृतीयमातृकाचक्रं २६
चतुर्थमातृकाचक्रं २७ जयचक्रं २८ तोरणचक्रं २९ शशिसूर्यकालानलचक्रं ३० संघट्टचक्रं ३१ गृहकालानलचक्रं ३२ कुलाकुलच
क्रं ३३ कुंभचक्रं द्विधा ३४ प्रस्तारचक्रं ३५ पुनर्द्विधा तुंबरचक्रं ३६ चंद्रिचक्रं ३७ बीजोप्तिचक्रं ३८ हलचक्रं ३९ वृषचक्रं ४० सप्तना
डिकाचक्रं ४१ पद्मचक्रं ४२ खेचरचक्रं ४३ भूचरचक्रं ४४ नाडिकाचक्रं ४५ कालचक्रं ४६ सूर्यफणिचक्रं ४७ चंद्रफणिचक्रं ४८
द्विधाकविचक्रं ४९ द्विधाखेलचक्रं ५० कोटचक्राष्टकं ६० गजचक्रं ६१ अश्वचक्रं ६२ रथचक्रं ६३ वाहचक्रं ६४ कुंतचक्रं ६५ खे
टकचक्रं ६६ छुरिकाचक्रं ६७ धनुश्चक्रं ६८ शनिचक्रं ६९ सेवाचक्रं ७० नरचक्रं ७१ डिंभचक्रं ७२ पल्लिचक्रं ७३ वर्गचक्रं ७४ आयच
क्रं ७५ विशिंचचक्रं ७६ भानुचक्रं ७८ श्येनचक्रं ८० सांवत्सरचक्रं ८१ मासचक्रं ८२ दिनचक्रं ८३ इतिचक्रनामानि श्लोकः स्वरोदयेच

श्री०
नं० प०
नं० टी०
२

सचक्रे शत्रुर्यंत्र समाधिकः तत्र युद्धे बलेदेयं सूबलै र्विजयार्थिना २५ तेषां नामानि वक्ष्ये हं ज्ञाता नां ब्रह्मयामले चतुराशीतिसंख्या 5
नांयद्बलेन जयी रणे २६ चक्रनामा सूक्ताः समाधिक करणकाले शत्रून् जेतुं भूबलमुपचक्रमे स्वरोदयेनेति स्वरोदये नामादि
स्वरस्योदये प्रयोजनं यत्र प्रभूत विषयनीतिभिः चक्रै राज्यादि द्वादशभिः सैन्यैश्च समतामवति तत्र जयार्थिना राज्ञा भूबला
नामुपायत्वेन चक्रबलेन बलं देयं २५ तत्र ब्रह्मयामलोक्तानां भूबलानां नामानि कथयति २६ श्लोक ॥ ओड्री जालंधरी पू
र्णा कामा कोला लैकवीरिका शिलीध्रा च महामारी क्षेत्रपाली च वंशजा २७ टीका ओड्री १ जालंधरी २ पूर्णा ३ एता भूमयः तदे
शजा सयोगपीठाद्विनिर्गताः सर्वाः साधारणा एव कामा ४ कोला ५ एकवीरा ६ शिलीध्रा ७ महामारी ८ क्षेत्रपाली ९ वं
शजा १० श्लोक रुद्रा कालानला काली वीरा वेधा निरामया जयलक्ष्मीर्महालक्ष्मीर्जया विजय भैरवी २८ टीका रुद्रा ११
कालानला १२ काली १३ वीरा १४ वेधा १५ निरामया १६ जयलक्ष्मीः १७ महालक्ष्मीः १८ जया १९ विजया २० भैरवी २१ २९ श्लो
क बाला योगीश्वरी चंडी यमा चचुंक कर्त्तरी देवकोटी शिवा शक्तिर्धूम्रमाला वराडिका २९ टीका बाला २२ योगीश्वरी
२३ चंडी २४ यमा २५ चंचुका २६ कर्त्तरी २७ देवकोटी २८ शिवा २९ शक्ति ३० धूम्रमाला ३१ वराडिका ३२ ३० श्लोक त्रि
भुजा मत्सरी धर्मा मता ह्येकश्वरी तथा दुर्मती प्रवरा गौरी कोली नरहरी स्मृता ४० खेचरी भूचरी गुह्या द्वादशी चिह्निकेवला
त्रैलोक्यविजया गौरी कपाली विरजा परा ४१ टीका त्रिभुजा ३३ मत्सरी ३४ धर्मा ३५ मता ३६ एकश्वरी ३७ तथा ३८ दुर्म
ती ३९ प्रवरा ४० गौरी ४१ कोली ४२ नरहरी ४३ खेचरी ४४ भूचरी ४५ गुह्या ४६ द्वादशी ४७ चिह्निकेवला ४८ त्रैलोक्यविज राम
या चैव ४९ कपाली ५० विरजा परा ५१ ४१ श्लोक रौद्री च शिखा मातंगी भ्रमेद्या दहनी जिता बहुला वर्गभूमिश्च कपाली तनि ३
लानिला ४२ टीका रौद्री ५२ शिखा ५३ मातंगी ५४ भ्रमेद्या ५५ दहनी ५६ जिता ५७ बहुला ५८ वर्गभूमिश्च ५९ कपाली ६० त्र

निला निला ६२ श्लोक चंद्रार्क बिंबभूमिश्च ग्रहभू राशिलग्नगाः राहुकालानलाभूमिः स्वरभूमिर्द्विधा मता ४३ टीका चं
द्रार्का ६२ बिंबभूमिः ६३ ग्रहभूमिः ६४ राशिभूमिः ६५ लग्नभूमिः ६६ राहुकालानलाभूमिर्द्विधा ७० ४३ श्लोक कपुत्रिका
लिकाचैव राहुश्चाष्टविधः स्मृतः रुद्रः सप्तविधः सूर्यश्चतुर्धा योगिनी त्रिधा ४४ टीका कपुत्रिकालिकाभूमिः ७१ अष्ट
धा राहुभूमिः ७८ सप्तधा रुद्रभूमिः ८६ चतुर्धा सूर्यभूमिः ९० त्रिधा योगिनीभूमि ९३ ४४ श्लोक कालानले त्रिभेदं च तिथि
नक्षत्रवारकं भूमानि भूबलान्यत्र ज्ञात्वायः प्रविशेद्रणे श्वारयस्तस्य नश्यंति मेघा वातहता यथा ४५ ॐ इति नरपतिजयच
र्यां भूमिबलानि समाप्तानि श्रीरामो जयति ॐ कालबलं च त्रिधा ४६ टीका यो भूबलानि ग्रामस्थं तं समरस्थं स्वर्यो भय
तिथं च मे हादशे ऊर्ध्वविंशे च विंशे द्वाविंशके तथा ५७ ८ ग्रामे घो ३ शेग्रामे चे चतुर्विंशे तथा ष्टमे एता भूम्यः प्रवेग्रामस्थ शोधा
वै ज्ञेयंतास्मृताः ४८ समभागाधिके नास्तिसैन्यं चैस्थभूबलेः स्थानसैन्याधिके शत्रो बलविज्ञानसंयुते ४९ चभेदे चाथ
भेदे च दुःसाध्ये दुर्जये रिपो जयोपायं प्रवक्ष्यामि मंत्रयंत्रादिकैर्बलेः ५० रणाभिषेचनं दीक्षा रणजेरणकंकणे वीरपट्टं
रणेपट्टं जयपट्टप्रबंधनं ५१ मेखला कवचं न्यासं मुद्रा रक्षा च कंटकं औषधी तिलकं यंत्रं गुटिका श्च कपर्दिकाः ५२ योगेश्व
रितशास्त्राणि शस्त्रस्तंभ च मोहनं शस्त्रलेपाश्च विविधा बाणानां पिक बंधनं ५३ शावकं काहलाढक्का मृदंगे भस्म साध
ने मारणं मोहनं स्तंभं विद्वेषोच्चाटनं वशं ५४ पताका पिंछकं यंत्रं परविद्या विनाशकं शांतिकं निजसैन्यस्य कर्तव्यं ज
यकांक्षिभिः ५५ बलान्येतानि यो ज्ञात्वा संग्रामे कुरुते नरः असाध्यस्तस्य नैवास्ति शत्रुः कोपि महीतले ५६ इति श्रीबला
दिबलनामानि गणितं व्यवहारं च होराज्ञानं परीस्फुटं त्रिस्कंधं ज्योतिषं वक्ष्ये जयचर्यास्वरोदये ५७ खेचरानयनं स्पष्टं
पंचांगतिथिसाधनं उदयास्तमयं चक्रं क्रांतिविक्षेपयोर्हृति ५८ राशिसंक्रमभेदं च खेचराणां तथैव च नराणां जन्मफलं च

श्री०
न० ५०
ज० टी०
४

श्येनजयचर्यास्वरोदये ५८ ततोऽत्र तत्प्रमाणं च भावसंधिप्रसाधनं ग्रहाणां च बलं वक्ष्ये राशिभावबलान्वितं ६० फले चंद्रा 7
र्कयोगानां ग्रहाणां स्वोच्चनीचके आयुर्दायदशाश्चैव तासां कालप्रवेशनं तस्माद्ग्रहस्य ह्यंतर्दशांतर्दशयोः फलं ग्रहवर्ग
षट्कं स्पष्टं तस्माद्दिनफलं वदे ६२ नाडिकाजन्मलग्नस्य साधनं च परिस्फुटं वर्षमासदिवालग्नं तद्दशा च ततः परं ६३ छायो
त्पन्नं त्रिधा वक्ष्ये विषुवच्छेदिनाष्टकं दिनमानदिनं भुक्तं भुक्तभये मध्यरीषु च ६४ त्रिभुजाया त्रिप्रच्छिद्य [illegible] भास्वप्रविश
ति लग्नोदयान्स्वदेशीयांस्ते भौलग्नस्य साधनं ६५ लग्नमानं तथा होराद्रेष्काणांश्च सप्तमांशकं नवांशद्वादशत्रिंशद्दशमांशो
शकानपि ६६ तिथेः प्रकरणं वक्ष्ये वारनक्षत्रयोस्तथा योगाख्यं करणाख्यं च मनुष्ये संक्रमोद्भवं ६७ चंद्रतारावलं चैव प
६० ञ्चभेदे च संयुतं शुभाशुभांश्च योगांस्तिथिवारर्क्षयोगजान् ६८ सिद्धिसंवर्तकं चैव तथा वारशुभाशुभं [illegible] त्रिदिवं वक्ष्ये
ततो योगं त्रिपुष्करं ६९ यमघंटं यमदंष्ट्रा क्रकचं चैकार्गलं तथा कुमारं तरुणं वृद्धं [illegible] निशूलयोगिनी ७० वारशूलं तथा का
लं कालवेलां परिस्फुटं कालहोरार्धयामं च कुलिकं कंटकद्वयं ७१ फलं ग्रहाणां धिष्ण्यस्य वत्सभार्गवयोः फलं दशा चांत
र्दशास्वलाबक्रातिचारयोः फलं ७२ पीडास्थानानि वेधानां ग्रहावस्थास्तथैव च तारफलाफलं सिद्धिर्लब्धं वेधमुपग्र
हान् ७३ पीडाचक्रग्रहोद्देशा गोचरो गोचरव्यधं विवाहं च युती सा च दीक्षा यात्राप्रवेशनं ७४ वास्तुदीपत्य विन्यासं काल
विशोपकास्तथा जलयोगार्घकांडं च वर्षमासादिनिर्णयं ७५ तिथ्यादिपंचकाद्दिरं चक्रं तत्कालं संक्रमात [illegible] स्थानष्ट राम
मुष्टिस्वलोकचिंतां वदाम्यहं ७६ अंगसंहाति सर्वा [illegible] त्रिकालचिंतनानि यानि च [illegible] रिष्टान्यं वक्ष्ये [illegible] चाशांति ४
कं ७७ ज्योतिरंगमिदं सर्वं ये जानंति मनीषिणः दीपवत्त्राविजानीयान्मोदाघकारनाशनात् ७८ [illegible] ज्योतिष ॥ पोनकी
पिंगला का कोष्ठस्थैव शिवा त्रमात् पंचरत्नमिदं वक्ष्ये [illegible] नेमते ७९ इति शकुनम इति [illegible] नरपतिजयचर्यायां

स्वरोदये खडंगे समासाध्याये शम्भुसंग्रहे प्रथमोध्यायः १ ॐ मोहांधकारमग्नानां जन्तिनां नानरश्मिभिः कृतमुद्ध 8
रणं येन तं नौमि शिवभास्करं १ ॐ अथातः संप्रवक्ष्यामि प्रोक्तं यद् ब्रह्मयामले मात्रादिभेदभिन्नानां स्वराणां षोडशोदया
न् २ मातृकायां पुरा प्रोक्ताः स्वराः षोडश संख्यया तेषां द्वावंतिमौ त्याज्यौ चत्वारश्च नपुंसकाः ३ ततो दश स्वरास्तेषु
स्यादेकैको द्विके द्विके ज्ञेयाश्चात्र अकाराद्या ह्रस्वाः पंच स्वरोदये ४ अथ स्वरस्य प्राधान्याद् धारयति अथातः अथ
शब्दः आनंतर्ये मंगले वा ब्रह्मयामले ये प्रोक्ताः तान् ब्रह्मयामलादष्ट स्वराणां षोडशोदयान् वक्ष्ये २ मातृकेति मा
तृकायां मातृकामंत्रे पुरा पूर्वं षोडशसंख्यया स्वरोदये स्वराः प्रोक्ताः कथिताः तेषां मध्ये अंतिमौ ग्रंथः तत्र चत्वारो
चत्वारश्च स्वराः नपुंसकाः ऋ ॠ ऌ ॡ एवं रूपास्त्याज्याः शेषा दश स्वराः अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ द्विके द्विके प्रीति एक
एकः कर्तव्यः अतः स्वरोदये अकाराद्याः पंच स्वरा ह्रस्वा ज्ञेयाः तद्यथा अ इ उ ए ओ एवं रूपा धर्तव्याः प्रत्येकं फलमाह ४
लाभो लाभः सुखं दुःखं जीवनं मरणं तथा जयः पराजयश्चैव सर्वं ज्ञेयं स्वरोदयात् ५ टीका लाभमध्यादिकं कोऽप्यर्थे ए
श्लो व ५ स्वरादिमातृको ह्यत्र मातृकायां जगत्त्रयम् तस्मात्त्वसेद्भवं सर्वं त्रैलोक्यं सचराचरं ६ टीका अकारादि पंचस्वरस्य।
सर्वमयत्वं चाह ६ श्लोक अकारादिस्वराणां तु ब्रह्माद्याः पंच देवताः निवृत्याद्याः कलाः पंच रुद्राद्यं शक्तिपंचकं ७
टीका अकाराद्या इति अकाराद्य पंच स्वराणां ब्रह्माद्याः पंच देवताः ब्रह्मा १ विष्णु २ रुद्रः ३ ईश्वरः ४ सदाशिवका ५ ज्ञात
व्याः एवं निवृत्याद्याः पंच कलाः निवृत्तिः १ प्रतिष्ठा २ विद्या ३ शांति ४ अतीतशांतिरूपाः ५ एवं रुद्राद्याः शक्तिपंच
कं रुद्रा १ ज्ञान २ प्रभा ३ [illegible] ४ [illegible] ५ रूपा ५ संध्याद्याश्च क्रमेणस्य धाराद्यं पंचदेवतं गंधाद्या विषयास्ते च काम। पंचभूतकं
व्याण्हतीरिताः तत एव मध्याद्याश्च क्रमेण स्वर्तरूंता १ अर्धचंद्र २ त्रिकोण ३ षट्कोण ४ बिंदुलांछितरूपा ५ चतुर

चतुरस्रं च ... [illegible]

भेदाः ५ ततएवध्याहं पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशरूपं ततएवगंधाद्या विषयाः पंच ५ गंधः १ रसः २ रूपः ३ स्पर्शः ४ शब्दः ५ १

स्वी०
न० प०
ज० टी०
५

ततः पंचकामवाणाः शोषण १ मोहन २ दीपन ३ संत्रासन ४ प्रमथन रूपाः ५ ८ श्लोक पिंडं पदं तथा रूपं रूपातीतं निरंजनं स्वरभेदस्थितं ज्ञानं जायते यान्तरतःस्वदा ८ टीका पिंडं शरीरं पदं तदेव व्यक्तरूपं तस्येव विविधं ज्ञान रूपं रूपातीतं निरंजनं सकलं शून्यं स्वरभेदेन स्थितं अकारादि पंचस्वर विभागेन स्थितं शरीरं आत्मानके चिन्मयं ते गुरूपदेशतो मार्गो ज्ञायते सकलांतरात्मा वायुरि तस्य रूपपदं तस्मादतीतं रूपं निरंजनं अंजनं पापुपुण्यादि तत्स्वं वं ध शून्यं स्वरभेदेन स्थितं ज्ञानं गुरुतो गुरूपदेशात एव जायते ८ श्लोक अकारादिस्वराः पंच तेषां मध्ये मिथोऽस्यमी मात्रा वर्णो ग्रहो जीवो राशिर्भं पिंडयोगकौ १० प्रश्ने भाषितो येन येनागच्छतिशंकितः तत्रनामाद्य वर्णे या मात्रा मात्रा स्वरः स हि ११ टीका उद्देशित योऽशब्दात् वि[illegible]विध प्रकृतो यः पृष्टान्कथयति अकारादीति पंचाकाराः स्वराः तेषाममीवक्ष्यमाणाः श्रेष्ठे मिथः मात्रा १ वर्णः २ ग्रह ३ जीव ४ राशि ५ नक्षत्र ६ पिंड ७ योग ८ स्वर ९ भेदात् १० येन नाम्ना पुरुषः प्रश्ने भाषितो येन नाम्ना शंकितः आकृतः आगच्छति तत्र नाम्नि आद्यवर्णे पृष्ठमात्रा स्वरे या मात्रा स्वरः प्रथमा नरहर नाम्नो कारमिलनादकारो मात्रा स्वरः १० श्लोक विवाहे शुभकार्ये च तुलाभादिग्रहगोचरे जन्मराशिप्रधानत्वात्ना मराशिं न चिंतयेत् १२ गृहे च नगरे ग्रामे वा क्षेत्रे व सनि सेवके नामराशिप्रधानत्वा जन्मराशिं न चिंतयेत् १३ बहूनि यस्य नामानि तरस्य च कथं च न तस्य पश्चाद्धृतं नाम ग्राह्यं स्वरविचक्षणैः १४ इति मात्रा स्वरचक्रम् कादिहांतोलिखेद्वर्णान्स्वराधो उद्योतिनान् तिर्यक्पंक्तिक्रमेणैव पंच त्रिंशत्कोष्ठके १५ नरनाम[illegible]दिमो वर्णः स्वरो यस्मादधःस्थितः सस्वरस्तस्य वर्णस्य वर्णस्वरः स्मृतो ञ्यते १६ नयो ङञ्णा उ नणाः वर्णा नामादौ संतितेन हि चेद्भवंति तदा ज्ञेयाः गज उ लयथाक्रमात् १७ यदि नाम्नि भवेद्वर्णः

कल्पदः स्थिते नयो मात्रास्वरः कः उक्तं च चिंतु नामि अस्तनुक्ताना ज्ञा पा न भव तिते चेद्भवंति तदा ज्ञेया ङ ए ञ च यथाक्रमम्

राम
५

संयुक्तः स्वरलक्षणः ग्राह्यस्तस्यादिमो वर्णः स्तुनक्तं ब्रह्मयामले १८ बवौ शसौ खषौ चैव वयजा विति परस्परं ज्ञेयौ तुल्यफलावे 10
तौ स्वरस्याधः स्थितावपि [illegible] लपटौ वधौ यदा स्वरादिकं नाम तदा ग्राह्यं पुरोत्तमम् देशो ग्रामे पुरे ह्येवं नरे नाम्ना।
दि वर्णतः वर्णस्वरोद्भवं तेषां [illegible] फलं स [illegible] म्यक्तु निश्चितम् स्वस्य नाम्ना संयोगे न वर्णं तं तु यामले इति वर्णस्वरचक्रम् वर्णस्वरना
ड्यां च त्रिंशत्कोष्ठके प्रथमपंक्त्यां अकारादि पंच स्वरान् लिखेत् तदधः कोष्ठकेषु पंक्तिक्रमेण वर्णे ङञणरहितान् ककारादि हका
रान्तान् हि लिखेत् तदधोयो वर्णः स्ववर्णस्वरः १९ श्लोक अस्वरे मेष सिंहालौ इस्वरे स्त्री तुल्य मकर कर्कटः उस्वरे च धनु मीनौ एस्वरे च तुला
वृषौ २० ओस्वरे मृग कुम्भौ च राशिशत्रुस्वरा स्वराधस्थापयेद् विद्वान् स्वरोयमस्य नायकः २१ टीका अस्वरस्तस्मिन् कारादधस्तान्मे
ष सिंह वृश्चिका लिखनीयाः इस्वरस्याधस्तात्स्त्री तुल्य मकर कर्कटा लिखनीयाः उस्वरे धनु मीनौ एस्वरे वृष तुले ओस्वरे मृग कुम्भौ अयमत्र
लेख क्रमेव यथा नरहरेः वृश्चिकराशिः तस्य ग्रहस्वरो कारो भवति इति ग्रहस्वरविवरणं २१ श्लोक कोडशास्तेनावर्गः स्यात्कादि
वर्गास्तु पंचकाः चतुर्वर्णो यशो वर्गो संख्या वर्गेषु कीर्तिताः २२ नास्ति वर्णाः स्वराग्राह्या वर्णा एव वर्णसंख्यया पिंडिताः पंच
भिर्भक्ताः शेषं जीवस्वरं विदुः २३ इति जीवस्वरचक्रम् टीका कोडशास्तेराति अवर्गः कोडशास्तराः एवमनेन वर्गभेदाः कर्तव्याः पु
णे जननमाह नाम्नीति कवर्गादीनां नामसंख्या ग्राह्या यथा नरहरनाम्नि नकारस्य पञ्चसंख्या रेफस्य द्वौ हकारस्य चत्वारः रेफस्य द्वौ
इकारस्य त्रिवर्णा लीहृताः एकोनविंशसंख्यका भवति पंचभिर्भक्ताः दत्तत्रयभागाः शेषं चतुष्क लब्धं कार एव जीवस्वरः इति जीव चतुर्थ
स्वरचक्रविवरणं २३ श्लोक मेष वृषावकारे च मिथुनाद्या च इकाः मिथुनांशत्रयं चैव धिकारे सिंहकर्कटौ २४ कंन्यातुले अका
रे च वृश्चिकस्य त्रयोंशकाः एकारे वृश्चिकस्यांत्याः षट्चापं मकरादिमाः २५ अंशा षड्यो मकरस्यांत्याः कुम्भमीनौ तयोस्वरे एवरा
शिस्वराः प्रोक्ता नवांशप्रकृष्टमोदयात् २६ इति राशिचक्रं टीका अकारे मेषवृषौ नवांशक्रमेण मिथुनाद्याः षडंशका लिखनीयाः ए

यथा नरहरिनाम्नि नकारस्य वर्णस्वर इकारः तस्य द्विसंख्या रस्य वर्णस्वर एकारः तस्य संख्या ३ ... ...
इकारस्वर २ एवमेकत्र संख्या पिंडिता २० अस्मात् पंचभिर्भागे शेषः ५ तेनात्र नरहरेः पिंडस्वरः ओकारः १

यतिकारे उकारे एकारे ओकारे च ग्राह्या एवमनेन प्रकारेण नवांशक क्रमेण राशिस्वरः प्रोक्तः एवं द्वादशिक शोधनवांशकत्रयात्मं ॥
तरे नरहरिनाम्नः ओकारो राशिस्वरः प्रोक्तः २६ इति राशिस्वरचक्रविवरणं श्लोक अकारे स्वप्रकर स्वातिरेवत्यादि क्रमेण च पंचपंच
ऋक्षाणि ... स्वरोदये २७ इति नक्षत्रस्वरविवरणं श्लोक मात्रावर्णस्वरात्संख्या नामवर्णवशात्ततः पिंडीकृते स्वरैः शेषः पिं
डस्वर इहोच्यते २८ इति पिंडस्वरचक्रं टीका मात्रेति मात्रावर्णस्वरात् मात्रास्वरात् वर्णस्वरात् संख्या धर्तव्या नामवर्णवशात् नाम्नो
वर्णा तेषां वशात् पिंडीकृते स्वरैर्भागो हर्तव्यः शेषः पिंडस्वरो भवति यथा नरहरि नाम्नो मात्रास्वरादकारः वर्णस्वरात् तस्य एक
संख्या वर्णस्वरः इकारः तस्य द्विसंख्या २ एकीकृता ३ तत्र पंचभिर्भागो न भवति सर्व [illegible] भागशेषः पिंडस्वरः स तृतीय उकार।
रो भवति इति स्वरोदये पिंडस्वरविवरणं श्लोक मात्रादिस्वरभेदेन स्वरानुत्पाद्य नामतः योगस्वर इहेतत्र शेषो योगस्वरो मतः ३० इति यो
गस्वरचक्र टीका मात्रादयः पिंडांता नामतो ग्राह्याः मात्रादीति मात्रास्वरादिर्येषां ते मात्रादयः पिंडांताः तेषां भेदेन नामतः स्वरास्तान
द्यायोगैकीकृते पंचभिः भागे यो कोऽवतिष्ठते स एकः योगस्वरो भवति यथा नरहरि नाम्नो मात्रास्वरः अकारः नक्षत्रस्वर एकारः पिंडस्व
रः ओकारः वर्णस्वरः इकारः ग्रहस्वरः अकारः जीवस्वरः अकारः राशिस्वरः एकारः तेषां वर्णैकरणम् २४ पंचभिर्हृते तेनावशिष्टे नैकारो

अ	इ	उ	ए	ओ
क	कि	कु	के	को
ख	खि	खु	खे	खो
ग	गि	गु	गे	गो
घ	घि	घु	घे	घो
ङ	ङि	ङु	ङे	ङो
धा	कृ	पु	व	ल

मात्रास्वरचक्रम १

अ	इ	उ	ए	ओ
बे	कु	५	व	कु
सि	सि	मी	तु	क
व	क	०	०	०
मे·सू	वृ·चे	व	श	मा
धा	कृ	पु	व	म

ग्रहस्वरचक्रम ३

अ	इ	उ	ए	ओ
क	ख	ग	घ	च
छ	ज	झ	ट	ठ
ड	ढ	त	थ	द
ध	न	प	फ	ब
भ	म	य	र	ल
व	श	ष	स	ह

वर्णस्वरचक्रम २

			[illegible]								
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	त	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

जीवस्वरचक्रम

अ	इ	उ	ए	ओ
मे १	मि ३	कं ?	[illegible]	[illegible]
वं ९	कं ९	तं ९	[illegible]	कुं ९
सिं ६	सिं ९	वृं ३	[illegible]	मी ९
अ	अ	अ	अ	अ
उ	म	मा	[illegible]	अ
धा	कृ	पु	व	ल

राशिस्वरचक्रम

श्री०
न० प०
ज० टी०
६

यो के स्वरस्वरोदये
जन्मविकल्पान्यकव
टीका वचनस्वरे यो

नाम्नि वर्णस्वरात्
संख्या मात्रास्वर वशा
चेया इति पूर्वाह्न
पाठः

राम
मात्रा १
वर्ण ६
ग्रह ४
जीव ओ ५
राशि उ ३
नक्षत्र उ ३
पिंड ओ ५
योग ओ ५

राम
६

12

नरस्वरचक्रम

अ	इ	उ	ए	ओ
३	७	३	अ	आ
अ	ति	ह	ज्ये	धं
म	श्रे	चि	म	पू
कृ	न	स्वा	पू	पू
रे	पू	[illegible]	उ	उ
म कृ	०	०	०	०

पिंडस्वरचक्रम

अ	इ	उ	ए	ओ
१	२	३	४	५

योगस्वरचक्रम

अ	इ	उ	ए	ओ

योगस्वरइति ३ इतिनरहरिकृतटीकायांनामस्वरौ स्वराः मात्रास्वरौ॥ श्लोक प्रोक्तानैसर्गि कास्वाष्टौमात्राद्यानामसंज्ञाः स्वराः एतेषामुदयान्तब्दे द्वादशाब्दादिकालजान् ३१ टीका एतद्वियोगा र्थकालमाह प्रोक्ताइतिनामसंज्ञाः नामतोजाताः नैसर्गिकाः स्वभावदशाद्दामात्राद्या अष्टौस्वराः प्रो क्ताः एतेषामष्टस्वराणां उदयान्कालादिव्यवहारसंज्ञितान्वक्ष्ये कथंभूतान्द्वादशाब्दिका लजान् द्वादशाब्दवर्षायन ऋतुमास [illegible] पक्षतिथिजान् ३१ प्रभवादिक्रमेणैषांस्वराणां मश्वरादिकः उदयो द्वादशाब्दानां प्रत्येकं द्वादशाब्दिकः ३२ अस्यांतरोदयोवर्षमेकं मासोदिन द्वयं लोकाब्दिनाडिकासंख्याश्चेष्टात्रिंशत्पलानिच ३३ इतिद्वादशवार्षिकचक्रं टीका प्रभवादिक्रमेणऋष्टि व स्वाक्रमेण स्वराणामकारादीनांप्रत्येकं द्वादशाब्दिकउदयोभवति तत्रप्रभवादिद्वादशवर्षेअकारोदयः ततोद्वादशाब्दान्ता वकर्णान्नि कारादीनामुदयः प्रभववर्षप्रवृत्तौ रत्नमालायां तपसिचलपदासापूर्वमंघातिमास्प्रथमलवगतः सन्त्वासवेत्रासवेमः ? निखिलजनहितार्थवर्षवृंदेषुरिष्ठः प्रभवइतिसनाम्नाजायतेवत्सरादौ ३३ इतिव्यवहारसमयेद्वादशाब्दिकस्योदयः श्लोक शाकेन्द्रकालः पृथगाकृतिघ्नः शशांकनंदाश्वयुगैः समेतः शराद्रिवस्विंदुहृतः सलब्धः षष्ट्याप्तशेषाःप्रभवादयोब्दाः ३४ इतिर त्नमालायांश्लोकः टीका कस्याबांतरोदयएतज्ज्ञानार्थं रत्नमालायांश्लोकः एतस्यविवरणं शाकवर्ष ५६ १२ चैत्रशुदि १ शाक वर्षएतदंतस्थानस्थेष्टं विंशतिगुणि १८ तोजातः ३१०/६४ एषः शशांकादिभिः समेतः हृत्वा ३५।३५१५ अत्रशराद्रिवस्विंदु। भिर्भागेलब्धंवर्ष १८ शे १९०। ५ द्वादशगुणितं १२।२५० अत्रलब्धंमासाः ० शेषं त्रिंशद्गुणितमेमहर ५७।२० अत्रलब्धंदिनं ८ दंडं ६ पलं ३९ एतद्रुपरिशकः १४।१२ अत्रयोज्य १ जातंशाब्दबद्धाभागशिष्टा ५० अत्रद्वादशवार्षिकस्वरज्ञानार्थंद्वादशाभिर्भागेग हीतेलब्धंभुक्तस्वराः ४ पंचमओकारोवर्तमानः तस्यभुक्तवर्षं २ मास ११ दिन ८ [illegible] दं ३८ पलं ३६ एवंचैत्रपर्वसमयेप्रभ

श्री
न० प०
ज० ही

माषाहवदसममीदं३ ५ पल ३६ अत्रैकपंचाशद्वर्षप्रवृत्तिः तेनाधिकस्वरप्रकारः अत्रमासादिभुक्तेषु अंतरोदयोत्रेष्यमीन 13
ष्टितिष्यति अस्यांतरोदय इति अस्य द्वादशाब्दस्यैकादशभागेन लब्धवर्षमासा दिन २ दं३ ४३ पल ३८ एतदेव वर्षमासादि एते
वर्षमासदिनदंडपली कर्त्तव्याः तद्यथा वर्षं द्वादशभिः संगुण्य मासं संयोज्य पुन[illegible] शता संगुण्य तत्रापि दिनानि संयो
ज्य पुनः षष्ट्या संगुण्य दंडा स्तत्र दत्वा पुनः षष्ट्या संगुण्य पलानि संयोज्य जाताङ्कास्तावत्तदंभोग्यपलाः १६१ ३६१८० विभागका
निकृताभुक्तवर्षद्वयं द्वादशाभिः संगुण्य तत्र दशमासान् दत्वा त्रिंशता संगुण्य तत्राष्टौ दिनानि दत्वा पुनः षष्ट्या संगुण्य वदं
डानि दत्वा पुनः षष्ट्या संगुण्य षट्त्रिंशतपलानि दत्वा पलमिलनेन जाता भाज्यपल ३१११६ अर्थांतरोदयमानपलैः भागोहृ
तः तेन लब्धोंकः २ एतेन द्वादशाब्दिकस्वरऊकारः तदादिकऊकारो कारः द्वौ स्वरौ अंतरोदये भुक्तो ककारोवर्त्तमानः भा
गशेषपलानि ८३२७५ अंतरोदयमानेषु तितेभोग्यपल ५४५७८ अत्र षष्टिभिर्भागे भुक्तं लब्धं वर्ष ० मास ८ दि
न २ दं३ ४२ पल २ भोग्यवर्ष ० मास ५ दिन ० दं३१ पल १८ अंतरोदयमानतः सर्वेष्वैकादशांशा एवं वर्षादिपलीह
त्य भुक्तमंतरोदयज्ञानप्रकारो ग्रे द्वादशाब्देस्वरादीनां भुक्तं पलमयं तयत्र द्वन्द्वं स्वरमाग।
नलब्धं शेषं द्विकं भवेत् इत्यग्रे वक्ष्यते इतिद्वादशाब्दिकाविवरणं ज्ञेया प्रभवाद्यब्दमेकैक
मुदयत्स्वरादिकः द्वादशाब्दस्य वर्षोऽल्पं तद्वन्नि र्वार्षिकस्वरे ३४ इतिश्रीब्रह्मयामलेयस्वरो
दयेनरपतिजयचर्यायां वार्षिकस्वरचक्रं टीका प्रभवेति अत्रैकैकं प्रभवाद्यब्दं अस्वरादिकउ
दयः प्रभवः १ विभवः २ शुक्लः ३ प्रमोदः ४ प्रजापति ५ पंचवर्षाणि अकारादि पंच स्वरस्य
एवमग्रेपि पंचपंचवर्षाणि अकारादिपंचस्वरस्य एवमाह्निके स्वरे द्वादशावर्त्तं पुनः पुनः पुनर्भो

अ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	प्र
इ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
उ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ए	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ओ	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

सम
७

गः द्वादशाब्दस्य अंतरोदयभुक्तिर्वर्षो नास्ति वार्षिकस्वरे भुक्ति अंतरोदय वर्ष० मास १ दिन २ दं ३ ४३ पल ३८ प्रकृतेपि
न्यासः यथा द्वादशाह्निकभुक्तिः वर्ष २ मास १० दिन ८ दं ३ ६ पल ३८ अत्राह्निके भुक्ता वो वर्णो वा यो अकारस्वरो वर्तमानः
तत्र भुक्त मासादयः १० दिन ८ दं ३ ६ पल ३६ पलीकृतांतरोदयमानं । ७८१८ हारकं भाज्यपलीकृत भुक्त मासादिषु ११०
८३७६ अत्र हारके लब्ध भुक्तस्वरं ८ द्वितीयाब्दे वर्तमान उकारोदयमः भागशेषः ४ ८० १४ गतगम्ये भोग्यपल ६
८८०६ अस्मिन् षष्टिभिरुद्धृते भुक्तं दिन १२ दं ३ ३६ पल ५४ भोग्य दिन १८ दं ३ ६ पल ४८ इति नरहरिकृतायां नरपतिजय
चर्याटीकायां आह्निक स्वरचक्रविवरणं श्लोक अस्वरोदक्षिणे स्वामी रवा स्योत्तरे स्मृतः वर्षभुक्त्यर्धमानेन भोगः प्राण्या
ह्निके स्वरे ३५ अयनस्वरचक्रं टीका अस्वर इति दक्षिणे दक्षिणायने कर्कादिराशिषट्के अकार ईश्वरः उत्तरायणे म
करादिषट्के स्वकार ईश्वरः षण्मासिकस्वरे अयनस्वरे भुक्त्यर्धमानेन वर्षे यदंतरोदयः भुक्तिमानं
तदर्धमंतरोदयभुक्तिः मास० दिन १६ दं ३ २१ पल ४९ एतत्तु पलीकरणानंतरं उद्धृतः ५८१८०१८१
चैत्रशुदि १ अत्रोत्तरायणे भोग्यमासे २ दिन २५ अस्मिन् पलीकृते ३०१६००० हारके नरलब्ध स्वर
५ उकारात् षष्ठे द्वितीयाब्दे वर्तमान रकारः भागशेषः ११४५५ गतगम्ये ६७४५८ षष्ट्युद्धृते
भुक्त भोग्य दिन १२ दं ३ १० पल ५४ दिन ३११०१५५ रात्रिदिनांतर उकारप्रवृत्तिरिति ३५ अयनस्व
रचक्रविवरणं श्लोक अकारादिस्वराः पंचवसंतादिक्रमोदयाः एकैकस्मिन् स्वरे प्रोक्ता द्विसप्तति
दिनोदयाः ३६ षड्दिना निरदानाड्यो बह्निवेदपलानि च अंतरोदयमानं स्याद्ऋतुनाडी स्वरोदये ३७ ऋ
तिस्वरोदयेऋतुस्वरचक्रम् टीका अकारादीति पंचाकारादिस्वराः षड्ऋतवस्तु क्रमेणोदयो येषां ते तथा ज्ञातव्याः एकैक

अ	इ	उ	ए	ओ
श	शि	शु	पु	पृ
मा	मा	मा	मा	मा
दि२	दि२	दि२	दि२	दि२
घ४७	घ४३	घ४३	घ४३	घ४३
प३८	प३८	प३८	प३८	प३८
वा	ऊ	पु	व	म

श्री०
त० व०
ज० टी०
६

अ	इ	उ	ए	ओ
मास	–	–	–	–
दिन १९	१९	१९	१९	१९
घ २१	२१	२१	२१	२१
पल ४६	४८	४९	४६	४८
इ	उ	ए	ओ	अ
वा	क	पु	र	म

कस्मिन्मुहूर्ते कति प्रतिदिनानि भवंति एवं पंचस्वरेषु सप्त तिथि विवेशः अंतरोदयमानं षष्टि तिनानीति दिन ६ दं ३ ३२ पल ५२ अत्र हारकांतरोदय २। २५। ६२ चैत्रशुदि १ सौरक्रमेण गतदिने २५ पलीकरणे हेतद्वहुन भोग्य ६००० हारकेन लब्ध भुक्तस्वर इतेन वसंते उकारोदयः तदग्र चतुर्थ स्वरएकारो वर्तमानः वर्तमाने भुक्तशेषपल १९३।। गतगम्यकरणात् गम्यपल ४ २५२ षष्ट्याहृते दिनं १ दं ३१ पल ५२ घ २१ प ५१ भुक्ति दि ५ इति क्रमस्वरक्रमविवरणं ७ श्लोक नभस्ये मार्गवैशाखे अकारस्योदयो भवेत् आश्विने श्रावणे आषाढे इकारो नामकः स्मृतः ३८ उकारश्चैत्रपौषे स्यादेकारो ज्येष्ठकार्तिके ओकार उदयं याति माघफाल्गुणमासयोः ३९ दिने दिने अष्टयोनाद्य अष्टत्रिंशत्पलानि च अंतरोदय उक्तोसाब। स्मिन्नेव मासिके स्वरे ४० इति श्रीबृहद्यामलीयस्वरोदये मासस्वरचक्रम् नभस्येति टीका नभस्ये भाद्रपदे मार्गे वैशाखे च अकारोदयः एवमाश्विन श्रावणाषाढानां इकारोदयः चैत्रपौषयोरुकारोदयः ज्येष्ठकार्तिकयोरेकारः माघफाल्गुणयोरोकार उदयं यातीति ३९ दिने दिने इत्यादि सांवत्सरोदयः दिनहृये २ दंडानि ४२ पले ३८ पलीकृते तदा जाते ८८।।८ अत्र मासाः कृत्वा दिग्गुणः पलस्वरे अकारादिक्रमेण कल्पस्य कल्पनात चैत्रशुक्लप्रतिपदिगत दिन १९ दं ३ २२ पल २० अस्य पलीकरणात् ५९६ अत्र हारकेन लब्धं ६ तेन षट् स्वराः भुक्ताः सप्तमे वर्तमानः स चाकारादि द्वितीया वृत्तौ इकारस्वरः तस्य भुक्तपल ६।९२ गतगम्यकरणात् गम्यपल २२६ भोग्यपले अस्मिन्षष्ट्याहृते लब्धदिन २ दं ३ २ पल ६ भुक्त दि ० घटी ११ पल ३२ इति मासस्वरविव

अ	इ	उ	ए	ओ
छ इ	जे	आ ६	का २८	पौ २२
वै इ	श्रा	आ अ	मा इ	फा इ
ज्ये ५	श्रा	का ६	पौ १८	फा इ
दिन २२	२२	२२	२२	२२
घ ६	६	६	६	६
घ २२	३२	३२	३२	३२
प ४२	४२	४२	४२	४२
वा	क	पु	र	म

राम
६

16

रणं श्लोक अस्वरः कृस्नपक्षे ग्रासः शुक्लपक्षेग्रस्वरः पक्षातिकांतरे भुक्तिम सभंस्त्र धंमानतः ४१ इतिश्रीब्रह्मयामली

यस्वरोदयेपक्षस्वरचक्रंसमाप्त टीका अस्वरइति अस्वरः कृस्नपक्षेस्वरः इस्वरः शुक्लपक्षेनायकः पक्षातिकायदस्वरूप

स्यांत्रेतरेमध्येभुक्तिरंतरोदयः तत्रभुक्तिः मासमभुक्तधंमानतोलेया मासांतरोदयभोग्यार्धमाना पक्षांतरोदयभुक्तिः

मास० दिन १ दं३१ पल४६ एतत्पलीकरणेतेब्रुत्तहारकः ४६०६ चैत्रशुदि दिनगत १ अस्मिन्पलीकृतेजाते ३६०० अत्र

हाकारेनलब्धंस्वर ४ तेनशुक्लपक्षेइकारोदयः तदवधिकः प्रथमइकारस्यांतरोदयः भुक्तिपल ३६०० एतदंतरोदये ४६०६

अस्मिन्नूनीकृत्यजातेभोग्यपल १००६ अत्रषष्टिभागेभोग्यदि० घटी १ पल४६ भुक्तपले ३६० षष्ठ्युहृतेजातंभुक्तदि १ घ० प

० इतिपक्षस्वरचक्रविवरणं श्लोक अकारादिक्रमेणस्यनंदादितिथिपंचकं दिनस्वरोदयेनित्यंस्वस्वतिथ्यादिजायते ४२

तिथ्यादौघटिकापंचपलानिसप्तविंशतिः एवंतेयविधानेनयथोक्तंब्रह्मयामले ४३ इतिश्रीब्रह्मयामलीयस्वरोदयेतिथिस्व

अ	इ	उ	ए	ओ
क	ख	ग	घ	च
छ	ज	झ	ट	ठ
ड	ढ	त	थ	द
ध	न	प	फ	ब
भ	म	य	र	ल
व	श	ष	स	ह
१	२	३	४	५
६	७	८	९	१०
११	१२	१३	१४	१५
घ५	५	५	५	५
प३७	३७	३७	३७	३७
बा	कु	पु	ध	म

रचक्रम टीका अकारादीति अकारादिक्रमेण अकारइकारउकारएकार

ओकारात् तिर्यक्वं क्तोलिखित्वा तदधस्तान्नंदादितिथिपंचकं क्रमेणप्र

तिपदादित्रिरावृत्त्यासंस्थाप्य प्रत्यहंदिनस्वरोदयोभवति स्वस्वतिथ्यादि

यथास्यादेवंज्ञायते यथाअकारस्याधस्तान्नंदास्यादि एवंतिथिषुस्व

राणामुदयस्थितयः अस्यांतरोदयःपंचघटिकाः ५ पलानिपंचविंश

तिः ३७ तिथ्यंतरोदयमानंदं५ पल३७ पलीकृतेनहृतेहारकः ३३७

ये ३३७ एतत्त्रंतऊनीकृत्यजातंभोग्यपल ३६७ चैत्रशुदि १ भुक्तदं ३ ५५ अस्मिन्पलीकृते

अ	इ	उ	ए	ओ
कृस्न१५	शुक्ल१५	दिने	–	–
दि१	१	१	१	१
घटी२१	२१	२१	२१	२१
पल४९	४९	४८	४८	४८
इ	उ	ए	ओ	अ
बा	कु	पु	ध	म

हरभाज्यः ३३०० हारकेन भागे लब्धं भुक्तस्वराः ६ दशमोत्र वर्तमानः स्वरोपक्रमात् पुनराहु अत्र ॐकारः तेन भुक्तपल ३
अत्र वर्षस्य [illegible] रहत भोग्यदंड ४ पल ५ अनेन प्रथमवर्षे न शेषं वक्ष्यते श्लोक तिथिभुक्तघटीसंख्यां कृत्वा पलमयीं ततः अ
त्राब्दि हृते देशे स्वरस्य कालसंभव इति ४३ इति तिथिस्वरचक्रविवरणे श्लोक तिथ्यंतरोदयमाने नोदये घटिकास्वरे
स्रो०
अस्यांतरोदयः प्रोक्तो घटिकार्धप्रमाणतः ४४ इति ब्रह्मयामलीये स्वरोदये घटीस्वरचक्रम् टीका तिथ्यंतरोदयेति ति
न०प०
थ्यंतरोदयमाने न पूर्वकथिते न घटिकास्वरे घटीस्वरस्य षष्ठीस्वरयोर्भेदात् उदयोन्येयो ज्ञातव्यः आदियामले उ
नं० टी०
६
पजीव्यग्रंथे एवं विधानेन प्रकारेणोक्तः अस्य तिथ्यंतरोदयस्य अंतरोदयः घटिकार्धप्रमाणतः दंडार्धप्रमाणं तथाहि त
था पंचपंचाशद्दंडेन दशमस्य ॐकारस्य अंतरोदयस्तेन च सप्तपंचाशद्दंड पलानि भुक्तानि तदंतरोदयमानेन द्वितीय
स्याकारस्य सप्तविंशत्पलानि भुक्तानि पलत्रयं यावदिति ४५ इति श्रीमांडूरकुलसंभव महामहोपाध्याय मिश्र श्रीनरह
रिकृतायां नरपतिजयचर्यां टीकायां घटीस्वरविवरणं समाप्तम् श्लोक द्वादशाब्दादिना ज्ञातः स्वस्थाना च स्वकालतः
उदयंते पुनस्तत्र अंतरे कादशोदयैः ४५ टीका अंतरोदयं यथा भवति तथा कथयति द्वादशाब्दादीति द्वादशाब्दादिस्वराः
नाडयंताः नाडीस्वरांताः स्वस्वाभोगसमयात् स्वकालतः स्वभोगमानेन द्वादशवर्षनाड्यः उदयंति ततः स्वभोगमाने
न एकादशोदये अंतः पुनः उदयंत इत्यनुषज्यते अत एवमंतरोदयभुक्तिं जित्वा सार्धमेकादशाभिर्यावद्भागो लभ्यते राम
स तत्रांतरोदयमानं भवतीति द्योतितमतः पूर्वं तथैव कृतमिति ४५ श्लोक वर्षमासदिवानाडीपलानि च क्रमादिति ६
कालमाने यथा प्रोक्तं पंचधा स्वरोदये ४६ टीका वर्षेति अंतरोदयसंज्ञके स्वरोदये पंचधा पंचप्रकारेण क्रमात् काल
माने समयमाने यथा प्रोक्तं कथितं वर्ष १ मास २ दिन ३ घटी ४ पलानि ५ चेति यथा द्वादशाब्दिके वार्षिकस्वरे मासादिस्वरे

अयन ऋतु मास पक्ष वारदिवा दिनानि नाड्यो घटिकाः पलानि चेति ४९ श्लोक। द्वादशाद्दि स्वरादीनां भुक्तं पलमयं
नयत् तद्युक्तं स्वभागेन लब्धं शेषं द्विकं भवेत् ४७ लब्धं भुक्त स्वरा ज्ञेयाः शेषे चैवोदितस्वराः अस्मिन् वर्षाद्दि भुक्तेन
भुक्तं स्यादुदितस्वरः ४८ टीका एतस्मये भुक्तं वर्त्तमानस्वरज्ञानार्थमाह द्वादशाद्वेति द्वादशाद्विके स्वराणां यदु
क्तं पलं तत्पलमयं विधाय स्वभागेन प्रत्येके नैकादशाल ब्धांतरोदयमानेन भुक्तं कर्त्तव्यं लब्धं भुक्त स्वरा ज्ञेयाः शेषे वर्त्त
मानस्वरा अस्मिन् वर्त्तमाने भुक्तपले भागहारपले षु पातिते षु भुक्त भोग्य पलेन भवतः तत्र भुक्तिः भोग्ये च वर्षाद्दिनाच
भुक्ते भुक्तमाने भोग्याद्भोग्यमाने वर्त्तमानः स्वभवति एतदनुक्रमाद्द्वादशाद्दस्वरव्याख्यानेष्वनुचरणीयं ४८ श्लोक उदि
तस्य स्वरस्य स्वनाम स्वरदशोनतः पंचवालादिकावस्थाः स्वस्वकालप्रमाणतः ४९ टीका। उदितस्येति उदितस्य स्वर

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

स्य नामवर्णवशेन उदितस्वरकालप्रमाणतः बाल्यादिकावस्थाः पंच
स्युः अवस्थाः कथयति ४९ श्लोक आद्यो बालः कुमारश्च युवा वृद्धो मृत
स्तथा निजावस्थानुरूपेण फलदाता न संशयः ५० टीका आद्यो बा
लइति बालः कुमारो युवा वृद्धो मृत इति निजावस्थानुरूपेण बालादि
काः नामस्वरूपेण ताः फलदा भवंति यथा बालादयः कार्ये समर्थासमर्था भवंति तथा बालादिस्वराश्च समर्थाऽसम
र्थाश्च भवंतीत्यर्थः ५० श्लोक किंचिल्लाभकरो बालः कुमारस्त्वर्द्धलाभदः सर्वसिद्धिं युवा दत्ते वृद्धे हानिर्मृते क्षयः ५१
टीका एतत्फलं श्लोकपंचकत्रयेण व्याख्यानमेवाह किंचिल्लाभकर इत्यादि नष्टेगत इत्यादौ सर्पादिदष्टे रुजान्वितस्वरोगेण
तेषु कार्येषु कालस्वरो निषिद्धः यात्रायां युद्धविवादे च निषिद्धः विवाहादिशुभकार्येषु शुभः ५१ श्लोक यात्रायुद्धे।

19

श्लो०
न० प०
न० टी०
१०

विवादे च न हि युद्धे रुजान्विते बालस्वरो भवेच्छ्रेष्ठो विवाहादिषु मे शुभः ॥५१॥ सर्वेषु शुभकार्येषु यात्राकाले तथैव च कुमार
कुरुते सिद्धिं संग्रामे सकलं तथा ॥५२॥ टीका तथा च सर्वेषु शुभकार्येषु यात्राकाले कुमारः सिद्धिं कुरुते ॥५२॥ श्लोक शुभाशुभे
षु सर्वेषु मंत्रयंत्रादिसाधने सर्वसिद्धिं युवा धत्ते यात्रायुद्धे विशेषतः ॥५३॥ टीका तथा शुभाशुभेषु कार्येषु मंत्रयंत्रादिसा
धने च युवा स्वरः सर्वसिद्धिं दत्ते यात्रायुद्धे विशेषतः सिद्धिं दत्ते ॥५३॥ श्लोक दाने देवार्चने दीक्षा गूढमंत्रप्रकल्पने वृ
द्धस्वरो भवेत् भावरणे भंगो भयेगमे ॥५४॥ विवाहादिषु मे सर्वे संग्रामाद्युक्षुभं तथा न कर्तव्यं नृभिः किंचिज्ज्ञाते मृत्युस्व
रोदये ॥५५॥ टीका विवाहादिशुभं कार्यं संग्रामादि अशुभं कार्यं सर्वं नृभिर्मनुष्यैः किंचित्स्वल्पमपि न कर्तव्यं कस्मि
न्सति मृतस्वरोदये मृतस्वरस्योदये प्राप्ते सति बालयुवास्वरादिकं पंचस्वरोदयेषु बाह्य .... ह्येषां तेषा
लोरस्यादिपंच स्वराव्यवस्था ग्रेय्य क्षीमविष्यतीति ॥५५॥ श्लोक मृतो वृद्धस्तथा बालः कुमारस्तरुणः स्वराः यथोत्तरबलाः
सर्वे ज्ञातव्याः स्वरवेदिभिः ॥५६॥ टीका स्वराणां न्यूनाधिकत्वं कथयन्नाह द्वयं प्रदर्शयति मृत इति स्वरवेदिभिः स्वरशास्त्रज्ञैः
एताः पंचमृतादिअवस्थाः स्वराः यथोत्तरबला ज्ञातव्याः यथा अग्रे पुरःस्थितास्तथोत्तरबलं येषां ते मृताद्वृद्धो बलवान्वृ
द्धाद्बालो बालात्कुमारः कुमारात्तरुणो युवा बलवान् अत्रायमर्थः एकस्य मृतस्वरोदयः अपरस्य वृद्धस्वरोदयः स च वृ
द्धस्वरोदयी नो धिकस्वरः संग्रामे जयदो भवेत् एवमेकस्य वृद्धस्वरोदयः अपरस्य बालस्वरोदयः स चाधिकस्वरः ए
वमेकस्य बालस्वरोदयः अपरस्य कुमारस्वरोदयः स चाधिकस्वरः एवमेकस्य कुमारस्वरोदयः अपरस्य युवास्वरोदयः
स चाधिकस्वरो जयी भवेति ॥५६॥ श्लोक यो यस्य पंचमे स्थाने स स्वरो मृत्युदायकः तृतीये न भवेद्वृद्धिः शेषाश्चाध्यफलप्रदाः ॥५७॥
टीका यो यस्य निबालस्वरादारभ्य पंचमे स्थाने स्वरः स तस्य मृत्युदायकः इति मृतत्वे नाभिधीयते तृतीये युवास्वरोदये सकल

राम
१

क्रियावृद्धिः शेषा बालकुमारवृद्धादयो मध्यफलप्रदा भवतीत्यर्थः ५७ श्लोक मृत्युहीनस्वरो नास्ति जयो नास्ति स्वराधिके 20
समनास्ति भवेत्साम्यं संधिर्जयपराजयौ ५८ टीका मृत्युरिति हीनस्वरो नास्ति मृत्युर्भवति उदितनीचस्वरे सति मृत्युः स्वरा-
धिके उदितस्वरे सति जयो भवतीति समाननास्ति उदिते समस्वरे नास्ति साम्यं समता योधयोर्भवेत् संधिः संधानं जय-
पराजयौ वा समावेव भवतः ५८ श्लोक एकस्वरे भवेत्साम्यं द्वितीयेर्धफलं भवेत् तृतीये तु फलं पूर्णं तुर्ये बंधः पराजयं ५९
टीका एकस्वर इति एकस्वरः प्रथमस्वरो बालस्वरस्तेन योधयोर्भवति तदा साम्यं समता जयभंगौ समानौ भवतः द्वितीये त्व-
र्धफलं भवति एकस्य बालस्वरोदयः अपरस्य कुमारोदयः तदार्धजयः तृतीये पूर्णफलं भवति एकस्य वालोदयः तदा संपू-
र्णफलं भवति तुर्ये चतुर्थे वृद्धस्वरे एकस्य बालस्वरोदयः अपरस्य वृद्धस्वरोदये नो बधो वंधनं पराजय[illegible]त्रार्थं भवतीति
५९ श्लोक शत्रोर्मृत्युस्वरे प्राप्ते प्रनिप्राप्ते स्वकीयके तत्काले प्रारभेद्युद्धं विजयो भवति ध्रुवं ६० टीका शत्रोरिति शत्रोर्मृ-
त्युस्वरे पंचमस्वरे उदिते स्वकीये प्रनिस्वरे प्राप्ते ध्रुवं निश्चितं जयो भवतीति ६० श्लोक तत्काले मात्रको ग्राह्यो दिने वर्णस्व-
रस्तथा घटी[illegible] गृहस्वरो ज्ञेयो मासे जीवस्वरोदयः ६१ टीका नामजा ह स्वरो यद्यपि द्वादशा ह स्वरे पूर्वं प्रतिज्ञातस्तु पदर्शय-
ति तत्काले इति तत्काले घटीस्वरे मात्रिको मात्रास्वर उदेतीति संग्राह्यः तथा दिने तिथौ वर्णस्वरः वर्णस्वरमुपक्रम्य बाला-
दिव्यवस्थापत्येप[illegible]स्वरे गृहतः गृहस्वरमुपक्रम्य बालादिव्यवस्था[illegible]मासस्वरे जीवस्वरोदयः जीवस्वरादिक बाला-
दिचिंता तद्यथा नरहरिनाम्नः मात्रास्वर अकारः तदवधिको घटी[illegible]कारः उदितः स पंचमो निषिद्धः अत्रांतरोदय-
अकारोदयः समा त्रास्वरावधिको वालः तत्फलदः ६१ इति बालस्वरोदयः एवं वर्णस्वर इकारः तदवधिकः प्रतिपद्यका-
र उदितः स च पंचमो निषिद्धः अत्रांतरोदये ओकारोदयः स वर्णस्वरा[illegible]: तत्फलदः गृहस्वर अकारः तद-

वृद्धिपलस्वरे स्थूलक्रमेणोदित उकारः सचाकाराद्द्वितीयः कुमारो भवति अंतरोदये इकारः सोप्यकाराद्द्वितीयः फलदः॥ 21
स्वो॰ जीवस्वरः अकारः तस्य मासेउदयः मासस्वरउकारः सचाकारादधिकः स्थूलक्रमेण युवाद्यंतरोदय उकारः सचाकाराद्द्वि
न०५० तीयफलं लभति ६२ श्लोक अतो राश्यंशको ग्राह्यः पूर्णमासेधिकसंभवः अब्दे पिंडस्वरो ज्ञेयो योगो द्वादशवार्षिके ६७
ज०टी० टीका अतो राश्यंशकः स्वरादिः बालादिव्यवस्था पूर्णमासे पक्षोधिकस्य संभवो न तत्र संभवति तदवधिकबालादि
११ अब्दे वार्षिकस्वरे पिंडः ततः पिंडस्वरात् बालादिचिंता द्वादशवार्षिके द्वादशाब्दिके योगस्वरादिति तदवधिकाबालादिव्यव
स्थातद्यथा नरहरिनाम्नः राशिस्वर एकारः पिंडस्वर एकारः योगस्वर एकारः अत्यैनामजाः मात्रास्वराद्या योगांताः पुन यो
नलिखिता अत्रादिद्वादशाब्दपर्यंतं अष्टाबादौ स्थूलक्रमेण ततोंतरोदयाः क्रमेण लिखिताः यत्र च स्थूलः स्वरो बाबा
लादिव्यवस्थायां भवति तत्र व्यवहरणीयं एवं राशिस्वर एकारः तस्य स्थूलोदयः अत स्वरः अकारः स राशिस्वरात्तृतीय
इति अंतरोदय एकारोदयः स एव राशिस्वर इति बालोदयः सफलदः एवं मात्रादियोगांतस्वराणां नामजानां कालचैप
रीत्यक्रमं तस्य [illegible] स्वरादि द्वादशाब्दिकस्वरेष्वष्टसु [illegible] निरलसेन स्वहृदापरिभावनीयः ६८
अत्र नामजाष्टस्वरेषु [illegible] यथाप्युपेक्षणीयं वर्णस्वरस्योपादि शांति सर्वैति ६८ श्लोक सर्वकालबली
वर्णः सर्वव्यापी न संशयः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन वर्णे बीज्यं बलाबलं ६५ टीका सर्वकाली द्वादशाब्दिक रूपे बलीबल राम ५
वान् अत्र संशयो न हेतुगर्भविशेषणमाह सर्वव्यापी सर्वेषां मात्रास्वरादीनां व्यापी व्यापकः तेषामेव व्याप्यत्वात् अत एव
वर्णस्वरबलेनान्येपि बलिनः तस्य तेषामपि नैरपेक्ष्येण फलदत्वमिति तस्माद्धेतोः सर्वप्रयत्नेन वर्णस्वरे शुभाशुभे चेतव्बी
ज्यं चिंतनीयमित्यर्थः ६५ श्लोक यथापरा दलिपदे प्रदिष्टा यथाहि नद्यः खलु सागरेषु यथा हृदे दगतास्य देवतास्वयमा

रार्णफलोदयस्याः ६६ टीका यद्यपापविच्छिन्नप्रदेशा इति चिच्छिन्नप्रदेशोपरि तिष्ठाः यथा गानद्यः सागरेषु प्रविष्टाः यथा देव
हेरेदं हगतास्तथा स्वरादयः सप्तवर्णस्वरोदयस्य फलदानादित्यर्थः वर्णबलोदयस्याः कथितत्वात् तत्र वर्णे बलं प्रसन्नं तद उ
दयस्य वर्णबलेन बलिनः स्यादित्यर्थः ६६ श्लोकः साधनं मंत्रयंत्रस्य तंत्रयोगं च सर्वदा अधोमुखानि कार्याणि मात्रास्वरव
ले कुरु ६७ टीका मात्रादिस्वराणामनुपदे प्रत्येकं फलमुपदर्शयति साधनमिति श्लोकाष्टकं व्यक्तार्थमेव प्रत्येकमेतानि का
र्याणि तत्र उदयबले कर्त्तव्यानि मंत्रयंत्रतंत्राणि तथा अधोमुखानि कार्याणि वापीकूपतडागादीनि मात्रास्वरोदयबले कु
र्यादित्यर्थः ६७ श्लोक वर्णस्वरबलं सर्वं कर्तव्यं च शुभाशुभं सिद्धिदं सर्वकार्येषु युद्धकाले विशेषतः ६८ टीका शुभमशु
भं वर्णस्वरे कर्तव्यं युद्धकाले विशेषतो वर्णस्वरबलं ग्राह्यमित्यर्थः ६८ श्लोक। मारणं मोहनं यंत्रं विद्वेषोच्चाटनं व।
शं विवादं विग्रहं ज्ञाते कुर्याद् ग्रहस्वरोदये ६९ टीका मारणमोहनयंत्रविद्वेषोच्चाटनवशीकरणानि विवादं विग्रहं
ज्ञाते ग्रहस्वरबलोदये कुर्यात् ६९ श्लोक स्नानपानादिकं सर्वं वस्त्रालंकारभूषणं विद्यारंभं विवादं च कुर्याज्जीवस्वरोद
ये ७० टीका स्नानभक्ष्यभोज्यादिपानं दुग्धादि अन्यच्च सर्वं वस्त्रालंकारभूषणं च विद्यारंभं प्रयत्नं विवादं च एतानि का
र्याणि जीवस्वरोदये कुर्यात् ७० श्लोक प्रासादारामहर्म्याणि देवतायतनानि च राजाभिषेकं नेरीक्षा कर्तव्या राशिकस्वरे ७१
राशिस्वरे कुर्यात् श्लोका शांतिकं पौष्टिकं यात्रा प्रवेशो बीजवापनं स्त्रीविवाहस्तथा सेवा कर्त्तव्यं भस्वरोदये ७२ शत्रूणां म
र्दनं मैत्रीकारं युद्धं चैव शमं सेनाध्यक्षस्तथा मंत्री कर्तव्यं च पिंडकोदये ७३ वेष्टनं कारवेषम योगे तथा ध्येयो योगे दहस्यं
ज्ञानसंभवं ध्यानं शान्तं भवं चैव शान्तिकं च तत्त्वतोषकं ७४ टीका। बालादिव्यवस्थामुपदर्शयन्नाह श्लोक ओतिथिवा
रचनस्तंभप्रणवकरपक्तभावितं सर्वं चैकत्र संमील्य कुर्याद्बुधः स्वरोदयं ७५ टीका तिथिनं दादिसमीत्यव मुलोकृत्य अथम

श्री:
न० प०
ज० टी०
१२

यी: अकारादिपंचस्वरेषुयोवर्णस्वरः तदधःस्वस्वचक्रेयानितिथिवारनक्षत्राणिस्थानितानिवर्णस्वरस्यबालत्वेबालप
त्वदानि कुमारादित्वेकुमारादिफलदानियथा श्रीनरहरिनाम्नोनकारोपस्थितरकारस्वरोबालस्वरः तदधश्चक्रांतरस्थिता
द्वितीयासप्तमीद्वादशीतिथयोबालाः एवंदधोबुधचंद्रवारावितिबालौ एवंदधश्चक्रांतरस्थपुनर्वसुपुष्याश्लेषामघापूर्वा
फाल्गुणीनक्षत्राणितदग्रिमतिथिवारनक्षत्राणिकुमारादीनिव्यवस्थितानिएवमन्यत्रापीति ७५ श्लोक यस्यनामादिकाद्व
र्णात्तिथिवारर्क्षजंभवेत् तद्दिनंवर्जयेत्तस्यहानिमृत्युकरंयतः ७६ टीका यस्यनामाद्यक्षरात्तिथिवारनक्षत्रंभवेत्पंचस्वरो
दये यस्मिन्दिनेतद्दिनंतस्याभिमतक्रियास्ववर्जयेत् अतस्तद्दिनानिदिमृत्युकरं ७६ श्लोक अनेनस्वरयोगेनशत्रूणांमा
रणादिकं मंत्रयंत्रक्रियादीनंसाधयेत्तद्दिनेबुधः ७७ टीका मंत्रोमं? तस्वरोदयःस्वस्वबालाद्युदयोयदा ७७ इतितिथिवा
रनक्षत्रस्वरचक्रम् श्लोक बालस्वरादिकावस्थाभानुसंख्याभवंतिताः उदयंतेक्रमेणैवस्वरभुक्तिप्रमाणतः ७८ टीका
बालादीनांप्रत्येकंद्वादशफलानिद्वादशभा?गक्रमेणावस्थाभेदान्व्याप्यति बालस्वरादिकावस्थाभानुसंख्या द्वादशगुण
ताभवंति तास्तावस्थाःस्वस्वभुक्तिक्रमेणैनक्रमेणोदयंति ७८ श्लोक घटिकाश्चदिनेपक्षेमासेअत्रयनेतथा वर्षेचद्वाद
शवर्षेअवस्थाजायतेस्वरे ७९ टीका द्वादशावस्थाजायंते अत्रप्रत्येकंद्वादशभागमाह ७९ श्लोक भपलानिघटीपंचस
पादार्धदिनद्वयं युग्मपक्षमासाहेअवस्थाप्रमितिक्रमात् ८० भुक्तस्वरप्रमाणंतस्वसभागेनतइवेत् गतावस्थागतांकेन
प्रोषास्तकालजाभवेत्ताः ८१ मृताच बालाशिशवदाम्बिकाच कुमारिकायौवनराजदाच लोभगाचमोहाज्वलितप्रवासामृ राम
तावबालेस्वरजाअवस्थाः ८२ टीका षष्टीसौम्यप्रविंशाधिकपंचदंडात्मके अत्रद्वादशभागेभपलानिभानिनक्षत्राणि १२
तत्संख्याकपलानिदिनेतिथ्योसामान्यतः षष्टिदंडात्मकोघटीपंचद्वादशभागाः पक्षेचपादमेकंदिन द्वादशभागेनमासेदिना

 24

इयमर्धदिनं द्वादशभागः अतोऽभुक्तइष्टदिनानि त्रयनेवण्मासे पलं वर्षमासे द्वादशवर्षे वर्षमेकं प्रमितिरथमात् एवं
भागक्रमेणावस्था भवंति ८० भुक्तस्वर्क्षमाणमा॰द्द अस्यबालादिकस्वस्यावस्थाघटीस्वरादेज्ञातमिष्यते तेनयद्दं तोंतस्य
र्थपलीकृत्यस्वभाजेन द्वादशभागेन भजेत् भागेनफलं तत्संख्यागतावस्थाशेषा भावर्तमानावस्थाशेषेण गतगम्यकरण
त् गतेषद्यु हृते गतसमयः गम्येषद्युहृते गम्यसमयो मानावस्थायामिति ८१ मृकेतिस्पष्टं श्लोक। अलस्यभामेव निद्राषद्बुद्धि
मदोदया शान्तिकरी सदाम्रीः सदाम्रमा प्रांतिगुणोदयावमानाल्पदा द्वादशमीकुमारे ८२ टीका कारणिकादिनो मृत्युवा।
तिथिः तृतीयातस्यागतदं ३ २२ पल ३ अत्र द्वादशावस्थाजिज्ञासायां भुक्तदंडानि पलीकृत्य पलानि तत्र संयोज्य जातं १३५।
तिथि द्वादशभागः ५ पलीकृत्य जातं ३०० अनेन भागेन गृहीते लब्धं ४ चतस्रोवस्थागताः पंचमीवर्तमानाभागशेषः १५ अ।
स्मिन्भागहारे पातिते भोग्यपल १५० अयं त्रषद्युहृतं लब्धं दं २ पल ३० एतेन पंचमावस्थायां गतं गम्यं च साधदं ३।
द्वयात्मकं पत्वत्र दिनमाससंभवनात त्र दं ३ षद्युहृते दिने भवति दिने त्रिंशद्द्युहृते मास इति प्रकृते तु द्वादशावस्था न्यध्यं
चमी अवस्थाकथिता तस्या नाम सदृशफलदा एवमन्येष्वपि द्वादशावस्था करणमूहनीयं अवस्थालोकार्थेपस्या एव
स्पष्टार्थाः श्लोक उत्साहधैर्यौ ग्रबलादया चमोमल्पयोगाच सुकामपुष्टिः सर्वोच सिंहाचधनेश्वरीच शांताभिधाद्वादशिकाद्व
वालिः ८३ चिंताचमंदारिगुणातकोचशोषामहीमालनवह्निदाच दुःखकितामेदकरीरदाख्या मृत्युस्तथा द्वादशिकाचषष्ठे ८४
क्लेशाचशोकाचतथैवमोहाक्रांतिःसमाद्दुःखिनरात्रिनिद्रा बुद्धिःप्रमेगाचतथाचपुष्टा जरामृता द्वादशिकामृताख्ये ८५ एवं
प्रतिरवस्थाःसुरवस्थापंचमस्वरे तासमर्थस्वविज्ञेयस्वनामसदृशंफलं ८६ स्पष्टार्थः पूर्वस्मिन्नास्वरःस्वामी उस्वरो दक्षिणे
तथा उस्वरःपश्चिमे ज्ञेयएसोमेमध्यओस्वरः स्वस्वादिक्षु उदयंयाति स्वरस्तंचामीदिशं वर्जयेत्सर्वकार्येषु यात्राकाले विशेषतः

श्री० ८८ पृच्छते पृच्छकः स्यात् स्वरस्या नमितां दिशं हानिर्मृत्युभयं भंगो जायते नात्र संशयः ८९ टीका पूर्वे स्थित्वा स्वरः स्वामी । 25
उदयं याति एवं सर्वत्र ८० यस्यां मिति मध्यादि रूपकं व्यवहृतं क्वेति संज्ञये पुतिवत् प्रश्ने कादशी पुत्र कारोदयः पूर्वी वास्थिति
नं० ५० तन्नां च मध्य देशो मध्य वंशास्यादा दूर्ध्वाधः स्थित गृहादि नगरे दिति समर्पणीयं ८८ पृच्छति इति दिक्क्रमेण स्वरस्योदितस्य पंचमी
जं० टी० दिशं लक्षी कृत्य पृच्छको यदि पृच्छति प्रश्नं करोति तदा हान्यादिकं जायते तथा च द्वितीयाद्यामिका स्वरदक्षिणस्यां दयाद्बालु दि०
१५ स्थिता तत्रावस्थिते पृच्छके फलमेवं बलं व्यमित्यर्थः ८९ इति दिक्स्वरचक्रम् श्लोक तिथ्याद्यावुदयं याति तिथिस्वरघटी स्वरः बा
लस्वरादि कप्रश्ने फलं तस्य वदाम्यहं ९० टीका तिथिस्वरोच्यते उदय बालादि स्वर प्रश्नात्फलमुपदर्शयन्नाह तिथ्यादावुदयं या
ति तिथिस्वरघटी स्वरः बालस्वरादिक प्रश्ने फलं तस्य वदाम्यहं ९० तिथ्युपक्रमे तिथिस्वरादारभ्य बालस्वरादिको घटीस्वर उदयं
याति तत्र प्रश्ने सति बालादि बालादि स्वरस्य फलं वदामि उदयप्रकारमुपदर्शयति श्लोक तिथिभुक्त घटी संख्यां कृत्वा पल
मयीं ततः अस्तं वह्निहृते शेषे स्वरस्य कालसंभवः ९१ टीका तिथेर्यावती घटी दंड भुक्ता तत्संख्या षष्ट्या संगुण्य पल
मयी कृत्वा तस्मात् वह्निहृते सप्तविंशत्यधिक शतत्रयेण भागे गृहीते फलं त्रु तत्स्वराव्धिको भुक्त स्वरः शेषे तत्कालसंभवः
स्वरो ज्ञातव्यः स एव तिथि तत्रोदयो घटी स्वरस्य ज्ञातव्यः तिथेरंशोदये दंड स्वरोपक्रमात् बालादि अवस्था घटीस्वरे तन्मात्रादिस्व
रा बालादि अवस्थापेक्षा व्यवहित पक्षः फलभागितमुपदर्शयति ९१ श्लोक यमुद्दिश्य कृतः प्रश्नः फलं तस्य प्रजायते पत्र राम
नो दृश्यते किंचित्तत्र पृच्छः शुभाशुभं ९२ टी केनचिदन्यमुद्दिश्य अन्यार्थे कृतः प्रश्नः तस्यैव यात्रान्यो हि योग्य कृतः पृच्छे १२
व बालादि विशेन फलं एतत्फलं श्लोकपंचकेनाह श्लोक बालोदये यदा पृच्छा तत्काले भार्यस्य लाभदा तस्मात्तैर्विरहोगंच
गमे हानिः क्षयं रणे ९३ कुमारोदय वेलायां लाभो भवति पुच्छतः राज्ञानां जयं युद्धे यात्रा सर्वत्र सिद्धिदा ९४ युवोदये भवे द्वा

26

ण्ये लोके शङ्केद्दस्य ततस्त्वरणात् संग्रामे शतहंता च यात्रा च सफला भवेत् ९५ भूज्ञोदये न लाभः स्यात् क्लेशानां लोकवर्धनं संग्रा
मे भंगमाप्नोति यात्रायां न निवर्तते ९६ मतोदये यदाहूतः पृच्छते सं प्रयोजनं न तत्सर्वं मृत्युदर्शेयं युद्धे मृत्युः सभंगकः ९७
स्पष्टं ओजस्वराः पुंसः समाः स्त्रियो युग्मस्वरास्तथा समस्वरोदये जाते पुमांस्त्रीणां फलं भवेत् ९८ टीका ओजस्वरा विषमस्व
राः प्रथमतृतीयपंचमाः पुमांसः युग्मस्वराः रकमादयः स्त्रियो भवंति समस्वरोदये जाते सप्तमीये स्वरोदये सति पुमांस्त्री
णां च बलं जायते तथा च पुंस्वरे वर्तमाने बलवति आधाने पुत्रोत्पत्तिर्जायते एवं स्त्रीस्वरे कन्यके तु न्यथं अन्यदपि प्रयोज
नमुपदर्शयति ९८ श्लोक गर्भस्य पुंस्त्वे पुत्रः कन्या दन्यास्वरोदये युग्मे युग्मं तयोर्नष्टे मातुर्मृत्युः संक्रमे ९९ टीका
विषमस्वरोदये पुत्रोत्पत्तिः समस्वरोदये कन्योत्पत्तिः युग्मे विषमसमस्वरनिर्वाहे प्रश्ने युग्मोत्पत्तिं वदेत् नष्टे स्वरावसाने स्वर
स्य गर्भनाशः संक्रमे स्वरप्रारंभे मातुर्मृत्युर्भवति युग्मगर्भयोग्यतामाह ९९ श्लोक द्युनाडीस्वरयोः पुंसोः पुंयुग्मं स्त्रीयुग्मं
स्त्रियोः तयोस्तु पुंस्त्रियोः पुंस्त्रीयुग्मं गर्भे विनिर्दिशेत् १०० टीका द्युदिवसः नाडी घटी तत्र त्रिंशत्पितस्य सौदिन स्वरघटीस्वरो ना
योः पुंसोर्द्विषमस्वरयोः सतोः पुंयुग्मं पुरुषद्वयं स्त्रियोः समस्वरयोस्तयोः स्त्रीयुग्मं कन्यायुग्मं पुंस्त्रियोः एको विषमस्वरो द्वितीयः
समस्वरः तदा पुंस्त्रीयुग्मं कन्या चोभौ भव तदस्ति गर्भे गर्भप्रश्ने प्रश्ने विनिर्दिशेत् १०० इति तात्कालिकस्वरचक्रम् श्लोक अ
स्मर्दे जन्मपादो यस्तद्वर्णो यो स्वरः स्वरः तेन नाडीस्वरो ज्ञेयः सम्भावः प्राणिनामिह १ टीका अस्मन् दे यो जन्मनक्षत्रपादः
तद्वर्णः शतपदचक्रोक्तनक्षत्रपादाक्षरो चु चे चो ल अक्षरः स्वरवर्णस्तथा केको हहि इत्यादावश्विनीतस्य तेन प्रथमद्वि
तीयपादयोः अकारः तस्य वर्णस्वरो ओकारः तृतीयचतुर्थयोरीकारः तस्य वर्णस्वर उकारः ततस्तस्मादेजातस्य वर्णस्वरो ना
डीस्वर इति ज्ञेयः प्राणिनां सम्भावस्तत्रार्थः १ नाडीस्वरप्रयोजनमुपदर्शयन्नाह श्लोक चपलैः कातरो मर्त्यः कपणांश्च वि

तेंद्रियः असत्यबहुभाषीच जातोबालस्वरोदये २ व्यवसायीकलाभिज्ञः स्त्रीरतः सुभगः सदा दीर्घायुर्विग्रही मूढः कुमारो 27
श्री दयसंभवः ३ सर्वलक्षणसंपूर्णोराजाभवतिधार्मिकः सर्वकालजयीयुद्धे शिशुर्जातो युवोदये ४ स्त्रीजितोधार्मिकः का
न०प० मीविवेकीस्थिरसाहसः सत्यवादी सदाचारः पुमान्वृद्धोदयोद्भवः ५ लोभी संवत्सरः क्रूरोनिष्कामोविकलेंद्रियः सर्व
ज०टी० कालालसोदुष्टोजन्मयस्यमृतोदये ६ ब्रह्मयामले तात्कालिकस्वरचक्रे जातकस्वभावशुभनिर्णयः टीकं तिथिस्वोदये
२८ यदवशिष्यते तदंतरोदयस्वरे वानाजो स्वरादिकबाले लादिस्वरे श्लोकपंचकं व्यक्तार्थमेवकथितमस्ति ६ श्लोक ककारा चपलतिर
दिदकारांताः पंचहस्वस्वरालया बलिनः स्थिसितेपक्षेशेषाः सर्वेसितेतरे ७ टीका ककारादिदकारांतास्तथापंचहस्व
श्लोक स्वराः अइउएओ शेषाधादिहांता आईऊऐऔ एएकःस्वरः पृथग्वर्णः पक्षयोरुभयोर्यदि तत्रपक्षबलंग्राह्यं शुक्लकृ
ष्णविभेदतः ८ टीका एकोयत्रोभयोः स्वरएकः पृथक्पृथगक्षरः शुक्लकृष्णयोर्वर्णोनामादौ भवति तत्रपक्षबलंग्रा
ह्यं शुक्लकृष्णविभेदतः यथाकमलकल्लोलयोरेकोकारोवर्णःस्वरः ककारः कृष्णपक्षेधकारः शुक्लपक्षेलीतिएवंप
क्षयोः शुक्लेपीरोपराः कृष्णेयुद्धेजयतिनिश्चितं ६ टीका द्वयोर्योधयोः एकः पक्षांतरे नामादिवर्णस्वरस्थेति तदा शुक्ल
पक्षेगौरवर्णो जयी कृष्णपक्षे कृष्णवर्णो जयीयथा कमलकोगौरवर्णः तस्यश्यामवर्णः स्वरस्त्वोभयोरकारः पक्षकं राम
चएकत्र कमलकोगौरतेनशुक्लपक्षेजयीतस्यश्यामवर्णः सकृष्णपक्षेजयी ६ श्लोक अस्मिन्नेकस्वरः गौरो हस्वो १४
वाभयोर्यदि स्वरासन्नास्वरो हस्वो दीर्घो दूरास्वरोजयी १० टीका अस्मिन्नेकपक्षासेयोधयोरेकस्वरः गौरो हस्वोवा
हस्वोदीर्घोवाभवति तत्रहस्वोपः सवर्णस्वरचक्रे स्वरासन्नास्वरः समस्तदाजयीभवति पक्षयदीर्घोयदिसस्वरादू

रद्धरस्तदा जयी भवतीत्यर्थः १० श्लो० पुमाख्ये नामवर्णैक्यं पुत्रकारकयोर्यदि तत्पुष्टे बलं देयं यायिस्थायिविभेदतः ११ 28
टीका प्रमाणं हस्तादिना यथा ख्यावर्णा गोपादि तेषामैक्यं समतायोधयोर्भवति तत्रयायिस्थायिविभेदतो पुष्टे बलं देयं ए
तदेव व्यक्तीकृत्य व्यवस्था यदि ११ श्लो० योधयोः सर्ववर्णैक्ये सो यूनि कुमारके जयी यायी तथा स्थायी बाल वृद्धान्तिमस्वरे १२ टीका
योधयोः सर्ववर्णैक्ये सर्वभेदेन प्रमाणादिना पूर्वश्लोकोक्तेनैक्ये समतायां यूनि कुमारके योधस्वरे उदिते सति यायी प्रथमोदितो
जयी जयवान् तथा तेनैव प्रकारेण बाले मृते च स्वरे स्थायी प्रतिबादी जयी भवति बालतिथित्रयोपरि स्थित स्वरान्तरेषु भेदे
न तिथिप्रत्येकं बलमुपदर्शयति १२ श्लोक आद्यौ तिथेस्त्रयो वर्णो द्वौ वर्णौ शेषयोर्मतौ एवं तिथित्रयं तेषं वर्णसंख्या तिथि
स्वरे १३ टीका। प्रतिपतिथ्येकादशीनामुपरि स्वरा भवन्ति तेषामाद्यतिथयो बालाख्या स्वराद्ये तिथौ प्रतिपदित्रयो
वर्णा अकारककारडकारा एवं षष्ठ्येकादश्योर्द्वौ वर्णौ भवतः षष्ठ्यां उकाधकारौ एकादश्यां भकारवकारौ एवं तिथिस्वरे।
तिथिवर्णस्वरा ज्ञेयाः १३ श्लोक वर्णतिथ्यादितिथ्याख्या जन्मह्रानिर्मृतिस्तथा श्रीजेन्मनि रुजा हानौ मृतौ मृत्युर्न संशयः १४
टीका एवं यस्या तिथेर्यो वर्णः सा तिथिर्भवति तदानुक्रमेणतिथित्रयस्य जन्महानिर्मृतिस्तथेति नामत्रयं यथा ककारएव प्रति
पज्जन्मना स्त्रिरति स्वरोदयटीकायां स्वरप्रकारनिर्णयः डोल्कस्मिन्दिने पुरुषस्य किंफलं स्यादिति स्वरभेदेन विचारयन्नाह १४ श्लो०
यदुक्तं यामले तन्त्रे गुरुत्तानप्रसादतः स्वरादीनां फलं बक्ष्ये पुंसां कर्मप्रकाशकं १ टीका तदहं दिनफलं स्वरादीनां स्वराञ्चका।
दयः मात्रास्वरा स्तेषां फले दिनफले पुंसां बक्ष्ये कीदृशं कर्मप्रकाशकं पुंसां मिस्तुफलदर्शनं अन्येषामपीति यद्यामले गुरु
प्रसादतो गुरूपदेशतो ज्ञातं तत्प्रकारमुपदर्शयति [illegible] श्लोक योगपिंडं स्वरा श्चाख्यजीवरवेतन्तरस्वरान् उत्पाद्यता
मतस्तास्तो मात्रांता स्थापयेत्क्रमात् २ टीका योस्वराः पिंडस्वराः नक्षत्रस्वराः राशिस्वरा जीवस्वराः ग्रहस्वराः वर्णस्वराः मात्रांतान्
गा

श्री०
स० प०
स० टी०
१५

मात्रास्वरांतान्नामतआयाद्यस्यापयेत् तिर्यक्पंक्तिक्रमेणलिखेदित्यर्थः २ श्लोक तस्याधस्तालिखेच्चाष्टौ द्वादशाब्दिकान्स्वरा 29
न् स्वभोगेनसमायुक्तान्भोगश्चैकादशांदकः ३ यथोत्तरबलाः सर्वेतथा कालबलान्वितः कालोदयाः स्वराश्चापि ज्ञातव्याः स्वरवे
दिभिः ४ टीका तस्ययोगस्वरस्याधस्तात् द्वादशाब्दिकालमानं द्वादशाब्दिकवार्षिकअयनऋतुमासपक्षदिनघटीसंभवान्
अष्टौस्वरान् आदौलिखेत् कथंभूतान्स्वभोगेनसमायुक्तान् स्थूलक्रमेणांतरोदयमानेनचविशेषसहितान् भोगमानमाह
भोगश्चैकादशांशकः स्थूलमानेनप्रत्येकमेकादशभिर्योभोगः प्राप्यतेवर्षादिकेयस्मिन्सोभोगोभुक्तिरित्यर्थः यथाद्वाद
शवार्षिकेवर्षमेकं मासोदिनद्वयं लोकश्चिनाडिकाच अष्टत्रिंशत्पलानिचभोगादि यथाष्टानांकालजातांमिति अत्रैवभोग
स्वरादिकानामष्टस्वराणां स्वरादिकस्वरनामादिग्रवस्था २ स्वरवेदिभिरेतेस्वरा यथोत्तरबलाज्ञातव्याः केतेयोगादिमात्रांताः
अष्टौनामतउत्पादिताः तथातेनैवप्रकारेण कालोदयाश्चापिद्वादशाब्दादिघटीपर्यंताः संयोजितायथोत्तरबलाज्ञातव्याः यथा
योगस्वरात्पिंडस्वरोबली इत्यादिक्रमेण स्वरबलंज्ञातव्यमित्यर्थः ४ श्लोक अकारादिस्वराधःस्याद्वेदवेदप्रमाणकाः विन्यस्य
क्रमयोगेनतेनविशोधकामताः ५ योगाद्द्वादशवर्षस्युरवस्थाः पिंडतोद्व्यके भस्वरादयनेज्ञेयाराशिस्वरादृतुस्वरे ६ टी
का अकारादिक्रमात् अइउएओ अधोलिखितादधस्ताद्वेदवेदप्रमाणकाः चतुःसंख्याः विन्यस्य स्वरोविशोधकामताः लोक
तात्स्वर्थः प्रयोजनंचतस्य अष्टस्वरेषुप्रत्येकमतएवचतुःसंख्याविन्यासः शुभाशुभकोष्ठेषुविधातव्यपूर्वप्रतिज्ञाता
नोमात्रांताष्टस्वराणां द्वादशाब्दादिकालजानांबालादिकावस्थाः कृष्टयेरुक्ताः उक्तस्याचिंतनेयेत्याह योगादितियोगाख्यो
गस्वरात् बालभूतात् द्वादशवर्षेऽवस्थाः स्युः अयमर्थः द्वादशवार्षिकेपः स्वरोऽकारादिषुउदितः सयोगस्वरोनामस्वरमु
वधीकृत्य बालःकुमारोय[illegible]दवृद्धोमृतइति एवमग्रेपिसर्वावस्थाः कथिताः यथापिंडस्वरात्वर्षकेषुअवस्थानसत्वादिस्वरो

राम
९५

दयिनेराशिस्वरादृतस्वरेवस्थानेयेत्यर्थः ६ श्लोक जीवाख्यामस्वरेवस्था गृहाख्यस्तस्वरेतथा वर्णो दिनस्वरेज्ञेया मात्रास्वरा
दुदीस्वरे १ द्वादशाद्वादिकः कालोयत्राकारादिकस्वरे स्थितस्तत्र शुभोनस्यात्पंचा वस्थाशुभोपिवा ८ टीका जीवस्वरा
ख्यास्वरेवस्थांज्ञातव्या गृहस्वराख्यस्वरे चिंतनीया वर्णस्वरादिनस्वरेज्ञातव्या उदीस्वराख्यमात्रास्वरे मासेनादिक्रमेणदि
नचर्याया कथितप्रकारेण शुभराशिरवशिष्यते तदपशुभोनस्यात् यदिवापंचावस्थाशुभः पंचस्ववस्थास्वशुभः शुभग्र
होनशुभः शुभग्रहोनस्यात् तदाफलंवाच्यं अथश्लोकक्रमेणाभिप्रायः यथाबालादिकस्वरोतरोदयगतस्तेषामधःस्थरा
शिः पतति शुभः शुभस्तत्तदुपरिस्थितस्वरेषुविंशोपकान्परिकल्प्यशुभाशुभकोटिद्वयंकृत्वा हि एवंसत्यस्य बहुल
पतनात् परिशेषंयदि शुभग्रहस्वराशिस्तदाशुभमन्यथा १ शुभमितिसामान्यतोज्ञातासिंशभेत्यादिक्रमेण वर्तमानंस्वरं
निरूप्यतदधःस्थग्रहवशेनफलंवाच्यं यदिपरिशेषोऽशुभग्रहकोटिः त्रिंशत्येत्यादिक्रमेण अशुभकोटिस्तदाविंशकफलं
वाच्यंलाभालाभौमृत्युधातुमूलजीवाधिपत्यग्रहवशेनतद्द्रव्याणांस्वभावश्चिंतनीयोत्पत्तिप्रकारेणप्रश्नाश्चिंतनीयइति ८ श्लो
स्वरोबुद्धांतिमोदुष्टोबालपूर्वदलेतथा शेषंसार्धद्वयंभ मितिज्ञेयंशुभाशुभं ८ द्वादशाब्दिकविज्ञेयाः सांतरोदयसंस्थि
ताः तेशुभाएकतःस्थाप्याश्चाशुभास्त्वन्यथापृथक् ११ शुभाशुभस्वरूपस्वराशियुग्मस्यमध्यतः एकस्मात्पतितेशेषेज्ञेयंतद्भिन्नं
फलं ११ टीका प्राग्उक्तदिनफलज्ञानार्थंबालादिपुत्रमस्याह स्वराविति बुद्धांतिमोवृद्धस्वरमृतस्वरौदुष्टोनिषिद्धफलदौ
ज्ञात्याविपर्ययः तथाबालपूर्वदलेबालस्वरप्रथमार्धं तु एकफलमित्यर्थः शेषंसार्धद्वयंबालोत्तरार्धसहितकुमारयुवानौमृत्युः
शुभफलप्रदंतत्यनेनप्रकारेणशुभाशुभंज्ञेयं ६ द्वादशेतिसांतरोदयसंस्थितायेशुभाद्वादशवार्षिकाद्याश्चएतेतेशुभाअपा
रत्रशुभाःबालपूर्वार्धेवृद्धमृतस्वराविंशोपकाःस्थाप्याः विंशोपकाःप्रत्येकंकुमारादीनांचत्वारःराशिमिश्रतेनोभयत्र

स्वी०
न० प०
नं० टी०
१६

द्विसंख्याः बालोत्तरार्धे कुमारयुवानः स्वविंशोपसंख्यासहिता एकतः अपरत्र पुनः प्रथमभागार्धसमये शुभे द्विसंख्यापंचवि ३१
भाजिते स्यनेकपावलस्त्र चततः पंचाशच्च भागोग्राह्य इति १० शुभाशुभमस्वरूपराशिमध्यतः स्वल्पस्य बहुलया तनास्य विंशोपं
११ श्लोक विंशत्याताडिते शेषे चततः षष्ट्या द्विभाजिते लब्धं विंशोपका स्वरशुभाशुभप्रकाशकाः १२ योगेस्वकर्मतः पिंडे
शरीराद्वे स्वहजननात् राशौ स्वकुलतो जीवे स्वविज्ञात् हृदंतो रिपौ १३ वर्णे स्वस्वमितो ज्ञेयं मात्रायां स्त्रीजनेनाफले एवं नामावदे
द्विद्वांदिने फलं शुभाशुभं १४ टीका विंशत्याताडिते गुणिते चततः षष्ट्या विभाजिते हृते भागे लब्धं यत्ततत् एते यां मध्ये विभाजिते ये
लब्धं ते शुभाशुभप्रकाशकाः यथा एकलाभे योगतो लाभः द्विलाभे पिंडतः एवमष्टपर्यंते नमात्रांतां स्फलेन तत्कथितमिति
पंचस्वरेषु प्रत्येकं चततः स्वरसंख्या विन्यासाद्विंशतिसंख्या भवंति ते न विंशत्या गुणने योगादि मात्रांतस्वराणामष्टसंख्या
द्वादशाष्टादिकानामष्टसंख्याष्टानामष्टभिर्गुणनं चततः षष्टिसंख्या भागहारक इत्यभिप्रायः योगादिसंख्यालाभे एका
दिक्रमेण कुतः फलं स्यादित्याह १२ योगेति योगे लब्धे स्वकर्मतः स्वव्यापारात् पिंडे द्विसंख्यालाभे शरीरात्स्वकीयादेव मेन
लब्धे त्रिसंख्यातो लब्धे स्वहजननात् राशौ चततः संख्यातो लब्धे स्वकुलतः स्वकुलजनात् जीवे पंचसंख्यातो लब्धे स्वविज्ञात्
गृहे षट्संख्यालब्धे रिपोः शत्रोः सकाशात् वर्णे सप्तसंख्यातो लब्धे स्वस्वामितः मात्रायामष्टसंख्यातः स्त्रीजनात् शुभम
शुभं वा भवति सामान्यप्रकारमाह अर्थव्यक्तीकरणीयं लिख्यते एवमनेनप्रकारेण विद्वान् इति शुभाशुभफलं जा राम
ताबदेत् १४ श्लोक कथितस्वरनिर्णयस्य सकलाक्षेयस्योपयोगितामुपदर्शयति गुह्याद्गुह्यतरसारभूतं काशंप्रकाशि १६
तं स्वरोदयमिदं ज्ञानं ज्ञानिनां मस्तके मणिः १५ स्थूला [illegible] बोधं स्वल्पप्रयत्नं आश्चर्यं कालिके लोके प्र
धारमस्त्वके जने १६ दुष्टेच दुर्जने स्वरे श्रसत्ये गुरुतल्पगे हीनसत्वे दुराचारे स्वरज्ञानं न दीयते १७ शांते शुद्धे सदाचारे गुरुभ

त्रिसमन्विते ह्रद्वचिन्हं ज्ञातव्यं देवेण स्वरोदयः १८ **टीका** गुरुरेव इति गुरुप्राज्ञोपनीयात् प्रकाशाद्गुह्यतरम् अतिगोपनीयं सारं श्रेष्ठ
स्वरोदयज्ञानं सर्वप्रकाशितं कोहं शं यत्र अतिनीयं मलिके [illegible] उपरिस्थितं सर्वज्ञानाद् अधिकमित्यर्थः १५ स्थूलात्सूक्ष्मतरं सु
बोधं सत्यप्रत्ययं यथार्थ सर्वलोकप्रकाशकं तादीपकमिव नास्तिके मिथ्यावादे निन्दा स्वर्यं विस्मयकारेण प्रकारेण ज्ञानं पुत्रे श्रेष्ठ
रहिते न दीयते न प्रकाशनीयम् इत्यर्थः गुरुतल्पगे गुर्वङ्गनागामिनि ४ प्रकाशस्थानमाह शांते इति एष स्वरोदयः शांते इत्यादि वि
शेषणयुते ज्ञाने प्रकाशयेद् इत्यर्थः १८ **इति श्रीनरपतिजयचर्यायां मात्रादिपंचस्वरचक्रटीका अथ शरीरस्वरूपेण सामर्थिं जयादि**
यन्ति फलमस्योच्यते अथातः संप्रवक्ष्यामि शरीरस्थं स्वरोदयं हंसाचारस्वरूपेण येन ज्ञानं त्रिकालजं १९ **टीका** अथेति अथानंतरम् अ
शरीरस्थं स्वरोदयं प्रवक्ष्यामि येन हंसस्वरूपेण त्रिकालजं जानातीति १९ **श्लोक** ॥ कुंडलिनी महाशक्तिर्नाभिस्था सर्परूपिणी क
धंगा दशनाड्यस्तु दशचाधः स्थिता मताः २० **टीका** कुंडलिनी नाम्नी कुलवत् कुंडलाकारा सर्परूपिणी सर्वपूर्वस्वरूपदेही
दितनवती श्रुतीय ध्याहार्यं ततः कुंडलिनीतो दशनाड्य ऊर्ध्वगता दशाधोगता इति द्वादश २० **श्लोक** द्वे द्वे तिर्यग्गते नाड्यौ चतुर्विंश
न्तु खो हताः कुंडलिन्या महाशक्तेर्मूलमार्गा भवन्ति ता २१ **टीका** द्वे द्वे नाड्यौ तिर्यग्गते स्तः तेन चतुर्विंशति संख्या नाड्यो
भवंति कुंडलिन्याः शक्ति तस्या महाशक्तेर्मूलमार्गाः प्रधानपंपाणोसी २१ **श्लोक** ताभ्यः सू दशमुख्या नाड्यः शरीरस्य विपोष
काः शतानि सप्तजायंते सप्तोत्तर अतिसंख्यया २२ प्रधाना दशनाम सूदशवायुप्रवाहकाः तामान्याः संप्रवक्ष्यामि नाडे वायुस्व
रूपेण च २२ **टीका** ताभ्यश्चतुर्विंशतिसंख्या नाड्यो भवं[illegible] समधिकानि सप्तशतानि जायंते तत्र सर्वनाडीषु दश नाड्यः प्रधा
नाः ताश्च वायुप्रवाहका वायुसंचारहेतवः प्रधानदशनाडीनां नामानि वक्ष्यामि २३ **श्लोक** इडा च पिंगला चैव सुषुम्णा गांधारी
हस्तिजिह्विका पूषा च अलंबुसा च कुहूः शंखिनी कीर्तया २४ प्राणोपानः समानश्च उदानो व्यान एव च नागः कूर्मः कृकल

श्री
न० प०
ज० टी०
५

योदेवदत्तो धनंजयः २५ प्रकटः प्राणसंचारो लक्ष्येद्देहमध्यतः इडा च पिंगला नाडी सुषुम्णा च तृतीयका २६ इडा नाडी स्थिता ३३
चंद्रः पिंगला भानुवाहिनी सुषुम्णा शंभुरूपेण शंभुर्हंसस्वरूपकः २७ हकारे निर्गमे प्रोक्तः सकारे हि प्रवेशने हकारः शंभु
रूपी स्यात्सकारः शक्तिरुच्यते २८ शक्तिरूपस्थितश्चंद्रो वामनाडीप्रवाहकः दक्षनाडीप्रवाहश्च शंभुरूपी दिवाकरः
२९ टीका इडा पिंगलेत्यादि श्वासवक्ष्य प्राणादितः श्लोकद्वयं व्यक्तार्थमेव न व्याख्यातं २५ प्रकट इति देहमध्यगतः श
रीरमध्ये प्रकटः व्यक्तो वायुसंचारः इडापिंगलासुषुम्णाभिस्तिसृभिर्नाडीभिर्लक्ष्यते इडापिंगलासुषुम्णानाड्यु
स्थितेन वायुना फलेन व्यक्ति २६ इडेति चंद्रः इडानाडीस्थितो वामनासापुटस्थः पिंगला दक्षिणनासापुटस्थसूर्यवा
हिनी सुषुम्णा देहमध्यस्था ब्रह्मरंध्रगामिनी शंभुरूपेण स्थिता हंसस्वरूपकः हंसस्वरूपतामाह २७ हकारे निर्गमे प्रोक्त
इत्यव्यक्तार्थमेवेति २८ श्लोक एकैकस्य कलाः पंच क्रमेणैवोदयंति ताः पृथ्वी आपस्तथा तेजो वायुराकाश एव च २
मध्ये पृथ्वी त्वधश्चापऊर्ध्वं वहति चानलः तिर्यग्वायुप्रवाहश्च नभो वहति संक्रमे ३१ टीका एकैकस्य पंचकला इडाः
प्रत्येकं ताः कलाः पंचभूतात्मिकाः क्रमेणैव जायंते ३० मध्ये नासापुटमध्ये अधश्चापऊर्ध्वमनलः वायुस्तिर्यक् नभश्च
काशः संक्रमे ब्रह्मांतरागमने वहति ३१ श्लोक पृथ्व्यादिपंचतत्त्वस्य एकैकं घटिकोदयाः अहोरात्रस्य मध्ये तु तेन
द्वादश संक्रमाः ३२ आदौ चंद्रः सिते पक्षे भास्करस्तु सितेतरे प्रतिपदादिनानि स्युस्त्रीणि त्रीणि क्रमोदये ३३ चंद्रोदये राम
वहत्सूर्यश्चंद्रः सूर्योदये यदा गृहभंगादिनिरुद्वेगः शुभं सर्वं तिलोदये ३४ टीका एकैकतत्त्वस्य पृथिव्यादेर्घटिकोदयाः ५
तत्र षष्टिर्दंडात्मकमहोरात्रं भवति तेन पंचतत्त्वस्य दिनमध्ये द्वादश संक्रमाः संख्या भवति ३२ आद्यास्तिथिषु चंद्रो वा
मनासापुटवायुः प्रतिपदादित्रीणि दिनानि सितासिता आदौ वहति ततो दिनत्रये सूर्यः ततो दिनत्रये चंद्रः सितेपक्षे कृष्ण

पक्षे आदौ भास्करवद्ध इति पुनस्थं ३ एवमेवाग्रेपि ३३ चंद्रोदये इति पुनः एवं चंद्रोदयसमये सूर्यो वहति सूर्योदये चंद्रो व 34
हति वामवायुतदा शुभं हानिरुद्वेगो जायते तिमोदये शुभं भवतीति ३४ श्लोक शशांके चालयेद्रात्रौ दिवा चार्यो दि
वाकरः इत्यभ्यासरतो नित्यं स योगी नात्र संशयः ३५ यात्रादाने विवाहे च वस्त्रालंकारभूषणे शुभे संधौ प्रवेशे च।
चंद्रचारः प्रशस्यते ३६ विग्रहे द्वंद्वयुद्धे च स्नानभोजनमैथुने व्यवहारे भये भंगे भानुनाडी प्रशस्यते ३७ होमं च शांति
कं चैव दिव्यौषधिरसायनं विद्यारंभः स्थिरं कार्यं कर्तव्यं च निशाकरे ३८ दूरयुद्धे जयी चंद्रः समासन्ने दिवाकरः वहन्ना
डीपदे चैव यात्रा भवति सिद्धिदा ३९ टीका प्रवेशो गृहप्रवेशो ग्रामनगरप्रवेशो वा विग्रहे रणे व्यवहारे बालिस्यादिकर्म
णि भये भयविधौ संगे संग्रामपलायने दूरयुद्ध दूरप्रवेश युद्धे वा एतद्धि निर्बोधे केचिद्द्वंद्वकाले व्याप्य युद्धं स्वल्पकालव्या
प्य इति इत्यातिवयोरयं कुर्वते नाडीपदे वहंती या नाडी वामे दक्षिणे वा पदे दीयमाने सिद्धिदा यात्रा भवतीति तत्त्वपि स्वर।
शाकुष्यमाणः कर्तव्यः वामे वा दक्षिणे वा पदप्रत्येकं पृथिव्यादिपंचतत्त्वस्य वहति प्रत्येकं फलमुपदर्शयति पृथ्वीति २ श्लोक
पृथ्वीजले शुभे तत्त्वे तेजो मिश्रफलोदयः हानिमृत्युकरौ पुंसामुभौ च व्योममारुतौ ४० योद्धृपक्षे कृते प्रश्ने पूर्णे च प्रथ
मो जयी रिक्ते संस्थे द्वितीयस्तु जयी भवति नान्यथा ४१ युद्धकाले यदा चंद्रः स्थायी जयति निश्चितं यदा सूर्यप्रवाहस्तु या
यी विजयते तदा ४२ पार्थिवेन कृतं युद्धं संधिर्भवति वारुणे विजयो वह्नितत्त्वेन वायौ भंगो मृतिः खके ४३ पूर्णनाडी
गते पृष्ठे शून्यमंगं तदग्रतः शून्यस्थाने कृतः शत्रुर्म्रियते नात्र संशयः ४४ टीका। पृथ्वीजले शुभे तत्त्वे पृथिव्यां जले
च वहति तेजो मिश्रफलोदयः प्रथमार्धे शुभं द्वितीयार्धे अशुभं व्योममारुतौ हानिमृत्युकरौ प्रत्येकं क्रमाद्भवतः ४० योधद्व
यप्रश्ने कृते सति अग्रे जयी स्यादेवं रूपो यः प्रथमे प्रश्नकर्ता संपूर्णनाडीगतो भवति तदा जयी स्याद् द्वितीयः शून्य

स्वो०
नं० प०
नं० हो०
१८

नाडीगतोयत्र भवति तदा जयी शत्रुवाक्येन यद्यद्योधविषयकः प्रश्नः कृतः तत्र शून्ये नाडीस्थे जयो वाच्य इति यस्ता
न प्रथमं गृह्णाति स जयी शून्यनाडीस्थो यस्य नाम पश्चाद् गृह्णाति स जयी भवति नान्यथेति ज्ञातव्यं ४१ यदा युद्धकाले चंद्रो
वहति तदा स्थायी जयी भवति तथा च स्थानवासिना चंद्रवायुप्रमाणे सति युद्धं कर्तव्यं एवं यायिना सूर्यवायुप्रवाहे स
ति दक्षिणवायौ वहति युद्धं कर्तव्यं ततो यायी जयी स्यादिति ४२ पार्थिवेन तत्त्वेन वहता कृतमयि [illegible] कृतं ४३ पूर्ण
नाडीगतस्यांगं शरीरं [illegible] पूरतः कृता तदग्रतः शून्यमंगं कर्तव्यं शून्यस्थानं कृतं शत्रुर्म्रियते तदा च यस्मिन्समये शत्रोः प्र
हारः क्रियते तदा यः स्वरो न वहति तद्दिगवस्थितं कृतात्दस्मात् शत्रुकृतप्रहारसमये यः स्वरो वहति तद्दिगवस्थितशरी
रं शत्रुकाभिमुखं कुर्यात् तत्र प्रहारो न लगति एवं मुखस्य पोधकविषयिक [illegible] प्रश्ने शून्ये कृते ---- विचारश्च
शून्यदिशि तिष्ठति स प्रहारभागी भवतीत्यादिकं स्वहृदये नैव विभावनीयं ४४ श्लोक पूर्वोत्तरदिशोश्चंद्रे भानोः पश्चि
मयाम्ययोः स्थितश्चेज्जयी युद्धे स्थायी यायी क्रमेण च ४५ वामनाड्युदये चंद्रे कर्तव्यो वामसंमुखः सूर्यवाहे तथा स
र्वः पृष्ठिदक्षिणगो जयी ४६ शयने वा प्रसंगे वा युवत्यालिंगनेपि वा यः सूर्येण पिवेच्चंद्रं स भवेन्मकरध्वजः ४७ जी
वेन गृह्यते जीवो जीवो जीवस्य दीयते जीवस्थाने गतो जीवो बालो जीवांतकारकः ४८ रात्र्यंतयामवेलायां प्रसुप्ते
कामिनीजले सुप्तजीवं पिवेद्यस्तु बालाजीवहरो नरः ४९ टीका वायोः स्वकर्मस्योपयोगित्वं दर्शयति शयन इति
शयनादिकर्मणि यः पुरुषः सूर्येण दक्षिणवायुना चंद्रं वामस्वरं युवत्याः पिवेत् स युवा कामो भवति तद्वशीकरणा
दित्यभिप्रायः पुरुषस्य वामशयनेनैव वशं भवति वायुं नियम्य कामफलोपयोगित्वं चाह ४७ जीवेनेति जीवेन वायुना ना
सापुटस्थेन जीवः स्वमित [illegible] धातुः गृह्यते नियम्यते [illegible] तेन नियमितो जीवो धातुः जीवस्य स्याप्रिधातः जीवो दीयते एतावे

राम
१८

ताजीवस्थानगतधानाराख्यप्राप्तिः स एवं विन्यस्यमानो योगी विद्रानुकरो भवति चिरकालरमणैकमात्र यद्वा तथा च
वहन्स्वरो बाह्यस्वररहितः शून्यस्वरं पुनः स्वस्थानमानीय बालाभिभावुको भवतीत्याशयः ४८ रात्रेः पश्चिमयामस्य म
ध्यगो युवत्याद्वदरं धृत्वा निर्गतं वायु पिवेत् स नरो बाला जीवदृशोत्यंताभिभावुको भवतीति ४९ श्लोक चंद्रे ढयोग
पुंनार्योः प्रसंगे तस्यतत्क्षणे तत्क्षणं दापयेच्छंद्रं मोहमायाति कामिनी ५० चंद्रचारी विषं हंति सूर्यो बालात्वशं नयेत्
सुषुम्नायां भवेन्मोक्ष एको देवस्त्रिधामतः ५१ भुक्तमात्रे च मंदाग्नौ स्त्रीणां वश्ये च कर्मणि शयनं सूर्यवाहेन क
र्तव्यं सर्वदा बुधैः ५२ शांते शोके विषार्ते च ज्वरिते मूर्छिते पि वा सज्जनस्यापि वा धार्यं चंद्रवारं प्रवाहयेत् ५३ टी
का चंद्रे योग इति पुरुषस्त्रियोः चंद्रे योगे पुरुषस्य दक्षिणस्वरो स्त्रियो वामस्वरे चरमकाले वहति सति तत्क्षणे सू
र्ये सति तत्क्षणे चंद्रो दीयते तदा कामिनी मोहमायाति ५० चंद्रचारीति चंद्रचारी वामनाडी संचारशीलो विषं
हंति यदा सर्पादिदंशो सति तदा वामवायुर्यथा वहति तथा विधेयं सूर्ये दक्षिणवायौ वहति सति बालां वशं नये
त् सुषुम्नायां द्वयमतनाड्यां वायुसंचारान्मोक्षो भवति एक एव देवो वायुस्त्रिधा त्रिप्रकारेण मतः यदा यद्वहं
ति तदा तत्कार्यं कुर्वीतेति ५१ भुक्तमात्र इति भुक्तमात्र भोजनसमये इत्यादि कार्ये [illegible] सूर्यवाहेन दक्षिणवायुप्र
वाहकेन दक्षिणवायुना शयनमपि कर्तव्यं यदा तु [illegible] दक्षिणं वहति तदा वामपार्श्वे शयना [illegible]
[illegible] दक्षिणो न वहति ५२ शांते इति शांते इत्यादिष्ववहारे चंद्रवारं वामस्वरं प्रवाहयेत् यदा प्रकृत्या वामस्वरो न वह
ति तदा दक्षिणपार्श्वे शयनादेव वामस्वरो भवतीति ५३ श्लोक ऊर्ध्वं वामाग्रतो दूतो ज्ञेयो वामपथस्थितः पृष्ठे दक्षे त
था धस्तात्सूर्यवाहगतो मतः ५४ टीका प्रश्नार्थं विचारयन्नाह ऊर्ध्वे उपरि [illegible] वामदिशि अग्रतो वामपदि [illegible]

36

37

तदा वामस्थितो ज्ञातव्यः तेन वामे वहति तदुभयस्थितः [illegible] लिंगेन तथा धन्वा च सूर्ये वा हगतो।
श्री० मतः दक्षिणे वहति सति तदधःस्थितः पूर्णस्वरो ज्ञातव्यः तत्र पृष्टे कृते फलं सिद्ध्यतीत्यनुपदमेव वक्ष्यते ५४ श्लोक। पू
न०प० र्णनाडीस्थितो दूतः पृच्छतीष्टशुभाशुभं तस्य सर्वसिद्धिमायाति शून्ये शून्यं [illegible] न संशयः ५५ स्पष्टं श्वासे शून्यगतः पृच्छे
ज०टी० त्पश्चात्पूर्णविशेषयदि तदा सर्वार्थसिद्धिः स्यादिति ज्ञानीतिनिश्चितं ५६ स्पष्टं पृथिव्यादित्रितत्त्वेन दिनमासादिकैः फ
५८ लं शोभनं च तथा इष्टं व्योममारुतवह्निभिः ५७ श्वासप्रवेशकाले च दूतो जल्पति वांछितं तस्यार्थः सिद्धिमायाति निर्गमे
टी० नास्ति सुंदरि ५८ पृथिव्यादित्रितत्त्वेन पृथिव्यतेजोभिर्बदरि प्रत्येकं फलं वक्ष्यं व्योममारुतवह्निभिर्दुष्टं फलं भवति
तोये मिश्रफलमिति पुनश्च तेजसो गृहणं ५७ यदि दूतः श्वासप्रवेशकाले जल्पति तदा वांछितफललाभो भवतीति ५८
श्लोक सूर्ये च विषमे वर्णे समवर्णे निशाकरे वाहस्था भाषते दूतस्तदा लाभोऽन्यथा न हि ५९ टीका सूर्ये दक्षिणवा
यौ वहति सति तत्रस्थो दूतो यदि विषमवर्णान्विषमाक्षरं भाषते निशाकरे चंद्रवायौ वहति सति तत्रस्थः समवर्णसम
क्षरं भाषते तदा लाभो भवति अन्यथा वैपरीत्येन लाभो न भवतीत्यर्थः ५९ श्लोक गर्भप्रश्ने यदा दूतः पूर्णे पुत्रःपु
जायते शून्ये कन्या युगे युग्मं गर्भपातश्च संक्रमे ६० टीका यस्मिन्काले दूतो गर्भप्रश्नं करोति तदा पूर्णस्वरे सति पु०
युगस्वरद्वये सति युग्मं पुत्रः कन्या च भवति स्वरशेषे संक्रमे च परस्परसंयोगात्त्रिसमये ६० श्लोक मारणं मोहनं स्तंभं। राम
विद्वेषोच्चाटने वशं प्रेरणाकर्षणे क्षोभं भानुनाड्युदये कुरु ६१ टी० भानुदक्षिणवायौ श्लोक शांतिकं पौष्टिकं प्रीतिर्दि ५८
व्यौषधिरसायणं योगाभ्यासादिकर्माणि कर्तव्यानि निशाकरे ६२ चंद्रसूर्यस्वराभ्यासं ये कुर्वन्ति सदा नराः अतीता
नागतं ज्ञानं तेषां हस्तगतं सदा ६३ भेदा यं स्वरपंचके [illegible] गदितास्ते स्फुरिकाः कालमा [illegible] बालकुमारयौव

नजरानेधन्यवस्यात्तथा तज्ज्ञानं तिगुरूपदेशविधिना भेदाप्रभेदस्थये तेजानंतिफलं स्पष्टमायुर्भयं कालत्रयेनि
श्चितं ६४ टीका स्पष्टमिति शशिकरे वामस्वरे वहति सति ६२ ६३ पंचस्वरकथनरूपस्तु पसंहृतिभेदा इति टीकायांस्व
रस्वराध्यायः श्लोक ॐ अथातः संप्रवक्ष्यामि चक्रं त्रैलोक्यदीपकं विख्यातं सर्वतोभद्रं सद्यःप्रत्ययकारकं १ अ
थ मंगलेति अतः पंचस्वरकथनानंतरं सच सर्वतोभद्रश्चक्रे मयः फलदातृत्वाद्रूपे हं अत्रिलिंशुभायस्तु भत चक्रांतरेपि।
शुभं यदत्र निषिद्धं तच्चक्रांतरेपि निषिद्धं यदत्र विपरीतं शुभं निषिद्धं चामिश्रफलमिति तात्पर्यं अत्रानोधकारापनय।
नतेन दीपकवत्प्रकाशकं सकलस्वरभाग्यभयप्रकाशकत्वादिदं सद्यःप्रत्ययकारकं प्रत्ययो यथार्थज्ञानं चक्रनिर्माणमनु
पदर्शयति ऊर्ध्वगा दशविन्यस्य तिर्यग्रेखास्तथा दश एकाशीतिपदं चक्रं नात्र संशयः श्लोक॥ स्पष्टं अकारादि
स्वराः कोष्ठे ह्येकाशे विदिशि क्रमात् सृष्टिमार्गेण दातव्याः षोडशैवं चतुर्भवेत् २ टीका तच्चक्रे ईशानादौ विदि
शाकोष्ठकेषु सृष्टिमार्गप्रदक्षिणक्रमेण ईशान्याग्नेय्यां नैर्ऋत्यां वायव्यां अकारादयः षोडशस्वराः चतुर्भेदे चतुरा
वृत्त्या स्थापनीया इत्यर्थः ३ श्लोक कृत्तिकादीनि धिष्ण्यानि पूर्वाद्यादि [illegible] लिखेत्ततः सप्तसप्तक्रमेणैव अ
ष्टाविंशति संख्यया ४ टीका तथा पूर्वाशादि प्रथमपंक्तौ सप्त सप्त क्रमात् कृत्तिकादीनि नक्षत्राणि अष्टाविंशति सं।
ख्यातानि लिखेत् तत्रोत्तराषाढायाश्चतुर्थपदः श्रवणाद्यद्वयं चाभिजिन्नाम तेनाभिजिता सहाष्टाविंशति संख्या
पूरणे तथाहि कृत्तिकादि सप्तकं पूर्वदि[illegible]क्पंक्तौ मघादिसप्तकं दक्षिणपंक्तौ अनुराधादि सप्तकं पश्चिमपंक्तौ
धनिष्ठादिसप्तकमुत्तरपंक्तौ लेख्यं ४ श्लोक। अवकहडादिदिशि प्राच्यां मटपरताश्च दक्षिणे नयभजखा स्तथा
तणपांगसदचलास्तथोत्तरे ५ टीका प्राच्यां द्वितीयपंक्तौ अवकहडा दक्षिणे द्वितीयपंक्तौ मटपरताः पश्चिमा

श्लो० न०प० न०टी० २०

यो द्वितीयपंक्तौ नयभमत्वाः उत्तरस्यां द्वितीयपंक्तौ गमदचलावर्णा लेख्याः ५ [illegible] श्लोक त्रयस्त्रयो ह्यपाद्याश्च स्वीरि
पुबुधैः क्रमात् राशयो द्वादशैवं न मेषान्ताः स्वष्टिमार्गगाः ६ टीका स्वष्टिमार्गेण प्रागदक्षिणक्रमेण अश्व्याद्यास्त्रय
तीयपंक्तौ मेषान्ता लेख्याः शेषेष्विति ६ शेषेषु कोष्टकेष्वेवं नंदादितिथिपंचकं वारार्णां सप्तकं लेख्यं भौमादिप्रक्र
मेण च ७ टीका शेषेषु पंचकोष्टेषु पूर्वादिक्रमेण मध्यपर्यंतं नंदादि प्रतिपत्षष्ठ्येकादशी मुपक्रम्य त्रिरावृत्त्या
तिथिपंचकं लेख्यं पच्यात्प्रतिपत्स्थाने भौमरवी द्वितीयस्थाने चंद्रबुधौ तृतीयस्थाने गुरुः चतुर्थस्थाने शुक्रः पंचम
स्थाने शनिः एवं मपि पंचस्वराधः एवं तिथिवारयोः स्थितिर्लेख्या ८ ग्रहाधीनं सकलं शुभाशुभं ततस्तेषां
क्रूरसौम्यविभागमाह श्लोक शन्यर्कराहुकेतवः क्रूराः क्षीणशशी शुभग्रहाः क्रूरयुक्तो बुधः क्रूरः क्षीणचंद्र
स्तथैव च १० यस्मिन्नृक्षे स्थितः खेटस्ततो वेधत्रयं भवेत् ग्रहदृष्टिप्रभावेण वामदक्षिणसंमुखे ॥ टीका क्षीण
इति कृष्णैकादशीतः शुक्लपंचमीतावत् यस्मिन्नक्षत्रे ग्रहः स्थितः ततो त्रिधा वेधत्रयं वामदक्षिणसंमुखे ग्रह
दृष्टिवशेन भवेत् खेटः ११ श्लोक ग्रहः क्रूरसंयुक्तं विद्याद्दिलिंगिने प्रिये क्रूरस्य संमुखे सर्वं भंजत्रये वेदो
विनिर्दिशेत् १२ भुक्तं भोग्यं तथाक्रांतं विद्धं क्रूरेण यच्च भं शुभाशुभेषु कार्येषु वर्जनीयं प्रयत्नतः १३ टीका एकत्र न
क्षत्रे शुभाशुभेषु कार्येषु सत्सु तस्मिन्नक्षत्रे न कर्म कर्तव्यं किं तत् क्रूरग्रहेण भुक्तं भोग्यमाक्रांतं भोज्यमानं यच्च वि
विद्धं कथितप्रकारेण ग्रहदृष्टिमाह वक्रगे दक्षिणे दृष्टिर्वामा दृष्टिश्च शीघ्रगे संमुखी मध्यचारे तु ज्ञेया भौमादि
पंचके १४ टीका भौमादिपंचके वक्रगे दक्षिणा दृष्टिः तत्र वेधफलं वक्तव्यं शीघ्रगतौ ग्रहे वामा दृष्टिः तत्रापि
वेधफलं मध्यचारे प्राकृतगतौ संमुखी दृष्टिर्ज्ञेया तत्र तत्र शुभमशुभं वा शुभमशुभं ग्रहदृष्टिवशेन फलं नृणां वा

श्लो० ११

राम २०

चं ७ श्लोक सूर्ययुक्ता उदयंते शीघ्रास्त्वर्के द्वितीयगे। समास्तृतीयगे ज्ञेया मंदा भानोश्चतुर्थगे ४ टीका सूर्येण कल्पितां
शकलांतर्गता एकराशिस्थिता ग्रहा अस्तमिता भवंति ये च ग्रहाः सूर्ययुक्ता भवंति अग्रिमराशिगमनेनाबहिर्गता
स्तउदीयंते उदिता भवंति अर्के द्वितीयगे द्वितीयराशिगामिनि सूर्ये यशिगताः शीघ्राः शीघ्रगतयो भवंति तृतीयेस्तु।
तीयगे सूर्ये समाः समगतयः प्रकृतिगतयस्त्वर्थः चतुर्थगे भानौ मंदा मंदगतयः वक्रपूर्वसमयमतिमंदाः पंचमषष्ठे
भानौ स्थिते सति वक्रगतेर्ग्रहाणां स्यात् तथा षष्ठसप्तमग्रहा वधिके [illegible] वक्रगतयः एवं नवमे दशमे भानौ
स्थिते सति वक्रगतिर्जायते ग्रहा द्वादशेकादशे सूर्य भवने पुनर्ग्रहाणां शीघ्रा शीघ्रगतितं भवति एषां राहुकेतु।
सूर्याणां द्वौ ग्रहौ वक्रौ चंद्रसूर्यौ शीघ्रगौ गतेरेकस्वभावत्वा द्वाम दक्षिणसंभव भेदाद्दृष्टित्रयं सदा भवेत् ७ श्लोक
वक्राः स्युः पंचमे षष्ठे अतिवक्रा नगाष्टगे नवमे दशमे भानौ प्राप्यते कुटिला गतिः १८ पूर्वटीका द्वादशैकादशे भा
नौ भवेयुः शीघ्रगाः पुनः राहुकेतु यदा वक्रौ शीघ्रगौ चंद्रभास्करौ १९ गतेरेकस्वभावत्वादेषां दृष्टित्रयं सदा शु
भाशुभं फलं वाच्यं वामदक्षिणसंभवं ७ पूर्वटीका क्रूरा वक्रा महाक्रूराः सौम्या वक्रा महाशुभाः स्युः सहज
स्वभावस्थाः सौम्याः क्रूराश्च शीघ्रगाः १८ घ३ कृष्णएनाखेरेधफठानऊयास्तषा एतत्त्रिकं स्थितां विद्धं विद्धेः
कपनदेः आमात् १९ [illegible] घ३ धारोद्वगेबधेवेणमहत्स्रोशहे धफगः एवं बाहायांयरूना भाइउच्चे
२० टीका क्रूराः इति शन्यादयो वक्राः पश्चाद्गतयो महाक्रूराः शुभा ये वक्रा महाशुभाः तथा तयोर्वक्रयोर्दृष्ट्या शु
ठेक्रमेणनिविद्धं न पि फलं शुभं भवति स्यु इति सहजगत्या स्वभावे स्वराशिस्थिता वक्रा चाउभययाः पि सौम्य
ग्रहाः शुभा भवंति यद्वा सहजगमनेन भवोदितत्वात् बलस्थाः सौम्याः शीघ्रा महाशुभा इति पाठे सहजस्वभावस्थाः

संज्ञो यदि शीघ्रगा [illegible] सौम्या भवंति तदा महत्शुभं भवंति यदि शीघ्रगता क्रूरा यो सहजतं विशेष शालिं न भवंति तद्व 41
श्लो० शुभा एवेति एवं क्रूरा अपि शीघ्रगाः सहजस्वभावस्थाः संतः सौम्याः फलदा इत्यर्थः १८ शुभ [illegible] कपमदेश्चतुरक्षरैः
अ० २० प्रत्येकं विद्धैः एतच्चिक्यिकमस्तर्णो विद्धं भवति तथा वकारे [illegible] वर्णा विद्धाः पकारे विद्धे खणगौ विद्धाः म वर्णा
ज० टी० कारे विद्धे धफटा वर्णा विद्धाः दकारे विद्धाः घमजा वर्णा विद्धा इति शुभ [illegible] तिसीयवेधेन स्वरवेधेन विद्धा
२१ नित्यप्रसंगेनोपदर्शयति आद्ययोरिति अर्थो व्यक्त एवेति २० श्लोक वर्गो शसौ वषौ चैव जयो नणौ परस्परं एकेन तु तयं
वेधश्च भात्पमग्रहेव्यधे २१ टीका द्वैद्वावन्यो योसमौ ज्ञातव्यौ तत्रस्थयोरेकेन द्वितीयं विद्धं स्येय २१ श्लोक अवर्णादि
स्वरद्वंद्वे एकवेधे द्वयोर्वेधः युग्मवर्णात्मके वेधे तनुस्वारविसर्गयोः २२ कोणस्थ्यपि स्थयोर्मध्ये अंत्यादिपादगे ग्रहे
अस्वरादि चतुष्केषु वेधः पूर्णा नाये तथा २२ टीका कोणेति कोणस्थायि स्थयोर्म [illegible] योर्भरणी कृत्तिकयो [illegible] अश्ले
षामघयोः विशाखानुराधयोः श्रवणधनिष्ठयोरंत्यादिपादगे ग्रहे सति प्रत्येकमकरादि चतुष्केषु तथा पूर्णा तिथिः पंच
मी दशमी पूर्णिमा वेधः तथा भरण्यांत्यपादे कृत्तिकाया आद्यपादे यदि वर्तते तदा अकारादयः स्वरास्तारा स्वराः
के शस्याः पूर्णा तिथिश्च मध्यवर्णा विद्धा भवंति एवमन्येष्वपि कोणेषु वेधादि चिंतनीयं २३ श्लोक एकादि क्रूर वेधे
न फलं तु संप्रजायते उद्वेगो यभयं हानी रोगो मृत्युः क्रमेण च २४ टीका पुंसामेकादिउपग्रहक्रूरपंचके वेध राशि
फलं जायते तथा एकवेधेन उद्वेगः द्वितीयेन भयं त्रिवेधेन हानिः चतुर्वेधेन रोगः पंचभिर्वेधैर्न जीवति २४ श्लोक २१
भमक्रूरहते स्वरे हानिः स्वरे व्याधिर्भवंति यो राशिवेधे महाविघ्नं पंचविघ्नो न जीवति २५ टीका भक्षेन क्षत्रे पापक्रम
ग्रहेण विद्धे भ्रमो जायते इत्यादि यदेकदा पंचापि पापग्रहेण विद्धा भवंति तदा न जीवतीति सामान्येनैतच्चिंतनीयं युद्धा।

दृष्टे काटि चतुः पापग्रहेणैव रिष्टफलमुपदर्शयति २५ श्लोक एकवेधे भयं पुंसो द्वयोर्वेधे धनक्षयं त्रिवेधेन भ
वेद्रोगो मरणं स्याच्चतुर्ग्रहैः २६ भयं भंगश्च घातश्च मृत्युर्भंगश्चतुष्टतिः क्रूरैरेकादिभिर्वातै पुंसो वेधात्फलं वधेत् २७ टी
का एकवेधरस्मिन्नविशेषतः स्थानवेधे वर्ष वेध एवं चिंतनीयं पापग्रहवैपरीत्येन शुभग्रहस्य फलमाह २७ [illegible]
यथा दुष्टफलाः क्रूरास्तथा सौम्याः शुभप्रदाः क्रूरयुक्तास्तथा सौम्यो मेधः क्रूरफलप्रदः २८ टीका एवं क्रूरयुक्तः सौ
म्यो बुधः क्रूर एवेति क्रूरफलदः २८ श्लोकाः अर्कवेधे मनस्तापो द्रव्यहानिस्तु भार्गवे रोगपीडाकराः सौरेमाहुकेतौ
च विग्रहे २९ टीका स्पष्टं वेधे सति मनस्तापश्चैत्रस्याहं २९ श्लोक चंद्रे मिश्रफलं पुंसां स्त्रीत्वे च भार्गवे बुधवे
धे भवेत्स्वर्णं जीवः सर्वफलप्रदः ३० टीका मिश्रेति यदा चन्द्रो क्षीणस्तदा पापता तदा पापमेव फलं प्रदाय क्षीणस्तदायम
तिः स्त्रत्वं शुभसहिते बुधे पापरहिते बुद्धिः यदि मिश्रग्रहाणां वेधः स्यात्तदा हर्षमेव फलं भवेत् सबलग्रहस्य पू
र्णफलं वाच्यं तदबलग्रहे बलस्यात्ति ३० श्लोक सबले तस्य बलं पूर्णं पादोनं मित्रभे ग्रहे अर्धं समग्रहे ज्ञेयं पादं शत्रुग्रहे
स्थिते ३१ टीका रवेः सिंहः स्वक्षेत्रमित्यादि रवेः कन्या केशो मीनः रवेश्चंद्रमंगलगुरवो मित्राणि चंद्रस्यारविबुधौ
कुजस्यारविचंद्रगुरवः मंगलस्य शुक्रशनी बुधस्य कुजगुरुशनयः गुरोः शनिः शुक्रस्य कुजगुरुशनेः गुरुः एभ्यो मित्र स
मेभ्यो न्ये शत्रवः पादचतुर्थांशं यदि तत्कालेत दाधिमित्राणि एतद् ग्रहमिहिराद्बोध्यं ३१ श्लोक इदं सौम्यस्य क्रूराणां
बलं स्थानवशात्मकं एतदेव बलं बोध्यं सौम्यैः क्रूरैर्विपर्ययात् ३२ टीका सौम्यानां क्रूराणां चेदं बलं स्थानवशात्मकं ।
एतदेव बलं सौम्यैः क्रूरैश्च विपर्याद्बोद्धव्यं यथा क्रूरस्य स्वगृहे चाधिकं बलं मित्रगृहे अर्धं समगृहे न शत्रुगृहे पूर्णं स्वस्थान
यो स्थानबलं ३२ श्लोक स्थानवेधसमायोगे यस्तं संज्ञायते बलं तत्तद्वेधवशान्नाफलं तस्य विचक्षणैः ३३ टी

43

श्लो॰
न॰ पं॰
ज॰ टी॰
२२

ग्रहाणां स्थानवेदसमयोगे सुग्रहादेः स्थानात् वेधसमायोगे वेधसंभवे क्रूरसौम्यग्रहाणां वादिकं बलं जायते उत्पद्यते वेध्य
वस्तूनां विचक्षणैः तत्संख्या शुभाशुभं फलं ज्ञेयं अन्यदपि स्थानबलमुपदर्शयति ३३ श्लोक ग्रहाः सौम्याः स्वयाः क्रूरा वक्रे
मार्गे शीघ्रनीचगाः स्थानस्था वध्यवस्तूनां बलं स्थानफलं वदेत् ३४ टीका सौम्याः क्रूरा वा ग्रहाः क्रमेण क्रमार्गाः शीघ्रनीचगाः
वक्राः पश्चाद्गामिनो विपरीतगतयः मार्गगाः प्रकृतिगतयः शीघ्रनीचगाः स्थानस्था इति ... एवं बलं स्थानफलं वेधेव
देत् ... मेषवृषादि ... स्थाने नीच इति ... वक्रग्रहे फलं द्विगुणं त्रिगुणं स्वोच्चसंस्थिते सा श्लो॰
भावजं फलं शीघ्रनीचस्थोऽर्धफलप्रदः ३५ टीका वक्रे ग्रहे सौम्ये क्रूरे द्विगुणं द्विगुणितं फलं एवमुच्चे त्रिगुणादिफलं
द्विविधा ... विध्यति तादृशं फलं वेधे ददाति ३६ श्लोक तिथिराश्यंशनक्षत्रं विद्धं क्रूर
ग्रहेण यत् सर्वं शुभकार्येषु वर्जनीयं प्रयत्नतः ३६ न नंदति विवाहे च यात्रायां नाथ निवर्तते नरो गान्मुच्यते रोगी वेधवे
लाकृतोद्यमः ३७ रोगकाले भवेद्वेधः क्रूरश्चैव चरसंभवः वक्रगता भवेन्मृत्युः शीघ्रे व्याधिरुजान्वितः ३८ टी॰ तिथितिथि
शकः नवांशकं क्रमेण नक्षत्रं क्रूरग्रहेण विद्धं भवति तत्प्रयत्नेन शुभेषु कार्येषु वर्जनीयमिति तस्माच्छुभं कर्म न क
र्तव्यमित्यर्थः तिथ्यादौ विद्धे सति कर्मस्तु दोषमुपदर्शयति न नंदतीति वेधवेला कृतोद्यमः पुरुषः वेध्यतिथ्यादावाश्रि
त्य समये कृतोत्साहो नरो विवाहेन नंदति न हृष्यति यात्रायां कृतायां न निवर्तते परावृत्य नागच्छति वेधवेलायामुत्पन्न
रोगात् रोगी न मुच्यते नीरोगो भवतीत्यर्थः ३८ रोगकाले रोगसमुत्पत्तिसमये क्रूरश्चैव चरसंभवः पापग्रहकृतो वेधो भव राम
तीति स चेद्वेधो वक्रगस्य तदा रोगिणो मृत्युर्भवति शीघ्रपापवेधकर्तरि व्याधिरुजान्वितः चिरकालरोगेनान्वितः पुरुषो भवती २२
त्यर्थः श्लोक वेधस्थाने भवेद्रोगो दुर्गे सुहृदि प्रजायते कर्माप्येवं ... तत्रवे ३९ ...

तारका दिग्गोरविः सा दिग्लम्बिता ज्ञेया शेषास्तिस्रस्त्वयोदिताः ४० ईशानस्थाः स्वराः प्राच्यां ज्ञेया आग्नेयगा यमे नैरृतस्थाः लृ
वारुण्यां वायव्यां सौम्यगामताः ४१ टीका ईशानस्थाः स्वराः प्राच्यां ज्ञेया आग्नेयगा यमे वेधस्थाने भंगो भवेत् यत्रस्थाने नक्षत्रादि
क्रमेण सर्वतोभद्रचक्रे नक्षत्रवेधो भवति तद्दिशि ग्रामे दुर्गे कोटे सैन्ये भयो भवति तस्यपुरस्य दुर्गादेर्नामः प्रथमवर्णोपि
दुष्टस्यापि भंगमनु हनीयः दुर्गे बहिः घातो भवति प्रकर्षेण जायते कविप्रवेशनं कविम्लुज्झरति प्रसिद्धः तदर्थं प्रवेशाने विदु
ष्टोराहुः पापग्रह विद्धनक्षत्रे हस्यावगम्य तत्रैव योधघातः तद्दिगवस्थितो योधः अत्र यदंगनामवर्णो विद्धः पुरस्य दुर्ग
दे र्नामाय यद्वेधो न भवतीति न हनीयं ४० व्यवस्थान्तरमाह यत्रेति यत्र नक्षत्रादौ पूर्व दक्षिण पश्चिमोत्तरदिशि कृप
तारकादिनः सूर्यो भवति सा दिग्लम्बिता ज्ञेया यथास्मिन्सर्वतोभद्रचक्रे पूर्वपत्रेति यत्र नक्षत्रादि गादेवृषादित्रयमस्तीति
तेन तत्रस्थरविणा ज्येष्ठाषाढश्रावणमासे पूर्वादिग्लम्बिता अन्यास्तिस्रो दिशिउदिताः ईशानस्था इति ४१ स्वरा ईशा
नदिगवस्थिताः पूर्वास्थिता ज्ञेयाः आग्नेयगा दक्षिणे नैरृतस्थाः पश्चिमदिशि वायव्यदिग्गताउत्तरायां दिशि नक्षत्रादि फलं
श्लोकद्वयेनोपदर्शयति श्लोकः नक्षत्राणि स्वरा वर्णा राशयस्तिथयो दिशः ते सर्वे लंगता ज्ञेया यत्र भानुस्थिमासिकः ४
२ नक्षत्रे लेरुजा वर्णे हानिः शोककराः स्वरः राशो विघ्नं तिथौ भीतिः पंचास्ये मरणं ध्रुवं ४४ पात्राघुद्वे विवादं च हारं प्रा
णादहृस्थयोः नकर्तव्यं सुमंत्रानदस्ताचाभिमुखं नरैः ४५ कवीकोदेनयाघुद्धे चतुरंगेमहाहवे वर्ण्याश्चैलगतायोधाय
दो क्षेदितयं रणे ४६ अस्ता राया स्थितयस्य नामाद्यमक्षरं यदा तदा तेसर्वकार्येषु ज्ञेयोदेवहतो नरः ४७ नक्षत्रे भुदिते
पुष्टिर्वर्णे लाभः स्वरे सुखं राशौ जय [illegible] तिथौ तेजः पद्याप्तिः पंचकोद्भवे ४८ प्रस्नकाले भवेद्विद्धं यद्यलग्नं क्रूर खेच
रैः तद्दृष्टो भनेसौम्यैर्मिश्रेर्मिश्र फलं मतं ४९ क्रूरमिश्रं तयद्यलग्नं फलं लग्नस्य भावतः ज्ञातव्यमीदृते वेंद्रे भाषितं य

श्री०
नं०५०
जं०टी
२२

45

श्चरादिकं [illegible] ५० क्रूरै रुभयतो विद्धा यस्या ऋरातिथिस्तराः राशिश्चिंह्रस्य वर्ण चापि तस्य मृत्युर्न संशयः ५१ टीका नक्ष
२ ल० त्रादि फं श्लोकद्वयेनोपदर्शयति नक्षतेति नक्षत्रादवर्ग दिगवस्थिते प्रत्येकं रुआदि फलं पंचापि यत्रास्ते त्तदिशि वर्त्तते नदघ्न
वं निश्चितं मरणमेव भवति यात्रेति शुभं यात्रादिकं कर्म यदशुभं मरणादिकं कर्म तदा शाभिमुखे श्लाघाभिमुखेन कर्त्तव्यं
४५ श्लाघायामिति यस्य पुंसो नामाद्यक्षरं श्लाघायां स्थितं स नरो दैवहतो ज्ञेयः प्रयोजनमाह कथाविति ४६ यदि रणे वि
जय [illegible] क्रेत तदा स्वंगता श्लाघा दिगवस्थिता योधानां नामाद्यक्षराणि कवी पृष्ठे कोदाहोवर्ज्यति ४७ उदितनक्षत्रादि फ
लमाह नक्षत्रेति पंचकोदये एकदा नक्षत्रवर्णस्वरतिथीनां उदये उदिता दिगवस्थिते यदा ग्रहैर्भिन्नस्यानाम्निरित्यर्थः ४८
प्रश्न इति प्रश्नकाले यत्र लग्ने क्रूरग्रहैर्विद्धं भवेत्तन्निषिद्धं सौम्यैः शोभनमिति एवं फलं वक्तव्यं मिश्रे सौम्यक्रूरैर्यदि विद्धं
तदा मिश्रफलं मनं तं ज्ञेयमित्यर्थः ग्रहभिन्नमिति यत्र लग्न ग्रहेण भिन्नं उदितराशि ग्रहभिन्नं लग्नस्य भावितो राशिस्वरूपा
द्यचरस्थिरद्विस्वभाव बोधकं भवति फलं कीदृशं कुंडलीक्रमेण केंद्रेषु लग्नेषु शुभग्रहदृष्टं यत्फलं भावितं कथितं अतः शुभग्रह
वेधेन लग्ने ग्राके इष्टशुभग्रहदृष्टे वरादिराशौ शुभे चरादिकार्याणि सिद्ध्यंतीति वक्तव्यं विशेषेण रणादौ सर्वं भवतीति
मिश्रतं शुभाशुभयोगेन तादृशं फलं वक्तव्यं ग्रहभिन्नमिति कचित्पाठः ग्रहभिन्नं ग्रहैरादितं तत्र आपि सर्वरीत्यैव फलनि
र्देशः मेषककर्कट तु [illegible] ला धर मृगाश्चतारश्चरराशयः लग्नं च तत्र्यक्षनस्यानानि केंद्राणि कथितानि ५० क्रूरेति तत
स्य मृत्युर्भवति यस्य क्रूरैः पापग्रहैरुभयतः क्रमोत्क्रमाभ्यां नक्षत्रतिथिस्वरनक्षत्रराशयः पंचापि विद्धा भवंति अत्र
न संशयः कार्यमित्यर्थः ५१ श्लोक मंडलं नगरं ग्रामो दुर्गं पंचालयं पुरं क्रूरोभयस्थितैर्वेधैर्विनश्यंति न संशयः ५२ कृत्रि
कादिनि काद्ये मेक्रूरवेधे व क्रूर मतः नाभिस्य देशायेतन्नतेन श्यंति यथाक्रमात् ५३ टीका मंडलादीति एतानि क्रूरैरुभ

यम
२२

यतः स्थितैर्वेधे कृते सति नश्यंतीति न संशयः यं लमर्छेद ग्राम चिन्हितो ग्रामसमूहः नगरं राजचिन्हितं स्थानं ग्रामः
पुरमिट्ठ एवं दुर्गं कोटादि देवालयं देवतास्थितिस्थानं पुरं राजनाम चिन्हितं राजधानी सदृशो ग्रामविशेषः नामाद्यक्षरा
दिवधेन तेषां वेधं भवति ५२ कूर्मतः कूर्मचक्रात् कृत्तिकादीनि नक्षत्राणि नाभिगतानि क्रमेण कूर्मशरीरेषु नवस्वपि चक्रे
षु न्यस्तानि तत्राद्यंशेन सप्तके क्रूरविद्धे सति तद्वेधेनाभिस्थिता देशास्तेन नश्यंति अयमभिप्रायः यत्र नक्षत्रे क्रूरग्रहवि
द्धं तत्रापि सर्वतोभद्रचक्रेपि पापग्रहेण वेद्धिं तं तत्तच्चिन्हितं कूर्मचक्रोक्तं देशादि नश्यतीति यद्येकाक्षरं विद्धं तदा
माधरणीपीडा भवति कूर्मतोभ्यादि नक्षत्रेषु शन्यकाक्रांतेषु पापग्रहविद्धेषु वाथ्यावतासां केतमिथिलाचंपेत्यादिपु
रोवंकल्पित देशेषु यन्नामाक्षरं विद्धं भवति तदवश्यं विनश्यतीति शुभवेधे च शुभमिति ५३ श्लोक कृत्तिकायां तथा
पुष्ये रेवत्यां च पुनर्वसौ विद्धे सति क्रमाद्वेधो वर्णेषु ब्राह्मणादिषु ५४ तैलं भांडं रसो धान्यं गजाश्वादि चतुष्पदाः
सर्वं महार्घतां याति यत्र क्रूरो व्यवस्थितः ५५ टीका कृत्तिकादिनक्षत्रचतुष्टयवेधे सति ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रेषु
क्रमाद्वेधो ज्ञातव्यः कृत्तिकायां विद्धायां ब्राह्मणे वेधो भवति स चेद्वेधः शुभस्तदा ब्राह्मणेषु शुभं वक्तव्यं पुष्ये
विद्धे क्षत्रियेषु वेधो ज्ञातव्यः एवं रेवत्यां विद्धायां वैश्येषु पुनर्वसौ विद्धे शूद्रेषु वेधो ज्ञेयः शुभग्रहेण शुभमशुभे
नाशुभं फलं बोद्धव्यं तथा च वराहाचार्येण पराण्यपि लिख्यंते ५५ श्लोक सर्वत्रयं तानलमग्रजानां राज्ञां च पुष्येण
महीतराणि सपौष्णमैत्रं पितृदैवतं च प्रजापतेर्भं च कृषीवलानां आदित्यहस्ताभिमपदाश्विनानि जनस्याम्यनुपाना
तानि सार्पं विशाखा श्रवणो भरण्यश्चं चांडालजातेरपि निर्दिशंति ५६ टीका कृत्तिकादिचतुष्टयवेधे शुभाशुभग्रहव
शात्कृत्तिकादौ यथा भवत्तन्यानां त्यजानि विपिचित्विमिति ५७ तैलं तिलादि भांडं भाजनं रसो मधुरादिः धान्यं सप्त

श्री०
न०प०
ज०टी०
२४

नमित्यर्थः गजो हस्ती अश्वो चोरकः सर्वे चतुष्पदाः एतत्सर्वं महापीडां मृत्युं वा यातीति अत्र नामनक्षत्रे वेधे वाक्
रः स्थितः तदा वेधफलं वक्तव्यं यस्य द्रव्यस्य नामनक्षत्रं पापेन विद्धं क्रान्तं वा भवति तद्द्रव्यं महार्घं भवति प
रिशेषात् शुभग्रहवेधे स्वल्पमल्पं भवति मिश्रग्रहवेधे समार्घमिति ५५ टीका। क्रूरवेधे समायोगे यस्योपग्रहसंभवः ६२
तस्य मृत्युर्न संदेहो रोगाद्वापि रणेऽपि वा ५६ टीका यस्य जन्मर्क्षे क्रूरवेधसमायोगे सति उपग्रहसंभवो भवति तस्य रोगाद्र
णे वा मृत्युर्भवति अत्र न संदेहः ५६ उपग्रहानुपदर्शयति सूर्यभादिति टीका सूर्यभात्पञ्चमं धिष्ण्यमेवं वद्धनु(?)
मिधं शूलं चाष्टमिकं प्रोक्तं सन्निपातं चतुर्दशं ५७ टीका सूर्यभादित्यस्यार्थः प्राग्वत् सूर्याक्रान्तनक्षत्रात् पञ्चमं नक्ष
त्रं विद्युन्मुखाभिधं ८ शूलं १४ सन्निपातं १८ केतुः १२ उल्का २२ कंपः २३ वज्रं २४ सूर्यभादित्यस्य क्रमेणोक्ता एते उपग्र
हाः ५७ श्लोक केतुरष्टादशं प्रोक्तमुल्का स्यादेकविंशतिः द्वाविंशतितमं कंपस्त्रयोविंशतिवज्रकं ५८ नि
र्घातश्च चतुर्विंशं उल्काद्यानुपग्रहाः स्वस्थाने विद्युदाद्याः प्रोक्ताः सर्वे कार्येषु सर्वदा ५८ जन्मभं कर्मभं चाधानं वैनाशं सामु
दायिकं सांघातिकमिदं धिष्ण्यषट्कं सर्वजनीनकं ६० टीका नाडीनक्षत्रं कथयति जनेति सर्वस्य लोकस्य साधारणं
श्लोक जातिदेशाभिषेकैश्च नवधिष्ण्यानि भूपतेः वेधं नानाफलं बुद्धि सौम्यक्रूरैः शुभाशुभं ६१ टीका भूपतेः जाति
देशाभिषेकैः सह नव भानि सर्वेऽपि तत्र जातिनक्षत्रं पूर्वकथितं देशनक्षत्रं शतपदचक्रोक्तं नाम॰ अभिषेक
भं यस्मिन् राजाऽभिषिक्तः ६२ श्लोक जन्मभं जन्मनक्षत्रं दशमं कर्मसंज्ञकं एकोनविंशमाधानं त्रयोविंशं विनाश नाम २४
कं ६३ अष्टादशं च नक्षत्रं सामुदायिकसंज्ञितं सांघातिकं च विज्ञेयं नक्षत्रं षोडशं तथा हि ६४ षड्विंशं जातिनक्षत्रं
देशनाम सजातिभं देशभं देशनामर्क्षं राज्यर्क्षमभिषेकभं ६५ स्पष्टं नवनक्षत्राणि नृपतिरिति सर्वं मनुजं षड्विंशतिः

भेराज्यं जातमित्यनेन राज्यादशानक्षत्राणीति अत्र राज्यजातएव फलकथनात् अभिषेकनक्षत्रराज्यजातनक्ष
त्रयोर्विकल्पो ज्ञातव्यः तत्र पापग्रहवेधे प्रत्येकं फलमुपदर्शयति मृत्युरिति मृत्युः स्याज्जन्मभे विद्धे कर्मभे क्लेश एव च
आधाने स्यात्प्रवासः स्याद्वैनाशे बंधविग्रहः सामुदायिकभे निःस्वहानिः संघातके तथा जातिभे कुलनाशः स्याद्बंधनं
चाभिषेकके ६७ देशार्थे देशभंगः स्यात्क्रूरैरेवं शुभैः शुभं उपग्रहसमायोगे मृत्युर्भवति नान्यथा ६८ टीका विग्रहः क
लहो युद्धं वा अत्र अवनाडीनक्षत्रे पापग्रहे विद्धे उपग्रहसमायोगे सति सूर्यभात्पंचमभिस्युपग्रहमिलने सति मृत्युरिति
अन्यथा क्रूरफलमेवेत्यर्थः ६८ श्लोक नव्यं भंगः स्याद्धातः स्यान्मृत्युर्भंगयुतो मतिः क्रूरैकादिकपंचान्तैर्वेधे फलं भवेत् ६९
टीका एकादिपंचान्तैः क्रूरैरेकद्वित्रिक्रमेण नाडीनक्षत्रवेधे सति युद्धे फलं भवेत् यथा एकवेधे भयं द्विवेधे भंगः इत्या
दिनाडीनक्षत्रवेधे युद्धे नाहमित्यर्थः शुभाशुभवेधे सति यथाफलं स्यादित्यर्थः श्लोक त्रिष्वादिपंचके विद्धे चंद्रयोगे
[illegible]दा भवेत् उक्तं फलं तदा वाच्यं तद्दिने ग्रहसंभवं ७० टीका कथितव्यमानार्थमाह श्लोक अत्राष्टकोष्ठके स्यामि
यद्रूपं बुधस्त्यामले एकाशीतिपदे चक्रे ग्रहवेधे शुभाशुभं ७१ स्पष्टं देशे काले ततः पर एव मितिश्री एव ह्यनिर्णयः चिं
तनीयानि वेधानि सर्वकालं विचक्षणैः ७२ टीका देशभेदमुपदर्शयति श्लोक देशाश्च मंडलस्थान मितिदेशस्त्रिधो।
च्यते वर्षमासे दिने चेति त्रिधा कालोपि कथ्यते ७३ टीका मंडलं ग्रामोपलक्षितग्रामसमूहः स्थानं ग्रामविशेषाः
७३ श्लोक धातुर्मूलं च जीवं च इति पण्यं त्रिधा मतं अथ त्रिकत्रिकस्यात्र वर्गस्वामिसौम्यखेचरान् ७४ टीका धातुः
हेमादिः कृष्णान्तः मूलं वृक्षपत्रफलादिकं नद्विकारान्तं जीवो मनुष्यादिः कीटपर्यंतः अथानंतरं अत्र त्रिकत्रिकस्य
त्रिविधिं कृत्वा तत्र स्वामिखेचरान् स्वामिनो ग्रहान् वक्ष्यामि ७५ श्लोक देशेशाद्भूमंडेश्या मंडलस्वामिनः पुनः केतुस्

र्वस्थिताः स्वानतापाश्चं स्वरवंदताः ७५ वर्षेशाराहुकेत्वार्कि जीवामासाधिपंदुनः भौमार्कजसिताज्ञेयाश्चंद्रः स्याद्दिव 49
साधिपः ७६ धातीशाः शौरिपातारा जीवेशाज्ञेंदुभार्गवः मूलेशाः केतुसूर्याकौ इति वर्णाधिपा ग्रहाः ७७ शुक्रहाराहुके
नं०प्र तर्कजीवभूमिसुता मताः स्त्रीग्रहौ सितशीतांशू सौम्यसौरौ नपुंसकौ ७८ सितेंदू सितवर्णौ भौमरवी रक्तौ भौमभास्करौ पीतौ
नं०टी० सौम्यगुरू कृष्णा राहुकेतर्कजा मताः ७९ ग्रहे वक्रोच्चयोः स्वांशे उदये च बलाधिकाः देशादीनां मरैकैकाः स्वामी खेटस्तदा मताः
२५ ८० टीका ग्रहे तत्र राशौ यथा सिंहे सूर्यः वक्रो भुक्तांशोपरांशुगमने उच्चे रवेर्मेषः स्वांशे स्वनवांशे नवांशस्य विचारः स्फुटगणि
तागतकाल योगक्रमेण भुक्तकलानुशतहृद्धेन गृहीतभागाद्यवशिष्टकलाद्युपभोग्यमानं नवांशो यदि स्वांशस्थस्तथा सति
कालां प्रत्युद्यराशिनकशस्त्यनुसारेण मेष सिंह धनुः उदये सति बलाधिकोग्रहो भवति तदा यो ग्रह ईदृशो भवति स तस्य
देशाद्यधिपः मध्यदेशादीनां स्वामी भवति तथा च तद्बलान्विहृदेशाः कर्तव्या इति ८० श्लोक वक्रोदयस्य हर्म्येषु पूर्णवीर्यो
भवेद्ग्रहः तदर्धं स्थे खेटे च बलं त्रैराशिकं मतं ८१ टीका स्वगृहेषु वक्रोदयाः वक्री उदितः उदितग्रहाः पूर्णवीर्यः पूर्णव
लो भवेत् तस्मिन्नेव खेटे गृहे तदर्धं हृद्गे स्वराशे ''स्याद्रूतेमति ८१ श्लोक उच्चस्थे च बलं पूर्णं नीच तुस्थे बलं बलं ।
त्रैराशिकबलं ज्ञेयमंतरे कबलं बुधैः ८२ टीका उच्चस्थे ग्रहे पूर्णबलं नीचस्थे नीचभागस्थे ग्रहे र्धबलं तत् पुनः उच्चनीच
मध्ये त्रैराशिकानुपातात् हानिवृद्धिक्रमेण ज्ञेयं बलं त्रैराशिकन्यासो यथा पूर्णं दृष्या हिंशोपक अवस्थायां विंशतिः राम
तथा बलपूर्णतायां विंशति संख्या तत्र मेषदशांशे रविः पूर्णबलः तुलादशांशे सूर्यो हीनबलः तन्मध्ये षड्राशयः अशी २५
स्फुटा शताबंशा भवंति तावद्भिरंशैः पूर्णबलं विशिष्यांतरोदयक्रमेण षसरानुत्या यतदनुक्रमेण लिखितास्तत्र योगस्त
राद्दितः प्रत्येक बालक्रमादित्यवस्थाभिधाय पंचस्वरविंशोपकाः प्रत्येकं वतः स्थानेष्ववस्थिताः यथा बालोत्तराधर्द्वय
रा१

समये कुमारे हन्ति च प्रत्येकं च तस्य तत्तत्काला शुभराशिं परिकल्प्य । लिखित बालप्रथमार्धे समये वृद्धमते चतुः संख्या त्र्यक्षु 50
मेषाद्या राशयो नवभागाधि क वृश्चिक मीन कर्कादि तु कुं भि तुलादि म वृष कन्या मकरादिः इति राशय शोभको
ष्ठीलिखिता शुभराशेरशुभराशावेतयोरुदयो विशिष्यते तत्र नाम सदृशं फलं पदवशिष्यते तद्विंशत्या संगुण्य चतुः षष्ट्या
हरणात् यल्लब्धं तत्संख्या योगादिषु तेच स्वरावर्तमाना तस्य फलं योगे तत्कर्म तत इत्यादि ग्रंथकृतं वक्ष्यो चिंतनीयं य
था नरहरि नाम्नो मात्रायुक्त स्वरादिक्रमेण योगसरादि द्वादशाब्दादिक्रमे प्रवृत्तिः तेन प्रथमतो योगसरः व्यवस्थामेता
मर्हति तथापि मात्रा स्वरैः समन्व्यवस्था व्यतिरेकेण तस्य व्यवस्थानं भवतीति अत्र द्वादशांतरोदयो योगसराद्यधिकरणा
दि व्यवस्थायां योगसरः व्यवस्थामेतामर्हति तथापि मात्रा स्वरकारस्तदवधिको द्वादशेउदित इकारो बालस्य स्योन्नत ।
राधीमिति शुभराशौ द्विसंख्यापि उस्वर इकारः तदवधिको वर्षतदीयरकारो वृद्धः स्यात् दशभ कोटौ चतुः संख्या तत्र
स्वर एकारः तदवधिके यत्नेऽदितो कारो युवा शुभराशौ चतुः संख्या राशि स्वर एकारः तदवधिकमस्ता वुदित एकारो बा ।
लत्वस्योन्नत्राधीमिति शुभराशौ द्विसंख्या जीवस्वरोः कारः तदवधिको मासस्वर इकारः सकुमारत्वस्य शुभराशौ चतुः संख्या
मात्रा स्वरोऽकारस्तदवधिको छ्ली स्वरउदितोऽकारो बाला । तस्योन्नतार्धे शुभराशौ चतुः संख्या बालत्रयोन्नतार्धं तेन षड्संख्या
अर्धदर्शित मानुमतिय अत मेषदशांशा मारभ्य शोषग्रहा स्त्रिष्ठति कियतो बालस्य ह्रासः स्यादिति जिज्ञासायां रेखा विषयिका
योनमंशा फलं दशा व्यवहरन्ते ति शीति शतांशाः १८० इतीह्वा विषयेण फलेन गुणितो वह्नः १०० व्यवहत्या भागो गृहीते
लब्धं ५३३ एतावदंशका विंशतो ह्रसंति एवं नीचतगमनेऽधिको भवति एवमपरग्रहेष्वपि उच्चनीचांतरेष्वपि बलह्रासवृ
द्धी चिंतनीये इति रेखाफल गुणितं व्यवहृत्य भाजयेत् सम स्वंव्यवहृत्य गुणितं तत्र क्षाभ तं भवति त्रैराशिकमिति एवं देश

दिनाथाद्येत्रिविधेत्रिविधपदएनाथेचवेधोज्ञेयः तत्रप्रभृतविषयेदेशाधौ वेधचिंतावर्ज्या तत्रविद्धदेशाद्यधिपग्रहे 51
श्री॰ फलेवक्तव्यंयथाभूर्यो मंडलस्वामी तस्यमित्रैर्यदि मंडलंविद्धं तदशुभवद्भानांक्रमेणफलंवक्तव्यं तत्रसमफलंदेवुधः
नं॰ प॰ शत्रोर्वेधेनिषिद्धफलमेवक्रमेणसर्वत्रचिंतनीयं स्वमित्रेतिदेशाधिकेदेशमंडलेपएचस्वमित्रसमशत्रूणांस्वमित्रस्य
जं॰ टी॰ समस्यशत्रोश्चवेधः शुभाशुभफलंददाति चतुस्त्रिद्व्येकपादकैः दृष्टेसतिबलंज्ञेयं यथास्वकीयदृष्टौसत्यांपूर्णफलंमि
२६ त्रवेधेपादोनं समवेधेर्धं शत्रुवेधेपादफलंदेशाधिपादेः शुभग्रहोयदिशत्रुः तदास्तनशुभः फलंनिषिद्धमेवेति ८४ श्लो
सं॰ ५६ कः एवंदेशाधिनाथाश्चवेधोग्रहंप्रति स्वदृष्टः शत्रवोमध्याश्चिंतनीयाः प्रयत्नतः ८४ पूर्वटीका समित्रसमशत्रूणां श्री ५६
८ वेधोदेशाधिकं क्रमात दृष्टेदृष्टग्रहः कुर्यादेकद्वित्रिचतुष्पदैः ८५ टीका स्वपदिनदेशाधिपोग्रहउच्यते मित्रसमशत्रू
णां मध्येदृष्टादिफलक्रमादेकद्वित्रिचतुःपाददृष्ट्याः नुमानेकुर्यात अयमर्थः यस्यदेशादेर्नोमराशिर्विद्धो भव
ति मेषादिद्वादशराशिचक्रे यावत्पाददृष्ट्या दृश्यते तावदेव स्वरूपं शुभं वा फलं ते तद्ग्रहेणात्रतत्रदीयते इति वि
शेषकपरिकल्पनाप्येवमग्रेचिंतनीया ८५ श्लोक विद्धंपूर्णदृशापश्यं[illegible]पादेनफलंग्रहः विदधात्यन्यथाज्ञेयं
फलंदृष्ट्यानुमानतः ८६ टीका विद्धमितिग्रहःपूर्णदृष्ट्यापश्यन्तत्राशयस्तं यदिविद्धं भवति तदापादेनफलंवि
दधाति एवंदृष्ट्यानुमानेनज्ञेयं न्यथाविपरीतक्रमेणफलंज्ञेयं तथाहि पूर्णदृष्ट्या एकेनपादेन तदापादफलेपादत्र राम
यदृष्ट्यार्धफलंद्विपाददृष्ट्यापादोनफलंपाददृष्ट्यापूर्णफलमितिज्ञेयं ८६ श्लोक वर्णादिस्वरराशीनां मेषाद्येरा २६
शिमंडले ग्रहदृष्टिवशाद्वेधत्रयं वर्णादिकेमतं ८७ टीका मेषाद्येराशिमंडले द्वादशराशिचक्रे वर्णस्वरादिभूतोये
षांतेषां स्वराणां अरउएन्त्ये तेषां वर्णचक्रात रविबुधावेवक्रमेणनवांशकव्यवस्थापितराशीनां शुभदृष्टिवशा

द्वेधः फलदायकः सोपि वेधो [illegible] वर्णादिके यत्रांशकचक्रे नवांशकवेधः तत्र तन्नवांशकवर्णस्वरयो 52
रेववेधः तत्रापि फलं सिद्धं नवांशकराशेर्ग्रहस्य दृष्टि [illegible] नमेषादिराशिचक्रमिति ८७ श्लोक स्वरवर्णस्था
चोक्ता लिपिवेधश्चापीरयन् तिथौ वर्णे च राशौ च सदृष्ट्या दृष्टिजं फलं ८८ शुभो वाशुभो वापि शुक्रे वेधगाति।
योग्रहः सर्वं निजफलं दत्ते कृष्णपक्षे तु तत् दलं ८८ खेटकस्यांशके नैव स्यात् पूर्णदृष्टिः सदा बुधैः दृष्टिहीने पुनर्वे
धे न स्यात् किंचित् शुभाशुभं ८० टीका खेटेति खेटस्य ग्रहस्य स्वांशके दृष्टिः पूर्णा बुधैर्नैव चिंतनीया दृष्टिहीने
वेधे ॥ पुनः किंचित् शुभाशुभं फलं न स्यात् इति हेतुगर्भवाक्यं ८० श्लोक इत्येवं दृष्टिभेदेन निर्दिष्टं सकलं फ
लं वर्णादिपंचके वेधे ग्रहो दत्ते शुभाशुभं ८१ टीका वर्णपंचके वर्णस्वरनक्षत्रराशितिथ्यात्मके विद्धे वसति वेध
कर्ता ग्रहः शुभाशुभं फलं दत्ते ८१ श्लोक सौम्यः पूर्णदृशा पश्यन् विद्धवर्णादिपंचके फलं विंशोपकाः पंच क्रूरश्च
तुरो दिशेत् ८२ टीका सर्वतोभद्रचक्रे पूर्णदृशा वर्णादिपंचके सौम्यः पूर्णदृष्ट्या पश्यन् विध्यन् फलं तत्र पंच
विंशोपकाः पंच विंशोपकान् शुभग्रहो ददाति इत्यर्थः क्रूरग्रहः पश्यन् चतुरो विंशोपकान् ददातीति कृत्तिकादिसप्त श्लोक ६
भानां राशिर्वृषादिकः स्मृतः मघादिसप्तभानां च राशिः सिंहादिकः स्मृतः मैत्रादिसप्तभानां च वृश्चिकादित्रयं स्मृ
तं धनिष्ठादिकभानां च कुंभादित्रितयं स्मृतं ८४ टीका वृषादित्रये अवकहडा वर्णाः सिंहादित्रये मटपरताः वृ
श्चिकादित्रये नयभजखा कुंभादित्रये दशाबला वर्णाः एवं नक्षत्रादि वर्णराशीनां ग्रहा यदि पश्यंति तदा पाद
दृष्ट्यादिकल्पनया विंशोपकाः स्युः प्रतिपादं शुभग्रहे पंचैव चाशुभग्रहे चतुरो विंशोपका इति ज्ञेयं ८५ श्लोक ॥ वे
धे वर्णादिके यावत् स्यान्न वेधे च यावती दृष्टिस्तदनुमानेन वाच्या विंशोपका बुधैः ८५ टीका वर्णादिपंचके वेधे सति

पावद्दृष्टस्तथास्यानवेधे चयावतीरष्टिः तदनुमानेन बुद्धैः पंडितैः विंशोपकाबोध्याः ६३ श्लोक एवंविंशोपकायत्र सं 53
श्री० भवंति शुभाशुभाः अन्येषां शोधयेत्तेषां शेषं तेषु शुभाशुभं ६४ टीका एवमितिच्छनेन प्रकारेण यत्र शुभाशुभा विंशोप
ज्यो० प० काः संभवंति शुभग्रहकृता अशुभग्रहकृताश्च विंशोपका भवंति तत्र शुभग्रहकृता विंशोपका एकतः स्थाप्याः अशु
ज० टी० भग्रहकृता अपरत्र कार्याः तेषां मध्ये अन्योन्यं परस्परं शोधयेत् न्यूना भवंति ते धिके शोधनीयाः शेषं यद्दृष्टि विदितं शु
४ भमशुभं वा फलं वाच्यं अत्र यावती दृष्टिरित्यस्यार्थं विविच्य लिख्यते तृतीये दशमे पंच विंशोपकाः नवमे पंचमे दश
विंशोपकाः चतुर्थेष्टमे पंचदश सप्तमे सप्तके विंशतिं तथा च वराहाचार्यः दशमत्रतीये नवपंचमे च चतुर्थाष्टमे कलत्रं च प श्लोक ६२
२० श्यंति पादवृद्ध्या फलानि चैव प्रयच्छंति एवं क्रूरग्रहाणामेकैकचरणवृद्ध्या विंशोपका जायंते तत्र शुभग्रहाणां प्रतिपादं पंच
विंशोपकाः क्रूरग्रहाणां प्रतिपादं चत्वारो विंशोपकाः एवं क्रमेण शुभग्रहाणां विंशतिः क्रूरग्रहाणां षोडश विंशोपकाः
पूर्णदृष्ट्या भवंति तत्र यावंतः शुभग्रहकृता विंशोपका यावंतश्चाशुभग्रहकृता भवंति तांश्च पृथक् पृथक् संलिख्य तत्र
येन्यूना विंशोपका भवंति तेऽधिकेषु पातनीयाः तत्र शुभग्रहविंशोपकशेषे शुभं फलं वक्तव्यं अशुभग्रहशेषे अशुभं फलं
तेषं बलक्रमेण विमृश्यः ६४ श्लोक वर्तमानाद्विंशोपकल्पना तेषु चक्रमात् वर्तमानाद्वेद्याऽस्याद्यं च शुभाशुभं
६५ टीका वर्तमाने तितेषु विंशपदव्येषु वर्तमान धान्यादि मूले तत्तन्मानेन स्वस्वखर्णादिति स्थिरा शिवे धेन सर्वप्रका राम ३
रेण विंशांशपरिकल्पना ततो न्यूनपरिशोधनपर्यंतं कार्या ततो व शिष्ट विंशोपकपरिकल्पते न शुभग्रहदृष्टे विंशकं न्यूने
पति विशेषेऽहीनागोऽधिके चिंतनीयं क्रूरविंशोपकशेषेऽवक्रमेण द्विआदि विंशांशभाग न्यूनेऽधिके क्रियते
न्यूनमप्यधिकं भवति शुभाशुभं चोत्पाद्यं एवं पत्रदेशादौ पापग्रहवेधस्ततो शुभं किंचिद्दुर्लभत्वेव चेतावितनीयं

यत्र च देशादेर्वर्णादिपंचकं शुभमात्रेण विद्धं तत्रातीव शुभं यत्र पापग्रहेण विद्धं तत्रातीवाशुभं यत्र शुभाशुभवेधो भवेत्
तत्र दृष्टिभेदेन विंशोपकान्यधिकत्वम् शुभाशुभग्रह विंशोपकविशेषात् शुभमशुभं च फलं वक्तव्यं ९५ श्लोक देशध्वंसः दुःखानी
ज्ञानृपतिपूर्वपल्लवा यत्र वेधश्च तत्र स्यात् दुर्भिक्षं मंडलेस्फुटं ९६ टीका अथ शुभग्रहवेधफलमाह देशेति यत्र कथितप्रका
रेण पूर्णदृष्ट्या क्रूरवेधः संपद्यते तत्र देशध्वंसः कूर्मचक्रे पापग्रहपीडा तस्मात्सर्वतोभद्रचक्रे पापग्रहवेधो भवेत् त
त्रावश्यं देशविनाशादिफलं भवेत् अन्यदपि शकुननिमित्तार्थं दर्शयति अकालेति ९६ श्लोक अकालेपि फलं पुष्पं व
न्ध्यायां यत्र जायते स्वजातिमांसभुक्तिश्च दुर्भिक्षं तत्र रौरवं ९७ टीका यत्र देशादौ अकालेऽन्यसमये वृक्षाणां पुष्पं फलं च
भवति यथा वसंते ये वृक्षाः पुष्पंति फलंति वा स चेत् ग्रीष्मे स्वजातीति मनुष्यो मनुष्यमांसं एवमन्येपि परस्परं रौरवं भयक
रं यत्रैवं तत्र परचक्रागमोपीति ९७ श्लोक अतो विपर्ययो यत्र दुर्भिक्षं मंडलं भवेत् परचक्रागमस्तत्र दुर्भिक्षं च सराजके
९८ टीका यथा ग्रीष्मे शैत्यादि शिशिरतो बुष्णतादि तत्र दुर्भिक्षं ९८ श्लोक भूमिकंपो रजः पातो रक्तवृष्टिश्च जायते देशे
सर्वसुखोपेते दीर्घवेधो भवेद्यदि ९९ टीका सर्वसुखोपेते यत्र देशे दीर्घः पापग्रहकृतो वेधो भवति तत्र भूकंपादि अथ सर्व
तोभद्रस्य प्रशंसामुपदर्शयति ९९ श्लोक दीपो यथा गृहस्यांतरुद्योतयति सर्वतः तथेदं सर्वतोभद्रं चक्रं ज्ञानप्रकाशकं १००
टीका इति उत्तरपतित्रमन्यथ पग्रहद्वये ससार्धे विनाबलि पित्यादि लिखितं तम् इति सर्वतोभद्रचक्रम् स्थानेश्च भाशुभं एवं यत्रा
चक्रे पापगृहस्य गृहीतः नत्र पृष्ठे तात्कालिक चंद्रे तच्च नक्षत्रपात्स्वर वेधोपि विचार्य इति १०० टीकायां सर्वतोभद्रचक्रं
श्लोक चक्रं शतपदं वक्ष्ये सर्वतांशतस्वरसंभवं नामादिवर्णतो ज्ञेया स्वराश्चं शकाद्यथा १ तिर्यगूर्ध्वगता रेखा रसेरसंख्या
लिखेद्बुधः जायते कोष्ठकानां च शतमेकेन संशयः २ न्यसेदवकहडादीनि रुद्रादि दिशि क्रमात् पंचपंचक्रमेणैव शुद्ध

श्री० न०प० ज०श्री० २८ वर्णांस्त्रियो न्यसेत् २ पंचस्वरसमायोगाद् एकैकं पंचधा कुरु ऊर्ध्वं कं पूर्वमुखस्थाने ओमिति श्रीतलादारभ्य ४ ऊर्ध्व
भवेत्स्वं भेरौ रुद्रे वी शान गोचरे पुष्पं गतो भवेत्स्वं मे श्रवणं ख्यापुष्पं कोणे ५ भवेद् धकरादयश्च दुष्टास्तत्रान्तिमे
एवं स्वभचतुष्कं च सा तत्र स्वरवेदिमे ६ धिस्मा विन्दु त्रिकोदि त्रिप्रत्येकं चतुरस्त्रैः त्रिभिरीशतः क्रमशः शतैकं
द्वादशाधिकं ७ वह्न्यादि कोष्ठस्यः क्रूरः सौम्यो पि वायुरुद्रः ततस्तद्वेधयेन्नित्यं यत्र ताना माध्यमस्थं ८ सौम्य
वेधे शुभं तेन मस्तु मंत्र पादे च रे त्रि स्रो वि स्र फलं तत्र निर्वेधे नशुभाशुभं ९ यद्वत्सर्वतोभद्रे शुभाशुभ द्वेधतः शु
भाशुभफलं सर्वं तदिदं विविचिं तयेत् १० इति वृद्धयामले स्वरोदयातपदचक्रे टीका नामन तत्रैव शोधयन्तो शताक्षि
ख्यं च दुष्टचक्रे शुभाशुभ ना तानि तीय वेधिकां नामन तत्र व्यवस्था मुपदर्शयति शतपदं शतकोष्ठ सल्लो० मत्तेन त
थं न स कोचित्तु शोधितं तन्नाली नोदितं नवांशस्य फलं तत्र भवति तत्र आदाव्यं नमु दुर्ष्यस्वापित श्रोतस्य वका
काद्यक्षरं च पापग्रहं विद्धं भवेदित्यर्थः चेत्रप्रत्येकं चतुरस्रोत्सं भवन्त्वरिकातं तथा तत्र नामोदितवर्णस्तो नदन्तत्र राक्ष
णकारेणाः १ सर्वो पत्स्या क्रमेण रूद्रादि विदिशि ऊर्ध्वं कुरु उदीति पंचपंच क्रमेण योजयेत् ईशानकोष्ठकादारभ्य
पूर्वपंक्तौ पंचसु कोष्ठेषु वकारं लिखेत् एवमग्रेयान्नस्परमानदक्षिणं कोने नैऋत्यां च स्थितेन पश्चिमान् वा
याद्युत्तरेण शादवलेति २ पंचमरउए ओं ते पां संबन्धादेकैकं पंचपंचप्रकारं कुरु यथा वधिवृत्ते को कचि कुर्के कोष्ठ
दिक्कमेण सर्ववर्णा स्तंचस्वरश्च क्रान्तु कुरु एवं वकारादयः पश्चाद्योगामिनः शकारादयस्तु उत्तरमध्येगामिनः मकारादय
यः सर्वतनूर्ध्वगामिनः गकारादयो दक्षिणगामिन लिखितमध्ये कुष्ठ पूर्वस्थाने श्रीति श्रीएषत्वा गिकुर्यात ऊर्ध्व
छ वति ईशानदिक्कोष्ठसां भे च्छार्ज्ञी मेण तत ५ भवंतिस्याग्नेयस्तं मंदले पूर्व लवः नैऋते पूर्वो पादाभ्य धफटउ वरमा राम २८

इपदा वायद्धेऽप्यजत्रः एवं प्रत्येकं वर्णचतुष्टये अ आ इ आदि नक्षत्रचतुष्पाद्व्यवस्थापकं भवतीति ज्ञातव्यं ६ मध्ये लग्नादेरेषु
अत्तरमारभ्य चतुरक्षरैः साभिजिति अभिजित् आदीनि २८ भानि भवंति तत्र प्रतिनक्षत्रं चत्वारश्चतुरांशकाः तेषां
काष्टादशाधिकमेकशतं भवंति यथा अश्व० चु चे चो ला कृ० अ इ उ ए रो० ओ वा वि वु मृ० वे वो का कि आ० कु घ ङ छ पु० के को ह हि पुष्य० हु हे हो ड आश्ले० डि डु डे डो
अश्लेषा म० मि मु मे मघा मो टा टि टु पू० टे टो प पि उ० पु ष ण ठ ह० पे पो र रि चित्रा रु रे रो त स्वाति ति तु ते तो वि० न नि नु ने अ० नो
य यि यु ज्ये० ये यो भ भि मूल भु ध फ ढ पूर्वा० भे भो ज जि उत्त० जु जे जो ख अभिजित् खि खु खे खो श्र० ग गि गु गे ध० गो स सि सु
शत० से सो द दि पूर्वा० दु थ झ ञ उ० दे दो च चि रेवती च चे प्रा तत्र खिलि लि लु ले लो भ एवं २८ भानि भवंति यदंशांशकोटरस्थः
क्रूरः सौम्यो वा ग्रहस्तांशककोटरस्थः वसिष्ठ सांशके स्थितस्तस्यामात्ये नक्षत्रे पि गुरुष स्वनाम्नाक्षरवेधात्
योददेति योजनाय वेधफलमाह सौम्यवेध इति सौम्य० शुभग्रहेण वेधेन शुभं फलं पाप० पापग्रहवेध शुभं मिश्रे
शुभ ... शुभग्रहैर्वेधेमिश्रमितिर्वेधे वेधयत्ने नामाद्यक्षरे शुभमशुभं च न किमपीत्यर्थः पट्टकमिति नत्सर्वं शुभाशुभ
मिश्रादिचक्रे विचिंतयेत् तर्हि सर्वतोभद्रचक्रे ग्रहवेधतः फलमुक्तं कथितमितिओववित्रु इति चतुरक्षरैः मरिहेतीनक्ष
त्रं द्वितीयपादिकाक्षरराशिः एवं सममलनाम्नोपि चिंतनीयः इति शतपदचक्रविवरणं टीका यज्ञादि
शोर्ध्वगा इति अष्टाविंशति रेखाऊर्ध्वगतास्तिर्यगता स्थलिखेनीया: एवमादियामले ग्रंथे उक्तमेश चक्रमिति ॥
कृत्तिकादीनीति अष्टचैशानकोणादारभ्य अष्टाविंशतिसंख्यायास्साभिजितं अभिजित्सहितानि कृत्तिकादीनि।
भानि नक्षत्राणि पादाक्षरक्रमेण लिखेत् रेखाग्रेष्विति अ व क ह ड इत्यादि अक्षराणि लिखेत् अष्टाविंशोर्ध्वगारे
खाष्टाविंशद्वितिर्यगाः अष्टा चक्रं भवत्येवं पट्टकं चाऽतियामले ॥ कृत्तिकादीनि भानामत्र पादाक्षरक्रमेण च सामि

श्री
न०च०
ज०टी०
२६

जिद्भिन्नसेत्सर्वो नष्टा विंशति संख्यया १२ टीका हन्तीति कांचित् भान्यसेद्बुधः योग्रहोयत्र भांशे तेनैव सेद्बुधः वेधयोस
तु खेवर्ण क्रूरो वाथ शुभोपि वा ४ एवं आद्यांशेन चतुर्थांशे चतुर्थेन चादिमं खेन एवं क्रमेणाक्षराणि नक्षत्रपादरेखा
स्व तत्कालनवांशराशियोग्यहनि खेत् यो ग्रह इति १२ टीका यत्रनक्षत्रांशेन नक्षत्रचतुर्भागेयः क्रूरग्रहः शुभो वा स्थितस्त
ग्रहं तत्रैव नक्षत्रांशे बुधो न्यसेत् तत्संमुखे तद्रेखास्थवर्णे वेधयेत् वेधक्रममुपदर्शयति आद्यांशेनेति १३ टीका नक्षत्र
स्याद्यांशे यो ग्रहस्तत्रस्थेन ग्रहेण संमुखेन नक्षत्रस्य चतुर्थांशो विध्यते एवं चतुर्थांशस्थेन चादिमं प्रथमांशो द्वितीयस्थेन
... तृतीयांशस्तृतीयस्थेन द्वितीयांश इत्यर्थः ४ श्लोकः यस्य नामाक्षरं विद्धं नंशवक्रे ग्रहेण वा क्रूरैर्निःशुभैर्हानिं दै
त्यस्तु न संशयः १४ क्रूरो भयस्थिते वेधे मरणं विद्धे शुभाशुभैः शुभो भयकृते वेधे व्याधिः पीडा च बंधनं १६ वेधश्च वि
वादेषु यात्रायां न निवर्तते रोगी मरणं रणे भंगो क्रूरवेधेन संशयः ७ अशुभः सागरानद्यो देशग्राम पुराणि च क्रूरवेधे
विनश्यंति नात्र कार्य विचारणा १८ चंद्रनक्षत्रांशके वेधो भवेत्तेनान्य ग्रहैः तन्मानेत हितकर्य सर्वदा शुभकर्म लिहि
इत्यंशकचक्रं टीका यस्येति अंशकचक्रे यस्य नामाक्षरं ग्रहेण विद्धं भवति तत्र क्रूरैर्विद्धं यदा तदा हानिर्भवति।
शुभैर्हानिः मध्ये मिश्रैर्मध्यैः पापैर्विद्धे मृत्युः नात्र संशयो नास्तीति १५ क्रूरेति वेधे क्रूरभयस्थिते क्रूराभ्या
शुभयकृते मृत्युः शुभाशुभकृते वेधे विद्धेशुभग्रहाभ्यां शुभयुतो वेधो मृत्युः व्याधिः पीडा च बंधनं भवति विद्धनक्ष
त्रांशे विवाहादि शुभकार्येषु ... दुष्टमित्याह वेधश्चेति १६ वेधश्चादिदोषो विवाहादौ भवतीत्यर्थः ७
अरुणश्चेति अशुभाः स्वनाम नक्षत्रे क्रूरवेधे विनश्यंति १८ अपरग्रहैः कुजादिभिः चंद्रांशके चंद्राधिष्ठित
नक्षत्रचतुर्भागे पंचदशांशात्मको वेधो भवेत् तदा शुभकर्माणि सर्वदा तद्दिने तन्मानेन तद्दशपंचदशांशात्मके व

शुभ
२६

58

र्ये विद्धं परिपूर्ण इति विहचित्याग: तत्र सत्तां शाकस्यापेयूरा: श्लो० इत्लमात्रे भवेद्युद्धं वामाग्रेराहुसंगम: टीका चि।
तस्मिन्मात्रे उद्दत्तेऽस्य: भेदस्तु मिलने तयोरिति वराहमिहिरसंहितादौ व्यवस्थेति १८ इत्थं शाकचक्रविवरणम् आदौ।
चक्रं समालिख्य छत्रत्रयपद शोभनं अश्विन्यादि न्यसेत्तत्र सप्तविंशतिभानि च २० अश्विन्याद्यं मघाद्यं च मूलाद्यं
चक्रमेण हि उत्तरे पूर्वदक्षे च एतच्छत्रत्रयं मतम् २१ प्रतीचीमध्यरेखाया आदीशान्तां तत्र्याधिप: आग्नेयान्तं नराधी
शो नैर्ऋत्यन्तं गजाधिप: अश्वाध्यक्षो नराध्यक्षो गजाध्यक्ष: क्रमेण च एषां छत्रविधानेन ज्ञातव्यं च शुभाशुभं
२२ टीका तत्र: शुभाशुभसमरनिरूपणार्थं छत्रव्यवस्था कार्येति तदाह आदाविति आदौ प्रथमत: छत्रत्रयेण सुशो
भनं छत्रत्रयात्मकं चक्रं समालिख्य तत्र छत्रत्रये अश्विन्यादि नव नक्षत्राणि वसमाने शुनवभागेषु लिखेत् एवं त्रि
षु सप्तविंशति नक्षत्राणि भवंति प्रथमचक्रे अश्विन्याद्यं द्वितीयं मघाद्यं क्रमेणोत्तरदिशि पूर्वदक्षे दक्षिणे
च छत्रत्रयं एतन्मतं पूर्वाचार्याणामिति छत्रदेशविभागमाह २१ प्रतीचीति प्रतीचीपश्चिमादिक् तन्मध्यरेखाया आत्
ईशानान्तं तद्दक्षिणोपलक्षितदेशपर्यन्तं रथाधिपस्य अश्विन्यादिचक्रं तदाग्नेयान्तरं नरपते: तस्य मघादिकं छत्रं
ततो नैर्ऋत्यपर्यन्तं गजाधिपस्य मूलादिकमिति छत्रं ज्ञेयं अश्वाध्यक्ष इति अश्वपतिनरपतिगजपतय: क्रमेण विभक्ता
देशाधिपा: एषां शुभाशुभं छत्रविधानेन चयापदिष्टमार्गेण ज्ञातव्यं एतच्छत्रातिरिक्तशाकचक्रं छत्रनिर्णयस्त्याह
२३ श्लोक अन्येषां भूभृतां मध्ये यत्र चक्रे व्यवस्थिते तच्छत्रं तस्य भूपस्य शुभाशुभफलप्रदं २४ टीका तस्य भूपस्य
तत्र छत्रे अशुभशुभादिफलदं छत्रत्रये न्येषां भूभृतां मध्ये नामनक्षत्रं व्यवस्थितं तथा च देवदत्तस्य नामनक्षत्रं रेवती
मूलादौ छत्रे वर्तते इति तस्य तच्छत्रे शुभाशुभफलप्रदं तस्य शुभाशुभस्य चक्रकालविभागमाह २५ श्लोक चामरं कलशो

वीणा छत्रं दंडः पतद्ग्रहः आसनं कीलकं रज्जुर्नव भेदाः प्रकीर्तिताः २४ टीका छत्रे नव भेदाः कथिताः ते च चामरादयस्त
त्रैव विचारणीयाः २५ श्लोक यत्र छत्रे स्थितः शौरिर्भंगं तस्य विनिर्दिशेत् फलं च चामरादीनां प्रत्येकं तद्वदाम्यहं २६ यत्रेति
टीका यत्र नक्षत्रे नक्षत्रगतः शौरिर्वर्त्तते तस्य भंगं विनिर्दिशेत् तत्र चामरादीनां नवभागानां प्रत्येकं फलं वदामि चामरे इति
२६ श्लोक चामरे चेद्गतो भानोर्नावृष्टिश्च जायते दुर्भिक्षं च भवेद्घोरं प्रजापीडा न संशयः २७ टीका यस्य नक्षत्रे छत्रे चामरे व
र्त्तते तस्य भेदो भानोर्यो पुत्रः … तदा पूर्वं … वृष्टिरित्यर्थः अना० दु० च घो० प्रजा० च जायते २७ श्लोक कलशस्थ इति श्लोकः प
तितः … तत्र छत्रे व कलशस्थिते शनैश्चरे संग्रामे भंग इत्यादि फलं जायते २८ वीणास्थेनार्कपुत्रेण पट्टराज्ञी विनश्यति चा
लचित्तो भवेद्राजा भयभीता च मेदिनी २९ टीका शनैश्चरेण वीणास्थेन पट्टराज्ञी विनश्यति मेदिनी भयभीता च भवतीत्यर्थः
२९ यदेति श्लोक। यदा नक्षत्रे शौरिश्छत्रे दंडे पतद्ग्रहे तदा तस्य भवेद्भंगश्छत्रस्यास्य न संशयः ३० टीका यदा शौरिः शनिः
छत्रे दंडे पतद्ग्रहे स्थानत्रये भवति तदा तस्य राजछत्रस्य भंगो विनाशः स्यादित्यर्थः ३० श्लो० आसनस्थे भवेन्नाश आसनस्थे
शनैश्चरे युवराजवधः कीले बंधनं रज्जुसंस्थिते ३१ टीका युवराजस्य राजकुमारस्य वधनं … छत्रफलापवादमाह ३१ श्लो०
सौम्ययुक्तोऽतिचारस्थः शनिस्तत्फलैर्नहि वक्रगः क्रूरयुक्तस्य सर्वं क्रूरं करोति सः ३२ सौम्यं० टीका सौम्यग्रहयुक्त
अतिचारस्थः अल्पसमयेन राशिभोगानंतरं अग्रिमराशिगतोऽतिचारस्थः उच्यते चामरा… नास्ति तेषां निषिद्धफलोत्पा
दिशानां विधारणे … चिरकालस्थित्या वक्रग उच्यते तथा क्रूरयुक्तः पापग्रहयुक्तः सर्वं यत्फलं क्रूरं निषिद्धं
करोतीति अत्र मित्रशत्रुविचारणे … यदि मित्रं तदा शुभफलं यद्यमित्रं तदा कथितकाले न्यूनता भव
तीति एवं पापोपि यदि मित्रं तदा निषिद्धफलं न भवेत् यदि समग्रहस्तदा समफलमित्यर्थः … ३२ श्लोक शनिराहु

णादित्यावदि येकत्र संस्थिताः उत्तराधीश्वरास्तस्य निश्चितं छत्रभंगदाः ३३ टीका शन्यादयो यद्यपि न्यादि छत्रेण। दोत्तरे तस्याधिपतेः ३३ श्लो॰ क्रूरस्वामुख्यं चैव बुधचंद्रेण संयुतं पूर्वछत्रविनाशाय कथितं सर्वसूरिभिः ३४ टीका एतद्यदि

यादि छत्रे चेति छेति एवं पापचतुष्कं च यदा शुक्रेंदु संयुतं दक्षिणं पते छत्रविनाशो भाषितो बुधैः ३५ सत्यादि छत्रे एकद

श्लो॰ भवति एवमन्येषु राज्येषु पत्रय स्यचसंभवः उक्तग्रहसमायोगात् छत्रभंगं विनिर्दिशेत् ३६ टीका एवं प्रकारेण उक्तपापचतु

ष्टयसंयोगे नान्येषु राज्येषु यस्य राज्ञो छत्रसंभवः ३६ श्लोक यथा दुष्टफलाः शौरि तथा सौम्यफलो गुरुः भौमसौम्यगुराहु चरवि

वंशे बलैः समो ३७ टीका यत्र गुरुस्तस्य समृद्धिः यत्र गुरुस्तानी तत्र न शुभाशुभं एवं भौमसौम्यगुराहु चरविचंद्रे बलैः समो ज्ञात

श्लो॰ व्यो ३७ सौम्यक्रूराय दछत्रे चैकत्र संस्थिताः छत्रभंगो भवेत्तस्य परचक्राच मेन च ३८ नपनाम दिगोराहुः केतुर्वा यत्र

संस्थितः छत्रभंगो भवेत्तस्य विषदाने न भूपतेः ३९ टीका यत्र छत्रे नपणं राज्ञो नाम नक्षत्रगाः एवं दुष्टसर्वैकत्र स्थिता मु

पदर्शयति ३९ श्लोक स्वपतीं सहसंपात्रं दुष्टाश्च गजवाहनं विग्रहं वत्सरे राज्ञो छत्रस्थैः क्रूरखेचरैः ४० एवं ज्ञात्वा यदा

सा करोति यह सां तिके यद्रुयामले तंत्रे तेन शांतिर्भवेन्नृपे ४१ रुद्रयामले छत्रचक्रयचक्रं समाप्तम्॥ अथातः संप्रवक्ष्या

मि चक्रं सिंहासनत्रयं येन विज्ञानमात्रेण क्षिपते राज्ञ[illegible] निर्णयः १ सप्तविंशति नक्षत्रैरेकैकं चेन वात्मकं अश्वि नरप्र

नी मघ मूला द्यं पंचनाडी विभेदितं २ टीका सप्तविंशति नक्षत्रैः प्रत्येकं नक्षत्रात्मकं सिंहासनत्रयं भवति २ श्लोक

अश्विन्यादि पूर्वे भागे मघाद्यं सर्वतः स्थितं मूलाद्यं दक्षिणे भागे स्यात त्वं नृपते तु पं ३ टीका अत्रोत्तरे भागे श्वपते रश्वि

न्याद्यं सर्वतो नरपतेर्मघाद्यं दक्षिणतो गजपतेर्मूलाद्यं ३ श्लो॰ उत्तरेषु त्रराज्येषु नृपमासर्वतो वदेत् शुभाशुभ

निर्दसर्वे यत्र छत्रे शनिः स्थितः ४ नाडीकायं ववेधे नष्टैः कसमसनं भवेत् आद्य समासनं पर सिंहासिंहासनं तथा ५

टीका नाडिकापंचवेधे पंच नाडी क्रमेण आधारं आसनं पट्टं सिंहं सिंहासनं इति पंच भेदाः प्रति सिंहासनं भवंति ५ श्लो
आधारादि फलं सर्वमेकैकस्य वदाम्यहं गृहवेधवशान्नेयं सौम्यक्रूरैः शुभाशुभं ६ टी० एकैकस्य सर्वं साधारणं ६ श्लो० न
न० प्र० क्षत्राधारगो भूपः स्वपदात्पट्टे भिषेचितः पराधीनगतं राज्यं कुरुते नात्र संशयः ७ टी० मघाधारे नाडीनक्षत्रे ७ श्लो० आसन
ज च० स्थे नक्षत्रे गीतिपुत्रो भवेन्नृपः प्रधानपुरुषाधीशः प्रजाशांतिकरो भवेत् ८ टीका इत्यादि शुभफलो भवति ८ श्लोक
३१ पट्टऋक्षे यदा राजा आसने चाभिषेचितः सर्वराज्यस्थितं तत्स्यं चिरं पालयते मही ९ टीका पट्टापड नक्षत्रे आसने सिंह
सनेच ९ श्लोक सिंहरूपी भवेद्राजा सिंहऋक्ष्ता सनेस्थितः संग्रामे भुजवीर्यनित्यमसाध्यो मंत्रिणं तथा १० टीका सिंहनक्ष
त्रे आसने १० श्लोक सिंहासनगते ऋक्षे तेजस्वी भीषणाकृतिः चलचित्तो महाक्रोधी प्रजापीडाकरो नृपः ११ टीका सिं
हासननाम विभागगते ११ सिंहासनो एवमाह श्लो० तत्कालेंदुगते ऋक्षे क्रूरनिर्वेधनाडिके शुभावस्थे शुभे लग्ने
संस्थाप्योनृपआसने १२ टीका तत्का० यस्मिन्समये स्थलक्रमेण चंद्राधिष्ठित नक्षत्रे क्रूर० निर्वेधनाडिकायां गते
लग्ने शुभावस्थे राजा आसने संस्थाप्य १२ श्लोक तादृशे शुभसंयोगे उपविष्टः सुखासने अच्छिद्य शत्रुसंघातमेकछत्रं
करोति सः १३ तादृ० टीका नाडीनक्षत्रे क्रूरग्रहवर्जिते यदि रा० सवा० उप० भव० क्रूरग्रहस्य नाड्यां वेध पविष्टो यदास टी०
श्लो० ने वैधनं भूमिराष्ट्रं तथा नस्तु स्वजायते १४ आधानऋक्षगः शौरि रनावृष्टिकरो मतः दुर्भिक्षं घोरवं घोरं प्रजापी राम
डा च जायते १५ टीका आधाननक्षत्रगतिः शनिः १५ श्लो० आसनस्थो यदा शौरिर्युद्धे भंगप्रदो भवेत् अथवा व्याधि ३१
पीडा च घातदुःखं च जायते १६ पट्टऋक्षे यदा शौरिः पट्टराज्ञी विनश्यति प्रियो वा पितृमाता वा मंत्रिवर्गस्य वा पिता १७
सिंहर्क्षे सिंहासने वापय दा तिष्ठति सूर्यजः तदा मृत्युर्नसंदेहो यदि शक्रसमो पिसन् १८ टी० तथा च एभिः स्थितैर्भिन्नक्षत्रे रवि

षेको न कर्त्तव्यः युद्धादिकं चन कर्त्तव्यं किंतु ग्रह शांतिकमेव कर्त्तव्यमिति भावः १८ श्लो॰ अर्कोकिंराहुमान्द्यायदा चंद्र
देसंयुताः सुस्थासनगताह्येते तदा सुस्थभयंकराः १९ टीका यदा एते अर्कादयः चंद्रेण मिलिताः संतः आसनगतास्तस्याग
तो भयंकराः १९ श्लो॰ क्रूरयुक्तोतिसारस्यः क्रूरनाडीगतोपिवा आसने चंद्रयोगेन कालरूपी शनैश्चरः २० टीका यस्यासने
चंद्रयुक्तः शनैश्चरः क्रूरयुक्तोतिचारस्थः क्रूरनाडीगतोपिवा भवेत् तदा स कालरूपी विनाशको भवेदित्यर्थः २० श्लो॰
एवं --- मफलं दद्याद्देव मंत्री न संशयः करोति विपुलं राज्यं यस्यास्यर्कगतो [illegible] भवेत् २१ इति सिंहासनचक्रत्रयं
कूर्मचक्रं प्रवक्ष्यामि यदुक्तं ब्रह्मयामले येन विज्ञानमात्रेण ज्ञायते देशसंभवः १ टीका स्वदेशरक्षणपरदेशाभि
भवज्ञानार्थं कूर्मचक्रमाह कूर्मेतिमष्टां श्लो॰ यस्य स्पष्टो गेकदेशस्यादेकाविंशन्नुकोटयः समेरुपृथिवीनद्योश्च
यतेहृष्यतेनतु २ टीका कूर्मरूपमुपदर्शय तियस्येत्यादि श्लोकाः स्पष्टा एवं न व्याख्याताः २ श्लो॰ नाहशांपर्वतान्धा
श्चोसागराद्वीपदिग्गजाः सर्वे ते विधना भूम्या साधृताये न तं शृणु ३ टीका दंष्ट्रया सा वराहेण विधृता साधरा तया कुलाचल
नेतोलग्नाशेषभते मृत्तिकाययथा ४ ईदृशोपि महाकायो वराहः शेषमस्तके तस्य चूडामणौ स्तब्धः संस्थितो सर्षपोपमः ५
एवंविधः स शेषोपि कुंडलीरूप संस्थितः कूर्मपृष्ठैकभागेतस्मात्तं तु हरिवावभौ ६ वपुः स्कंधा शिरःपुच्छं नखांघ्रिकुक्षि
रेव च प्रमाणं तस्य कूर्मस्य कथयामि प्रयत्नतः लैकाशीति सहस्राणि योजनानां वपुः स्थितं तदर्धेन भवेत्पुच्छं प्रच्छार्द्धेन
द्वि कुक्षिकं ग्रीवा सायुतकोटी भिर्मलिकं सप्तकोटिभिः नेत्रयोरंतरं तस्य कोटिरेका प्रमाणतः ९ मुखं कोटिद्वयं तस्याद्वि
गुणं तत्पदं तया ... अंगुलीनां नखाग्रेषु योजनायुतकल्पना १० एवं कूर्मप्रमाणं च कथितं चादियामले तस्योपरि स्थिता चेयं
सप्तद्वीपायुता मही ११ कूर्मस्य कायं लिखेच्चक्रं सर्वावयवसुंदरं पूर्वं नागमुखं तस्य पुच्छं पश्चिममंडले १२ सर्वापं लिखे

द्वेधं वेधं चोत्तरदक्षिणे ईशानराक्षसे वेधमारुताग्नेयपश्चिमा १३ नाभिशीर्षं चतुष्पादं कुक्षिपुच्छेषु संस्थिते। तारा। 63
त्रयात्मके ह्यस्मिन्शोरि यत्नेन चिंतयेत् १४ टीका कूर्मेति प्रथमं मंडलं विधाय तन्मध्यभागे तु ह्यंपश्चिमं मंडले पश्चिम
न०४० दक्षिण भागे मंडले पुच्छं कुर्यात् १५ पूर्वोपायेन वेधं तु स्वपुच्छे रेखयो वेधं लिखेत् एवमुत्तरदक्षिणयोरेतादृश लवेधे।
ज०टी० शिरेखमेव ईशानराक्षसे ईशानकोणमारभ्य राक्षसकोणं यावत् तथाग्नेयमारुते आग्नेयकोणाद्वायव्यकोणं यावत्
३२ पादयोस्त्रिरेखमेव वेधं सर्वत्र कुर्यात् १५ नाभौ शीर्षे चतुष्पादे कुक्षौ पुच्छे च शीर्षादि सप्तक्रमेण प्रत्येकं ताराणां त्रयात्म
क नक्षत्रिकादि नक्षत्रत्रयेण यस्मिन्स्थितं शोरि यत्नेन चिंतयेत् धरानन्नाश्रित नक्षत्रवर्गोक्थितदेशविभागेषु त्रि
नि कुक्ष्यादयो दोषाः संभवंति चकारः पादपूरणे १५ श्लोक कृत्तिकारोहिणी सौम्यं कूर्मनाभिगतं त्रयं साकेतानि।
थिलाचंपा कौशांबी कौशिकी तथा १६ अहिछत्रं गया विंध्यं मंतर्वेदिश्च मेखला कान्यकुब्जं प्रयागं च मध्यदेशो वि
नश्यति १७ रौद्रं पुनर्वसु पुष्यं कूर्मस्य शिरसि स्थितं मगोडो हस्तिवंध्यश्च पंचरात्रः सकामरूः १८ म्लेच्छराज्यं तथा ने।
पालमगधश्च तथैव तथैव च भूतले चवने वासः पूर्वदेशो विनश्यति १९ श्लेषा च मघा पूर्वफाल्गुण्याग्नेयकोचरे
अंगवंगौ कलिंगश्च गूर्जरातोथ कंकणः २० इगहालीचजायंती तथा चैव सलज्जिका ओडियानश्चवैराटो बाह्निदे-
शो विनश्यति २१ उत्तराहस्तचित्रा च दक्षिणे च कमाश्रितं डाडीरं च महेंद्रश्च बनवासं च सिंहलं २२ तापीभीमरथा ३२
लंका त्रिकूटं मलयस्तथा श्रीपर्वतं च किष्किंधा इति देशाश्च दक्षिणः २३ स्वातिर्विशाखामैत्रं च कूर्मनैरृतगोच
रे नासिका च सुराष्ट्रं च हूतमावकं तथा २४ बाल्मीतथाप्रवासं च भरुवकच्छं च कोंकणं खेलापुरं च सौद्वैयं दे।
शान् नश्यंति तादृशाः २५ टीका कृत्तिकेतिकृत्तिकारोहिणीमृगाः त्रयस्य शनौ स्याकेतां योध्यातदादि नगर्यः अंतर्वेदिः गंगाय

पुनयोर्मध्यप्रदेशाः २७ श्रा पु॰ति शिरसिनाभौ ५८ आग्नेयगोचरे आग्नेयादिगवस्थितपादे अश्ले म स शानो अंगादिविरा
जांतदेशाः कूर्मस्यदक्षिणेद दवि २३ स्वा वि अनु कूर्मस्यदक्षिणदिशि नैर्ऋतभागे तत्रस्थे शनौ नासिक्यादिमोद्देयांतं।
देशा विनश्यंति २५ श्लोक ज्येष्ठा मूलं तथा पादा पुच्छे कूर्मस्य संस्थिताः पारावतं मरुकच्छ मवंती शूर्व नामकं २६ पाराव
तं बर्बरं च पीडेसोराष्ट्रबाल्हिकं जलस्याच विनश्यंति स्त्रीराज्यपुच्छपीडनात् २७ टीका पुच्छपीडनात् पुच्छे शनौ स्त्रीराज्यां
तदेशान श्यंति २७ श्लोक उत्तरादित्रिनक्षत्रापादे वायव्यगोचरे गूर्जरं यामुनं चैव कुरुदेशाः सरस्वती जालंधरश्च बाल्हवा
ल्हीको दधिसंयुतं मेरुशृंगं च नश्यंति ये चान्ये कोणसंस्थिताः २९ शतभि बादि त्रयं चैव उत्तरां कुक्षिमाश्रितं नेपालं चीनका
श्मीरं गजनी खुरसानकं मथुरा म्लेच्छदेशाश्च वशाकेदारमंडले हिमाश्रयाश्च नश्यंति देशाश्चैवोत्तरस्थिताः ३२ टीका
नेपालादि हिमालय पर्यंतादेशाः ३१ श्लोक रेवती चाश्विनी याम्य पादे ती शानगोचरे गंगाद्वारं कुरुक्षेत्रं श्रीकंठं हस्तिनापुरं ३२
श्चेष चत्रैकपादस्थ गजकर्णस्तथैव च विनश्यंति चते सर्वे देशास्त्वीशानगोचरे ३३ … टीका ईशानपा
दे कूर्मस्य स्थितं गंगाद्वारादि गजकर्णांत देशा ये चान्ये ईशानगोचरे ते सर्वे नश्यंतीति ३३ श्लोक शौरिः स्वदेशगो यत्र तत्रयत्रे
नरस्स्येत् परदेशस्थितः कुर्यात् द्विग्रहं पृथिवीपतेः ३४ टीका यत्र कूर्मचक्रे सर्वप्रकारेण स्वदेशगः शनिः स्थितस्तत्र यत्रे नर
स्येत् परदेशस्थितः शनैश्चरः राज्ञोन्यभूपतिना सह ॰युद्धं कुर्यात् ३४ श्लोक यत्रस्थः पीडयेन्नं तु वेधस्थाने तथैव च दे
शानामर्दनः शौरिर्भंगदातानसंशयः ३५ टीका यस्मिन्नक्षत्रे देशे शनिः स्थितः तत्तु देशं पीडयेत् वेधस्थाने च यत्रदे
श्रे वेधं करोति तं च देशं शनिः पीडयेत् देशानामर्दनः यस्य देशस्य … तत्पदच अनेनामर्दनं … भवेत् तस्य च शनिर्भंगद
नवतीति ३५ श्लोक एषोहि कूर्म समाख्यातः कृत्तिकादिक्रमात्स्फुटः स्वदेशादिः … स्पकूर्मचक्र एव ३६ टीका।

65

कृत्तिकादिभरण्यंतं नक्षत्रसमूहं दृष्ट्वा कूर्मचक्रं समाख्यातं कथितं देशादिकूर्मचतुष्टयं तस्य अश्विन्यादिः स्वस्वनक्षत्रा
न०५० दिः स्वदेशादिः आदिपदे नागरअश्वस्थगृहक्षेत्रकूर्माः संगृहीताः नामनक्षत्रं ज्ञात्वा तत्पदचक्रे सर्वेषामनुसंधेयं ३६ **इति स्पष्टीकू**
ज०टी० **र्मचक्रविवरणं ।** पूर्ववद्वृत्तमालिख्य देशनाम नक्षत्रपूर्वकं देशकूर्मो भवत्येव यत्र शौरिः स्थितस्ततः ३७ **टीका** पूर्वकू
३३ र्मवत्तद्देशनामनक्षत्रादि नक्षत्रत्रयं मध्ये समालिख्य आदिमध्यक्रमेण नक्षत्राणि लिखेत् यत्र शौरिः स्यात्तद्देशविनाशो
भवतीत्यर्थः एवं देशकूर्मो भवति ३७ **इति देशकूर्मचक्रविवरणं ।** नगरे नागरं च वृत्तं कृत्वा दौ लिख्य पूर्ववत् शौरिस्था
ने विनाशः स्याज्ज्ञायते च महद्भयं ३८ **टीका** नगरे पुरे यत्र शौरिः तत्र तस्मिन्स्थाने स्यात् स्थितस्तथा अयमर्थः देशे शनौ स्थि
ते नक्षत्रत्रयं दृष्टिः शिरः वामभुजवक्षःस्थितं तत्तद्दिशि चक्रपीडा चिंतनीया ३८ नगरे इति नगरे पुरे नागरमस्तं नगरनाम आदौ म
ध्ये कृत्वा त्रिस्त्रिः क्रमेण लिखेत् शौरिस्थाने शनौ स्थिते नक्षत्रे तथा च वेधस्थाने शनैर्वेधो यत्र भवेत्तत्र पूर्ववदेव दृष्टि
फलं वक्तव्यं ३८ **इति नगरकूर्मचक्रविवरणं । श्लो०** क्षेत्रे क्षेत्रं अश्वादि कृत्वा कूर्मं यथास्थितं शौरिस्थाने विना
ने शादि जायते नात्र संशयः ३९ **टीका** यत्क्षेत्रकूर्मे क्षेत्रनामनक्षत्रमादौ कृत्वा कूर्मं यथास्थितं कुर्यात् तत्र स्थाने शौरिस्थि
ति तद्दिशि तत्र नाशो जायते वेधस्थाने च महद्भयं ३९ **इति क्षेत्रकूर्मविवरणं श्लो०** गृहकूर्मं समालिख्य गृहद्वारमुख ३३
स्थितं गृहनामर्क्षं सर्वं तत्त्वतो वीक्ष्य शुभाशुभं ४० **टीका** गृहकूर्मं समालिख्य गृहनामनक्षत्रं आदौ विन्यसेत् कीदृशं गृह
द्वारमुखस्थितं तन्नक्षत्रादि दृष्ट्वा लिखित्वा शुभाशुभं वीक्ष्यमेव लोकनीयं तत्र नक्षत्रगणना यत्र शनिर्भवेत् तत्र फलानुपदिशति
४० **श्लोक** गृहमध्यस्थितः शौरिः शोकसंतापकारकः द्वारे पुत्रप्रदो ज्ञेयः पावको बन्धिदायकः ४१ नैरृत्ये पुत्रदो वायव्ये राक्षसे
राक्षसाद्भयं वारुणे शुभदो ज्ञेयो वायव्ये शून्यता भवेत् ४२ अर्थलाभप्रदः सौम्ये सांभवे सर्वसिद्धिदः शौरिर्विलाग्निकोणे ह:

सत्यवीर्यः शुभावहः ४३ श्लो॰ शौरिर्गृहमध्यगतः शोकसंतापकारकः द्वारस्थितो युद्धप्रदो ज्ञेयः पावके आग्नेयदिशि स्थितः
शनिरग्निदायको भवति ४१ याम्ये दक्षिणपादे स्थितो मृत्युप्रदः राक्षसे नैर्ऋतभागस्थे शनौ राक्षसाद्भयं करोति पश्चिमभागेषु
छेशुभदः वायव्यभागे शून्यता भवेत् गृही किंचिन्न तिष्ठतीत्यर्थः सौम्यउत्तरभागे वर्त्तमानः अर्थलाभप्रदः सोमवेई शान
कोणे शनिः सर्वसिद्धिदः शौरिर्बलाधिको यदि भवेत्तदा जीवेदुष्टः सबलो निषिद्धस्थाने विशुभफलदः इति ४३ अथ पंच
कूर्म्मचक्रविवरणं समकालं पीड्येद्यत्र भानुजः कूर्मपंचके तत्रस्थाने महाविघ्नं जायते नात्र संशयः ४४ टीका स
मकाले एकस्मिन्नेव समये कूर्मपंचके पृथ्वीकूर्मादौ भानुजः शनिः यत्र देशे पीड्येत् तत्रस्थाने महाविघ्नं जायते पृथ्वीकूर्मे।
यत्र निषिद्धफलदः शनिः तद्देशे विघ्नं भवति तथैव नगरक्षेत्रगृहकूर्मेषु येषु स्थानेषु शनिस्तिष्ठति तत्र नाशो भवतीति ज्ञेयं।
४४ श्लो॰ दुष्टस्थानगते मंदे कर्त्तव्यं तत्र शांतिकं यदुक्तं यामले तत्र सर्वविघ्नविनाशनं ४५ टीका शनिना यत्र तत्र
माधिष्ठितं विद्धं च भवेत् दुष्टस्थानं तत्र न स्वत्रयत्या चद्गते सति तत्र ब्रह्मयामले यदुक्तं ग्रहशांतिकं सर्वविघ्नविनाशनं।
तच्छांतिकं कर्त्तव्यं ४५ श्लोक कूर्म्मचक्रं महाचक्रं कथितं ब्रह्मयामले त्रिकालविषयज्ञानं प्राणिस्यं तेन जायते ४६ टी
का आदियामले कूर्मचक्रं महाचक्रं चक्राणां मध्ये मुख्यं कथितं येन चक्रेण त्रिकालविषयिकं भूतं भविष्यद्वर्त्तमानं ज्ञा
नं प्राणिस्यं जायते यथा हस्तस्य द्रव्यं जायते तेन तथेत्यर्थः ४६ इति पंचकूर्म्मविवरणं ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि ब्रह्म
यायां ब्रह्मयामले यादृक्कालानलीयात्रा सद्यप्रत्ययकारिका ४७ ग्रहयोगवशाद्यात्रा ज्योतिःशास्त्रे प्रभाषिता या सा शुभे
षु कार्येषु फलदा न तु संगरे ४८ तस्य राहोः प्रभावं च वक्ष्ये हरणकर्मणि यस्य छायाप्रभावेन छाद्यते प्रांशिभास्करो ४८
केचिन्मुखे वदंत्येवं ग्रहो राहुरकारणं यतो वर्षदिने लग्ने बुधाधिपत्यं न दृश्यते ४९ आधिपत्ये स्थिता ये च वर्षमासयते दिने ते

चाधिकारिणो येया राहुराजाभिधीयते ५० अथ राहु आनंतर्ये क्रमेण चक्रकथनानंतरं राहुकाल--लीयाच्चाबुरस्याम
न०प० लेख्यात कथितासद्यःप्रत्ययकारिका तद्वर्णनादेव निश्चयकारिकाना मदं प्रवक्ष्यामि ग्रंथांतरेषु या या कथिता किमनये।
ज०टी० त्याशंक्याह ४७ ग्रहयोगवशादिति ज्योतिः शास्त्रे वराहमिहिरादि कथिते सा या चाकथिता सा शुभकार्येषु फलदानतुम
३४ गरे संग्रामे रणभूमौ ४८ टीका तस्येति तस्य राहोः प्रभावं रणकर्मलिन्यहं वदये शशिभास्करौ यस्य छायया प्रभावेन।
छाद्यते ४९ श्लोक केचिदिति केचित् तत्त्वाविधानभिज्ञा राहुं ग्रहं अप्रकाशं इति मिति वदंति न कस्यापि कार्यस्य हेतुः।
इत्यर्थः यदहो यस्य राहोर्वर्षे दिने लग्ने चाधिपत्यं न दृश्यते चाधिपत्यं न दृश्यते किंतु ये वर्षमासदिनेषु आधिपत्ये स्थि
तास्ते चाधिकारिणः अतएव राहुः स्वयं राजाभिधीयते कथ्यते इत्यर्थः ५० श्लोक। वेदागमपुराणेषु विख्यातो रा
हुर्गोचरः तस्य माहात्म्यमज्ञात्वा मिथ्याजल्पति स्वल्पवित् ५१ टीका खेचरः ग्रहः यो राहुग्रहो वेदादिषु प्रसिद्धः ५१
श्लोक दुष्टारिष्टेषु सर्वेषु जातकादिषु मन्यते सद्यःप्रत्ययदो राहुः स्वकार्ये स्यादकारणं ५२ टीका जातकादि शास्त्रेषु।
मध्ये दुष्टारिष्टेषु योगएष ते ५२ श्लोक भ्रमं स्वकालरूपेण संहारेण महीतले सचक्रदंष्ट्रया रौद्रो ज्ञेयो राहुर्महाबलः
५३ टीका। संहारेण विपरीतगत्या मेषमीनकुंभादि ग्रा-- क्रमेण कालरूपेण भ्रमन वक्रदंष्ट्रेण रौद्रः ५३ श्लोक राहु
विधुंतुदः पातः स्वर्भानुः सिंहिकासुतः दैत्यच्छाया शिरो वृक्षो ग्रहाश्चैव नमस्तथा ५४ टीका राहुनामानि राहु पुच्छकेतुः शि राम
खी शीर्षा गुदं गुच्छ धूमः [illegible] उत्पातो विषगर्भः स्थधूम्राकालो गृहांतकः ५५ [illegible] अत्र आधारगतो राहुः सर्वरूपेण संस्थि ३४
तः तस्य चक्रं प्रवक्ष्यामि राहुकालानलात्मकं ५६ टीका अत्रेन चक्र माधारो ऽधिकरणं ५६ श्लोक शलाका सप्त कंचेक्कु श्री
मीशादो वह्निकादिकं स्वाभिजित्सर्वमालेख्य सप्तंनक्षत्रमंडले ५७ टीका शलाकासप्तकं तिर्यगूर्ध्व क्रमेण सप्त सप्त

रेखाविधाय ईशण्याद्यौ दक्षिणक्रमेण कृत्तिकादिस्थाले ख्ये ५७ श्लो० यत्र अस्लेगतो राहुर्वदते तद्धि निर्दिशेत मुखात्पंच
दृशोग्रदेपुच्छं तस्यव्यवस्थिते ५८ टीका यत्र राहुस्थितोसमई राहोर्मुखं वदेत तन्मुखात्पंचदशसंख्येभे राहोपुच्छः ५८ श्लो
क एकोत्तरशतं ख्यातानामयेतेतत्र के तवः स्थितं व्याप्य जगत्सर्वं सहस्त्रार्कसमत्विषः ५९ राहुभुक्तानि सत्त्वाणि जीवपक्षे त्र
योदश अयोदशैव भोग्यानि मृतपक्षः प्रकीर्त्तितः ६० टीका राहुणा भुक्तानि १३ जीवपक्षे तत्र यदि संप्रति सूर्या बाहुश्चा वा
राहुः तस्य विपरीत भोग क्रमात उत्तराषाढा अभिजित् मृगशिरः पर्यन्तं १३ जीवपक्षः भोग्यानि मूलादि पुनर्वसु पर्यं
तानि १३ मृतपक्षः अथ पुच्छतो वहिर्भागा अयोदशाव्यवस्थायां च तत्र संगतास्यात अथ कार्य भेदे द्विधा राहु व्यव
स्थाया दिया शंकाह मृतपक्ष इति ६० श्लो० मृतपक्षे मुखं तस्य पुच्छं जीवो गमध्यगं एवं संग्रह्य राहो ज्ञात
व्यं स्वरपारगैः ६१ टीका मृतपक्षे संलग्नं जीवा ८ जीवपक्षे मध्यगं ६१ श्लोक जीवपक्षे स्थिता नाथो मृतपक्षे।
रवौ स्थिते तस्मिन्काले शुभायात्रा विपरीतात्तु हानिदा ६२ टीका जीवपक्षे १३ मृते श्लोक चंद्रादित्यौ यदा यु
तौ जीवपक्षे व्यवस्थितौ तत्र देशे जयो लाभं यात्राकालेन संशयः ६३ मृतपक्षे यदा काले संस्थितौ चंद्रभास्क
रौ तदा हानिर्भयं भंगो मृत्युर्यात्राफलं मतं ६४ जीवपक्षे स्थिते चंद्रे कार्यं स्यात्सप्तमोपमं मृतपक्षे मृतं ज्ञेयं त
त्स्वं चंद्रबलावलं ६५ टीका इति द्विधा राहुचक्रं श्लोक अथो षडंगभेदेन राहुचक्रं वदाम्यहं मुखे हृद उदरं।
गुह्यं पुच्छं मस्तमेव च ६६ मुखे कंहृदिये सप्तषट् त्रिंशा ... तथोदरे एकम स्तं गुह्ये ज्ञेयं षट् पुच्छे सप्तमस्तके ६७
मुखाद्यंगस्य नामानि फलं चापि वदाम्यहं यथोत्तर क्रमे रोगे च द्रार्क भ्रमणे सदा ६८ टीका यथा चंद्रार्क भ्रम
णेन सदा सर्वकाले फलं ददाति ६८ श्लोक यत्र धिष्ण्ये स्थितो राहुस्तस्याभिधा प्रकीर्त्तिता लिखितं वा त्वरीजिह्वा

चंद्रांगं वदनं तथा ६६ पंचनामानि ६९ श्लोक राहुऋक्षात् सप्तभानि सृष्टानि यानि च तानि संपुटसंज्ञानि कामांगं
न०पु० हृदयं मतं ७० टीका सप्तनामेकस्यैकस्य नामत्रये संपुटः कामांगं हृदियं च ७० श्लोक हृदियाग्रे स्थितायाश्च तारकाः सप्त
ज०टी० संख्यया कामांगं जवरं जीवं संपुटोदरसंज्ञकं ७१ टीका सप्तभ्योऽग्रे यस्मां पंचनामानि कामांगं जवरं जीवं संपुटः उद
रं ७१ श्लो॰ उदरांते कनलत्रं मुखोत्यं चदशे मुहं गुदमुद्धलितं गुह्यं केतुश्च जंगकारौ री ७२ टीका सदेयदे वनस्त्रं त
३५ स्यषट् नामानि ७२ श्लोक गुदऋक्षाग्रतो यानि धिष्ण्यानि ऋक्षतः संख्यया पुच्छस्त्यं गबत्रांगं पृष्ठिमिंदुस्तथैव च ७३
टीका पुच्छस्थाने यानि षट् तेषां पंचनामानि ७३ श्लोक शेषाणि सप्तभो यत्र मध्यानि मुखपुच्छयोः कपाले मस्
तकं शीर्षं हशंग भोगमंडलं ७४ टीका शेषाणि मुखपुच्छयोर्मध्यानि सप्त संख्यानि तेषां पंच ७४ श्लोक स्थि
रूपास्थितो भानुस्वरूपस्य चंद्रमाः क्रमेणैकैकशो कानां योगषट्कं वदाम्यहं ७५ टीका मुखादिषडंगानि
प्रत्येकं क्रूयोगषट्कं वदामि षट् शालियोगाः कथिता भवंति भानुः सूर्यः स्थिरस्वरूपस्थितः एकाशीत्यिह तिवंड्
स्वरूपः अयमर्थः एकस्मिन्नंगे सूर्योऽवस्थितः चंद्रमाः षडंगेषु भ्रमति षड्योगाः पडे भवंतीति षण्णां
योगाः इति ७५ श्लोक राहुवक्त्रस्थिते सूर्ये चंद्रे चोदरसंस्थिते यायिनो विजयस्तत्र स्थायिनो भंगमाहवे राम
७६ टीका सूर्ये राहुवक्त्रस्थिते हृदयसंज्ञनक्षत्रे स्थिते चंद्रे अस्मिन् योगे यात्रायां युद्धे चापि यायिनो जयः स्थायिनः पौ
श्लो॰ रस्य भंगमादिशेत् ७६ मुखाग्रे स्थितिः सूर्ये चंद्रे चोदरसंस्थिते अग्रपादजयो युद्धे दलयानात्र संशयः ७७ हृदयगासि…
तार भास्करे शिरसि लिंगस्थे चंद्रे केतुगमस्थिते स्थायी … जयति सहतः ७८ राहुऋक्षस्थिते
भानुचंद्रे पुच्छांगगोरते स्थायिनो विजयो युद्धे यायिनो मृत्युमादिशेत् ७९ राहुजिह्वा… सूर्ये चंद्रे…

गमे स्थिते बलाबलौ भवेत्तत्र क्षेमयोर्मयोरपि ८० सहुचारक्ष्यस्थितो भानुरर्थ्ये रक्षत्रैव संस्थितः नकश्चिद्
यावद्प्राप्तिस्ते नयोर्मयोर्भयं ८१ टीका इति सुखादियोगषट्कं हृदिपस्थे दिवानाथे नदस्थे च निशाकरे विद्
युः स्थायिनो मृत्युर्यायी जयति निर्बलः ८२ हृदिपस्थो यदा भानुः शशांको गुदमाश्रितः हेलया जयते यायी
स्थायी च म्रियते रणे ८३ कामांगस्थे दिवानाथे गुदस्थे चंद्रे निशाकरे स्थायिनो विजयस्तत्र यायिनस्तु
पराजयः ८४ टीका कामां हृदिपस्थे ८४ श्लोक संपुरस्थो यदादित्यो नष्टांगस्थश्चंद्रमा … स्थितः यायी।
च भंगमायाति स्थायी किंचिज्जयी रणे ८५ टीका नष्टांगमस्तके २५ श्लोक कामांगे संस्थितो भानुश्चंद्रो राहु
मुखे स्थिते संग्रामे विजयी स्थायी यायिनो भंगमादिशेत् ८६ हृदिपांगे यदा पुष्णोवं रादित्यो यवस्थितो दया
न पि जयेज्जायी किं पुनः पतितं बले ८७ इति हृदियादियोगषट्कं श्लोक उदरस्थे दिवानाथे निशानाथे गुदस्थि
ते समं युद्धं भवेत्तत्र किंचिद्यायी जयेद्रणे ८८ संपुटस्थो यदा भानुः पुच्छे नवति चंद्रमाः यायी भंगी जयी।
स्थायी तत्र काले न संशयः ८९ कामांगस्थः सहस्रांशुर्मस्तकस्थो निशाकरः यायी भंगमवाप्नोति स्थाने बा
ली जयी रणे ९० भानुस्तूदरगो यत्र निशेशो राहुवक्त्रगः विवादी ही यतते स्थायी लभते जयं युनिनान्यथा ९१ स
र्गा… नूदरगो भानुर्हृदि यो नारकाधिपः अनायासेन संग्रामे स्थायिनो जयमादिशेत् ९२ उदरांगे यदा पु
ष्णो वं रादित्यो यव स्थितो नदा संधिर्न संदेहः क्षेमयोर्मयोरपि ९३ टीका केतुमस्तरस्तु यदादियोगषट्कं श्लो
के तुमास स्थिते सर्वे चंद्रे यज्ञांगसंस्थिते यायी भंगी जयी स्थायी भाविनिद्ध संशयाम्रले ९४ टीका गुदस्थे स्थि
मूर्ये पुच्छस्थे चंद्रे ९४ श्लोक गुदेनीलो गुरुं पुच्छे कपालस्थे निशाकरे यायी च भग्नानेन तस्थायी जयति नान्यथा ९५

टीका कपालस्थे मल्लकस्थे ९५ श्लो० गुदाग्रसंस्थिते [illegible] गुदाग्रसंस्थितः शशी महद्भयो भवेद्घोरः स्थायी। ॥
किंचिज्जयी रणे ९६ भानुर्न मलिते ऽप्यस्ते शशि मस्तं गुदे यदि यायिनो विजयश्चैव स्थायिनो भंगमादिशेत् ९७ टी
ऽङ्गुलिगुदे नक्षत्रे संयुते हृदि यदा गुदगो वर्त्तते भानुर्जठरे रोहिणीपतिः समं युद्धं भवेत्तत्र किंचिदागंतुको जयी ९
९ ९८ यिनो रिपोः [illegible] जायते जालयं ९८ गुह्ये दिनकरो यत्र तत्र चेद्यामिनीपतिः समं युद्धं भवेत्तत्र किंचिदा
गंतुको जयी ९९ इति गुह्यादियोगचक्रं कर्णांगस्थः सहस्रांशुर्वक्त्रांगे चंद्रमाः स्थितः स्थायिनो विजयं विद्याद्यायि
नस्तु पराजयः १०० स्तनांगचक्रं गुदाग्रसंस्थितो भानुर्जिह्वायां शीतगुः स्थितः यायी मृत्युवशं याति जयलाभो व
स्थायिनः १ टीका जिह्वायां राहुमुखे पुच्छाग्रसंस्थे यदादित्यः कर्णांगे चंद्रमा स्थितः यायी विजयते तत्र शत्रुकुलं [illegible]
रिपोः २ श्लोक चंद्रमा लोमे वेदुम [illegible] स्थः सुधाकरः आदत्ते रिपुसैन्यं जितास्थायी स्थायी रणांगने ३ वज्रचक्रे भास्क
रे राहुपुच्छस्थे मृगांके गुदमाश्रिते समं युद्धं भवेत्तत्र यायी किंचिज्जयी भवेत् ४ कर्णांचंद्रमसो यत्र वक्त्रांगे दिनेस्थि
तौ द्वयो रणे भयो [illegible] वधो भवति [illegible] नः वज्रांगचक्रे इति वज्रांगयोगचक्रं श्लोक नत्रांगस्थे दिवानाथे राहुजिह्वागतः
शशी स्थायिनस्तु जयस्तत्र भंगो भवति यायिनः ६ नत्रांगस्थे मृगांकस्थे राहुजिह्वागतः शशी स्थायिनस्तु जयस्तत्र भंगो
भवति यायिनः ६ नत्रांगस्थे मृगांकस्थे राहुशीर्षे [illegible] त्रिनेत्रशपके हृदि [illegible] स्थिते विनायुद्धेन गृह्णाति यायी कार्यसिद्धयं ७
कपालसंस्थितः सूर्यः संपुरस्थो यदा शशी यायिनो विजयं तत्र स्थायिनो भंगमादिशेत् ८ मल्लकस्थे दिवानाथे [illegible]
स्थानाथे गुदसंस्थिते यायिनो विजयं तत्र स्थायिनो भंगमादिशेत् ९ राहुशीर्षे स्थितो भानुः पुच्छे चेन्निशाकरः [illegible]
विग्रहे घोरे युद्धं भवति दारुणं १० दिने शो राहुनत्रांगे चंद्रस्तत्रैव संस्थिते विनाशको [illegible] यायिनो मृत्युमादिशेत् ॥

श्लो० २०५० ग० टी० ३६

राम ३६

इति कपालयोगचक्रं ॥ इति ब्रह्मयामले स्वरोदये ५ अंगराहुचक्राणि समाप्तानि ॥ हृदि याहीनि चांगानि जिह्वांतानि क्रमेण ।
च दशांशे स्यादन्यदूर्ध्वं स्तोरराहुचक्रस्य मध्यतः द्विधा गमे याव शिष्यन्त का यनाय दशांगतेन राहुचक्र मवतारयति ताजमे
तान संरुद्धं स्मृतं जिह्वा क्रमेण च २ पृष्ठिते त्रीणि चत्वारि फलतेनि फलोदयं कटिते त्रीणि अंसनाणि गुदे चैकं भवेत्
पा ३ नाभौ त्रीणि अरनाणि नाभौ च तथा त्रयं शिरे च हृदयं त्रीणि स्मृतेव क्रेतथैकमं ४ श्रीणि पृष्ठिते [illegible]
मलाभकराणि च शत्रुभंगो भवेद्युद्धे यात्राभालेन सिद्धिद ५ ततश्च [illegible] धिस्थानि पदे केन फलतीति च पत्र कातिथवे
देशं यायी न लभते ध्रुवं ६ [illegible] संधिस्थानि [illegible] निश्चितं ७
फलं प्राप्नोति वर्षेण कटि ते [illegible] तारकैः [illegible] गतिं च ध्रुवं ८ गुद [illegible] भूपाल [illegible]
स्त्रीप्रियवादिनी रूपयौवनसंपन्ना नासयुगेन न लभ्यते ९ विग्रहस्तु भवेद्धृदि युद्धे भंगस्थयैव च रोगपीडा भवे ।
दुर्व राजसम्बन्धे स्थितारकैः १० हस्ते च पुत्रमित्रादि देशकेशपरिग्रहः [illegible]
११ नाम [illegible] सर्वनाशकराः प्रोक्ता मासकेन न संशयः १२ ततस्तु मस्तके अस्ताणि त्रा
[illegible] पदेकेन फलं भवेत् १३ युद्धे भंग महाभीति [illegible] ।
[illegible] दिनिश्चितं इति दशांशराहुचक्रं युद्धकाले यदा शीघ्रं यात्रायोगो न लभ्यते अन्यायोतो तदा शीघ्रं ।
टी०३ तत्कालेंदुदिवाकरौ १ यात्रागमनसमये युद्धे समये च यदा चंद्रार्कयोर्नीचपरादिलाभो न भवति तदा व्यवहारार्थं
द्विधा गादिराहुचक्रेषु तात्कालिकचंद्रस्य योगस्या कर्तव्यतामुपदर्शयन्नाह युद्धे ति युद्धकाले अर्थाद्यायिस्थिते [illegible] ।
रति यदा शीघ्रं यात्रायोगस्तत्र न लभ्यते तदा तत्र तौ तत्कालेंदुदिवाकरौ शीघ्रं [illegible]

न्यतो यस्मिन्नक्षत्रे चंद्रस्य सूर्यस्य च भोगो भवेत् तस्यैव नक्षत्रस्य नाम्ना तदग्रिमसकलनक्षत्रं च तात्कालिकं। 73

श्री० च नक्षत्रं भुज्यमानं फलदं भवतीति १५ तच्चिंतासाधनप्रकारमाह श्लोक इष्टनाड्यो हताधिष्ण्यैः षष्टिभागाप्तशेषके इ

न०५० ष्टिनाडीषु भुक्तेषु युक्तं तत्कालचंद्रभं १६ टीका षष्टिदंडात्मकनक्षत्रे सप्तविंशतिभागभोगस्थं द्रष्टा तात्कालिकनक्ष

सं०ही त्रं भवतीति तद्यथा तस्मिन्वर्तमाननक्षत्रे प्रकृतिमुपक्रम्य अभिमतदंडपर्यंतं यावंतो दंडा गताः ताः इष्टनाड्यो धिष्ण्यैः

३ सप्तविंशतिभिर्हता गुणिताः कार्याः तत्र षष्टिभागाप्तशेषके सति षष्टिभागहृते यच्छेषं भवति तत्राप्तिलब्धादिगणनया

३१ लब्धा युक्तं तत्कालनक्षत्रं सर्वं वक्ष्ये चंद्रभुक्तेन संपादनीयं तस्य स्पष्टं तत्कालचंद्रनाम भवति अथ मर्थः इष्टकालेन नक्षत्रभुक्त

दंडैः सप्तविंशत्या संगुण्य षष्ट्या भागमाहरेत् लब्धं शेषं च यद्भवति तत्र लब्धं चंद्रभुज्यमाननक्षत्रे स्वाश्विन्यादि चं

द्रभुक्तेन नक्षत्रसंख्यया योजयेत् सप्तविंशत्यधिकं यदि भवति तदा सप्तविंशतिमपास्य अवशिष्टं धर्मवंशं चंद्रस्याश्विन्या

दि तात्कालिकभुक्तनक्षत्रं भवति वस्तुतस्तु भुक्तनक्षत्रसंख्याव्यतिरेकेण निजाः संख्या नक्षत्राद्येव लब्धगणनया

स्त्रमतैव ततः पंचदशलब्धं नक्षत्रस्य पादिकस्यैव चंद्रस्याश्वि भोगनवांशकः १६ श्लोक यथा चंद्रस्तथा सूर्यः कार्ते।

स्त्वत्र इष्टकालकः अतो होरात्रिमध्यस्थे तु बिम्बां तो धिष्ण्यमंडले ७ टीका यथा चंद्रस्तात्कालिको क्तस्तथैवेष्टनाडिकः राम

सूर्योपि तात्कालिकः कथितः अनेन प्रकारेण तो सूर्यचंद्रौ राशिमंडले द्वादशराशिचक्रे होरात्रस्य मध्ये भ्रमभ्रमात्तौ ३

भवतः चंद्रस्तु षष्टिदंडात्मकेन नक्षत्र अहोरात्रेण भुक्ते सूर्यस्तु योदशादिनैरेव एतौ रविभुक्तदंडेन नक्षत्रस्येष्टकालतः

कथं ज्ञानमित्युत्पत्तिर्ग्रहे कोर चक्रादौ वक्ष्यमाणत्वात् स्थिरचक्रेरिति ७ श्लोक। स्थिरचक्रेप्युक्तमस्मिंश्चंद्रादित्यफलं

मया परचक्रेप्यनेनैव प्रकारेण फलं भवेत् १८ टीका स्थिरचक्रे हि धांशेपुत्राचंद्रादित्यफलं मया ज्ञानं तद्विधांगपर

चक्रे षुषउं शदशांशयोरप्यनेनैव तात्कालिक प्रकारेण फलं भवेत् तात्कालिके सुद्रारविस्थंचंद्रांशे जायते तत्र एवौ
त्क्रमेण वक्ष्यमाणफलं भवतीति १८ श्लोक सर्वेषु शुभकालेषु यात्राकाले विशेषतः सर्वकाले शुभं प्रोक्तं जयो
हृदि गुह्योदरे १९ पृष्ठषट्ककपालस्थे शशांके राहुवक्त्रगे बंधनं हानिमृत्युश्च सर्वकार्येषु जायते २० हृदि गुह्योदरे चं
द्रे विवादे नंदनिर्द्वयं नेः संविद्वेषवैधव्यं मृत्युं पृष्ठे तु मस्तके २१ टीका द्वयोः कंन्यावरयोः कुलद्वयं तन्दृष्टिमेति नेः सं
निर्धनत्वं अपराण्यपि षउंगफलानि तात्कालिकरविचंद्रगत्यानुसरणीयानि दर्शनोचकथयति पुष्पिते फलिते। श्लो
गुह्ये प्रस्त्रकाले शशी शुभः अफले च फलिते मध्यो मस्तुः शेषांगगो विधौ २२ ऊर्ध्वं तु खेचरं चक्रे मध्ये भूचरमुच्यते
उभयोः संनिपातेन राहुकालेन लंबलं २३ टी० द्वयोर्मिलनेन राहुकालानलस्य बलमुक्तं पुरुषस्य विशेषमधिकं
त्वगोपनीयतामुपदर्शयति २३ श्लोक न लोभेन भयक्लेशैर्न देयं कार्यकारणात् कालानलमिदं चक्रं गोपनीयं प्र
यत्नतः २४ चिरकालस्थिते भुत्ते सुपरीक्ष्य पुनः पुनः तस्मिं शिष्ये प्रदातव्यं राहुकालानलात्मकं २५ इति ब्रह्मयाम
ले राहुकालचक्रं श्लोक ऊर्ध्वगास्तिस्र स्रलाग्रास्तिस्र तिर्यक्समुखस्थिताः द्वंद्वनाडौ स्थिते कोणेषु भयुगांतयेक
या २६ मध्यत्रिशूलदंडाग्रे भानुभाद्यं भमंडलं सामिजिच्च प्रदातव्यं सव्यमार्गेण सर्वदा २७ टीका त्रिस्रः कृता
ऊर्ध्वगामिन्यो रेखाः कर्तव्याः त्रिशूलाग्रास्त्रिशूलमग्रे यासां ताः तिस्रो रेखा तिर्यक्क्रमेण संस्थिताः ततश्च ... द्वंद्वेना
ड्यौ रेखे कोणे स्थिते तथैकया रेखया शृंगयुग्मं कर्तव्यं अयमर्थः शूलाग्रतो रेखात्रयमूर्ध्वगतमेव कार्यं तन्मध्ये
दक्षिणोत्तरे क्रमेण रेखात्रयं तात्कालिक क्रमेण आग्नेय वायव्यां रेखाद्वयं ईशान नैर्ऋत्यांतरे रेखाद्वयं मध्ये न पृथ्व
कं द्वयं द्वयं कृता रेखाश्चतस्र लिखेत् सूलाघोदके ... ऊर्ध्वगामिनी पुनः पार्श्वद्वयं कृतायो लिखेत् २६

मध्यत्रिशूलदंडाधः उपक्रम्य भानुभाद्यं सूर्याधिष्ठितनक्षत्रमादौ कृत्वा नाभिक्षिप्तत्रयसहितं भमंडलं नक्षत्रचक्रं।
सव्यमार्गेण पश्चिमवायव्योत्तरक्रमेण लिखनीयमित्यर्थः एवं सूर्यकालानलचक्रे अष्टाविंशतिनक्षत्राणि भवंति २७
श्लोक नामऋक्षं स्थितं यत्र ज्ञेयं तत्र शुभाशुभं अधोगते छिन्नऋक्षे रुग्गोबधबंधनं २८ टीका॥ यत्र पुरुषकर्त्तृ
न० च० नाम्नो नामनक्षत्रं यस्मिन्भागे स्थितं तत्र शुभाशुभं ज्ञेयं अधोगते दंडाधः स्थिते नक्षत्रे रुग्गोवधबंधनं बधः ता
ज० टी० तः तथा चोक्तनामनक्षत्रं तदा शुभफलं ज्ञेयं २८ श्लोक रेखाषट्के भवेल्लाभो मध्यषट्के भृतं तथैव च शृंगपुच्छे रुजा मंगोमृ
३८ त्युः शूलत्रये स्फुटं २९ ३० टीका -- पूर्वोक्तरेखाषट्के नक्षत्रे यदि नामभं तथैव अस्य षट्के मध्ये रेखात्रये च लाभः शृं
शृंगपुच्छयस्थिते नक्षत्रे श्री० त्रिशूलाग्रेण व रेखाग्रे अतो निषिद्धभागस्थे नामनक्षत्रे पुरुषादिनकर्त्तृत्वमिति भावः
२९ श्लोक विवादे विग्रहे युद्धे रोगार्त्ते गमने तथा सूर्यकालानलचक्रं ज्ञातव्यं च प्रयत्नतः ३० टीका विशेषतो यु
द्धे श्रु० विचार्य इति सूर्यकालानलचक्रं श्लोक चंद्रकालानलं चक्रं व्योमाकारं लिखेद्बुधः चतुर्दिक्षु त्रिशूलानि।
मध्ये भिन्नानि कारयेत् ३१ सर्वत्रिशूलमध्यस्थं दिनऋक्षादि लिख्यते त्रिशूले च बहिर्मध्ये मध्ये बहि त्रिशूलके
३२ टीका प्रत्याब्दिकशुद्धसमयनिरूपणार्थमाह व्यो० मंडलाकारं तस्य च तु० मध्य० मध्ये भेदितानि त्रिशूलक नम
२४ दं ३१ दि दिनर्क्षत्रमारभ्य शू० नक्ष० लि० तथा च त्रि० ब० म० मध्ये ततो बहिः त्रिशूले रत्यर्थः दिननक्षत्रमु ३८
पक्रम्य फलं बोद्धव्यं प्रदक्षिणक्रमेण लिखेत् त्रिशूलमिति आदौ त्रिशूले नक्षत्रं ततो बहिः ततो मध्ये पुनर्मध्ये त
तो बहिः अपरत्रिशूलरेखासंनिधौ ततो बहिः ततो मध्ये पुनर्मध्ये ततो बहिः पुनः त्रिशूलसंनिधौ बहिर्मध्ये पुनर्म
ध्ये बहिः अपरत्रिशूले -- बसंनिधौ बहिर्मध्ये बहिरिति ३१ श्लोक नामऋक्षं स्थितं यत्र तत्र ज्ञेयं शुभाशुभं त्रिशू

लेचक्रका वक्रेमध्येतथैवच यत्रभागोत्रिशूलेस्थित त्रिशूले चतुर्दशनामनक्षत्रेस्थितेमध्ये वहिरन्तकुचक्रे
टीका वायव्यस्थितनलस्त्राष्टकंमध्यमंनध्यफलचंद्रगर्भे चंद्रमध्येनामनक्षत्रे स्थितिलाभादिकंफलंभवति २४
श्लोक। वर्ज्जनीयंप्रयत्नेनयस्यमासत्रिपंचकं मर्त्यलंद्वाविंशकंचोग्रकालरूपेणसंशयः २५ टीका प्रथमंत्रयम
त्रिगुणितंपंचकंपंचदशानलस्तं ग्रहचक्रेकालरूपेयमरूपे एतत्र्यस्तेयावद्भवति तावन्मृत्युफलंभागितंदुः
ष्टंभवति तस्माद्युद्धकालेप्रेक्ष्यमिति २५ श्लोक लाभालाभंसुखंदुःखंजयंचैवपराजयं चंद्रकालानलेचक्रे
ज्ञातव्यंशुभाशुभं स्पष्टं इतिचंद्रकालानलचक्रम् सलाकासप्तकंचक्रेलिखिताचंद्रमादितः त्रिशुत्रिशुच।
शलेषुनवनक्षत्रपादयोग्रहाः ३७ यदंशेनामनक्षत्रंदिनक्षत्रसादिजायते फलंतस्यप्रवक्ष्यामिएकैकस्ययथाक्रमं।
३८ टीका शलाका ०रेखासप्तकं चंद्र० ईशानकोणरेखा ग्रांचंद्राधिष्ठितनक्षत्रात् कर्त्तव्याइतिशेषः ३७ यस्यग्रह
स्यांशेदिननक्षत्रनपक्रम्य नाम जाये एकैकस्यांशस्य ३८ श्लोक भानुनाशोकसंतापः शशांकःक्षेमलाभ
दः भूसुतेनमृत्युमाधवेध्येप्रतापजायते ३८ जीवलाभःशुभंशुक्रेमर्यपुत्रेमहद्भयं राहुनाघातपातंचकेतौम
त्युर्नसंशयः ४० इतिसप्तशलाकाकालानलचक्रे श्लोक निर्येपूर्वंगनारेखाःसप्तसंख्योलिखेद्बुधः कृत्तिकादीनि।
भानिवत्रसप्तविंशतिक्रमेणच ४१ टीका ईशानकोणरेखा आरंक्रमेणन्यसेदिति ४१ श्लोक यंनैभोग्यनक्षत्रांकां
ते विद्धंपापग्रहेणतं शुभमशुभेषुकार्येषुवर्जनीयंप्रयत्नतः ४२ टीका यत्रनक्षत्रेपापग्रहेणरविशनिशंकेभो।
मानामन्यतमनभुक्तं भोग्यं भाक्रांतं विद्धंवनक्षत्रंचतच्छुभकार्येषुवर्ज्यं यस्मिन्धाननक्षत्रेविद्धंक्रूरग्रहेण
च देशग्रामपुरःसैन्यंनरनारीविशेषतः ४३ टीका यस्यपुंसोनामनक्षत्रंविद्धं तस्यविरुद्धंमांनाशः ४३ श्लोक

श्री०
न० प्र०
न० टी०
३६

पात्राजन्मविवादेषु संग्रामे विग्रहे पि वा चक्रं सप्तशलाकाख्यं ... वेधमात्रेण ४४ इति सप्तशलाका चक्रम्
तिर्यगूर्ध्वगताः पंचरेखा द्वे द्वे च कोणगे ईशकोणे रेखा ... द्वयः ४५ विशाखा कृत्तिका वेधो भरणी
मित्रदेवयोः धनिष्ठासार्पयोर्वेधो मघाश्रवणयोस्तथा ४६ शुभाशुभग्रहैर्विद्धं विवाहे शुभविद्धं त्यजेत् टीका शुभैर
पि विद्धं वर्ज्यं श्लो० ध्याद्रिविद्धं महादुःखं पादविद्धं तथैव च टीका एकोनापि पादुःखं महादुःखं ४७ इति पंचशलाका
चक्रम् वक्रेऽङ्कसदृशं वक्रं त्रित्रिशूलसमन्वितं मध्ये द्वादशभान्यत्र ... ऋक्षेन वशूलके ४८ श्लोक मध्ये शूलस्य म
ध्यस्थं शशिमदृक्तमादितः सव्येन गणयेत्तत्र चक्रं पावधोधस्य नाम भं ४६ टीका वक्रा० ङ्कीलोऽङ्कसदृशं ऽङ्क त्रिशूल
युतं चक्रमध्ये १२ भानि पृष्ठे ६ शूलत्रये त्रित्रिः कृत्वा ८ प्रथमतः चंद्र भं निर्दिन भं त्रिशूलमध्यस्थं विलि
ख्य पुनर्दक्षिणावर्तेन लिखेत् तद्यथा मध्यरेखाग्रा द्वितीये रेखा मध्य त्रिशूले ... त्रिशूलमध्य त्रिशूले कोरेखो ...
ति विन्यासं कृत्वा योधस्य नाम नक्षत्रं यावद्गणयेत् यत्र भागे पतति तत्फलं वाच्यं तदाह ४९ श्लोक शूलेग्रस्थे नेयो
मध्ये पृष्ठे भंगो महाहवे चतुरंगे कवोकोरे द्वंद्वयुद्धे विशेषतः टीका चतुः इत्यादि कवोकपदयुद्धे कोरेपा
बाल्यादिकृते नगरादि रक्षके कोदर इति प्रसिद्धे तस्माद्धि नाम नक्षत्रं शूलाग्रपृष्ठे भवति तदा स युद्धं वर्ज्यं श्राव
ग्रं केतु यस्य नाम भं शूलमस्थाने भवति स एव सेनापतिः कर्तव्यः इति चंद्र चक्रम् श्लोक प्रोऽश्वोर्ध्वगता रेखाः पंच
रेखास्तु तिर्यगाः कोष्ठकानां भवेद्व्रिष्टि ... ... चक्रनाहयोरिति
५१ श्लोक स्वर्णनादिविलोमाकां लिखेच्चतिपदांतिकान् तदधो मात्रकावर्णान् उ-प्रणं स्वरैरोज्झितान् ५२
संग्रह्य नाम वर्णकान्मात्राभेदेन संयुतान् अनुप्रिस्कहरेड्गांग ... बलाबलं ५३ टीका पंचदश संख्या प्रति

राम
३६

पदंति कानएवंविलोम्य विपरीतांकान्लिखेत् एवं प्रथमकोष्ठेषुपंचदशादिकान्ककारांतांलिखेत् तदधोअउ
ऌत्यस्वरोल्झिताना मातृकावर्णान्ककमादिहकारांतान्लिखेत् अंताःस्वरःदेषाः एवं चक्रं भवति ५२
स्पष्ट०॥ मात्राहीनेभवेद्भंगो जयोमात्राधिकेरणे मात्रिकायायभेदोयंसदाज्ञेयःप्रयत्नतः ५४ एवंमाता
धिकमात्रांकेनयुक्तबेलम्स्त्र्लमात्रांकितनसद्युद्धंकर्त्तव्यंतदाजयोभवतीति ५४
द्वादशोर्ध्वगतारेखाःपंचतिर्यग्गतास्तथा मातृकाप्रस्तारेतत्रषंदावस्वरवर्जितान् ५५ कोष्ठकाधोलिखेदंकान्येच
युग्मेत्रिकत्रिये षट्पंचाष्टकंत्रीणिनवैकंस्यात्तथैवच ५६ नामवर्णस्यथासंख्यामात्रासंख्यातथैवच पिंडितान
वभिर्भक्त्वाजयोमात्राधिकेरणे ५७ इति द्वितीयमातृकाचक्रम्। अअइउऋऌएतेषांमात्राःअंताः अक्षराधःपंक्ति
कोष्ठकेष्वंकान्लिखेत् पंचयुग्मंकोष्ठकद्वयेत्रिकंकोष्ठकत्रयेत्रित्रिःकृत्वा षट्द्वयंकोष्ठकद्वयेषट्वद्रक
ता अष्टत्रीणिकोष्ठकत्रयेत्रियुस्थानेषुअष्टइतिक्रमेण नवकमेककोष्ठकेनव एवमंकविन्यासस्यात् ६६ नाम
वर्णस्योधःस्थितायांसंख्यातंत्रथैवमात्राधःस्थितांकसंख्यापिंडीकृतागुणितानवभिर्भक्ताशेषंयद्भवेत् टीका
तत्रयोधद्वयंनाम्नोर्मध्येयन्नाम्नोशेषोधिकोभवतिसजयीभवति तस्मात्र्यूनमात्रांकेनसद्युद्धंप्रेमविवादोवा
कर्त्तव्यः ६७ श्लोक ऊर्ध्वगादशरेखाश्चषट्तिर्यग्गास्तथा नवषकोष्ठकाह्यत्रजयंतेनात्रसंशयः ६८ मनु
नार्केऽदोवाणतिथ्यस्वरसदिग्गताः नवांत्यास्तदधःस्थाप्याःपंचस्वरकादिका ६९ गणनाःसकारांतान।
यथाकोष्ठकुक्रमात् नाममात्रास्वरैक्यनसप्तसंख्याधिकेजयः ७० इतितृतीयमातृकाचक्रं। दशरेखाऊर्ध्वगताः
षड्रेखाऊर्ध्वगताः षड्रेखास्तिर्यग्गताः एवंनवनवकृत्वापंचपंचहरिकोष्ठकानिपंचपंक्तिगतानिभवंति तत्रप्र

श्री०
न०प०
न०टी०
४०

थमपंक्तौ लिखनीय इत्युपदर्शयति भवति भ... आदित्याः १२ दोर्भ्यां २ बाणाः पंच ५ 79
तिथयः पंचदश १५ अश्वाः सप्त ७ रसाः षट् ६ ... अष्टौ ८ ... नवांना लिखनीयाः तदधः पंचस्व
रकखादिकावर्णा उ ऐ ग ः इत्कारांताः के ह क्रमेण ... लिखनीयाः तेन द्वितीयपंक्तौ अ इ उ ए ओ
कखगघाः तृतीयपंक्तौ चछजझञ टठडढणाः चतुर्थपंक्तौ तथदधन पफबभम पंचमपंक्तौ यरल
वशषसह सावर्णा लिखनीया एवं चक्रं भवति तद्यथा नामेति नाममात्राद्वर्णेन नाम्नो मात्रास
राणां मेकीभावे समशेषे मात्राधिके अधिके मात्राधिके जयो भवति इति तृतीयमातृकाचक्रम् ॥ ॥
द्वादशेति ॥ ॥ द्वादशरेखा ऊर्ध्वगाः षड्रेखास्तिर्यग्गामिन्यो लिखेदेवं पंचपंचाशत्कोष्ठकानि भवंति तत्र
लिखनीयमुपदर्शयति भुवनेति भुवनानि चतुर्दश १४ आदित्या १२ दोर्भ्यां २ बाणाः पंच ५ तिथय १५ पंचद
श १५ वेदस्थानानि ४ अश्वाः सप्त ७ दिशो दश १० रसाः षट् ६ वसवोऽष्टौ ८ नंदा नव ९ भुवनादिनंदांता नां कान्
प्रथमपंक्तौ लिखित्वा षड्संख्यो ॥ ॥ तन्मात्रिका अ आ ऌ ॡ चत्वारः पंक्तौ अंत्यस्वरः ओ ऽः क्ष एवं रूपे लेखन जि
नोहीनां मात्रिकां अकारादिहकारांतां पंक्ति चतुष्टये लिखेदत्र द्वितीयपंक्तौ अ आ इ ई उ ऊ ए ऐ ओ औ अं तृतीयपं
क्तौ कखगघङ चछजझञ टचतुर्थपंक्तौ ठडढण तथदधनपफ पंचमपंक्तौ बभमयरलव शषसहेति
पुनामेति पुंनामवर्णमात्राणां पुरुषनाम्नो अर्थस्य मात्रायाश्च अंकयोगे ... योगाद्द्विशेषिति
योधयोर्यो मात्राधिकशेषांको धिको भवति समयी मात्रहीनः मात्रिकाचक्रेऽन्यत्र शेषांकः पराजयी भंगी भवति
चक्रन्यासोपथा इति मात्रिकाचक्रचतुष्टयविवरणं ॥ ॥ अथेति ॥ ॥ अथानंतरं लंपटाचार्यभाषितं स्वात्त

राम
४०

रंयच्चंबद्धयेनच ओष्ठेन नासोच्चारणेन: स्फुटं जयपराजयौ ज्ञायेते लग्नालग्नेति लग्नालग्नविभेदेन लग्नाक्षरा
लग्नाक्षरयोर्भेदेन घोषाघोषक्रमेण च कानिचिदक्षराणि घोषाणि कानिचिदघोषाणि तयोः क्रमेण प्रवेशनि
र्गमाभ्यां च प्रवेशो निर्गम इति द्वौ वायुभेदौ ताभ्यां क्रमात् जयपराजयौ आद्येन जयः द्वितीयेन पराजय इति
तद्वक्रमात् ज्ञातव्यम् लग्ने जयो अलग्ने भंगः घोषे जयः अघोषे भंग इति प्रवेशे जयो निर्गमे भंग इति पू
र्वमुक्तमक्षरैस्तत्तु तृतीयं तेषां प्रत्येकं द्वयोर्द्वयोर्भेदमुपदर्शयति ॥ ॥पवर्गेति पवर्गतकाराद्यक्षरा
णि चितो लग्नाख्यो लग्नानामकः यथा पफबभम तथमान्यक्षराणि लग्नानि प्रोक्तानीति एभ्योऽक्षरेभ्यः
तदन्येभ्योऽलग्ना भवति अकारवर्णादन्ये ककारादिमातृकावर्णा अलग्नास्तेभ्यः प्रश्नतदन्येभ्यो भंगः यो द्वयोरेकः
लग्नाक्षरो अपरोऽलग्नाक्षरः तत्र लग्नाक्षरो जयी यत्र लग्नेऽलग्ने वा द्वयोर्नामतत्र समता एवं घोषाघो
षयोरप्युत्तरीयं अलग्नवर्णस्य अआइईउऊऋॠऌॡएऐओऔअंअः कखगघङ चछजझञ टठडढ
ण तथदधन [illegible] यरलव शषसह इति घोषा इति द्विचत्वराः कादिवर्गाणां तृतीयाश्चतुर्थाश्च
र्णाः ङञणनमाः कादयोऽष्टाक्षरसहिताः सानुनासिका अनुनासिका ङञणनमाश्च सहिता यथा ग
घङ झञ डढण दधन बभम लव शषसह: अआइईउऊऋॠऌॡएऐओऔअंअः हकाराश्च घोषाः
कवर्गादिवर्गे आद्यद्वितीयाभ्यां वर्णाभ्यां सह शषसेषु यथा कख चछ टठ तथ पफ यर शव वर्णा अघो
षा इति वायुरीति नासापुटे वायुप्रवेशकाले प्रश्नकृतः प्रश्नश्चाप्यक्षरनिर्गमनसमये यमपि कृतप्रश्नः
स भंगीति॥ ॥इति विजय वक्ष्यविवरणम् नाडीचतुष्टयमिति नाडीचतुष्टये चतुः नाडीके चक्रे

श्री०
न०प्र०
न०टी०
५१

प्रवेशे प्रवेशादिशि निर्गमे निर्गमनदिशि कामिकिलाभिरितं सद्भिनाम्नि कृत्तिकादीनि चतुष्कनु: कृत्वान्यसेत्
एवं लग्नं न्यसेत् एवं लग्ने मकले श्रेष्ठेनयासिंहद्वारे श्रवणं नक्षत्रं लग्नं एवं तस्य चक्रे मालाभ्यामक्षकं नक्षत्राणां तोरणे
चतुर्धिष्ण्यानि चत्वारि नक्षत्राणि लिखेत् दक्षिणादिक नक्षत्र चतुष्टये दक्षचंद्रमा: यत्र च प्रवेशोत्तमदिक नक्षत्र
चतुष्टये भास्कर: सर्वलग्नकाले यात्राशुभा: शुभफलदा प्रवेशे नगरग्रामादिप्रवेशो विपुलकाम निष्फलद:
चंद्र इति प्रवेशस्य स्वाल्या वामदिक नक्षत्र चतुष्टयस्थ: दिवाकरो निर्गमस्योदक्षिणभागस्य नक्षत्र चतुष्टयो
भवति तत्र यात्रा वधबंधप्रदा प्रवेश: शोभनो तत्र भद्रे चंद्रादित्याविति प्रवेशार्थे चंद्रादित्यो स्थितो समकालं
यथावा निर्गमे निर्गम चतुष्टये स्थितो तत्र मिश्रं शुभाशुभात्मकं फलं प्रवेशे ग्रामनगरादी प्रवेशो निर्गमे नगरादिब
हिर्भावे वा यात्रादत्तेति क्रूरग्रहयुत इति यत्र प्रवेशे निर्गमे वा प्रत्येकं तद्भ्रमयन नक्षत्र चतुष्टये चंद्र: क्रूरग्रहयुत:
पापग्रहेणसहितस्तिष्ठेति तद्दिने भग्नुजो जयपट्टीकानि द्वासिंहासनो प्रवेशनं निषिद्धं प्रवेशोति: सिंहद्वारस्थि
ते सिंहद्वार नक्षत्रे संस्थिते प्रवेशान्त्रिप्रवेशन लग्नोपलक्षीते दिवसे शुभग्रहसहित: चंद्रे सति भग्नुजा राज्ञोरप
दिकाविधातव्या श्रेयमर्थ: सिंहद्वारप्रवेशादिरूलग्नेशुभग्रहस्थिते चंद्रे राजपट्टिकाप्रशस्ता लेभइति लग्ने
मेषोरि: शनि: स्थिते नृपराज्ञानेहन्ति सिंह सिंहद्वारानक्षत्रे विग्रहेप्रहं मालास्थिते मानाकारे लग्नेन नक्ष
त्रस्य शनो राज्यंबलं भवति तोरणे सर्वापरीनक्षत्र चतुष्टयं राजपट्टिका सर्वालिख्नित भवति तथा च निषिद्ध
भागस्य शनो राजपट्टिकानकार्या चक्रन्यासो यथा ॥ इति तोरण चक्र विचारणं ॥ ॥द्वारावसिवि ॥ ॥द्वाद
शारं चक्रं लिखेत् मेषादिद्वादशानितं मेषादिद्वादशभागसहितं तत्रैव दिमार्ग क्रमेण भास्कर चंद्रयो

राम
५१

82

ज्येष्ठयोः माघापौष्ण्यं मघाश्लेषयोर्मूलपौष्णयोः १ एवं सप्तशलाके वेधो मुनिभिः समुदाहृतः भूपनामर्क्षं तस्य
अयुद्धं भवति नान्यथा २ निर्वेधे सौम्यवेधे युद्धं नास्ति जयादिके क्रूरवेधे भवेद्युद्धं तत्काले घोरदारुणं ४ युद्ध
कांक्षी भवेद्राजा यस्य भक्षं [illegible] यतं युद्धे द्वेषी भवेत्तद्द्वेषि विवर्जितं ५ एकवेधगतश्चेंदुः क्वचित्संग्रामसूचकः द्वैवेध
वश्यमादेश्यं त्रिवेधे सैन्यघातकः ६ सौम्यक्रूरविभागेन मिश्रमिश्रक्रमेण च वक्रातिचारगत्या च युद्धं भवति
नास्ति च ७ शनिभौमार्कपातैश्च शशी विद्धस्तु यद्दिने तद्दिने जायते युद्धं तत्काले च रदारुणं ८ ग्रहवेधयुते
चंद्रे घातोपग्रहसंयुते घातपातसमायोगे संग्रामो दारुणो भवेत् ९ टीका अथयोधयोर्युद्धसंभावनानिरूप
णाय सप्तशलाकचक्रमुपदर्शयति अश्विन्यादीति त्रिकोणचक्रे अश्विन्यादिसप्तविंशतितारकाविन्यासेन तिर्यगारू
ति न भवति निसृष्टे रेखा भिन्नैः कर्तव्यं अश्विनीति अश्विनीरेवत्योर्वेधः ज्येष्ठाश्विन्योर्वेधः मघारेवत्योर्वेधः
मघाश्लेषयोः श्लेषामूलयोः ज्येष्ठामूलयोर्वेधः एवं षट्कोणस्य परस्परं वेधो भवेत् भरण्यनुराधयोः उत्तराभाद्र
पदयोः कृत्तिकाविशाखयोः पूर्वभाद्रपदयोर्वेधः एवं वेधक्रमेण तत्परस्परोपशमः १ सप्तशलाकचक्रे भूपनामर्क्षादि
ते भवति तस्य युद्धं नास्ति क्रूरस्तिथस्य राज्ञो नामनक्षत्रं क्रूरग्रहेण विद्धं तत्काले घोरं दारुणं युद्धं भवति यस्य रा
ज्ञो नामनक्षत्रं क्रूरग्रहेण विद्धं स राजा युद्धाभिलाषी भवेत् युद्धेति यस्य राज्ञो नामनक्षत्रं सौम्यग्रहेण विद्धं तथा वेध
विवर्जितं भवति स युद्धद्वेषकः ५ एकवेधगति एतेषां मध्ये एकवेधगतश्चंद्रः क्वचित्युद्धेशसंग्रामसूचकः कु
चिल्लघुसंग्रामसूचकः पापग्रहैश्चंद्रवेधको तदा तद्दिने युद्धमवश्यं वक्तव्यं पापग्रहत्रयेवेधो यदि भवेत्तदा तद्दि
ने सैन्यघातकः सैन्यनाशकर्त्ता भवतीति ६ सौम्यक्रूरविभागेन क्रूरसौम्योपदिवेधकरो भवति मित्रामित्रक्र

रेखा च यदि सौम्यवेधो भवेत् तदा युद्धं नास्ति यदि क्रूरयुद्धमेव एवं मित्रवेधे युद्धं न भवेत् यदि शत्रुवेधस्तदा तीव्रयुद्धं भ
वति एवं ग्रहवक्रातिचार [illegible] वेधे एतदेवफलं वदेदिति शेषः तत्र वक्रग्रहे वेधक क्रूरे धचित्संग्रामनिवृत्तिः अतिचा
श्री० रस्थे ग्रहे संग्रामो भवेत् ७ शनीतिपते ग्रहे यदि दिने चंद्रो विद्धो भवेत्तद्दिने दारुणो घोरं युद्धं जायते ८ [illegible]
न० प० पापग्रहवेधयुते चंद्रे घातोपग्रहसंयुते च घातपातसमायोगे च दारुणः संग्रामो भवेत् ९ "शतपद चक्रं"
ज० टी० ॥ "सप्तरेखा लिखेदूर्ध्वं सप्ततिर्यक् तथा लिखेत् चंद्रभाद्यं लिखेज्ज्ञानी षडंगं कल्पयेत्ततः १० सप्तरेखा ऊर्ध्वगता टी०
६२ तिर्यग्गतास्तथा सप्तरेखा लिखेत् तत्र चंद्रभाद्यं चंद्राश्रितनक्षत्रमाद्यं कृत्वा अभिजित्सहितानि नक्षत्राणि लिखेत्
[illegible] षडंगं स्थापयेत् १० श्लो० दिनर्क्षादिति दिनर्क्षाद्गणयेत्तत्र चक्रे गृहसंपुटकर्तरी दंडं कपा
लकं वज्रं ज्ञातव्यं स्वरवेदिभिः ११ टीका चक्रे अस्मिन् स्वरशास्त्रज्ञैः दिनेन नक्षत्रमारभ्य गणयेत् तत्र नामानि गृह
संपुट २ कर्तरी ३ दंड ४ कपाल ५ वज्र ६ इति ज्ञातव्यानि अस्मिंश्चक्रे अष्टाविंशतिनक्षत्रविभागमाह ११ श्लो
न यत्र ऋक्षे स्थितश्चंद्रस्तदादौ त्रीणि गृहकं संपुटं च भान्यत्र कर्तरी तितत त्रिभिः १२ दंडे द्विस्थानि च त्रीणि क
श्र पालेषु सप्तकं वज्रं योगेत्रीणि धिष्ण्यानि षडंगस्येति निर्णयः १३ पदंगे नाम नक्षत्रं युद्धं कर्तुः प्रजापति यस्य राम नक्षत्रे
शुभाशुभं तस्य गृहकालानले स्थितं १४ टी० यत्र चंद्रः स्थितः तं दा-- कृत्वा ३ गृहे ३ संपुटे ३ दंडे ७ कपाले ६ ६२
वज्रांगे ५ अस्मिंश्चक्रे षडंगगृहादिस्थाने युद्धकर्तुः नाम नक्षत्रं युद्धकाले जायते तस्य शुभाशुभफलं स्फु
टमाह एवं स्थे ६ श्लोक गृहस्थे विजयो युद्धे तयो भवति संपुटे कर्तर्यां मरणं तद्वद्दंडे भंगो न संशयः कपालस्थे
नवेन्मृत्युर्वज्रे तस्य महद्भयं गृहकालानलं चक्रं तु [illegible] १६ टीका गृहे कालानले द्वितीया

मीनषष्ठौ कुलाकुलमुदाहृताः । विषमाश्चाकुलीपर्वाः । श्रोषाश्चतिथयः कुलाः । द्विदषष्ठी ए ताश्चतिथयः कुलाकु 84
लाः ॥ १ । ३ । ५ । ७ । ९ । ११ । १३ एताश्चतिथयो कुलाः ४ । ८ । १२ । १४ एताः कुलाः १ । श्लोक । द्विस्वद्रौगुरुः शौरिरश्च
ताद्यकुलामताः । भौमस्तुलैकुला श्चेचवुधवाराः कुलाकुलः । वारुणार्द्रा भिजिन्मूले कुलाकुलमुदाहृतं
कुलानि समधिष्ण्यानि शेषभान्यकुलानि च तिथिवारं च नक्षत्र मकुले जायते जयः । अन्यान्धृक्ष
त्रयः संधिस्थेवकुलाकुले ॥ ॥ कुलाकुलचक्रं ॥ ॥ श्लोक कुंभाकारं लिखेच्चक्रे तिर्यग्रेखा त्रिभेदि
ते तस्यचोर्ध्वमधो लेख्ये मेके कांतरमंकमात भानुभादिन्यसेन्नक्षत्रं रिक्तंस्थानं विनिक्रमात एवं राशिक्रमं लि
टी० ख्ये रिक्त स्थानविनिर्द्विधा रेखायामध्यतिर्यक्क्रमेण मेषादिर्नलिखेत् तस्यनक्षत्रस्य कुंभेरेखायाऊर्ध्वक्रमेण ए
कैकांतरितं च एकैकमंतरितं तस्यताद्दृशं भानुभादि सूर्यवस्थितिनक्षत्रं नक्षत्रमुपक्रम्य लिखेत् एवमर्ध
प्रपरमधस्थिति एतक्रमेण भागद्वयस्थानं विनिन्यसेत् एव ‥‥ पश्चात् कुंभमपि लिखितासर्वादिच्छितरा
शिनुपक्रम्य ऊर्ध्वाधःक्रमेण निधायराशिचक्रं रिक्तंस्थानं न्यस्यापयेत् रिक्तेतिना श्लोक रिक्तारिक्ते भवेद्यात्रा
स्थानं यात्रा सुखावह इति यायिफलं ज्ञेयं कुंभचक्र स्थितद्वये १५ ततो रिक्तेन नक्षत्रे टीका राशौ यात्रारिक्ताहानि
फलं स्थानं नक्षत्रे तु राशौ च शुभावहाः १५ ॥ ॥ रविकुंभचक्रम् ॥ ॥ अथोदशो र्ध्वगारेखास्तथा तिर्यग्गता
दश भवेयुः कोष्टकास्तत्र संख्यया षोडशांशते १६ कवर्गं नवधालिख्य कोष्टके प्रथमेष्टमे द्वितीये सप्तमे
चाद्यांशो षष्ठ्याद्विकोष्टके १८ चतुरस्तत्संयोगाद्दक्षिणादिक्रमेण च ज्ञेयो नवांशकावर्णो मेषादौ राशि
मेउले १९ टीका कवर्गादित्रयप्रथमेष्टमे कुर्ध्वाधः क्रमेण नवप्रकारेण कोष्ठकानि विलिख्य कखगघङ॰

इत्येवमादौ लिखेत् द्वितीयस्तम्भे वा ... तृतीयेस्तम्भे कोष्ठे चतुर्थे वर्गे शत्रुवर्गे पंचमे स्ववर्गे न
वमे द्वादशकोष्ठे तद्वर्गे शेषकोष्ठेष्वेकैकपदार्थं १८ मेषादिराशिमंडले नक्षत्रकालव्यवस्थापकावर्णा विज्ञे-
याः अश्विन्यादिक्रमेण चतुरक्षरसंयोगा अनुलोमक्षराणां कवर्गाद्य एवं क्रमेण लिखनादश्विन्यादिसप्त
विंशतिनक्षत्राणि भवंति तत्र नवभिर्नवभिर्वर्णैर्निधनांशं १९ श्लोक भौमं शुक्रं बुधं चंद्रं भानुं सौम्यं सितं
कुजं गुरुं सौरिं शनिं जीवं विदध्यात्कोष्ठकोपरि २० टीका भौममुपरि क्रमात्कथितक्रमेण पदकाः कोष्ठकोपरि
नवकोष्ठकोपरि राश्यधिपं विदध्यात् २१ श्लोक कोष्ठकाक्षरतो ज्ञेयं स्वं स्वं तत्कालसंभवः तदधीनफलं
सर्वं लाभालाभं जयादिकं २२ टीका तत्कालसंभवः एवं नक्षत्रस्यापि सप्तविंशति नक्षत्राणि मध्यगभयो
गभोगस्थं चंद्रः कोष्ठकाक्षरतः ज्ञेय पादिकाः पादिकाश्च नवांशस्थाने याः यदि यस्मिन्नधिष्ठिते कनक्षत्र
पंचदश ... तत्पालावशेषे नक्षत्रस्य प्रथमपादिके तदुपरि त्रिंशद्घटिकाभ्यंतरे द्वितीयपादिका तदुपरि प
चचत्वारिंशत्पलाभ्यंतरे तृतीयपादिका तदुपरि षष्टिपलाभ्यंतरे चतुर्थपादिका भवंति तेन वशेषतस्तत
त्तात्कालिकस्थं इति सहृदिदनमंतव्यं तात्कालिकी वारणं तु राहुकालानलो कथित क्रूरक्षेत्रा स्वरचंद्र
नक्षत्रं सर्वकर्मसु शुभं ज्ञेयं प्रस्तारे चेद्विनिर्णयः क्रूरग्रहान्तरे शुभान्तरे नाशीफलोदय सौवर्णो शुभ गोदि
नफलोदयः कः पक्षेण च यो भावात् ... तथा अन्यत्र पनाद्वकाः श्लोक पूर्वकाले विवाहे वा यतेऽन्यत्र नि
पंगो शशाकुम्भफलं ज्ञेयं सर्वशास्त्रे प्रगोपितं २४ ॥ इति प्रस्तार चक्रम् ॥ प्रस्तारे द्वादशारे वक्तव्यं ॥
त्तरक्रमेणैव मेषादिराशिमार्गेण चक्रं भवति तं वरं द्वादशाक्षरराशिक्रमं लिखित द्वादशा [illegible] भागमंडले

स्व° न० प० ज० टी० ५१

राम ५१

86

अस्मादक्षरक्रमेणनक्षत्रव्यवस्थापकपत्रमस्मारचक्रं कथितानाक्षरक्रमेणलिखितानवांशकव्यव।
स्थापिताराशिस्थमार्गेणवामावर्त्तमान मूलसर्वकोष्ठतः आग्नेयकोणस्थं मेषादिमीनपर्यंतं लिखेनात
श्लो० त्रैवरचक्रं भवति यत्र मेषादिराशिस्थस्तत्कालेंदुः [illegible] प्रजायते ग्रहदृष्टिवशात्तत्त्वं तत्ते यंतस्य शुभमशुभं टी
का। मेषादिराशिस्थस्तत्कालचंद्रः सर्वप्रकारेण नाडीनक्षत्रकालचंद्रो यत्रराशिके प्रजायते ग्रहदृष्टिवशात्त
ग्रहदृष्टिवशात्सूर्यादीनां दृष्टिवशात्फलं ज्ञातव्यं दृष्टिमाहत्रिदशाश्वेति श्लो० त्रिदशे पंचमे धर्मे चतुर्थे ष्टमसप्तमे
पादवृद्ध्या निरीक्षंति प्रयच्छंति तथा फलं ४७ ऊर्ध्वदृष्टिं च भौमार्कौ केकरौ बुधभार्गवौ समदृष्टी च जीवेंदू शनिराहू
तथोदृशौ ४८ मेषो वृषो मृगः कन्या कर्कमीनतुलास्तथा आदित्यादिग्रहेषूच्चान्नीचं तत्सप्तमे ४९ परमोच्चादि
ष्वोरामाष्टविंशाग्निर्यीन्द्रियाः सप्तविंशास्तथाविंशाः सूर्यादीनां तथांशकाः परमोच्चात्परं नीचमर्धचक्रा
न्तं त्वया नीचस्थान [illegible] स्थि मेषेणेका उच्चस्थे सर्व विचारः उच्चान्नीचाच्च यदूर्ध्वं समस्थाने तद्भवते उच्च
नीचसमस्थाने चंद्रं ज्ञात्वा फलं वदेत् उच्चस्थाने स्थितं चंद्रं भौमादित्यौ प्रपश्यतः समस्थाने च गुर्विंदू नीच
स्थं राहुसूर्यजौ बुधस्तु चौत्रिकोणस्थं चंद्रं तत्कालसंभवं अन्यत्रस्थं न पश्यंति ज्ञात्वैवारवविचारः कुज टीका
सूर्यौ तात्कालिकं उच्चस्थं चंद्रं पश्यतः एवमन्यत्र उक्तान्यराशिस्थं तात्कालिकचंद्रं खेचरा ज्ञातं यथारवं न
पश्यंति तथा च तात्कालिकं चंद्रं तत्स्थानस्थितं मेषादि… [illegible] …दशान्यग्रहस्य वामी पश्यंति नान्यत्र इत्यर्थः
श्लोक सौम्यदृष्टिस्थिते चंद्रे सर्वं सौम्यं प्रजायते क्रूरदृष्टिगते [illegible] पुंसां हानिर्मृत्युर्भयं भवेत् एवं शुभयुते चं
द्रे सर्वं सौम्यं प्रजायते क्रूरे क्रूरफलं चक्रमिश्रे मिश्रं … … चंद्रे दैवज्ञे चतुष्टयं ज्ञातव्यं

श्लो०
नं०५०
नं०टी०
४४

तु श्रयत्नेन प्रश्नकाले सदा बुधैः ३७ रविर्भौमः सितः सौम्यो गुरुः शौरिः शशी तमः वर्गेश्च वर्गा क्षेत्र इत्येवा विचक्षणैः
३८ टीका अवर्गस्य रविः कवर्गस्य कुजः इत्यादि स्पष्टार्थः रवि कुज भौम सोमौ पीतौ जीव बुधौ गुरुः शशि सितौ शुक्र सौरी कृष्णवर्णौ
राहु मंदयोः पवर्गवर्णगश्चंद्रः तस्य स्वामी तु योग्यहः तस्य वर्णेन वर्णेन शशांकस्य प्रजायते श्लो० अकारादि वर्णाः
पूर्वं कथिताः तेन वर्णेन चंद्रस्य रक्त वर्णादि सा यतेयथा कमंगला अवर्ग कवर्गौ तत्र चेचंद्रो भवति तदा रक्तो भ
वेत् एवं शुक्र चंद्रयोः चवर्ग पवर्गौ तत्र चंद्रः शुक्लः इत्यादि रक्तो चंद्रे भवेद्युद्धं कुक्षेमस्तु न संशयः पीते शुभं
विजानीयात्सिते शुभतरं फले ॥ ४१ ॥ ॥ इति तत्त्व कचक्रं ॥ ॥ श्लोक द्वादशारं लिखेच्चक्रं नाडिकैर्द्वात्रिधा
पुनः पंचमे पंचमे स्थाने तिर्यग्वेधं तथा कुरु ४२ अष्टोत्तर शतं चैव नाडी संख्या प्रजायते अंशाद्वादश राशिच
क्रस्य नाडिकाग्रेतु विन्यसेत् ४३ क्रूरवेधाद्भवेद्विघ्नं यदा तत्काल संभवः तदा तस्य फलं वच्मि विवाहादौ
शुभाशुभे क्रूरवेधे तु बंधश्च सौम्ये चैव विशेषतः यात्रायां च भवेद्धानिर्युद्धे भंगो महाहवे सर्वहा
नि·· क्रूराः सौम्याः स्वार्धफलप्रदाः द्वादि वेधो भवेद्यस्य तस्य मृत्युर्न संशयः तत्काले तु फले सर्वं यत्नेन
चादिया मले गोपितं तन्मया शास्त्रं भूमयाचात्र प्रकाशितं टीका० द्वादशेति तत्र चैका नाडिकात्रिधा पङ्क्ति पङ्क्ति
र्भवंति पुनस्तास्त्रिधा पुनः पुनः प्रत्येक रेखा पंचपंच मे पंचमे स्थाने तिर्यग्वेधं कुरु अष्टोत्तर शतेन नाडीनां सं
ख्या प्रजायते चंद्रस्य नाडिकाग्रेन सप्त राशि सर्व चक्रांतु क्रमस्थितान् विन्यसेत् तल्लिखित्वा थ चपं द्वयाद्वे
धं प्रत्येक मक्षरेषु वेधयेत् ४३ इति तत्त्व वा वर्णचक्रं अथ अहिचक्रं अहि चक्रं प्रवक्ष्यामि यथा सर्वज्ञ भा
षितं द्रव्यं शल्यं तथा स्वन्यं येन जानाति साधकः तिथिर्निव त्रैनैकस्थाः संभ्रांतोयथ भूतले तत्र च अस्ति दं

पत्र
४५

स्याप्यं स्थानद्वारमनुवेक्षितम् ऊर्ध्वरेखाष्टकं [illegible] लेख्यं तिर्यक्चं च तथैव च अहिचक्रं भवत्येवम् अष्टा
विंशतिकोष्ठकं तत्र पौष्णाश्विन्यादीनि कृत्तिकामघा भाग्यभं उत्तराफाल्गुनी लेख्यं पूर्वायां ततो याम्ये भ
कं अहिर्बुध्न्याजपादौ शततारं भं वसुसार्पभं पुष्यहस्तं च संलेख्य द्वितीयां पंक्तिमाश्रितं विधिविधिसुधानि
त्राश्लेषास्वातीरेवत्युत्तरभं चित्राभं चतु तृतीयायां पंक्तौ लेख्यं भरण्यकं विश्वदैवतं यमं मूलं ज्येष्ठामैत्रं वि
शाखार्द्रा ... चतुर्दशायं ततश्चलेख्यं चक्रं विलोकयेत् एवं प्रजापते चक्रं प्रस्तारे धन्वगा इति द्वारशाखे
मघायाम्ये द्वारस्याग्रशिखा ततः अश्विनी ... ध्यायादि त्रिक पंच चतुष्टयं रेवत्यजैकपादे द्वे भानि शेषा
णि भास्वतः उदयादिगतानामोऽयोमध्यः चैव प्रवेशके दिनं तु भुक्तपुन्ना सोमवेलाकालचंद्रमाः चतुष्टय
रेवत्यापेत्स्यर्यम् ... कालिकं पश्चाद्विलोकयेत्तौ यस्य ... स्थितौ चंद्रस्य तदा केंद्र
तदास्ति नियतं निधिः भानुः अस्ते स्थितौ तौ चेन्नदग्धाल्यं च नान्यथा सम भे द्वितीयं स्तेयं नास्ति किंचित् द्विपर्यये
स्थितं न लभ्यते द्रव्यं चक्रे क्रूरग्रहान्विते हेमतारं च ताम्रं च कांस्यायसं त्रपुः भागांश्च द्विजानीयाद्यास्त्वरा
दिग्रहेक्षिते निश्चिनं भवेद्रव्यं [illegible] अन्यं दृष्टिविवर्जितं सर्वग्रहेक्षिते चंद्रे निर्दिष्टो सोम
स्या निधिः पुष्टे चंद्रे भवेन्मुद्रा क्षीणे चंद्रे ल्पकौ निधिः ग्रहदृष्टिवशात्सोपि विज्ञेयो नवधा बुधैः हेमता
रं च ताम्रारं पाषाणं नवयायसं सूर्यादिग्रहणे चंद्रे द्रव्यमाउ प्रजायते शुभदृष्टे त्वगते चंद्रे द्रव्यलाभो।
न संशयः पापदृष्टेन लाभः स्याज्ज्ञातव्यं ज्योतिर्विदां वरैः भुक्तराश्यंशमानेन भमानं कामये कैः कैः नीचे

श्रा
नं०५०
जं०टी०
८५

द्विग्रपरेनीचेनलस्योमौ भवेन्निधिः १६ पुत्रस्येष्टं धर्मं खण्डं तथा नाम कर्मेण च परमोच्चेपरं तुंगे मित्रस्य
मत्तसंक्रमे चं रोगापु लक्ष्मानेमरूप्यसंख्यो विधीयते तस्मादङ्गुलवृद्धिः स्युर्वेदवर्तलाक्रमात श्रेष्ठिष्ठितेन
वेदूर्यं यत्र चं स्त्रो गृहाश्रिताः तदेव धाप्यके तेतो भावकरादिरुद्रदेः क्रमात गृहेष्वेव गृहस्थेव देवपालेश्वनात
का दीपं देवीपल्ले रुद्रेश्वरस्तो नागरतिक्रमन यद. गृहेहेमपुष्कलं नैवो मुखे नारायणे बलिः देवपाले सुरामां
मांसं मातृकायां महाबलिः दीपेषे हीपजा भूजामी पल्ले भीवल्लवन्ते रुद्रेरूद्र्जपोज प्यो पलेयमादिशां।
तयः नागेनागगृहाः सजागणनायेन संयुतः लक्ष्मीधरादिदत्तानि सर्वकार्ये शुभमये तत् एवं कृतेवि
धानेचतुः साध्याः साध्यते निधिः निधिपुण्यनरो लोके वंदनीयो न संशयः॥ ॥इति ... चक्रं॥ ॥
टीका निधिरिति निवर्त निधियंत्र भूतले संभ्रांतः भ्रमविषयेन श्लोक सप्तदंडेन हस्तेन त्रिंशाहंग
निवर्तनं स्थानस्थानस्य गृहेदेवं हारं तन्मुखस्थिते टीका पुलेमति देवाही द्वारमानेपुष्करः पचगा
तिरिति उदयादीति उदयात्र सत्रपुत्रद्विसमपादमीहसमयं तावद्यावं तोदं उ आग्रे इभुक्तास्ता उदयादिगा
तानाश्याः भग्नाः सप्तविंशति गुणिताकार्या तत्रषड्भिर्गृहीत मार्गे एव भ्रमयेत् धके तेन्द्र शेषकेनका
लचंद्र ... भवति कथंभूतः दितेंडु भुक्तयुक्तः यद्दिने इंदुना चंदेन भुक्तानक्षत्रयुक्तः एतदृक्षं भवति।
यस्मिन्नक्षत्रे तात्कालिकनक्षत्रगत्या तात्कालिकं वंड्केनंर्मिश्यते तत्र ... पुत्रि समपादार्थे समयप
र्यंतं यावंतोदंडागताः तान्सप्तविंशत्यासंगुण्य षष्ट्याभागेनपलेन ... पुत्रकं भुक्ता तात्कालिक
नक्षत्रं शेषवर्तमाननक्षत्रे तात्कालिकश्चांशो ज्ञातव्यः नक्षत्रं ... न ... दिनक्षत्रस्वल्पा मिलिताः ८५

कर्त्तव्यः त्रिलिप्तेय दि सप्तविंशत्यधिका संख्या भवेत्तदा सप्तविंशति [illegible] संख्या तत्र कोष्ठे चंद्रस्थि
तनीयः १० इमे तिस्रां रजते त्र्यंशविलिप्ते १४ शुद्धे शुक्लपक्षे एकादशी [illegible] पंचमी पर्यंतं शुक्लपक्षे द्वि
सुखांशं ३ सुरूपं बलं मध्यं भवति ३ भयपक्षीतः दशमी पर्यंतं मध्यबलं [illegible] इत्थं शान्वय प्रकार को वि
धिर्बुधैर्ज्ञेयः पूर्वं श्लोकद्वयेन कथित एव भवति १८ भुक्तांति भुक्तांशसमाने तात्कालिक चंद्रे यावंतोंऽ
शयंशा भुक्तास्तन्मानेन तत्संख्यया काम्यकेर्व्येबहु त्रिभिः हस्तेमाने गर्तेसमाने भुक्तांशकसंख्येक तत्समाले
न गंभीरखाते द्रव्यमस्तीति तावत्पर्यंतं नीचं बुध्यके तदेव माने भूमेः द्विगुणितं परेनीचो त्वनीचांशस्थे चंद्रे
होनिधिर्जलस्थो वाच्यः तावत्खातं भवति यावज्जलस्थं द्रव्यं लभ्यत इति १९ उच्चस्थे इति नवांशेति यावंतोन
वांशा भुक्तास्तावत्संख्याः पूर्ववत् पूर्वं प्रथमं हस्तायं तरंगे परमोच्चे वर्षं तृतीयो राश्ये चंद्रे परस्ते गेऽस्तु च प्रदे
शे द्रव्यमस्तीति २० चंद्रांशेति तात्कालिक चंद्रेण राशौ यावंतोंशास्तन्मानेन द्रव्यसंख्या विधीयते प्रत्येकं भुक्तां
शोदशसंख्या षड्वर्गे गृहहोराद्रेष्काणनवांशद्वादशांशत्रिंशांशेषु बलं क्रमात् [illegible] वृद्धिः यदि ल
कीय षड्वर्गभागे स्थितः तदा शतनिमित्तं द्रव्यं दशगुणं भवति अधिष्ठितत्रिमि यदि शुभे चंद्रे गृहा नितो भ
वति तद्द्रव्यमधिष्ठितं वक्तव्यं भास्करादिग्रहैः प्रत्येकं सहिते क्रमात् तद्द्रव्याधिकामाजेयः गृहेति तथा
चंद्रे स्थितो [illegible] ग्रहः स्थूलचंद्रसहिते मुख्यग्रहः भौ० गु० बु० शु० श० रा० के० अनेन क्रमेणैव संज्ञाः लांगल
दंडिका [illegible] ग्रहद्वयसमन्वितं दंडिकादि लिखिता [illegible] १८ दंडिका द्वलप्रमाणां द्विगुणिस्था
ने त्रिकं त्रिकं यो त्र्यंशोत्तरिकं चैव मध्ये [illegible] २१ [illegible]

श्री०
नं० प०
नं० टी०
४६

लांगलयोगस्य देवारंभदिनर्क्षके २० टीका हलाकारचक्रं लिखित्वा पूर्वयुगलाग्रे ब्राह्मपावरोधिकरजव
व तत्र दंडिका नुपक्रम्य भादितः सूर्याक्रांतनक्षत्रात् दंडिकायां हलपूर्वे चतुर्नक्षत्रकं द्विद्विस्थाने त्रिकं त्रिकं नक्ष
त्राणि लिखेत् योक्त्रयोस्त्रीणि त्रीणि भानि मध्ये पंच २ अग्रके दुर्यनक्षत्राभिजितिसं निविष्टानि कुर्यात्
देवारंभदिननक्षत्रे दंडस्थे त्रिसंख्यके गवां हानि पूर्वस्थे पूर्वकाहस्थे ॥ ॥इति लांगलांगलचक्रं॥ ॥सूर्य
र्यभात् दुरगो लोम्नि नाडीकांतरक्रमात् मुखे त्रीणि गले त्रीणि भानि द्वादशचोदरे पुच्छे तुर्यं बहिः पंच दि
नभांक फलं वदेत् वदनेन्धनं विद्यात् कलिकं गारकल्पया उदरे धान्यवृद्धि स्यात् धान्यक्षयोगतः इति
गमपं चावे चक्रे बीजोप्तिसंज्ञके सूर्यादिष्टितनक्षत्रात् सर्पाकृति रेखयास्याप्यः एकांतराग्रांतरमेकनक्ष
त्रमक्षत्रात् त्रीणि त्रीणि नक्षत्रवेधानंतरमेकमेकं नक्षत्रं न्यस्तेति पंचभानि बहिः स्थितानि भयंति मु
खे इत्यानि त्रय नंतरमेकं त्रीणि गले अनंतरं त्रीणि त्रीणि वेधानंतरं चत्वारि पुनः उदरे भानि पुच्छे पंच
बहिः स्थितानि तत्र दिने उदरस्थिते फलमादिशेत् एवं बीजोप्तिसंज्ञके चक्रं लिखित्वा फलं ज्ञेयं चक्रमह।
विशेषेण सस्यशून्यतेस्मात् अंगारकोपप्यः शुक्रनाभ्यां तरनक्षत्रपंचकोपि नयः श्वातिद्विष्टि स्यादि।
६ ६ तपः एवं समस्तनक्षत्रे बीजवापनं कर्तव्यं ३३॥ ॥इति बीजोप्तिचक्रं॥ ॥ वृषचक्रं वृषाकारं सर्वा
वयवसंयुतं लिखित्वा विन्यसेद् भानि वृषनाम र्क्षपूर्वकं ३४ टीका वृषचक्रं लिखित्वा वृषनामनक्षत्र
पूर्वमंक ताभानि विन्यसेत् ३४ श्लोक मुखादिक र्णशीर्षे पृष्ठशृंगस्कंधे द्विकं द्विकं त्रीणि पृष्ठे द्विकं पुच्छ
द्विद्विः पादोदरे न्यसेत् ३५ मुखादिके २ शृंगे २ पृष्ठे २ पादचतुष्टये ८ उदरे २ एवं ३ भानि लिखेत् श्लोक

टीका

राम
४६

दलेवाद्दवीमे त्रिशूरांभादिदिनर्दके वक्रांकेवस्थितंतस्माद्वेदत्रयंकेतुभमाश्रमं ३६ टीका इत्यादिपूर्वभादि
दिनेयत्रौमेचंद्रः तस्मात्स्वभास्त्रमं ३६ श्लोक आस्येहानिरथो सुखेचअयनेकर्णेतुमिश्रमंदत्ते मौर्ध्निश्रीधृति
रत्नश्रृंगयुगलेस्कंधेस्थितेशोभनं पृष्ठेरत्नभयंतुपुच्छकजमंपादेभ्रमंतेत्रर्वे वेधबंधंद्रकालंनराणांवृहिते
चक्रेवृषाख्येनृणां ३७ इति वृषचक्रं अथातःसंप्रवक्ष्यामि पंचवेधं सप्तनाडिकं येनविज्ञानमात्रेण ज्ञायते
ज्ञानंतत्त्ववित् ३८ कृत्तिकादिलिखेत्तानि साभिजिंतिक्रमेणच सप्तनाडीविधानस्य फलं [illegible] पन्नगाकृतिं
३९ श्लोक कृत्तिकामादौकृत्वालिखेत् तत्रसर्पाकृतिः सप्तरेखाभिर्वेधःकार्यः तायावेतस्यवेधेननाडिके
काउत्पद्यते तेषांनामान्यस्यैवस्येतथैवचफलानिच ४० टीका नारावेधेनेकैकानाडिकाजायतेनाडिकायां
भानिजायंते ४० श्लोक कृत्तिकाचविशाखाचमैत्राचभरणीतथा ऊर्ध्वगाशनिनाडीस्यात् [illegible]
४१ रोहिणीस्वातिज्येष्ठाश्च द्वितीयानाडिकामता आदित्यशुभवानाडी वायुनाडीतथैवच ४२ सौम्यंचित्रांतथा
मूलपौष्णंचतुर्थकं तृतीयांगिरिकानाडी दहनाख्यातथैवच ४३ रौद्रहस्तंतथापूर्वाषाढाभाद्रपदोत्तरा
चतुर्थीजीवनाडीसा सौम्यनाडीप्रकीर्तिता ४४ पुनर्वसूत्तराफाल्गुनी तथावोत्तराषाढिका पूर्वाभाद्रपच्च
[illegible]स्यात्पंचमीनीरनाडिका ४५ पुष्यंपूर्वाफाल्गुनीसर्वाभिजित् उत्तरनाडिका षष्ठीनाडीचविज्ञेयाबुधा
ख्याजलनाडिका अश्लेषचमघाकर्णौधनिष्ठामंत्रैवच अमृताख्याहिमाश्चैवसप्तमीचंद्रनाडिका ४७
मध्यमार्गस्थितासौम्यानाडीतस्याग्रहस्तथा सौम्या[illegible]नाडिकानांत्रिकंत्रिकं ४८ क्रूरागामि
गतानाडयः सौम्याः सौम्यदिशास्थिताः मध्यनाडीचमध्यस्था ग्रह[illegible]फलप्रदा ४९ टीका चं ४ री कु वि

श्चं।म। शनिनाडीसेवनाडीति व्याख्याता।रो।माऽऽ्रे श्च वायुनाडी न्नादिनाश्रभवा ४२ मूलश्विनूरे भौमनाडी
दहननाडीति ४३ आर्द्रा।ह।उ। जीवनाडी सौम्यनाडी ४४ पु।उ।ष।श्ल।म।पू।श्च। व्याख्या नाडी ४५ तिष्य।पू।अभिजित्। श्रा
श्री० पुष्या व्याख्या जलनाडी ४६ अ।म।अ।धा। चंद्रनाडी अमृताख्या अश्विन्यादिपंचनाडिका नाडिकेत्रिकं सौम्ययाम्य
न०५० ते अपेयत्र्या[?]डिकात्रयं ततः सौम्यं यत्र हेतयाम्यं ४८ ४९ श्लोक एकनाडीगता हेद्व ग्रहाः क्रूराः शुभापदि ता
न०टी० तो नाडीफलं वाच्यमशुभं यदि वा शुभं ५० टीका हेद्व ग्रहाः क्रूराः शुभा वा ग्रहाः यद्येकनाडीगता भवंति तदा
६१ ततः शुभमशुभं वा नाडी वाच्यं ५० श्लोक ग्रहाः कु पुष्टे हाघाते गताश्चंद्रव्याख्यानाडिका वायुनाडीगता वायु
दहनामति दाहकाः दहनांगताः ५१ श्लो० सौम्यनाडीगतामध्यं नीरस्य मध्यवाहकाः जलनाड्यां वृष्टिदाश्चंद्रे
चैकनाडीगते सति ५२ एकाप्येतत्फलं दत्ते स्वनाडीसंस्थितो ग्रहः भूरितः सर्वनाडीषु धत्ते नाऽ्युद्धवं फ
लं ५३ टीका श्लोकत्रयाण्यामादर्शेटीका नास्ति श्लो० प्राविट्काले समायाते रोहिनचंद्रगेरवौ नाडीवेध
समायोगजलयोगं वदाम्यहं ५४ टीका वर्षाकाले प्राप्ते सति सूर्यश्चा[?]द्रागो सति नाडीवेधसमायोगे जल
योगमहं वक्ष्ये ५४ श्लोक यत्रनाडीस्थितश्चंद्रस्तत्रस्याः खेचरा यदि क्रूराः सौम्याश्च मिश्राश्च तद्दिने
वृष्टिरुत्तमा ५५ टीका यस्यां नाड्यां चंद्रो भवति तत्रैव सर्वे ग्रहा यदि स्युः तद्दिने उत्तमा वृष्टिः स्यात् एकस्य स्व
समायोगो जायते यदि खेचरौः तत्रकाले महावृष्टिर्यावद्दस्यावकेरणी ५६ टीका यदि सर्वे ग्रहैरकनाडी श्री० ६१
गते तत्र समेत्य मिलनं जायते तत्र महावृष्टिर्भवति खेचरैः सौम्यपापैर्वा ग्रहैर्विद्धो यदा शशी तदा ति[?]
पानीयं तद्दिने जायते ध्रुवं ५७ टीका सर्वे यदि चंद्रो विद्धो भवति तदा जले[?] पानीयं तद्दिने

र्दिने जायते ५७ श्लो॰ यस्य ग्रहस्य नाडीस्थस्य चंद्रमा लग्नदेहे च दृष्टिं ... वृष्टिर्दीर्घा जायते ५ ९४
८ स्पष्टं पीयूषनाडीस्थं चंद्रलग्नखेटाः शुभाशुभाः द्वि त्रि चतुः पंच ... दिनान्येक त्रि सप्तकं ५८ टीका चंद्रपीयू
षनाडीगत लग्नखेटाः शुभाशुभा द्वौ वा पापसौम्यौ चत्वारः पंच वा तदा एक त्रि सप्तकदिनानि तावत्यानीयं प
तति क्रमेण २ ग्रहे एकं दिनं ४ द्वित्र ३ दि ५ गु ७ दि ५९ श्लोक एवं जलाख्यनाडीस्थे चंद्रे मिश्रग्रहान्विते दिना
र्धं दिवसं पंच दिनानि जायते जलं ६॰ टीका एवं द्वि चतुः पंच ग्रहस्तु योगे द्वि ग्रहयोगे त्रिग्रहयोगे दिनार्धं चतुर्ग्रह
योगे दिवसं पंचग्रहयोगे पंच दिनानि क्रमेण जलं भवतीत्यर्थः ६॰ श्लो॰ नीरनाडीस्थिते चंद्रे तत्रस्थैः सर्ववक्रदैः
यामं दिनार्धकं त्रीणि दिनानि जायते जलं ६१ स्पष्टं अमृतादि त्रयं यत्र भवेयुः सर्वखेचराः तत्र वृष्टिर्भवेत्तावद्
यावर्करसवासरान् ६२ टीका अमृतनाड्यां यदि सर्वे ग्रहास्तदा षोडशदिनानि यदा जलनाड्यां तदा यदि नीरना
ड्यां दहनवायुचंद्रनाडीषु स्थिताः ६३ श्लो॰ निर्जलो जलदो नाड्यां भवेद्योगे शुभाधिके क्रूराधिके समायोगे ज
लदा वा च दाहकाः ६४ टीका नाड्यां शुभाधिके योगे सति मेघो निर्जलो भवेत् जलदायां नाड्यां क्रूराधिक समा
योगे सति क्रूरा दाहका एक भवंतीति ६४ श्लो॰ यस्यां नाड्यां स्थिताः क्रूरास्तन्नाड्यां वृष्टिप्रदायकाः शुभयुक्ता ज
लो रास्या सति वृष्टिप्रदा ग्रहाः ६५ एकनाडी समायुक्तौ ... शुक्रौ यदि तत्र भवेज्जीवस्तदा वारि
प्रयाम ही ६७ बुधशुक्रौ यदैकत्र गुरुणा च समन्वितौ चंद्रयोगे तदा काले जायते वृष्टिरुत्तमा ६८ जलयोगे
मायाते यदा चंद्रास्थितो ग्रहो क्रूरदृष्टो यदा वापि तदा मेघो न वृष्टिदः ६९ उदयास्तगते भौमे ... चंद्रयुक्ते प्र ... ने
जलनाडीगताः खेटा महावृष्टिप्रदा मताः ७॰ टीका ... दिंच श्लोकाः स्पष्टार्था ... एवं ग्र

श्री
न०ज०
टी०४८

ष्टिस्थमयं तारा गतास्तत्रावहितो भवेदिति त्रिनाड्यौ इति सप्तनाडीचक्रम् अथाग्रांत्रिपदाः नाड्यां त्रिय हूंसमन 95
स्यादित्याकाशाण्यामाहृपथ्यचक्रमिति ॥ ॥ अथ पाद अष्टवत्यामिष्या दिष्टु हस्तमूले येन विभाजमात्रेण स्वप्नाका
फलं वदेत १ अश्विन्यादिलिखेच्च ऋक्षं वल्यां त्रिनाडिकं सर्पाकारं चक्रं ताश्चिपुत्येतं चक्रमाप्यहं २ टीका त्रिनाडिकं
रेखात्रयपुतं रेखासु प्रत्येकं भमस्थितानि यानि ऋक्षाणि भान्यहं वदामि १ अश्विन्यार्द्रादिति त्रैपादयोत्तरफाल्गुनी ह
स्तं ज्येष्ठा तथा मूलं शतभं पूर्वभाद्रभं ३ श्लोक प्रथमनाडिका पश्चाद्भरणी मृगशीर्षकं पुष्यः सभाग्यचित्राश्च मैत्रमाप्यं
च सर्वदा ४ आदित्यादिति निज्ञेयादितीयानाडिका बुधैः तृतीयनाडिका ज्ञेया वह्निब्रह्मेशसंजगं ५ मघास्वातीदि
दैवं च विष्णुर्विष्णुश्चरेवती ग्रहसंयोगतो ज्ञेयमेतासु चक्रमाश्रुतं ६ टीका एतासु ग्रहयोगाः शुभमशुभं वा फलं ६ श्लो०
पत्रिकं यत्तु नक्षत्रं नाड्यां याश्वादिमादितः यावती यावती संख्या तत्रस्य ग्रहसंगुणा ७ अशुभं केन पलं तु यो
जनं तदुदाहृतं क्रोशाक्रोशादिकासंख्याविज्ञेया देवचिंतकैः ८ टीका पत्रनाड्यां पत्रिकं यात्रा समयाविछेदकं
नक्षत्रमश्विमादितः अश्विनी नक्षत्रात् गणनया यावती संख्या सा तत्रस्थग्रहसंगुणिता तत्र नाड्यां यावंतो ग्र
हा भवंति तत्संख्यया गुणिता कार्या तत्रासमक्षे पंचविंशतिः पलं तु तत्संख्यायोजनसंख्यां गमने भवति त
त्र पक्षे षष्ठं भवति साक्रोशादिकासंख्या देवचिंतकैर्ज्योतिर्विद्भिर्विज्ञेया आदिमादितो नाड्यां प्रथमनक्षत्रा
दिति अस्य सम्बन्धोत्रेति कश्चित्यागः स नयोग्यो भवति यतो नाड्यां नैव नक्षत्राणि गृह्यन्ते अश्विन्यै वेष्यते चेदेक
नाड्यां भवंति तत्र प्रातिभनक्षत्रे यात्रिके सति नवभिर्नवगुणिता : एकाशीतिसंख्याः तत्र विंशतिभागै
स्त्रिसंख्यापरं लभ्यते त्रिसंख्यापरं नामास्य ऊर्ध्वं कर्षणं योजनं प्रत्यादिकं न तं कदाचिदपि स्यात् एतिश्रुतं

रविस्थिते स्त्रिग्रिगृह्णनात् नवमिर्वांशस्थित त्रिगुलिकनात् समविंशांशः रवेनयोजनाधिकं गमनं तस्यादि मिथु 96
न्तिवात् शुभपापयोगनाड्यां यथाक्रमाद वस्थिया गम्यत्रो शयो जन्मा द्वौ भागो परिकल्पनात् स्वस्वयोगफलदात
तेन यथा तथा कथयति ८ **श्लोक** भंगलतस्त्रलविलेपो पात्रांशे पापसंगमः सौम्यसंयो मतः सोऽपि पापे नापि फल
स्मृतं ९ **टीका** यत्रांशे भागो पापाक्रमले तत्र भंगो विष... तेषु सौम्य शुभग्रह भागो गमने स्मृति सोऽपि सौम्य इति सा
मान्यतः फलं विशेषणेनापि पापग्रह फलं स्मृतं ९ **श्लोक** त्रासः रूर्पाड्वे त्वम्तुः कुमा तेसारा स्त्रवेधनं ग्रहो संबो
गतो भंग इति पापा विनिर्णयः १० स्त्रियासमागमस्थं ग्रहः कालो वित्तंगमो बुधात जीवेन धर्मिकः शुक्रो भवेत्
रक्तमानतः ११ **टीका** उक्तमानतः तद्ग्रहोक्तमार्गप्रमाणादिति ११ **श्लोक** द्विघ्नं वसेत्र मित्रर्क्षे त्रिघ्नं च शत्रुगे न
पोद्भवो [illegible] पाश्चात्पाय चलतिष्ठितं पथ्यचक्रमिदं बुधैः १२ **टीका** स्वक्षेत्र मित्रर्क्षे द्विघ्नं त्रिगुलि
त स्वमार्गभागं ददाति ग्रहे वक्रगते तयोः शुभे ग्रहे मार्गदात रिमार्गस्थे तु भागे त्रिगुणो वक्तव्यः बुधैः यात्रायामिदं
पथ्यचक्रं सर्वदा चिंत्यमिति १२ **इति पथ्यचक्रं** ॥ विचार्य भूचरं बस्य मगणाया सिद्धिदं न एवं पापैरिह करैर्योगे
मगणा सिद्धिकृतमा १२ **टीका** पापैरिह करैर्योगे उत्तमा मगणा भवति १३ **श्लो०** धूमेदीनबलैः पापैः शुभैर्योगे बला
न्वितैः पंचांगे क्रूरसंयोगे योगैः पापद्रवैः परैः १४ **टीका** सप्तमस्थाने दीनबलैः पापैर्दृष्टे इति मगणा सिद्धिः न
पापशुभयोगे बलान्वितैः एवांमेजं गादिषु मगणातः सिद्धिः विशेषादि त्रिमित्रसमायोगे सति मगणा सिद्धि
र्नैया १४ **श्लोक** विशेषाद्य नित्यप्रसौख्ये यो ऽस्तबदामितो सिद्धिः स्यात् शुभयोगे दंडगौ क्रे शदोषो नो १५ पा
पांशको कुलतेनेतु नतलोपे मगणा न हि सौम्ये लग्नपतौ किं सिद्धिः क्रूरे ग्रहलग्नपतिर्यदा १६ **टीका** सौम्यशुभौ पापांश

न०प०
ज०टी०
४८

कौप्यदि भवतः तदा मगणाशिद्धिर्वाच्या तल्लोपे कृतेनो शुभांशकस्थेष्वपि भवतो तदा मगणाशिद्धिर्न स्यात् तथा लग्न
पतौ सौम्ये तदा न सिद्धिः क्रूरो लग्नपति स्तदापि सिद्धिः १६ श्लो० मन्दस्यैं लग्नलग्ने खेटैर्न्न लेस्यान्मगणास्फुटं शुभैर्लग्नगै
र्वनं पापदृष्टिक्षितग्रहैः तत्संख्याः प्राणिनो वध्याः वक्रोच्चस्थैस्त्रिसंगुणाः ७ टीका मंदराशौ लग्ने मगणास्फुट
भवति शुभैरिति पापैर्दृष्टिः शुभैर्ग्रहैर्निरीक्षितं भवति तत्संख्याः प्राणिनो वध्याः तैरेव शुभैर्वक्रोच्चगैः शुभैस्त्रिगु
णिताः प्राणिनो वध्या भवंति ७ श्लोक कुशलेऽशुभतमायां [illegible] लोशानयौतथा शुभेऽशुभं पापे न किंचिद्वेदादेव ॥
प्रजायते ॥ १८ टीका मगणाकर्तुः शुभतारायां शुभतलग्ने कुशलं वाच्यं अशुभे लोशानयौ भवतः शुभमपि तल
ग्ने चेद्दि पापेन किंचिं तदा कर्त्तुर्देवैः प्रजायते १८ श्लोक चंद्रार्कखेटकयोर्मध्ये पापखगास्तु शुभग्रहैः अधिष्ठिता
स्तत्संख्या प्राणिनां वधपादिशेत् १९ शुभपुत्रैस्तु तत्संख्या प्राणिनां च पलायनं न तत्रयोनि वर्जातिमाकृ
तिवर्णसंस्थितिं २० पापसंयोगतो जीया राशिभिर्वा यथाक्रमं द्विगुणं स्वांशके [illegible] त्रिगुणं वदे
त् २१ टीका शुभपुत्रैरितितयोरेव चंद्रार्कखेटकयोर्मध्ये शुभग्रहैर्याविति तत्संख्या [illegible] तावत्संख्यकानि
प्राणिनां पलायनं एवं तेषां प्राणिनां नक्षत्रयोनिवर्ण आकृतिवर्णसंस्थिति शुक्लादिवर्ण स्वरूपं नक्षत्रयो
निमनुपदमेव कथयिष्यति पापसंयोगतो राशिभिर्वा यथाक्रमं जीयात् [illegible] पापग्रहेण स्थित्वा [illegible] ४९
वर्त्तते नक्षत्रे वर्णो जातिराकृति स्थितिर्वा तेषां यस्य ग्रहस्य वशेन प्राणिनां वधः प्राणिपलायनं वा भवति
स चेत्स्वराशि नवांशके अंशे स्वद्रेष्काणे वा तिष्ठति तदा तद्द्विगुणं वक्तव्यं [illegible] त्रिगुणं वदे
त् २१ श्लो० अश्वपाद चतुष्केषु ग्रहयोजक्रमावदेत् प्रहारप्राणि [illegible] टीका

धनस्य हंतव्यस्य बाहुत्र भागेष्व हाराः किं पत्प्रमाणं चेत्यारां कार्ये रेणि नक्षत्र पादचतुष्टये कुर्यात् सोमाश्व
णि नांशा मात्यहारां वदेत् प्राक्पश्चात्पार्श्वयोः एवं च गते अथ मर्त्यः कारकं नक्षत्रमानुष्य मपादे प्रसेन दक्षा
पैक शरीरे द्वितीयपादे चेन्नदा पश्चाद्भागे तृतीयपादे चेन्न दा पार्श्वयोः ज्ञानि हृदि च तुर्थपादे चेन्नर एवैव हारां व
देत् ग्रहराशि नवांशक भोगात्र ते ण भागे कल्पनया त्र्येत नवांश भागे हरिंश्च हारे भवेत् तस्य नक्षत्रो मक्षस्य
नक्रमेण प्रहारो वक्तव्यः २१ तथा च नक्षत्र जातिमाह घ्रागादि त्यादि २२ श्लो० धर्मा कुशि का ति थ्यो सर्प मंग रि
एणि गो श्वाशमू लेत या श्वा नो मक्षको पितृ बासवौ २३ सर्पादितीच मार्जारो व्याघ्रो चि आखि शाखि को सूर्य।
माघ्येतथा गावी मेश शाखु केतया मगो हस्तस्वाति च मदि पोतु रगाव श्विनी स्वाकु एणे मर्क सौ विलु विज्ञा र्ये या
स्यपो सले मतंगजौ मगाहि र्बुध्न भो सिंहो विज्ञे यो दैव चिंतकैः एवं मनुष्य जिह्वा जाति रितीरिता २६
स्पष्टं अथ वागण यो श्रीमान्च दत्य मा णप्र मा णतः तस्मिन्नहनि यो वारस्तिथिर्यद्दिने च यत् ३७ एकीकृ।
मात्यजेद्दे कं वलितं दलितं भजेत् त्रिघनेन तु शेषांके तत्संख्ये प्राणिनां ३८ दलैक शेषे जानीयात्स्व
दकः पलायते वलितैरपि निर्दिष्टं प्राणिनां तु पलायनं २९ अथ वा तिथि वारं च एकी कृत्य तु वलितं द
लितं चेत्वनाडी भिर्भक्तं शेषांक संख्यया ३० प्राणिनां वध मादेश्य तारा शिखर दलनं वलितं जन्मने
वा चांद्रः एवं चैव विपत्करे ३१ अंगमेदश्च निधनं प्रत्यरो पत्न दिनेत शेषदं शोभनं वाच्यं फलं देव विदा स
दा ३२ टीका एतत्परिज्ञानार्थं प्रकारांतरेणाह अथ वेति अथ वा पंक्तिप्रमाणेनो गणयेत् तस्मिन्न हनि जो वा
रस्तु पुनस्तिथिश्च यद्दिने नक्षत्रं चाथ डु वैत तदेकी कृत्य एवं त्यजेत शेषं गुणेन वलाना भयाग्नं चसिः पंच गुणिताः

पंचविंशतिः ताहृशीकृतंवलितं तनोदलितमध्यीकृतंयत्रेष्टशिष्टेषु सप्तांगादिषु शेषांकसंख्या शालिनां वर्षं वदे 99
न० प० तद्दलैकशेषीदलीकरणेयदेकमवशिष्टं तदपूर्वादेकः शलोयतइति मध्यैकोवर्षो तदयातकोऽमलवनी तदवला
ज० टी० शयः पलायतेपुकारांतरमाह अथवाऽपत्यांतोरविवारयोः पृथकसंख्याने गुणितंमिलितं तत्रवलितंत्र्येण गु
५० णितं दलितमध्यीकृतं इष्टदंडैर्हृतभागं शेषांकसंख्यकवर्षमादेश पुत्रवर्षस्या कुते जातौ अस्यवत् कथ्यतीयाथया
न तत्रस्यजातिराहृति लग्नावाच्येत्यर्थः जन्मभेवलानंबाच्यंविप्लकरलहाद्येषुः तंइति ३१ निधनंसप्तमनदात्र
तस्मिन्नंगभेदः शरीरांगखंडनंप्रत्यरोपंचमनक्षत्रेपततदिशोदिति शेषेद्विचतुर्थंबष्टाष्टमनवमनक्षत्रेतत्रदि
शिवर्त्तमानवशाच्छुभमनंफलंवाच्यं ३२ श्लो॰ खेचरंभूचरंचक्रं नपाणांमृगयादिनां प्रोक्तमत्रविशेषेण य
थोक्तं ब्रह्मयामले ३३ स्वष्टं ॥ ॥इतिभूचरखेचरचक्रं॥ ॥अथवक्ष्यामिपंचांगंतात्कालिकमनुत्तमं ये
नविज्ञानमात्रेणयात्रायाःफलंबदेत १ टीका तत्कालोपस्थितं १ श्लो॰ वारस्तिथिश्चनक्षत्रं योगाश्चसः
मुहूर्त्तकाः वारादिकेषिपंचांगेगतनाडीगुणाक्रमात २ टीका वारइतियोगः विष्कंभादिः मुहूर्त्ताः शिवादयः २
तत्पंचांगंएकस्थकृत्वा नाडीगुणितंकार्यं २ श्लोक अष्टाविंशत्तयात्रिंशत्सप्तविंशद्वितिथिः चुहिभागेफलं
लब्धं सस्वसंज्ञानितंभवेत ३ शुभाशुभानितस्मात्तुरेकस्मिन्नपिवासरे तस्मात्सर्वस्मादपिदोषाएकस्मिन्न
पिवासरे ४ स्थूलवत्सर्वकार्याणिविधेयान्यत्रसर्वदा बर्त्तमानंतुपंचांगंतात्कालिकघटीदलेः ६ पुक्तंतत्का ५०
लपंचांगंतदग्रेप्रत्ययोभवेत ७ टीका अष्टाविंशादिति वारेतात्कालिकेऽष्टाविंशात त्रिंशत्तिथौनक्षत्रेसप्तविंश
त् पुत्रयोगेसप्तविंशतितिथिः पंचदशमुहूर्त्तेगणनीयाकाः पक्षामक्रमेलब्धांकाःस्वसंख्याग्रुक्तायथाक्रमादि

वारेश्चकारादिक्रमेण तत्र संख्या यस्य वासरस्य नक्षत्रादेस्तात्कालिकीकरणेन तत्र संख्या पातहस्तौ कार्या कर्तव्याः 100
वारादेर्वारादिसमुदायसंख्यायां योगे सति तदा वारादिसंख्यायाः प्रत्येकसमुदायसंख्या शोधितं भुक्तवारादिकं
तत्तच्छोधितं तदर्जनात वारादिकं सामान्येनेति तत्तेन्न पंच विलस्तैः किं प्रयोजनं वत एकस्मिन्नेव दिवसे सा
मान्येन शुभाशुभं फलं भवति तस्मादिति तस्मान्नक्षत्रादिके एकस्मिन्नेव वासरे सर्वदा ग्रस्य लव सर्वकार्याणि
विधेयानि यस्मिन् वासरादौ प्रशस्तं कर्म तत्तस्य तात्कालिकसमये विप्रशस्तमित्यर्थः ५ एतद्वाक्य प्रकारेण
दृष्टवर्तमानेति पुनः वर्तमानपंचांगं प्रत्येकवारादिसंख्याकं तत्कालघटिकादले लत्र वारादिकं तद्दृश्यं संख्या
यातं प्रयुक्तं दृष्टवा सर्वं तात्कालिकं पंचांगं भवति तच्छ्रयेप्रयोभवेत् तदग्रे तात्कालीकरणमग्रे व्यक्तीभविष्यं
ति ॥ इति पंचांगचक्रं ॥ ॥ अश्वादिकं लिखेद्वृक्षं मग्नं तच्च त्रिनाडिकं भुजंगसदृशाकारं मध्यमस्तं प्रति
ष्ठितं ८ यद्दिने चैकनाडीस्थश्चंद्र[illegible] नामर्क्षं भास्करः तद्दिनं वर्जयेत्तस्य विवाहे विग्रहे रणे ६ टीका यद्दि
नेयस्मिन् दिने चंद्रनामर्क्षभास्करा एकनाडीस्था भवंति तस्य पुरुषस्य तद्दिनं विवाहादौ विग्रहे रणे च वर्जयेत्
सर्वकार्याणि वर्जयेदित्यर्थः ६ ॥ इति नाडीचक्रं ॥ ॥ नवोर्ध्वगानि धिष्ण्यानि नवतिर्यग्गतानि च अधो
गतानि धिष्ण्यानि नवचैकं विनिर्दिशेत् चतुर्नाडीगतो वेधो मध्यस्तत्रयो स्थितः सर्पाकारस्य चक्रस्य का
लचक्रं प्रजायते ॥ टीका दिननक्षत्रमारभ्य नवनक्षत्राणि ऊर्ध्वगामि अधः प्रदेशादूर्ध्वक्रमेण लिखितानि
नवनक्षत्राणि अधोगतानि धिष्ण्यानि नवचैकं विनिर्दिशेत् चतुर्नाडीगतः ऊर्ध्वाधः क्रमेण तत्र्यैव तिर्यग्गतानि
नवनक्षत्राणि लेख्यानि १० चतुरिति तस्य सर्पाकारस्य चक्रस्य चतुर्नाडीगतो वेधः कर्त्तव्यः मध्यस्थानत्रयेन त

मित्र॰ त्रयोक्तितः मध्येपि त्रस्थाने नक्षत्रे वेधरहितः कार्यः एवं च स्यात् कालचक्रं जायते ॥ ॥ इति का
श्री० लचक्रं ॥ ॥ श्रीणि मध्यगत श्रीणि नाडि [illegible] स्थितेषु वेधस्थेषु यमदंष्ट्राद्वयं मतं १२ दिनर्क्ष
५१ मादितः कृत्वा नामर्क्षं यत्र संस्थितं कालदंष्ट्रा [illegible] शुभमस्तत्र संस्थिते १३ ज्वरितेन [illegible] विवादे विग्रहे
न०पृ० रणे कालदंष्ट्रागतं नाम यस्य तस्य महद्भयं १४ श्रीणीति [illegible] श्रीणि मध्यगत श्रीणि बहिः कृत्वा नितानि कालमु
ज०टी० खानि ये च ते नक्षत्रे स्थिते तद्द्वयं कालदंष्ट्रागतं मंतव्यं दिनर्क्षमिति दिननक्षत्रमादितः कृत्वा चयो यत्र नामर्क्षं सं
स्थितं तत्र नामनक्षत्रं [illegible] कालमुखदंष्ट्रागते मृत्युर्भवति [illegible] स्थिते शुभं
मुखदंष्ट्रावर्जिते स्थाने शुभं ज्ञेयमिति १३ ज्वरित इति नामनक्षत्रे कालमुखदंष्ट्रागते तत्काले ज्वरिते [illegible]
रे सति नष्टे [illegible] सति सर्पेण दष्टे च सति पुरुषस्य मृत्युर्भवति विवादे विग्रहे कलहे रणे संग्रामे महद्भ
यं जायते तस्माद्विवादयुद्धादि तस्मिन्दिने वर्जनीयं १४ ॥ ॥ इति कालदंष्ट्राचक्रं ॥ ॥ सप्तविंशति भान्यत्र
पंक्तियुक्तक्रमेण च अंतरे अंतरे वेधः फणिचक्रं त्रिनाडिकं १५ टीका सर्पाधिष्ठित नक्षत्राकारं पंक्तियुक्त
क्रमेण सप्तविंशति नक्षत्रेषु अंतरे अंतरे नक्षत्रत्रितयानंतरं वेधं कुर्यात् एवं त्रिनाडिकं फणिचक्रं जायते राम
१६ श्लो० यत्र र्क्षे स्थितो भानुस्तदादि गणयेद्बुधः नामर्क्षं संस्थितं यत्र [illegible] शुभाशुभं १७ टीका यस्मिन् ५१
भानुः स्थितः तत प्रथमं कृत्वा नामभं यत्र स्थितं भवति तत्र शुभाशुभं फलं ज्ञेयं १७ [illegible] कुर्यान्मृत्युं च रोगं च
नाडीवेधगतं नृणां वर्जयेत्सर्वकार्येषु युद्धकाले विशेषतः १८ टीका नाडीवेधगतं नाम [illegible] मृत्युं च
कुर्यात् तस्मात्पुरुषः सर्वकार्येषु वर्जयेत् विशेषतो युद्धकाले १८ श्लो० [illegible] मध्यस्थो यस्य नामभं

जायते सिद्धंतितस्यकार्याणि संग्रामे विजयो भवेत् १९ टीका यस्यनामनक्षत्रं [illegible] यत्र [illegible] स्य अन्यत्र
गमे ॥ ॥ इति सूर्यफणिचक्रं ॥ ॥ तथैव फणीश्वरे चक्रे यद् ऋक्षं च शुभाशुभं चंद्र [illegible] फलं तद्ज्ञेयं चंद्रफणीश्वरे
७ टीका तस्मिंश्चंद्रफणीश्वरचक्रे नामनक्षत्रस्थितिस्थानेन फलं वक्तव्यं ॥ ॥ इति चंद्रफणिचक्रं ॥ ॥ हीनसैन्यः
सदा स्थायी जायी सैन्याधिकः सदा अबलस्य बलोपायं वक्ष्येहं कविसंगरे । टीका कविहाक
इति प्रसिद्धः प्रयाणे च तत्प्रयाणे च निशीथे मृगयां गते शोकार्ते व्यसने प्राप्ते हतं सैन्यमनाय
कं तत्प्रयाणे संचारवती विलंबिते व्यसने मद्यादौ च प्राप्ते उपस्थिते [illegible] कविकाल
ले कविपरं प्रति गमनं यस्य हाक इति संज्ञ दुर्बलोपि नृपः पराजयति २० श्लो० चतुरस्रं
त्रिनाडीकं कविचक्रं लिखेद्बुधः प्रवेशे निर्गमे भानि स्थानधिष्ण्यादि विन्यसेत् २१ श्लो
भूमरिवा [illegible] घटितं चतुरस्रं [illegible] दिक्षु रेखा [illegible] दितं लिखेत् तत्प्रवेशे निर्गमे स्थानधिष्ण्यादि वीर्यतः दो
यते स्थाने विपक्षसैन्यमवस्थितं तस्य [illegible] पदचक्रे चक्रप्रकारेण यन्नामनक्षत्रं तदादि तु उपक्रम्य भानि विन्य
सेत् २१ श्लो० यत्र नामोङ्किते स्थाने शत्रुसैन्ये व्यवस्थिते तत्र चक्रं समालेख्य सेनाध्यक्ष [illegible] पूर्वकं २२ टीका
यत्र नामो प्रसिद्धनामकस्थाने शत्रु [illegible] सैन्ये व्यवस्थिते [illegible] स्थानस्थानामनाम् तत्र सेना
धिपतिः नामनक्षत्रपूर्वं च चक्रं समालेख्य तन्नामनक्षत्रादि [illegible] चक्रं कर्तव्यमित्यर्थः २२ श्लो० त्रीणि त्रीणि
प्रवेशे च ईशादौ विदिशि क्रमात् निर्गमे च चतुष्कं च [illegible] दिक्ष्वेव च २३ टीका ईशानादौ विदिशि च
तत्कोणेषु प्रवेशे प्रवेशनाम्नि [illegible] दिशि मुपक्रम्य [illegible] निर्गमे [illegible] नाम्नि नक्षत्राणि चतुष्कं क्रमादि ।



श्री०
न० प०
ज० टी०
५२

ऽन्नादारभ्य यावच्छ्रीणि मध्याद्बहिः क्रमेण रुद्रवीदि चत्वारि पुनराग्नेय्यां मध्यपर्यंतेन पूर्वदिशि मध्याद्बहिः पर्यंतेन च।
त्वारि पुनर्नैर्ऋत्यां मध्यपर्यंतं श्रीणि पश्चिमे मध्याद्बहिः क्रमेण रुद्रवीदि चत्वारि पुनराग्नेय्यां मध्यपर्यंतेन पुनर्दक्षिणे
मध्याद्बहिः पर्यंतं रेत्य ष्टाविंशतिन क्षत्राणि एष ध्यनुयन्विलिखेत् २२ श्लोक सौम्यक्रूरग्रहाणां च प्रवेशो निर्ग
मे [illegible] स्थिताः वक्रातिचारगास्ते च तानाकविरणे ऽकृत २३ टीका यत्र प्रवेशस्तत्र निर्गमेव क्रातिचारगाः पा
पावक्रगतयः सौम्याश्चातिचारगताः एवं स्थिता ग्रहा ज्ञाताः कविसंग्रामं कुरु २४ श्लोक भौवरुणे स्थिते चंद्रे त्र
कुलदेवप्रवेशाके पापे कविरणे प्रोक्तं तानाप्रवेशनिर्गमौ २५ उदितो लग्नरोपस्य जन्मऋक्षेंदुसंभवः तद्दिने ते भराः
सर्वे वर्जनीयाः कवौ रणे २६ क्रूरः शीघ्रः प्रवेशर्क्षे यत्र तत्र विशेद्रणे वक्रस्यो निर्गमे सौम्य स्तद्दिशा निर्गमं कुरु २७
प्रवेशर्क्षे प्रवेशं च निर्गमे निर्गमं तथा भूबले [illegible]तः ज्ञाताः प्रोक्ताः कविरणे जयः २८ टीका चंद्रे जीवपक्ष स्थिते प्रवेश
स्थाने स्वकुलदेव कुलाकुलचक्रे लिखेत् [illegible] कृ म पु श्ले [illegible] ह [illegible] एतानि कुलदे
णि एवं प्रवेशनिर्गमौ ज्ञाताः कविरणे गमनं प्रोक्तं २५ ये यां योधानामलग्नस्वरउदितः तिथि नक्षत्रादिक्रमेण जन्म
नक्षत्रं तस्मिन्दिने ते भराः कविसंग्रामे सर्वे वर्जनीयाः तद्वारा कविसंग्रामं न कुर्यात् यस्य तदन्यः स्वरः स नियो
ज्यः २६ क्रूरः शीघ्रः शीघ्रगतिः तत्र प्रवेशे वक्रस्यो वक्रगतिः सौम्यः [illegible] निर्गमे याद्दिशि तद्दिशागमनं ५२
कर्तव्यमिति ॥ ॥इति कविचक्रं॥ ॥ चतुरस्रं चतुर्द्वारं खलचक्रं लिखेद्बुधः नंदाद्यास्तिथयो लेख्याः सर्वद्वार
क्रमेण च सर्वाशादि चतुष्केषु सप्त सप्त क्रमेण च कृत्तिकादि लिखेन्मध्ये खले भान्यष्टविंशतिः ३ टीका
खलं युद्धस्थानं तत्र रुद्रवीदि क्रमेण चतुर्द्वारेषु नंदा [illegible] यथा प्रतिपत्सर्वं [illegible] द्वितीयादि दक्षिणस्यां इत्यादि।

क्रमेण २९ सर्वादिषु नक्षत्रचक्रे कृत्तिकादीनि २८ लिखेत् कृत्तिकादीनि सर्वस्यांकमेण खलचक्र
मध्ये लिखेत् ३० श्लो॰ शनिश्चंद्रः कुजः सौम्यो भानुः शुक्रो गुरुस्तमः मध्ये बहिर्गता देया अष्टसु दिक्षु क्रमा
त् ३१ टीका अथ सर्वोत्तरपश्चिमदक्षिणपूर्वमध्ये बहिर्गता अष्टदिक्षु पंक्तिषु दक्षिणदिशि कोणमध्ये तत्र
सर्वदिशि शनिः मध्ये बहिश्चंद्रः उत्तरादिग्द्वारमध्ये कुजः वायव्ये बुधः पश्चिमदिशि द्वारमध्ये सूर्यः द्वारबा
ह्ये शुक्रः दक्षिणदिशि द्वारमध्ये बृहस्पतिः द्वारबाह्ये राहुः इति प्रत्येकं लिखित्वा बोद्धव्यं यद्दिने यद्दिशः शला
कि तिथिस्य दिनाधिपः प्रवेशश्च खलचक्रे द्वारे कर्तव्यस्तेन सर्वदा अपमर्पः यदि प्रतिपदादि पंचमी नवमी त्रयो
दशी त्रयतमा तिथिः कृत्तिकादि सप्तनक्षत्राण्यतमन नक्षत्रं शनिचंद्रयोरन्यतमो वारः तदा सर्वदिशि सर्वद्वा
रप्रवेशः एवं दक्षिणादि दिग्द्वारेषु तिथिनक्षत्रवारसंभवः प्रवेशश्चिंतनीयः ३२ श्लो॰ खलकाभ्यंतरेका
लः शनिसूर्यैन्य मंगलैः बुधशुक्रेंदुबाह्येषु स्थायी जायी क्रमाज्जयी ३३ टीका तथा च शनिसूर्यजीवमंगले
न्यवारे युद्धे स्थायिनो जयो भवति बुधशुक्रेंदुदिनादिषु यायिनो जयो भवति खलकस्याभ्यंतरे एते ग्रहैः का
लो ज्ञातव्यः खलस्य बाह्ये बुधादिभिः कालो ज्ञातव्यः एते ग्रहाधिपाः संति स्थायिर्यायिर्वो इत्यर्थः
३३ श्लो॰ खलके मध्यनक्षत्रे यो ग्रहो यत्र संस्थितः तस्य स्थानगते चंद्रे फलं वक्ष्ये शुभाशुभं ३४ टीका खल
के चक्रे मध्यनक्षत्रे कृत्तिकादौ यो ग्रहो यत्र नक्षत्रे स्थितः तत्र तस्मिन्स्थाने चंद्रे गते शुभाशुभं फलं वक्ष्ये ३४
श्लो॰ सूर्यस्थानेगतः शूरो म्रियते वक्र... स्थितः भौमस्थाने भङ्गो धी बुधस्थाने महद्भयं ३५ गुरुस्थाने
स्थितः स्यात्तु भंगमायाति भार्गवे [illegible] ध्रुवं ३६ टीका सूर्याधिष्ठितनक्षत्रस्था

न० प०
ज० टी०
५३

ने संस्थिते चंद्रे तत्र न दत्रस्थिते वश्वे शोगतः पादिष्टः कूरो वियते एवं भौमस्थाने चंद्रे संस्थिते महाक्रोधी भवति इत्या
दिके यंस्थानपदेन सर्वत्र तत्र तत्र ग्रहाधिष्ठितन सत्रं बोद्धव्यं एवं खलचक्रे ज्ञातव्यमिति ३६ श्लो० चक्रस्थाने भवेद्भंगं
शीघ्रस्थाने च धावति समं च रगतं स्थायी क्षीणे दायवगूहति ३७ टीका तद्दिशागत गमस्य भंगो भवेत् धावति स्त्ररा प्र
त्येती त्यर्थः समं भंगं भवति ३७ श्लो० कूरे पृष्ठे जयो युद्धे सन्मुखे पराजयः कूरे च संमुखे मृत्युर्जयः सौम्येषु संस्थिते ३८
टीका युद्धकाले खलचक्रे नक्षत्रस्थे कूरग्रहे पृष्ठगे युद्धे जयो भवति एवं नक्षत्रस्थितस्य संमुखे कूरे मृत्युः ३८ श्लो० पोष
कोः पृष्ठगाः कूरा उभयोर्मृत्युदायकाः सौम्याः संधिप्रदा युद्धे मिश्रा मिश्रफला ग्रहाः ३९ टी० पोषकपोषकयोर्दिक्कूरा
पृष्ठमाश्रिता उभयोर्मृत्युदायका भवंति ३९ ॥ ॥इति खलचक्र॥ ॥अथातः संप्रवक्ष्यामि कोटयुद्धस्य निर्णयं ।
त्रैलोक्यादिकृते यत्र भूरिशो यद्धआजयं ४० टी० स्रोकोपरि: ४० श्लो० यस्याश्रयबलादेव राज्यं कुर्वंति भूतले विग्र
हं च नराराज्ञाः स्त्रसीमांते शत्रुभिः सह ४१ टीका यस्य कोटस्य राजान इति शेषः चतुर्दिक्षु सीमांते विग्रहं च कुर्वं
ति ४१ श्लो० विषमं दुर्गमं घोरं चक्रे भीरुभयावहं कपिशीर्षैस्तु शोभाढ्यं सेतुद्वालकमंडितं ४२ टीका इत्यनेन
प्रकारेण दुर्गं समाश्रयेत् विषमम साध्यं दुर्गमं दुःखेनगम्यं चक्रैर्लेहनिर्मितास्त्र विशेषैः भीरुणां कपिशी
र्षैः कोशिशा इति प्रसिद्धैः सेतसंस्थानैः ४४ टीका प्रतोलीयस्य कोलस्य परिखाकाले अपि तोलीपीत घातकर्तृ
त्वात् प्रतोलीरथ्या परिखा दुर्गवेष्टिका खातविशेषः ४३ इत्यमंडलहमारो पंदकुलीयंत्र संचित ४४ देउली
पत्रविशेषः श्लोक मुशलैर्मुद्गरैः पाशैः कुंतैः खड्गैर्धनुर्धरैः संयुते ह्यभेद्यैः ... दुर्गं समाश्रयेत् दुर्गस्यो
दुर्गमः शत्रुरसाध्यो येन सिद्ध्यति कोटचक्रं प्रवक्ष्यामि विशेषाद्दष्टवापुनः ४५ प्रथमं ... कोटे ... कोटे ५३

द्वितीयकं तृतीयं ग्रामकोष्टं च चतुर्थं तत्र गह्वरं पंचमं गिरिकोष्टं च षष्ठं कोष्टं च ग्रामं सप्तमं बकभूमिस्थं वि
षमाख्यं तथाष्टमं मध्यमं साधयेत्तद्वद्धि जलस्थे बंधमोचनं ग्रामदुर्गे गिरिदाहं चपुर्वेशं गह्वरस्य च पर्वतस्था
नभेदं च भूतलं भूतग्रामरे बकाख्येक वियोगं च विषमे स्थायियायिनो ४९ टीका द्वि॰ द्वि॰ त्वितन बंधमलनिः
सरणं ग्रामे रणकोष्टे भूतलं भूतले समीकरणं चक्राख्ये कोष्टे कविरणं विषमे कोष्टे स्थायियायिनो मतपदे
स्थायिबलग्रहणं जीवपक्षे यायिबलग्रहणं ४९ पञ्चा मध्यमायाष्टकोष्टानां नामान्याह अतिदुर्गं कालकर्णं
चक्रावर्त्तं च द्विकुरः तलावर्त्तं च पञ्चाख्यं स्तंभेदं चरसार्बुदं ५० श्लोक एतच्च ग्रामाष्टकं ज्ञेयं वर्गाष्टकक्रमेण
च यस्य वर्गस्य यो भक्ष्यस्तद्दुर्गास्तत्र भेदः अकचः टतपयशाः इत्यनेन क्रमेण यस्य वर्गस्य यो भक्ष्यः पंचमः
टी॰ स तस्य पंचमस्य भंगमाह ५१ श्लो॰ अगरुडः कमार्जारः सिंहः श्वानः सुतः तः सर्पश्च आखुः स्याद्योगजः
शशो मेषजः ५२ श्लो॰ दुर्गवर्गस्य वर्गस्य ये भक्ष्या वर्गास्तत्राग नागराः तद्दुर्गतोरणे त्याज्या न कर्त्तव्या गृहादि
पाः टी॰ दुर्गं दुर्गाधिपस्य ये वर्गाधिपा भक्ष्याः तत्राम तद्वर्गाक्षरनाम नागरा नगरवासिनः तद्दुर्गभक्षकाः
स्ववर्गाक्षरनामकाः पुत्रपौत्रविषये रणे त्याज्याः वर्जनीयाः ते गृहाः कोटपतयो न कर्त्तव्याः एवमन्यत्रापि वर्ग
भक्ष्याक्षरनाम्नां भक्षकवर्गाक्षरनामभिः संग्रामो न कर्त्तव्यः तथा च वर्गनाम्नो गरुडवर्गस्य तवर्गनाम्नः सर्पो
भक्ष्यः एवं कवर्गस्य पवर्गः इत्यादि श्लो॰ स्ववर्गात्पंचमे स्थाने [illegible] भंगश्च जायते अवर्गाद्यष्टकं ज्ञेयं पू
र्वाद्यष्टदिशि क्रमात् ५४ टीका पंचमे स्थाने पंचमदिशि पूर्वदिशि अवर्गः आग्नेयदिशि कवर्गः इत्यादि ५४
श्लोक कोटचक्रं लिखित्वादौ चतुरस्रं त्रिनाडिकं [illegible] स्थानि सामिनं तत्र विन्यसेत् ५५ टीका

श्री न०५० ज०री ५४

न्यासप्रकारमाह श्लोक वहिरिति वहिःकोष्ठेषु मध्ये कोष्ठे मदंतःप्रवेशे निर्गमे मध्यमानत्रयः स्वरवेदिशि ५६ टी 107

का ईशानकोणादारभ्य कृत्तिकादिनक्षत्रं वहिः ततः कोष्ठे तन्मध्ये म ततः पूर्वदिशि मध्ये त्रा कोष्ठे प्र वहिः प्र

वेशस्थे एवं च वहिरित्यादिक्रमेण त्रीणि पुनर्मध्ये इत्यादिक्रमेण चत्वारि कोण चतुष्टये त्रीणि नक्षत्राणि प्रवेश

संज्ञानि चतुर्दिक्षु चत्वारि नक्षत्राणि निर्गमसंज्ञानि तत्र पत्युर्वेधनक्षत्रमादि पुष्पंतप्रवेशः पत्रनिर्गमनक्षत्र

मादित एवं तत्र निर्गमस्त्रयो वृद्ध्यति चक्रस्य प्रथमे पुलिखितनक्षत्रं प्रवहिःकोण मध्यस्थ प्रत्येकमुपदर्शयति

वहिरिति ५६ श्लोक वहिर्द्वादशभान्येषु प्रकारे तारकाष्टकं दुर्गमध्ये तथा चाष्टौ तन्मध्ये स्तम्भचतुष्टयं ५७ कृत्ति

का पुष्यश्लेषापंचमत्वोस्वाति विशाखिके अनुराधाभिजित्कर्णो धनिष्ठाश्विवमाकं ५८ पूर्वाफल्गुनवसुर्भाग्य

चित्राज्येष्ठोत्तरा तथा शततारेवती चैव प्राकारे तारकाष्टकं ५९ मृगरोहिणीत्तरा हस्तमूलमाषाढ पूर्वकं पूर्वोत्तरा

भाद्रपदा मध्यस्थाष्टकं विदुः पूर्वरोहं यमे हस्तं पूर्वाषाढा च वारुणे उत्तरे उत्तराम ज्ञापतं स्थं न चतुष्टयं ६१ कृ

त्तिकाद्यं मघाद्यं च मैत्राद्यं वासवादिकं त्रीणि त्रीणि प्रवेशे च द्वादशान्यानि निर्गमे ६२ कृत्तिकादिरयं न्यासः

स्य वेधार्थं प्रदर्शितः दुर्गं नाम कृणा चात्र ग्रहैर्वाच्यं ततः फलं ६३ टीका दुर्गनामनक्षत्राकृणा कार्यं ततो ग्र

हैः फलं वाच्यं ६३ श्लोक दुर्गं नाम स्थितं वर्णं यद्दुर्गो ज्ञातिरिति स्फुटं तदाशादिलिखेच्चक्रं क्रमात्स्वर विचक्षणः

६४ टीका दुर्गनाम यद्दुर्गं यस्मिन् स्वाकाद्यष्टवर्गे स्थितं यस्य वर्गस्य यादिकृता दाशादि स्वर ज्ञा स्वज्ञः क्रमाच्चक्रं ५४

लिखेत् यतः क्रमोऽध्यते तत् ६४ श्लोक चतुरस्रं चतुर्दीर्घं त्रिकोणं वृत्तिदीर्घकं अर्धचंद्रं तथा जेयं गोलनं धनुरा

कृति ६५ टीका चतुरस्रमित्याद्यक्रमेण दुर्गनामानि ६५ श्लोक चतुरस्रं यथान्यासो भू विभागक्रमेण च प्रवेशो

श्लो०

निर्गमे स्तंभे तु यात् वृद्धादिसमुद्रके ६६ टीका दुर्गमित्रित्रितव्यं पितृस्थमंडले तत्रस्थे खेचरैः सर्वं फलं वाच्यं यथो 108
दितं ६७ टीका चतुरस्रे वर्गे भूमिविभागक्रमेण न्यासः एवमेकप्रकारेण यथा चतुरस्रे प्रवेश निर्गमस्तंभादिको।
तथा वृद्धादिसमुद्रके दुर्गमित्रित्रिविभागेन न तत्र मंडलं दातव्यं तत्रस्थैः सर्वग्रहैर्यथा कथितं फलं वाच्यं ६७ श्लो०
बाह्ये मध्यमे चैव यत्रस्थाः क्रूरखेचराः तत्रस्थाने कृते यत्र भित्ते दुर्गसमेत्यकं ६८ टीका बहिस्थे मे।
मध्यस्थे वा यत्रस्थास्तस्याः पापग्रहाः तत्रस्थाने कृते समेतं कोटं भेदं नयेत् तत्र खं नयेत ६८ श्लो० बुधशुक्रे गु
टी० जीवाश्च सदा सौम्यग्रहा मताः शन्यर्कराहुमाहेया केतुः क्रूरग्रहा मताः ६९ टीका ग्रहस्वरूपगति स्वरूपं दुर्गघात
प्रकारांतरं दर्शयति बुधेति ६९ श्लो० ग्रहचारस्त्रिप्रकारो वक्रशीघ्रसमो मतः उच्चनीचसमाख्ये च त्रिधा च ते भ
वंति च समास्तु भयमध्यगतस्त्वरितस्त्रिधा ग्रहाश्च कथ्यंते ७० श्लो० ऊर्ध्वे चाधः समस्तिर्यग्दृष्टिभेदश्चतुर्वि
धः स्वकेऽमित्रे समः शत्रुः स्थानभेदश्चतुर्विधः टीका वक्रादिस्वरूपमुपदर्शयति श्लो० सूर्ययुक्तोदयंते
शीघ्रास्ते द्वितीयके समास्तृतीयके ज्ञेया मंदा भानोश्चतुर्थके ७२ वक्राः पंचमषष्ठे के अतिवक्रास्तु सप्तमे न
वमे दशमे भानोर्जायते कुटिला गतिः ७३ शीघ्रगाश्च भवंत्येते द्वादशैकादशे स्थिताः राहुकेतू सदा ज्ञेयौ रवी
न्दू शीघ्रगौ तथा ७४ शीघ्रातिचारगत्या च समश्च समंदयोः वक्राति वक्रकौटिल्यगत्या वक्रो ग्रहो मतः ७५
क्रूरेति क्रूरतां याति सौम्या याति सुसौम्यतां वक्रचारे तु पुत्र शीघ्रे वै विपर्ययात् ७६ टी० वक्रे यस्य ग्रहा
ते समयहते विपर्ययश्च तिचारे क्रूरः सौम्यतां सौम्यः क्रूरतां श्लो० मेषो वृषो मृगः कन्या कर्को मीन तुला क्रमात्
आदित्यादिग्रहेषूच्चा नीचं यत्रस्य सप्तमं ७७ उच्चनीच तस्य समस्थानं तदुच्यते उच्चस्थे मध्यमं नीचं

टी

109

श्लो० नं० ८० जं० टी० ५५

चक्रे यत्र व्यवस्थितं टीका उच्चस्थमिति उच्चस्थः पूर्णबली नीचस्थो नीचबलः समः समफलप्रदः स्वर्थः श्लो
क ऊर्ध्वदृष्टी च भौमार्कौ केकरौ बुधभार्गवौ समदृष्टी च जीवेन्दू शनिराहू त्वधोदृशौ ७९ हृदोकेंदु भौमेष्या एवं।
पृष्ठे तेभानुजाः अन्योन्यं वैरिणस्त्वन्ये राहोः सर्वे च वैरिणः ८० मदोत्रस्थे फलं सर्वं पादोनं मित्रभे गृहे अर्धं स
मगृहे त्वेकपादं शत्रुगृहस्थिते ८१ क्रूरा गर्भे पुरं घ्नंति प्राकारे वेष्टिकारकाः बहिःस्था वेष्टके सैन्ये मध्ये दानाय संश्र
यः ८२ टीका दुर्गे दुर्गस्य मध्ये न तत्रैव बहिर्दुर्गाद्बाह्ये मस्था वेष्टके सैन्ये ८२ श्लोक क्रूरा गर्भे शुभा बाह्ये गृह्यते निश्चित
पुरं सौम्या मध्ये बहिः क्रूराः चलाध्यं दुर्गं बुच्यते ८३ शत्रुभिर्गृह्यते संध्ये दुर्गमध्यादहनस्त्वत्रगताः ८३ श्लोक क्रूर
चतुष्पथे मध्ये प्राकारे सौम्यखेचराः भेदाद्दुर्गो भवेत्तत्र विनायुद्धेन गृह्यते ८४ टीका भेदात्सैन्यमुख्यानेका
तु ८४ श्लोक प्राकारे संस्थिताः क्रूरा मध्ये सौम्यग्रहा यदि दुर्गभंगे समुत्पन्ने भंगमायाति वेष्टकः ८५ मध्यनाडी
स्थिताः सौम्याः क्रूरा बहिः संस्थिताः सैन्यावर्तो बहिः शत्रोर्विना युद्धेन जायते ८६ टीका सैन्या बहिर्बल सौम्यः ८६
श्लो॰ प्राकारे पुरमध्ये च यदा क्रूरा व्यवस्थिताः सौम्या बाह्ये तदा दुर्गं मयत्ने नापि सिध्यति ८७ सौम्या मध्ये च कोटे
च बाह्ये पापग्रहो यदि दैवैर्दुस्त्यादिभिर्दुर्गं गृह्यते न कदाचन ८८ लग्नांतरगताः सर्वे ग्रहाः सौम्याः शुभान्विताः। ५५
टी॰ भवे युद्धस्य कोटस्य न नाशो विद्यते क्वचित् लग्नांतरे मध्यवर्तिनो भवेयुः ८९ श्लोक यदि साह्लाद दहतत्र युद्धे च तस्मि
गुणान्वितः तथापि न भयं विद्यादिति सत्यं वरानने ९१ टीका ग्रहैरिव ९१ श्लोक लग्नांतरगता यस्य विराहुशनैः
स्थिराः भूमिपुत्रश्च तस्याशु नाशः कोटस्य निश्चितं ९२ तथापि स्थितो चेदपि सर्वहितः तथापि न तेषां स्य।
गृहदोषावरानने ९२ टीका स्वयमपि सहितः सौम्यक्रूरमलग्रहदोषात ९३ श्लोक सौम्या वा [illegible] हीतेषां को

रे मध्ये क्रूरं ग्रहस्थिताः स्वयं दुर्गं प्रयच्छंति वेष्टकाय महाधिपाः ९४ टीका कोटे कोटस्य बाह्याभ्यंतरगाः क्रूराः प्रा
कारे शोभनाग्रहाः रिपुर्दुर्गं स्वयं याति विनायुद्धेन पार्वति ९५ टीका बाह्यमध्ये मध्ये नभसौ चस्थिताः ९५ श्लोक
प्राकारस्य ग्रहाः क्रूरा बहिर्मध्ये शुभास्थिताः समं युद्धं भवेत्तत्र त्वरितः तोदिने दिने ९६ सौम्या क्रूरा यंतया बाह्ये प्रा
कारे मध्य बाह्यगाः एकस्थाः यत्र कुर्वंति संग्रामं तत्र दारुणं ९७ गजाश्वरथगोपालाः सामंता मंडलेश्वराः भवंते
प्रकुर्वंति सेनयोरुभयोः स्वयः ९८ चापकुंतगदापाशखड्ग हस्तैर्महाभटैः अभंगा दुर्योधनैः सैन्या वर्तः प्रजाय
ते ९९ वाहिन्यो रक्तवाहिन्यो दुस्तराः प्रेतसंकुलाः वसासृक्कर्दमलिप्तांगा अन्त्रमालावगुंठिताः १०० गृध्रकाक
शिवारावेण शाकिनीप्रेतसंकुलाः वेतालकपालभूयिष्ठाः पिशाचादिभिर्वृताः १ ईदृग्युद्धं महाघोरं तत्कालेजायते
ध्रुवं न कश्चिद्विजयेद्युद्धे द्वयं याति यमालयं २ समसंख्याः शुभक्रूरा बहिर्मध्ये पदास्थिताः तदा संधिं विजानीया
त्सेनयोरुभयोरपि ३ टीका एकः शुभः एव एव क्रूरः द्वौ शुभौ द्वावेव क्रूरौ इत्यादि ३ श्लोक क्रूरे भंगो जयः सौम्ये मि
श्रे मिश्रफलं भवेत् विचार्य कुरुते कोटं च कोटस्वरोदयी स्वरोदयज्ञः ४ श्लोक प्रवेशो धिष्ण्यगे चंद्रे जीवपक्षे दलसंस्थिते
रात्रौ कविरणे दुर्गं कर्तव्यं बाह्यसैनिकैः ५ टीका जीवपक्षे दलसंस्थिते विपरीत गत्वा राहुभुक्त त्रयोदशनक्षत्रा
स्य प्रवेशधिष्ण्यगो जीवपक्षनक्षत्रं यदि प्रवेशर्क्षं तथा चंद्रे सति रात्रौ निशीथे बाह्यैः सैनिकैः दुर्गं कविरणे
द्या कर्तव्यं ५ श्लोक निर्गमर्क्षस्थिते चंद्रे तदभ्यंतरवैरपि कर्तव्यं कविपुत्रं रात्रौ स्वप्रवहिर्मवे
६ टीका पाक्षिको वा नक्षत्रपक्षचंद्रे निर्गमनक्षत्रे चंद्रे दिने वेष्टक सैन्ये तु प्रसति रात्रौ दुर्गाभ्यंतरगैः स्वपक्षैः सैनिकैः
कविरणं कर्तव्यं ६ श्लोक प्रवेशनिर्गमाभ्यां तु तो सेनयोरुभयोरपि ... का लेनयो युद्धे विपरीते पराजयः ७ टीका

श्री
न०प०
ज०टी०
५९

तयाच प्रत्येकं वेष्टकसैन्यस्य प्रवेशान्तस्तत्र चेत् साङ्कुरे पंक्तौ कोटे जयः निर्गमनस्त्वे चेत् साङ्कुरेपु दुर्गस्थसैन्य
स्य जयः एतद्विपरीते सति उभयोः पराजयः इति ७ श्लोक क्रूरो वक्री प्रवेशर्क्षे पुरमध्ये यदा स्थितः तदा कोटविना
शः स्यात्कोटस्थो वाह्यभूपतेः ८ यदा क्रूरः पुरमध्य प्रवेशर्क्षे स्थितः तदा कोटनाशो भवति यदा कोटस्थः क्रूरग्रहो वक्री
प्रवेशनक्षत्रे तदा बाह्यभूपतेः वेष्टकनृपतेर्विनाशो भवति ८ प्रवेशे वाह्यगे वक्रे क्रूरे सैन्यविग्रहः दुर्भिक्षं मनु
भंगे च वहिः सैन्यस्य जायते ९ श्लोक वक्रे क्रूरे प्रवेशवाह्यगे प्रवेशनक्षत्रवाह्यगे सति वहिः सैन्यस्य वेष्टकस्य दुर्भिक्षं स्वा
सैन्यविग्रहस्य मनुर्भंगश्च जायते ९ टीका निर्गमर्क्षे वहिःस्थे च क्रूरो वक्रं करोति चेत् प्राकारस्य भवेद्भंगः प्राकारस्य
पुरस्य च। निर्गमर्क्षे क्रूरग्रहो वक्रं यदा करोति तदा प्राकारस्य भंगो भवेत् प्राकारस्थः क्रूरः पुरस्य भंगदो भवेत् १०
श्लोक पुरमं निर्गमे वक्राः कार्यं वित् क्रूरखेचराः दुर्गं त्यक्त्वा तदा काले दुर्गस्थः प्रपलायते ११ टी० पुरमे पुरमध्य नक्षत्रे
कार्यं चित्काष्टेना ११ श्लो० यथा क्रूरैः स्थाप्यासौम्यैः फलं बाच्यं विपर्ययात् मिश्रैर्मिश्रं विजानीयात् कोटचक्रे नरेश्व
रः १२ दुर्गसैन्यं तथा प्रोक्तं प्राकारे मध्यभागकं नीचस्थं वेष्टकं सैन्यं ज्ञातव्यं स्वरवेदिभिः टीका दुर्गस्थं उक्त
स्थं प्राकारे तथैव तन्मध्यभागे वेष्टकं सैन्यं नीचस्थं स्वरवेदिभिर्ज्ञातव्यं १३ श्लो० [illegible] यो नीचौ विधु
भौमभास्करौ समस्थौ च पुरसर्वक्षयस्थौ निष्फलौ च तौ १४ टीका नीचराशिस्थौ भौमभास्करौ कोटे प्राका
रे स्थितौ कोटकोपदिपयोर्विग्रहदौ भवतः समस्थौ प्राकारस्थौ सर्वक्षिन्मुरे विग्रहदौ न तौ १५ श्लो० प्राकारे वेष्ट ५९
कं घ्नंतं नच्छेस्थौ राहुसूर्यजौ समस्थौ तु वहिःसैन्यं नीचस्थौ तौ तु निष्फलौ १५ टी० राहुसूर्यजौ उच्चस्थौ।
यदा प्राकारस्थौ भवतः तदा वेष्टकं सैन्यं घ्नतः तौ समस्थौ वहिः सैन्यं घ्नतः नीचस्थौ चेत् तदा निष्फलौ भवतः १५

समदृष्ट्येति श्लोकः समदृष्ट्या गुरुस्थं दुःपश्यतः सर्वतः सदा निर्यक्ष्याने यथा युधौ फलदो नात्र संशयः १६
टीका गुरुस्थं दृष्ट्या सुभौमसर्वदा समदृष्ट्या पश्यतः युधयुक्तौ निर्यक्ष्यामेवपश्यतः तेषां फलदो वत्रसंदेहो नक
र्तव्यः १६ श्लोक ऊर्ध्वदृष्टिं ग्रहे कुर्याद् दृकुलीयंत्रधारणं समं च साधयेतं विधिं धूपातमध्ये तु वे ७ टीका ऊर्ध्व
दृष्टिग्रहे सबलेषति तद्दिने राश्यंशकादि लग्ने दृंकुलीयत्र वादनं कुर्यात समे समदृष्टिग्रहे तद्दिने राश्यंश
कादौ वं विधिं साधयेत अधोमुखे ग्रहे सबले तत्राश्यंशादिना दोरधूपातं कुर्यात समेतालमदृष्टिग्रहे ७ श्लोकः
दुर्गमध्यगते स्वर्येजलशोषः प्रजायते चंद्रे भंगः कुजे दाहो बुधे बुद्धि बलो नराः १८ टीका सूर्ये दुर्गमध्यगते
मध्यन सत्रस्थे जलशोषप्रजायते चंद्रे दुर्गमध्यन तत्रस्थे दुर्गभंगः कुजे तत्रस्थे दाहो जायते बुधे तत्रस्थे बुद्धि
शालिनो नरा भवंति १८ श्लो॰ वाक्पतौ दुर्गमध्यस्थे सूर्यसिद्धस्य चतुरं फलं चलचित्ताः नराः शुक्रे मन्दे तु रोगो शने
श्चरे राहौ मध्यगते दुर्गे भेदो भंगं महद्भयं केतौ मध्यगते तत्र विषमानं गतागिवे २० इत्युक्तं च फलं मध्ये एवं
वाह्यगते ग्रहे उपग्रहसमायोगात् दत्त्वतं प्राणसंशयः टीका वेष्टकादीनां कल्पितं फलं ज्ञेयं दुर्गाधिपतिवेष
कपोप्राण ग्रहकमादिस्त्रराः पंच एवं शादि चतुष्ट्ये मध्यांता सव्यमार्गेण त्रस्ताशा वेधिकारकः सव्यमार्गे
ण एवं दक्षिणपश्चिमोत्तरेमध्यांतं तावत्स्थिता नानावेध्या वहिर्वेदादिगसमितात दिशि दुर्गे वेधिर्भवति २२
श्लोक दुर्गनाम्नः स्वरो यस्य वालोवा समितो पिवा तद्दिने प्रारंभे युद्धं दुर्गं सिद्ध्यति नान्यथा २३ टीका दुर्गनाम्नः
वर्णस्वरादिको वालो समितो वा मतं स्वरो यस्मिन् दिने भवति तद्दिने युद्धं प्रारंभेत दुर्गं सिद्धा तिगृहीतं भवति श्लो॰
वज्रार्गलविधानं तु कर्तव्यं दुर्गरक्षणे भंगवेषम्रतानातं लिपितं ग्रहयामले २४॥ ॥इति कोटचक्रं॥ ॥

113

श्री
न० प०
न० ही०
५

गजाकारं लिखेच्चक्रं सर्वावयवसुंदरं अष्टाविंशतिऋक्षाणि देयानि हस्तिमागतः १ हस्ति "पुच्छादिक्रमेण
लिखेत् श्लो॰ मुखे सप्तं जग्रनेत्रे कर्णे शीर्षे घ्रिपुच्छके द्विकं द्विकं च दातव्यं षष्ठोदरे चतुष्पदः २ टीका मुखा
द्रोपुच्छे द्विकं द्विकं कृत्वा दातव्यं षष्ठोदरे ॥४॥ २ टीका गजस्य नाम्ना सर्वदा नाम्ना नेत्रयोः पत्रऋक्षे
स्थितः शोरि...यं तत्र शुभाशुभं ३ मुखे सप्तं जागने द्वे पुच्छे शोरिमं मनकोदरे युद्धकाले गजे यस्य जयस्तस्य नक्षे
यः पादे पृष्ठे च पुच्छे च कर्णे स्थेच शनैश्चरे रणभंगो भवेत्तस्य ऐरावतसमो यदि ५ एतेषां दृष्टभागानां यत्का
ले हस्थिते शनिः तत्काले परवेधस्य वर्जनीयः प्रयत्नतः ६ टीका एते पुच्छभागेषु तत्कालेव तत्स्थितैः शनि
नः परिवेधो वर्जनीयः तत्पुरतः कृताः पुच्छं तत्र त्रयं मित्यमिप्रायः ६ श्लोक इषिव्यामलमश्व...तः सर्वपाप
प्राप्ति नरालये...विद्याहेम्यानां भूषणं गजः ७ अरतो भरवक्रा होगेजस्कंधे हन्तनराः तद्गुणास्तद्गु
णायांति तस्मात्सर्वोपमागजाः ८ नास्ति हस्तिसमो योधो नास्ति हस्तिसमः सखा नास्ति समो बंधुर्नास्ति ह
स्तिसमो रिपुः इति वाक्यार्थेनास्तीति योजनीयं यदि विपरीतगतिर्हस्ती भवेत् मदमत्तो शौरि पुरविनाशीति
९ ॥ हस्तिगजचक्रं ॥ ॥ अश्वाकारं लिखेच्चक्रं मस्तकधिष्ण्यादि तारकाः वदनात्सर्वाश्चिगादेया अष्टाविंश
ति संख्यया १० टीका अश्वधिष्ण्येति घोरकनामनक्षत्रात्स शीर्षगमनक्रमेण अष्टाविंशतिसंख्यया लिखिनी
यः न्यासानुक्रममाह श्लोक मुखे लिंके कर्णे शीर्षे पुच्छे पुच्छे युग्ममस्त्वेकं पंचपंचोदरे पृष्ठे शोरिर्यत्रफ
लोतः टीका मुखे दे हृदे वेधे उदरे पृष्ठे पंच पंच ॥ श्लो॰ मुखे तनु दरस्य शीर्षे संयदा शोरिर्भवेत्स्थितः यु
द्धकाले तदा तस्य जयो भवति नान्यथा १२ टीका कर्णेपु छाघ्रि पृष्ठे स्था यदा शोरिर्हयस्य च विभ्रमं भंग ह

टी

हस्ति

राम
७

नीचकरोत्यम्बोमहार्णवे १२ तुङ्गस्थाने स्थितः सोपि यदा कालेहयस्य च पद्बंधे गमेषु द्वेवर्ग्ये यत्नं दद्यंन्नपः
१३ दशांतरस्थितास्तस्य रिपवः संति शंकिताः तुरंगायस्य राजेन्द्र विचरंति महीतले १४ टीका यस्य राज्ञा भूम्यादि
हीतले संचरति सोदिनीतस्य यस्माद् रतिवाक्यं विपश्चितां सर्वाः अयोनस्मंते विनाशेन महीभुजाम् १६
॥ ॥स्तम्भचक्रं॥ ॥ स्थूलचक्रं तथा शारं बलाकारं त्रिनाडिकं दंडचतुष्टयं वाह्ये कर्तव्यं चचतुर्दिशं १ स
वेदं अग्रतोऽस्य भानुभाद्यं भमंडलं प्रवेशे निर्गमे चैव त्रीणि त्रीणि प्रदक्षिणं २ टीका स्थूलकोणं मंडला
कारं त्रिनाडिकं मंडलक्रमेण स्थूलचक्रं कर्तव्यं तस्य चतुर्दिक्षु वाह्ये दंडचतुष्टयं कर्तव्यं १ श्लो सर्यादिक्
तनक्षत्रमुपक्रम्याष्टाविंशतिभानि लिखेत् चक्रप्रवेशनिर्गमे त्रीणि नक्षत्राणि दंडचतुष्टये प्रत्येकमि
ति वाक्ये चतुर्दिक्षु चत्वारि नक्षत्राणि २ श्लो॰ मध्याष्टकं चंद्रसंज्ञं तद्बाह्ये भावसंज्ञकं तन्नीयेराहुसंज्ञं च
केतुर्दंडचतुष्टये ४ एवमृक्षचतुःस्थाने यद्दिने यस्य नाम भे तद्दिने तत्फलं तस्य सर्वकार्येषु सर्वदा ५ य
द्दिने यस्य नाम भं यस्मिन्दिने नामनक्षत्रं उक्तचतुःस्थाने भवति तद्दिने यथोक्तं भवति॥ ॥इति स्थूलच

कं॥ ॥स्थवक्रं लिखेन्नादौ शाकटाकृति शोभनं रथाग्रे त्रिशूलं च चतुष्कं त्रिदंडिकं ६ भानुभं मध्य
स्थलाग्रे ततः क्रमेण च त्रीणि त्रीणि लिखेद्वेदं सप्तविंशति संख्यया ७ स्थलं महारथे यत्र तत्र च स्थश्च
भाशुभं शृंगे मृत्युर्मध्यं च त्रक्रे स्थे सिद्धिर्त्रिदंडिके ८ प्रथमलोः टीका यथा त्रिदंडिकं त्रिशूलमग्रे भव
ति तथा लिखित्वा नीयं दंडस्थूलादिर्दंड स्थलाग्रे देयानि ७ चक्रमहारथे योधनामनक्षत्रं यत्र भोगो भवति तत्र
शुभाशुभं वदेत् शृंगे मृत्यादि स्पष्टार्थः ८॥ ॥इति रथचक्रं॥ ॥ कुंताकारं लिखेच्चक्रं तीक्ष्णाग्रं दंडसमन्वितं दि

श्री
न० प०
ज० टी०
५८

नभादितमारभ्य कर्त्तव्यं नवकं त्रिधा ९ टीका तीक्ष्णाग्नेर्दिनतत्त्वं संख्यारभ्य भागत्रयेन नवनवनक्षत्रा 115
णि कर्त्तव्यानि ९ श्लो॰ नामभं नवके यत्र तत्र वस्तोः शुभाशुभं तीक्ष्णे [illegible] वेधोदये शेषमसत्सुद्धं सुसंग्रहे १०॥
टी॰ नामनक्षत्रं यस्मिं त्रवस्थितं तत्र शुभाशुभं फलं वक्तव्यं तेन तीक्ष्णे न [illegible] मनुष्य [illegible] उदये जयः शेषा
त्र दोषेन ऊर्ध्वभागस्थे रले तुल्यता समानरूपतं १०॥ ॥इति कूर्मचक्रं॥ ॥खड्गचक्रं लिखित्वादौ नवभेदसमा
न्वितं योधधिष्ण्यात्समारभ्य त्रीणि त्रीणि क्रमाद्बुधो लिखेत ११ भेदानाह यवो वज्रं तथा मुष्टिः पालिका वंधधा
रयोः खड्गतीक्ष्णं विजानीयात्त्रयाणि विभेदितः १२ टीका भागतो नवांगानि खड्गस्य विजानीयात् यव
पूर्वभागः वज्रं तथा मुष्टिः पालिका वंध धारयोः द्विसंख्ये खड्गतीक्ष्णे मध्ये चेति नवभागाः १२ श्लो॰ यवादी
यत्र वाधंतं जायते यत्र खेचराः मृत्युर्भंगो भयं युद्धे सौम्ये लाभो जयस्तथा १३ टीका यवादिवंधांतं यव भागाद
रभ्य वंधपर्यंत एतद्भागे यदा क्रूरखेचरा जायंते तदा युद्धे भंगो मृत्युः सौम्ये [illegible] लाभो जय [illegible] भवतीत्यर्थः
१३ श्लो॰ खड्गे धारद्वये तीक्ष्णे क्रूरे जयति संगरे सौम्ये तत्र भवेद्भंगो मिश्रे मिश्रफलं ततः १४ टीका खड्गधारद्वये
तीक्ष्णे क्रूरैरवस्थितैः संगरे योद्धा जयति मिश्रे यवादिवंधांत भागे तथा खड्गादि तीक्ष्णांते च मिश्रैः पापशु ५८
भैः १४ ॥ ॥इति खड्गचक्रं॥ ॥यथा खड्गं तथा विद्याच्छुरिका तत्र निर्णयः क्रूरसौम्यविभागेन योधधिष्ण्या
दिविन्यसेत १५ टी॰ तत्र योधधिष्ण्यादितत्त्वादि कल्पना क्रूरसौम्यविभागेन सर्वमेव निर्णयः कर्त्तव्यः १५
॥ ॥इति छुरिकाचक्रं॥ ॥ चापचक्रं समालिख्य गुणवान्समन्वितं [illegible] त्रीणि त्रीणि समालि
खेत १६ त्रीणि वाणे [illegible] मध्ये [illegible] चापमूले [illegible] त्रीणि त्रीणि तथा पुनः गुणे च त्री

णि त्रीण्येव यदा धनं स्ते तत्र तः फलं । शरमूले भवेन्मृत्युर्मध्ये आधिः फले भयं । गुणमध्ये भवेद्रोगः स्थापमध्ये धनं जय
यः गुणे दुर्लभलाभः स्तम्भे ह्ति स्थापे च विजयो भवेत् ॥ ४ ॥ टीका चापाधो विग्रहे मृत्युर्गुण चस्थान पाफले भूचापतितिचंद्रः तदि
न तत्रात् योध: योधनामनक्षत्रं आदारभ्य फलं भवति तदेवाह शर: योधनामनक्षत्रं शरमूले स्थितं यदि भवति तदा
योधस्य मृत्युः इत्यादि गुणाधःस्थिति गुणमूले तथा फलं स्ववति छनु यातद योगो यदि भवेत्तदा निषिद्धं फलं मृत्युः श्लोक
पापग्रहयुते नेष्टविशेषेण तथा मध्ये ॥ ३ ॥ टीका अत्र निषिद्धस्थाने नामनक्षत्रं यदा विशेषेण पापग्रहसंयुक्तं भवति त
दानिष्टं फलं भवति अन्यथा तद योगो यदि भवेत्तदा निषिद्धं फलं भवति ॥ ३ ॥ श्लोक सौम्ययोगे जयं लाभं चापचक्रे सदा
दिशेत् शुभपापसमायोगे बलाधिक्यात् शुभं फलं ॥ ४ ॥ टीका अत्र जयपदादिस्थाने तिजयः निषिद्धस्थाने शुभाशुभ
द... एवं शुभ अधिकबलाः शुभे निषिद्धे च स्थिते लाभाधिक्याद्यो यो धिकबलः तस्मात्स्फुटं भद्रं वा ...
एवं कृतादेयस्मिन् त्रिषिद्ध फलं भवति तदग्रे योधे पुष्टं न कुर्वीत पश्चात् फलं तदा ज्ञेयं ॥ ॥ इति चापचक्रं ॥ ॥
शनि चक्रं नराकारं लिखित्वा सौरिभादितः नामऋक्षं भवेद्यत्र तत्रैवं शुभाशुभं टीका शन्यधिष्ठितनक्षत्रमुप
क्रम्य नक्षत्राणि लिखेत् यत्र स्थाने नामनक्षत्रं भवेत् तत्र शुभाशुभं भवति यथा स्फुटकारमाह मुखे एकं ददन्सदोऽस्य
वं वत्यादेयं च हत्कारे वामे तु यं चये शीर्षे नेत्रे गुह्ये द्वि ... के २२ कथित क्रमेण नक्षत्राणि स्थाने लिखेत् तत्र
मुखे एकं नक्षत्रं ततो दक्षिणभुजे भचतुष्टयं पादयो ... ५. ... पादे हृदि पंच वामकरे च चतुष्टयं
... नेत्रयोरेकैकं ततः ... एवं ... श्लोक मुखे हानि ...
हृदि वामे शीर्षे भयं राज्यं नेत्रे सौख्यं ...

श्लो०
न०७०
न० टी०
५९

राज्ये नेत्रयोः सौख्यं श्लोक तुर्ये द्वादशे [illegible] द सौख्यं वपुस्ये वह [illegible] र्व नेत्रदद्वदः २५
टीका पुंसां स्वराशितो यदि तुर्ये द्वादशे [illegible] विषु कः [illegible] र्व नेत्रदत्तिलाद्वपु शनिः सदा
विधुं द्वारी रस्यं गुह्यं वक्रांघ्रि वामदेः २६ यद्यपि [illegible] गुह्यं वक्रांघ्रि वामदेः शनी रस्ये वेगोषु स्थितः सदा
विधुं २६ श्लो० यस्य पीडाकरः शौरिस्तस्य चक्रमिदं स्फुटं [illegible] लेलमयोलिपे बुधः ३१ टीका स्फु
टं विचार्यं शनेश्चक्रं फलं स्वं नरेहत्वा ३७ श्लो० त्रिशिख्य [illegible] पुत्रः ज्येष्ठ कुशिखानवसंदेः
वीजं नृत्यकाशनैश्चरः २८ इति शनिचक्रं ॥ ॥ सेवाचक्रे सपि [illegible] पादयोस्मृ अदा
णि स्वामिजिंत्यत्र विन्यसेत् २९ स्वामिभाद्भृत्यभं गण्यं भृत्यभात्स्वामिभं ततः निष्फलं पादपृष्ठस्थं फलदं भवेल्ल।
कोदरे ३० टीका सेवाचक्रं नराकारं लिखेत् ३१ स्वामिभात्सेवकनक्षत्रादि भृत्यभं तावत् भृत्यभात्स्वा
मिनक्षत्रं तावद्गणनीयं यथा केशव लगन्नाथयोः स्वामिसेवकभावं चिंतनीयः केशवस्वामिनः पुनर्वसु
नक्षत्रं रहेऽजगन्नाथ सेवकस्योदराषाढा चरणे तत्र सेवानकर्तव्या लक्ष्मीनाम्नः स्वामिनो श्विनी नामनक्ष
त्रंतदवधिकं पुनरुदरे उत्तराषाढा नक्षत्रं तयोः सेव्यसेवकत्वं शुभदं यदा स्वामिनक्षत्रं नेतदा स्वामिनक्षत्रा
दारभ्य लेख्यं यदा सेवकचिंता तदा तन्नाम नक्षत्रालिखनीयं तत्र फलमाह पृष्ठपादस्थं निःफलं निष्प्रयोज
नं शीर्षोदरे नाम नक्षत्रं स्थितं सफलं प्रयोजनं भवति यदि नरचक्रे स्वामिभं पृष्ठे भृत्यनक्षत्रं पादे तदा भृत्येन।
स्वामिनः सेवा न कर्तव्या मस्तकोदरे यदि भवति [illegible] तदा भृत्येन सेवा न कर्तव्या एवं यस्य भृत्यनामनक्ष
त्रात्स्वामिनक्षत्रं पृष्ठपादयोर्भवति स सेवकोनग्राह्यः यथा देवदत्तस्य रेवती नक्षत्रं लिखित्वा केशवनाम्नः पुनर्वसुन

त्त्वं पृष्ठे इति ॥ ॥ ॥इति सेवाचक्रं॥ ॥नरचक्रांतरं लिख्यते स्पष्टावयवसुंदरं येनविज्ञानमात्रेण त्रि-
यते घातनिर्णयः मुखैकं मस्तके त्रीणि हस्ते पादे चतुष्टयं पंच हृत्त्रीणि लिंगे कंठे च सामि जिह्वायं ऋक्षविन्यसेत २३ श्लो
टीका कृत्तिकाद्यो धनमाहौ तु मुखे शीर्षे च वामके हस्ते पादे चरे श्री वंद हिर लोचिग एवता भानु भौमाहिका।
तोस्थपदं गोध्निस्य संस्थिता तत्र घात विजानीयाच्चंद्रयोगे विशेषतः चंद्रयोगीसति भौमाद्दीनां मध्ये कोपि
ग्रहस्तत्रैव स्थित तदा विशेषेण घातक २४ श्लोक ग्रहभक्तिप्रमाणेन नवांशकक्रमेण च प्रहा-
रो ज्ञायते तत्र वक्रे द्विगुणे संख्यया २५ टीका अत्रमहति शरीरे घातकारके यस्मिन्नंगे यावंति नक्षत्राणि
स्थितानि तत्रोर्ध्वक्रमेण दंडरूपभागाः परिकल्पनीयाः शकक्रमेण चिंतनीयानि तत्र दंडात्मकभागेन नवांश
कभागेवा तत्र प्रदेशस्थितो घातकग्रहो वर्त्तते तस्मिन्नंगे घातो भवति तस्य हृदयेन गोप्यं नितांत नीयमिति
ग्रहेति नवांशकक्रमेण ग्रहभुक्तिप्रमाणेन तत्र शरीरे प्रहारो ज्ञायते अयमर्थः घातकारकग्रहे यावतो
शा भुक्ता भवंति तावद्भागे च तस्य गंभीरता भवतीति नवांशक शेषे संपूर्णे घात इति भुक्तांशेगंभीरता प्रहा-
रस्य वाच्या वक्रे ग्रहे द्विगुणे संख्या प्रहारे वाच्या ग्रहो घातकारके। यदि वक्री तदा प्रहारो द्विगुणो वक्तव्य इति
२५ श्लोक मित्रभे त्र्यंशे घाते च पादे मित्रभे ग्रहे उदासीनभे तस्मिंश्च द्विगुणं शत्रुगोग्रहे २६ टीका यदि मित्र-
भे स्वराशौ ग्रहः स्यात तदा निरूपितं घातमर्द्धे ... मित्रभे मित्रग्रहराशौ ग्रहे स्थिते ... पादे वस्थिते घाते वा
दे च चतुर्थभागहीनं मुदासीने सममुहर्ताश्रिते स्थिते ... ग्रहघाते शत्रुग्रहक्षेत्रे शत्रुग्रहराशौ स्थिते घातक
ग्रहे प्राग्वत् स्थिते घात द्विगुणं विजानीयात् २६ श्लोक ... कोष्ठे त्रुत्रकरो निभवनो ... क्रितः भवलग्नः

पुरः(वे हाः स्थिता घातं न कुर्वंते ३७ टीका [illegible] चकरोतीति कोरप्राः भू० भवलग्नेति
भवलेचपदा वेद ग्रहाः स्थिताः तदा घातं न [illegible] ७ श्लोक [illegible] स्थिते घातो [illegible]
श्लो० तेन हि तत्फलं कथयिष्यामि ग्रहभृत्तिवशाद् [illegible] ३८ टीका [illegible] स्थिते ग्रहे घातो [illegible] स्थितेग्रहे
नं० ५० घातो न भवति तत्फलं भक्तिवलात्पुनः कथयिष्यामीति ३८ ॥ ॥भवलेकयपति॥ ॥ क्रूराघातं न कुर्वंति दसा
नं० टी० पृष्ठगता रणे वामसंमुखेगा एते योधांगे लतकारकाः ३९ क्रूरग्रहाः [illegible] पृष्ठगताः [illegible] लका टी०
६० राशिगत्या शरीरस्य दक्षिणे दिशि पृष्ठस्थ दिशि च स्थिता घातं विनाशं न कुर्वंति यद्येवं भवति तदा घातयोगो विद्या।
तो न भवति एतदेव ग्रहस्य भवले दत्त पृष्ठस्थिता भवलग्न दक्षिणा इति एते च ग्रहा योधस्य वामसंमुखेगा योधां।
गे लतकारका घातकारका भवंति वामसंमुखे दक्षिणे तत्तं राशिचक्रस्य गतिर्यथा पुर्वलग्नयोग्रहः सर्वदिशि
पुर्वलग्नाद्वितीये तृतीये योग्रहो भवति सर्वे ईशान्यां स्थितः लग्नाच्चतुर्थे स उत्तर दिशि पंचमषष्ठगः स वाय
व्यां पः सप्तमे स पश्चिमायां योष्टमनवमगः स नैरृत्यां यो दशमे स दक्षिणा दिशि यश्चैकादश द्वादशस्थः स आग्ने
ग्नेयां एवं लग्नमारभ्य चतुर्दिग्भावः पदिशि ग्रहस्तिष्ठति मादिक्सं मुखे एवं [illegible] पि [illegible] ६०
तिष्ठंत्येव पंथ्याः प्रकटीकृता इति ३९ श्लोक दक्षिणांग गताः क्रूराः सौम्या वामांग संस्थिताः शिरश्छेदे स मुक्त्वे
भटो जीवति संमुखे ४० यस्य वामांग गाः क्रूराः सौम्याः यस्य च दक्षिणे तस्यां [illegible] न यदि शूरो [illegible] भटः
४१ टीका यदा नीवा धस्य योधांग स्थितग्रहस्य फलमुपदर्शयति दक्षीति [illegible] योधस्य दक्षिणांगताः क्रूरग्रा
हा वामांग संस्थिता भवंति यदा तदा शिरश्छेदे स मुक्त्वे न हि जीवति संमुखे [illegible] ४० यस्यो

120

तदा रोगो लिखित्वा [illegible] ते वसति यदि स्युरेतिवीरस्याप्येत
पस्यक्रूरा वा भोगगताः शरीरवामभागस्थः [illegible] नक्षत्रे रक्षनीय ॥ ॥इति चनचक्रं॥ ॥उथ चक्रं
द्वादश प्रथमेव प्रकारेण नरचित्रलिखिते [illegible] नक्षत्रे [illegible] कर्णो हृद्द्वयोः ४२ उथ चक्रं नराकृत्या चक्रेभा
लिखेद्वा नित्या नुभादि निन्नलोके मुखे त्री [illegible] कंठे [illegible] हृदि ३ मुखे ३ स्कंधे २ नेत्रयोः १ गुह्ये १ ११ पंचहृ
नुभादि सर्य नक्षत्रा लिखेत् तत्र मस्तके भानुभादौ [illegible] जन्म [illegible] तालं ४३ हस्ते ५ जानि गुह्य ११ द्वे भानुनोः
त्रापि मुखे गुणे केकं षट्च जानुनोः तथैकैकं चरणयोर्जन्म [illegible] पतनात्फलं ४३ जन्मभं यदंगपतति तत्फलमुच्यते ४४ श्लोक
षट्पुत्ये कंबी [illegible] लिखित्वा चरणयोरेकैकं लिखेत एवं ४० जन्मभंयदंगपतति तत्फलमुच्यते ४४ श्लोक
शीर्षस्थे छत्रलाभः स्यात्कंठे मिष्टान्नभोजनं स्कंधे धनी च बाहुभ्यां स्थानभ्रष्टो भवेन्नरः पाण्योः स्यात्तस्क
रोलक्ष्मीर्हृदि नाभौ धनस्य च गुह्ये कामो भवेन्नो जान्वोः स्वल्पजीवे च पादयोः ४५ ॥ ॥इति रविचक्रं॥ ॥चं
चुमस्तकं कंठेषु हृदियोदरपत्सुच पक्षयोश्च त्रिकं दद्यात्प्रत्येकं चंद्रभादितः ४६ पक्षिचक्रे चंद्र दिननक्ष
त्रमादौ कृत्वा त्रिकं त्रिकं सर्वत्र न्यसेत ४६ श्लो॰ चचौ च नाम भे मृत्युः शीर्षे कंठोदरे हृदि विजयः क्षेमा
लाभौ च भंगः पक्षे च पादयोः ४७॥ ॥इति पक्षिचक्रं॥ ॥अगरु३ः अमा नीरः च सिंहः ठः स नीमुतः तः स
र्पः पक्षपाचा वायुर्मृगतः श्वा च नामभे ४८ वसुभूनरसावेदाससेदग्निकरांककाः पूर्वदिक्रमतो ज्ञेयो वर्गो
परिपिंडाष्टके ४९ ॥८॥५॥४॥१॥२॥२ ॥इति वर्गाष्टकस्याकारः॥ नाम्नि वर्णस्वरानसंख्या या यथैव समुद्भवा
प्रत्येकं स्थापयेत्तां तु पिंडी कृत्वा ष्टभिर्हृते ५० टीका पूर्वादिदिगष्टके पूर्वादिक्रमतो वर्गोपरि लिखनीयानि नाम्नि
प्रत्येकं स्थापयेत्तां तु पिंडीकृत्वा ष्टभिर्हृते ५० टीका पूर्वादिदिगष्टके पूर्वादि क्रमतो वर्गोपरि लिखनीयानि नाम्नि
वर्णस्वरात्मसंख्या यथैव समुद्भवा प्रत्येकं प्रतिवर्णं प्रतिस्वरं स्थापयेत पिंडे कृत्वा एकीकृत्याष्टभिर्भागेच्छव

श्री०
नं० ए०
जं० टी०
६१

शेषयेत् शेषसंख्याद्ध्वजादयश्चाया भवंति शेषसंख्याध्वजो धूम्रः सिंहः श्वा वृषखर भगजध्वांक्षो क्रमेणैव मरुणा
वाया भवंत्यमी ५१ ध्वांक्षः श्वा धूम्रवृषभो गजः सिंहो ध्वजः खरः यथोत्तरबलाः सर्वे ज्ञातव्याः स्वरपारगैः ।
५२ पूर्वौ यो ध्येपुरदेशे तिर्यग्देशे तिर्यग्नार्या गृहे पुनः बलात्स्यायो भवे हा भोन लोभो व लेष जिते ५२ टीका एके
न ध्वजः २ धूम्रः ३ सिंहः ४ श्वानः ५ वृषः ६ खरः ७ गजः ८ ध्वांक्षः यथा नरहरिनाक्षेन काश्यता ७ रेफस्य २
ह्रस्व २ रस्य २ रेफस्य ८ विंशतिर्जाता २२ अष्टभिर्भागे ६ शेषाः ७ तेन ध्वजात्सप्तमो गजः सप्ताय इति ५१
ध्वांक्षादयः सर्वे स्वस्थानादि क्रमतो त्तरं बलवंतः यथा ध्वांक्षात् श्वा बलवान् श्वतो धूम्र इत्यादि ५२ एतत्
पोध्वां लाभं तदर्शयति शुभावधौ स्वरे यो येषु रेव रिपुं वंश्यनिर इत्यादिषु वाद्युत्येन बलाहलाभः यो यस्माद्बल
वान्भवति स तस्माल्लाभं लभते हीनबलेन लाभोन यो यस्माद्धीनबलः स तस्मात्तु लभेयः सूरो यस्माद्धीनब
लो भवति स तस्मात् पीन भवति ५३ ॥ ॥ इति वर्गचक्रं ॥ ॥ ध्वजो धूम्रोथ सिंहः श्वा सौरभेयः खरो गजः
ध्वां क्षश्चेति क्रमेणैव तदायाष्टकमुदाहृतं ५४ प्रतिपदाद्युदीयंते तिथिभुक्तिप्रमाणतः अहोरात्रे पुनः सर्वेष
न भुक्त्या भवंति च ५५ टीका प्रतिपदा तिथ्यो तिथिभुक्तप्रमाणेन ध्वजादयः [illegible] दीयंते [illegible] प्रतिपदि
ध्वजोदय इत्यादि ज्ञेयं सर्वे ध्वजादयो होरात्रमध्ये [illegible] भवंति २ [illegible] गमेऽ
स्वोदये मनुष्यैर्ज्ञेयः सर्वकार्येषु सर्वदा ५६ ॥ ॥ इत्यायचक्रं ॥ ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि [illegible] प्रत्ययकार
कं विशिष्टचक्रमाख्यातं सुरगणमपि [illegible] स्फुटं यथोक्तफलदं टीका [illegible] प्रफला) एषु मा
वाट सर्वके पंक्तिषु मया लिखेत् [illegible] ५८ टीका [illegible] लिखेत् टीका ६१

वेधस्त्रिवर्गगतस्त्रकर्तृको नवकत्रये क्रूरसौम्यग्रहैर्विद्धे सैपतस्य शुभाशुभं ५९ टीका नत्रनवकत्रये त्रिव
र्गगो वेधः नत्रवके क्रूरसौम्यग्रहवेधात्शुभाशुभं तेषां ५९ श्लोक जन्मसंपद्विपत्क्षेमप्रत्यरः साधनैध
नाः मित्रातिमित्रगास्तास्तानवभेदप्रवेतिहि ६० जन्मत्रयस्य वेधेन मृत्युः क्रूरग्रहेण च जयलाभौ शुभैर्मिश्रा
र्मिश्रफलं विदुः ६० टीका क्रूरग्रहेण जन्मनक्षत्रत्रयस्य वेधे मृत्युः नत्रजन्मनक्षत्रत्रये शुभग्रहवेधेन
जयलाभौ भवतः मिश्रैः सौम्यपापैर्वेधेन मिश्रं फलं भवति ६१ श्लोक जन्मत्रयस्थितः शौरिः क्षेमभेदाद्भूमि
जो मित्रातिमित्रगे सूर्ये नाशने वधबंधनं ६१ टीका जन्मनक्षत्रत्रये स्थितः शौरिर्यदि भवति क्षेमभेचन्द्रे न क्षे
त्रये यदि राहुः शुक्रनवमनक्षत्राभ्यनमस्थितो भवति स्पष्टमत्रे ६२ श्लो० जन्मत्रयेपदाभेत्री क्षेमांबुधेर्भौ
र्गवौ मित्रातिमित्रगे चंद्रे जयो लाभः शुभानि च क्षेमा ३ मित्रानक्षत्राभ्यंतनगे अत्रेस्प ष्टं विशिंचिचक्रमि
दं स्थलत्रिकालिखिता जन्मनक्षत्रतः फलं तेषं ॥ ॥इति विशिंचिचक्रं॥ ॥रेखात्रयं त्रिशूलाग्रेतिर्यग्रेखात्र
यितं एकेकाकोणगा नत्रमध्याद्यं भानुभादितः ६४ अधस्त्रयेपमेवस्तु त्रिशूलेः कोणगेः शुभं मध्यमा
शुद्दशग्रो ज्ञानवर्त्तो भस्मकारकाः ६५ टीका रेखात्रयं तिर्यग्रेखासन्निते तिर्यक्त्रमेण छेद्वे रेखा भेदितंच
त्रिशूलात्रयं नत्रकोणगे रेखे कोणयोरेकैकरेखां लिखित्वा शुभे स्थाने नत्रमध्याग्राच्छ्रि शूलमध्यरेखानुप
क्रमपानानुभादितः सूर्याधिष्ठितनक्षत्रादितः त्रिशूलं ह्यानि नक्षत्राणि लिखेत् तत्फलमाह
अधः इति पार्श्वगताह्या दशानारकाः मध्यगता भस्मकारकाः ऊर्ध्वगता नवमारका भस्मकारकाणि
नाशकारकाः शुभाः ॥ ॥इति भास्करचक्रं॥ ॥ सोमेत नक्षत्रमालिखेत् यदि ह चंद्रुतो भवनं वेचसु भानुभ

कृत्वा भानुरष्टाविंशतिन्यसेत् ९९ स्वाहे एतत्सर्वं च कोष्ठस्थं शीर्षे ग्रीवे विलोकयेत् पादद्वये चतुष्कं च इ॥ 123
भानि च १० नामऋक्षं स्थितं यत्र चंद्रग्रे बधबंधनं त्वंगे हृच्छीर्षे ग्रीवास्थिते हंपादद्वयोः १६॥ इति
स्व॰ श्येनचक्रं॥ ॥अथातः संप्रवक्ष्यामि भूबलानि समासतः चतुर्विधेपि संग्रामे यत्रस्थो विजयेन्नृपः १ चै
न॰प॰ त्रादयो मीशवायव्योरस्तो ग्नीऋत्योर्धनाधिपाः वारुण्यादक्रतो तदूर्ध्वं वायुनैऋतस्तेनले २ ओड्डीयन्नगिरिर्वृक्षस्था
ज॰ही॰ ताप्रोक्ता पावकस्य यामले चतुर्विधेपि संग्रामे जयदा पृष्ठदक्षिणे ३ वायुमराग्नि[illegible]वाम्यतो वानरे।
६२ ध्वजे अग्नि राक्षानिलेरक्षस्रे[illegible] भ्रमणं भवेत् एवं मासादयो यत्र तत्रस्या पृष्ठदक्षिणे पूर्णानंधरी भूमि
र्जयदा पृष्ठदक्षिणे ५ जालंधरीभूमिः पूर्णा[illegible]पीठाद्विनिर्गता [illegible] यथा[illegible]
मार्धं भुक्तिरस्त्वतु ६ पूर्वोत्तरे परे याम्ये शक्रो वरापरांतके यथा दिने तथा रात्रौ पृष्ठि दक्षिणे तो जयेत ७
कुत्रस्थानं युद्धं कर्त्तव्यं इति अवस्थां कथयति यथा भ्रमो कथितास्तथा चापि बोद्धव्यं यथा दिने[illegible]
स्या रात्रावपि॥ पूर्णभूमिः॥ [illegible] भ्रमणं त्रयं रविसंक्रांतितो मासा[illegible]
तो ८ स्पष्टं तत्रस्थानाद्भ्रमणस्य चतुर्नाडी दिग्गष्ठके पृष्ठ दक्षिणगा[illegible]करी ९
एवं दिक्चतुष्टये सूर्यमासोपलक्षितं क्रमेण मेषादिमासानां[illegible]क्रमेण त्रयं[illegible] ६२
तत्रस्थान चतुष्टये सूर्यक्रमेण भोगमासाः स्थिता[illegible]नीचा[illegible]
क्रमेण चतुर्नाडी दिग्गष्ठके[illegible] चतुर्दशोपलक्षिता[illegible] तथा चैव[illegible]
[illegible] चतुष्टये पूर्वदिशि ततश्च[illegible] दक्षिण[illegible]शानादिशि पश्चिमे[illegible]

न माघे षु प्रथमचतुर्दंडे षु पश्चिमदि ततो वायवी नैर्ऋत्यां पर्यंतं चतुर्दंडात्मिका भूमिः श्राका कातिकाल्गु
प्रथमदंडे दक्षि आग्ने पर्यंतं ४ दं ३ भोगः एवं श्रा॰ कार्त॰ चैत्र माघ पर्यंतं ४ दं ३ भुक्तिः इतिका
लाभूमिः शाको त्रेरजले पार्श्वे चैत्रादि भ्रमणं त्रयं मासोदया घटिकाक्रमात् ६ तत्रादि दिशा
उत्तिकानुक्तिः रुदयश्च पुनः पुनः इयं लोकागुरी भूमिः पूर्वदक्षिण चै॰ आ॰ कार्त॰ पू॰ दिशि वै॰ भा॰ पौ॰
उत्त॰ मे॰ पश्चि॰ आ॰ का॰ फा॰ दक्षि॰ दिशिभूमिः एवं पत्रादिशि मासक्रमेणोदयगतो तस्मा
त्पूर्वदक्षिणक्रमेण सर्वा घटी दि घटिकाभ्रमः घटिकाया भ्रमः संचारो भवति तत्र आ
द्यादि घटिकाभुक्तिः तत्र स्थाने दिनस्य प्रथमं दंड भुक्तिः पुनः पुनस्त्रोदयो भवति यत्र भुक्ति
त्रये त्वर्थः कोलाभूमिः नैर्ऋत्ये प्राक्रिये ईशान्यादि चैत्रादि भ्रमणं
भवेत् १२ एकवीरा महाभूमिः पूर्वदक्षिणे चतुरंगकवीकोटे विशेषतः १२ चैत्रमासमादि
भूतं कृत्वा मासानां भ्रमणं भवेत् एवमीशान्यां चैत्रमाघयोः उ॰फा॰ श्रा॰ पश्चि॰ आश्वि॰ नैर्ऋ॰ वै॰ फा॰ श्रा
दं आग्ने॰ मे॰ मा॰ ९ भाद्रपदे १२ यस्यां दिशि मासोदयः सा दिक् पूर्वदक्षिणस्यां कार्या एकवीरा भूमिः चैत्रा
द्याः पूर्वतो वामे भ्रमतः कोष्ठचतुष्टये शिलीधाम्या महाभूमिः यदा पूर्वदक्षिणे ४ कोष्ठचतुष्टये दिग्वशिके
पूर्वतः पूर्वदिशि प्रथमक्रमस्य वामं वैपरीत्येन पूर्वोत्तरपश्चिमदक्षिणदिशि चैत्रादि मासा यथा चैत्र श्राव
ण मार्ग प्रभृतिषु पूर्वदिशि वै॰ भा॰ पौ॰ उत्त॰ ज्ये॰ आश्वि॰ मा॰ पश्चि॰ आ॰ का॰ फा॰ दक्षिणस्य मासा
भवंति इतिश्रीलोष्ठाभूमिः चित्तोमात्र पूर्वतो मासा श्रेयाद्याश्चतुष्टये प्रहरः सप्तमार्गेण मासस्यानाडिका

स्वा०
न०प०
ज०टी०
६२

एषेते १४ सर्वतः सर्वदिशि मारभ्य विलोमाद्दै परीत्येन दिक्चतुष्टये सर्वोत्तर पश्चिमदक्षिण संज्ञके चैत्रादिमासत्र 125
येषाः तत्रमासस्य नाम्ना मस्यानकुपक्रमपूर्वोदिनचतुर्भागसंख्यभागेन पुदक्षिणक्रमेण गणयेत् १५ इतिक्षेत्र
पालेभूमिः चतुरंगेककवोकोटे जयदा रुहिदक्षिणे क्षेत्रपालेमहाभूमिर्भवलानांवलो समा १६ पदृलाद्दलयु
क्तानि भवलानि पराणि तु एतद्वलोन रहिता बुध्या चतुरश्री तयः ४ टीका भवलानामध्येवलोत्तमावलश्रेष्ठा
चतुरंगेकवोकोटे पूर्वदक्षिणे जयदा १६ पदृलादपन्यपि भवलानि वलयुक्तानि भवंति एतद्वले क्षेत्रपालोभ्र
विवलेनरहितास्तु तरश्रीतयो भवयोनिष्फला भवति तस्मादपरभूवले क्षेत्रपालो वलेनैव चरणीयं ७ इतिक्षे
त्रपालोभूमि पावके सोम्यनैऋत्येषु वायुपूर्वयोः हरेगलेग्राउत्तरे राज्ञः सर्वे चैत्रादिमासतः १८ टीका चैत्रादीनाम
नेन क्रमेण भ्रमणं भवेत् चैत्रमासादारभ्य मासाश्चतुष्कनेन ज्ञातव्यः १८ श्लोक वंशजेषे महाभूमिर्दत्त्वं शह
यंकरी दक्षपूर्वगतापुष्टजयपनात्रसंशयः १९ टीका एवं वंशाघुभूमिर्दक्षिणपूर्वगता जयपदकी दृशी दत्वा नांवं
शाक्षयकरी १९ इतिवंशानामभूमिः दानावानोवपार्थ्या पराजोग रेण चिंतिताः तंचनरंडव स्यापितपायादिज
यार्थिनां २० दशादोदंडपंचाशांत्रिवेश्रुं वजसत्वाचरं महापेतासनामहे विश्वलानाषुधयार्तिले २१ हरेवायुपूर्वयोर्दह
वरुणांग्नीं रुद्राक्षसे प्राच्यं तकवलेसौम्ये चैत्रमासाद्यं क्रमः २२ दिनंदिनार्धयातं चपूर्वयां जितदशलः एवं
भूक्षिपमालेन पूर्वदक्षिणतो जयी २२ महादेवेनरुद्रोपु कथ्यातैः तंचाररैणाख्यातं श्रहं च दृश्याभिविमा
पार्थिनां राज्ञां जयाय २० महापेतायानादिदूने एवं दृष्टं रे ख्यातां क्रमयमानभूमिं पूर्वदक्षिणे कृतापूर्वेक
यो भवतीति २१ हरेपूर्वदिशि वायो ... दक्षिणे ... पश्चिमदिशि ... ६२

यं ज्ञेयं उत्तरस्यां एवं भुक्तिप्रमाणेन भूमिः ॥ एषु दिवसेषु भोगेन अवस्थिता पुष्यातो नयो भवति अथ च दिनादि कश्चि 126
नुश्चं दिनादीनां द्वादशोस्थानेषु भुक्तिः प्रहरद्वयेन संभवति तत्र चैत्रानुक्रमतः चत्वारः कल्याः चैत्रादिषु त्रिषु
मासेषु दिनमेकं आषाढादिषु दिनार्धे आश्विन्यादिषु त्रिषु पौषादिषु प्रहरार्धं भुक्तिः एवमाद्यन्ते चतुर्थं दि
नादीनां द्वादशस्थानेषु भवति अपरं च सकलस्य आक्रमेण चत्वारो भेदाः ॥ अन्तर्भुक्तिरर्धप्रहरक्रमेण भूमेर
वस्थिता चिंतनीयेति २३ इति संख्योनरतूभूमिः सप्त रेखाकृते चक्रे तत्रादौ [illegible] भागिनः सप्तभागेन
तेदयाश्विष्टाविंशति संख्यया २४ टीका अर्धतिर्यक्क्रमेण सप्तसप्त रेखाकृते चक्रे तत्रादौ दिशि मासमादि अष्टाविंश
ति संख्यया नत्रमासचिन्ह नक्षत्रं सप्ताद्यारभ्य सप्तभागे प्रदक्षिणक्रमेण नक्षत्रं लिखेत् मासनक्षत्रं कार्ति
कस्य कृत्तिका मार्गशीर्षस्य मृगशीर्ष इत्यादि एवं नक्षत्रमासे नक्षत्रं तत्प्रमादौ लिखनीयमिति २४ श्लोक मासवृद्धि
नभेनाचातस्मान्नाक्षलिकं च भवेत् तस्या भुक्तिः सपादघटिकाद्वयं २५ मासर्क्षं मासनक्षत्रं तदादिं नक्षत्रादि १६
नक्षत्रादिकं उपयादिगतानाड्यः षष्ठ्या भक्ताःप्न शेषके अश्विन्यादौ भुक्ते नक्षत्रे तत्कालं चंद्रमाः टीका प्रतिवा
कारेणानीतं नक्षत्रं अस्य तात्कालिकनक्षत्रस्य उदयात् तत्प्रति नाडिकाक्रमेण सपादद्वयं दशपलाधि
कं द्वयं यावत् भुक्ति समयो भोगः पुनःपुनर्भवति २५ श्लोक मासर्क्षं मासचंद्रर्क्षं आतातदिनमं तथा नाडिकाभ्यम
णं यत्र तत्र तात्कालसंभवं २६ टीका माम- मासचिन्हितं नक्षत्रं च तद्दिनमं च मानां नाडिकाभ्यसनेन सपाद दंड
येन प्रतिनाडिकाक्रमेण दिननक्षत्रादारभ्य भ्रमालेखाडिकाया नाः तात्कालिक चंद्रस्य भवेयं एवं मासनक्षत्रदिनन
क्षत्र तात्कालिक नक्षत्र आलिख्य वस्यामानि सर्वकर्मस्थितिं प्रदर्शयति २६ श्लोक मासं हो मासमानुः स्याद्दिने वा

श्री०
ज्यो०
ज० टी०
६४

दिंत भास्करः घटिकैर्दशे घटीभानुर्भिन्नं चर्वेन्दु[...]वेत ५ [...] मासं चंद्रा भूत्वा सभानुर्भवे एवं दिने चंद्रा 127
दित्यादि घटी दे[ल]तात्कालिकचंद्रात घटीना[भानु]र्भवेत् अत्रापि पंच[...]प्रतिपत्तं च सत्यके पंचदशान लत्रेभ्यर्यः ५
श्लोक दत्तप्रहरे रवि[...]प्यो ह्यमाग्रे च निशाकरे अर्थ दिने न संदेहु एकोविंशत नाहवे २६ रविश्चकंप्रव दद्यापि वा [...]नानंद
दितायवे पुरल[...]लेव लपुरुषाकार भास्करं यलिन्द्र दे भवे तत्सर्पं सदा दौ श्रीलि मल्लके श्चन्द्र श्रीलि मुखे
चैव एकैकं लक्षं दद्याद्द्वयोः एकैकं चैव वाक्ये शुद्ध एकैकं हल्लयोर्द्वयोः हृदये पंचकलश्राव्य एकेनाभोश्च दीयते ए
कं च गुह्ये दातव्यं सतके[...]जानुनोर्द्वयोः श्रीलि श्रीलिनया चैव रविपादे प्रदीयते मल्लके पट्ट[...]वंधी[...]नुलेपि
शान्नभोजन टीका इत्यादि एवं मासेंदोः पंचदशेन लत्रे मासार्कः तद्दिने चंद्रभात पंचदशभे दिनार्कः तात्का
लिकचंद्रभात पंचदशेन घटीभानुः तात्कालिकभानुरूपचरणेपि एवं प्रकारे एतल्लल लत्र क्रमेल चंद्रेस
र्थे च व्यस्तफलमुपदर्शयति दत्तप्रहरे सूर्यं कुर्यात चंद्रं वा माग्रे वामे श्वग्रे च कुर्यात एवं कृते एकोपि पोद्रा[...] संग्रामे
शूलं जपेत २८ श्लोक शक्तिरूपस्थितश्चंद्रः कालरूपी दिवाकरः चंद्रसूर्यान्तराले च कालरेखा विधीयते २८ टी
चंद्रः शक्तिरूपेण स्थितः दिवाकरः कालरूपेण स्थितः चंद्रसूर्ययोर्मध्ये कालरेखा विधीयते २९ श्लोक कवेर्को
टेतया दुर्गे चतुरंगे महाहवे लंघनीया न सा योधैः कालरेखा कसंग्र[...] टीका श्र्कर्क[...]कालरेखा योधै ६४
न्तेन लंघनीया न तां तरे कृष्णप्रतिपदादि पूर्णिमा[...]नलत्राणि लिखित्वा व्याख्यायते तद्यथा यस्मिन् दिपाता अदि
ति[...]तः क्रमेण[...] दिवाकरस्य समीपे[...] शत[...] कार्तिकमासस्य न
रणी नक्षत्रे तत्पंचदशे विशाखा नक्षत्रे सूर्यः मार्गशीर्षस्य रोहिणी त[...]पंचदशे ज्येष्ठा नक्षत्रे रविर्भवति एवं प्रति

नासकथितनक्षत्रादितः अन्येषु मासेष्वपि पंचदशोनदण्डे मासरविस्थितः कालानलभूमिः यद्यकोष्ठादशारे

ख्याघटीपंचक्रमोदयः उदयाद्वामनमार्गेण भूमिर्ज्ञेया निरामया २१ टीका मुक्तोदयगताभूमिः स्याकालीयि[illegible]ष्ठदक्षि

णे ततो जयमवाप्नोति संग्रामेपि चतुर्विधे आ॰ कोणष्ठादशा[illegible]ख्याकोष्ठे चैत्रादयो दक्षिणेन लेख्याः उद॰ मा

सोदयस्या नाड्या मावर्त्तेन घटीपंचक्रमोदयाद्वादशमासेषु प्रति[illegible] पंचदंड[illegible]दयो यथा ते ना[illegible]

वमहोरात्रेण द्वादशमासंक्रमा भवंति इति भूमौ भूमिमध्ये निरामया भूमिर्ज्ञेया २२ [illegible]

दयंगतासा भूमिः एष्टदक्षिणे चकार्या तत श्चतुर्विधे दंडयुद्धादै जयं माप्नोति रामय[illegible]

नामासाया मालस्वगाः दक्षिणदृष्टिस्थिता पृष्ठे जयदा जयपलक्षिकाः टीका मासाद्य[illegible]दयो[illegible]

स्यादिकोणगता आ॰ ई॰ वा॰ नैऋते कोणगता स्त्रियानुक्रमा मासप्रहराः स्युः पुनः सव्यामासस्यानादरभ्य

पूर्वदक्षिणक्रमेण गता अष्टदिक्षु तातव्याः इयं जयपालक्षिका वामेण द्वामनमासाष्टौ आद्यादिक्रम

तुष्टये उदयस्रोतमार्गेण प्रहरार्धं दिगष्टके २४ श्लो॰ वामपश्चिमदिग्विभागात् चैत्रादिमासादिचतुष्टये

वामगाविपरीतमार्गेण सर्वत्र प्रहरार्धंस्याद्युदये दिगष्टके भूमि[illegible]

लक्ष्मीर्नभिर्यषोक्ता दलाष्टगतास्यात् इयं जयभूमिः जयस्थानं भवति महालक्ष्मीभूमिः [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

लिखेत् धनहानिः स्याद्धनहानिस्तु षट्के हस्तेऽथ मध्ये कमलगुह्यके गजमानदः पादेचरणान्तगाः स्कंधे ६ सर्वे ।
श्रो० सुखं भवेत् इति चंद्रचक्रं ३२ इति ग्र० श्रा० पश्चि० ३० ने० स्० द० [illegible] चैत्रमासादारभ्य संक्रमो ज्ञेयः ६५
न० प० विनयान्भूमिभैरवविलिखेत् दक्षिणभूमिगा इति क्षितिभूमिः षट्कोणमालिलिखेत् [illegible] समन्वितं षट्कर्का
ज० टी० दिक् प्राच्यां मकराद्यं च पश्चिमे २८ षट्कोणचक्रे पूर्वभागे अपरभागे च समन्वितं षट्कोणपुष्पमालिलिखेत्
६५ प्राच्यां पूर्वषट्कोणे कर्कराश्युपलक्षितं एवं मासषट्कं मकराद्ये अपरषट्कोणे लिखेत् लिखेन्नवचक्रमध्ये कार्यापि
२८ श्लोकः पूर्वाग्रे वायुरुद्रे च नैर्ऋते वरुणालये घटीपंचप्रमाणेन कर्कादौ भ्रमणं क्रमात् २९ टीका पूर्वस्यां
आग्नेयकोणे वायव्ये रुद्रे ईशानकोणे नैर्ऋते वरुणालये पश्चिमायां श्रावणभाद्राश्विनकार्त्तिकमार्गपौ
षमासषट्कं लिखेत् एवमपरषट्कोणे माघफाल्गुनचैत्रवैशाखज्येष्ठाषाढमासषट्कं लिखेत् कर्कादौ मक
रादौ च पंचदंडप्रमाणेन स्थानादिभ्रमणं क्रमाद्भवति तत्रापि एवं वदेच्च षट्दक्षिणतो जयः २९ षट्कोणभूमिः
तोयवाताग्निनैर्ऋते शूलिप्राग्दिशि क्रमात् भ्रमो मकरादिषट्कानां प्रोक्तेयं भूमिभैरवी ३० टीका एतासु दिक्षु
मकरादिषट्कानां पुनस्तत्रैव कर्कादिषट्कानां भ्रमो भवति इयं भैरवी भूमिः भूमीनां मध्ये यानका प्रोक्ता ३०
श्लो० नवदा दक्षिणे भागे सन्मुखे [illegible] संमुखे भंगदा पृष्ठे हिंसा संधिकारका ३१ भैरवीभूमिः यत्रोदय
गता बाला बिंबे [illegible] तोरणे वसंति शत्रुसंघाताः सिंदूर [illegible] ३२ अथ रविचक्रं मस्तके यशः ३ बा ६५
हौ जयः रविभतो गणनीयं अथ चंद्रचक्रं मुखे ६ रोगाः २ नेत्रे लाभः २ मस्तके यशः २ बामबाहौ रोगः २ दक्षि
णबाहौ शोभं कंठे हिक्का हृदये ४ लक्ष्मीः गुह्ये स्त्रीरतः पादयोर्भ्रमणं अथ जीवचक्रे दक्षिणहस्ते लाभः १४

धनवान् ५ हृदिये प्रीतिकरः ६ पादयोः पीडा वामहस्ते मृत्युः २ नेत्रयोर्लाभः जीवाश्रितनक्षत्राद्गणनीयं अथ
सूर्यचक्रं मुखे ६ हानिः शिरसि ५ लाभः पादयोः क्लेशः ६ हृदिये ४ लक्ष्मीः वामहस्ते ४ सुमुखे दक्षिणे रत्नागृहे सुख
मिति ४ यत्र नियत्र एवं दिदिक्षु बालार्कस्य राशिरुदयेन जातेस्तुहितः उदयविपरीत दिक्ष्वियोगः संग्रामं विशेत
तस्य शत्रुसंघाता नश्यंति सिंहस्य विशातो यथा मृगा नश्यंति ४२ अथ शिवोदयाः ... नियतस्यानोदयासंमुखे
जयदाभे जाता वा पृष्ठे उदयस्योनामस्यानेस्थिता पि पृष्ठस्थाने सदा सुभदा जातका वाहुभमिः श्लोक शेवि
शेषोदया पृष्ठे संमुख भयदा सदा तदूर्ध्वं पृष्ठस्थाने च जातकाश्च सदा शुभा ४३ इति सूर्यभूमिः मेषादि दिन्यसेच्चक्रं द्वादशा
रं च सव्यतः पूर्वाद्युदयतः सर्वो भ्रमः पंचघटीक्रमः ४४ टीका द्वादशारं सव्यतो दक्षिणक्रमेण मेषादि चक्रं पूर्वादि
दिक्षु न्यसेत् उदयात् च पंचघटीक्रमः पंच ... भ्रमो ज्ञेयः अयमर्थः मेषे सूर्ये पूर्वदिशि प्रथममुदयः पंचदण्डा
त्मकः ततो दक्षिणावर्तक्रमेण पंच पंच क्रमेणैकादशस्थाने उदयः एवं वृषमिथुनयोः सूर्ये आग्नेय्यां कर्कटे सूर्ये
दक्षिणस्यां सिंहकन्ययोः नैर्ऋत्यां तुलायां पश्चिमे वृश्चिके धनुषि च वायव्यां मकरे सूर्ये उत्तरस्यां कुंभमीनगे सूर्ये
ईशानतः अत्र सर्वत्र सर्वादिदिगनुक्रमेण सव्यतः तद्विपरीत्येन बोद्धव्यमिति अनेन प्रकारेण योगिनी भूरिभूमिः
पृष्ठे दक्षिणे कृता जयदा सा योगिनी भूमिः अहोरात्रेण सर्वराशिचक्रं संवर्तते भ्रमति ४५ इति योगिनीभूमि
जयदा पृष्ठे दक्षिणे अहोरात्रेण सा सर्वं चक्रं भ्रमति ... दा ४५ इति योगिनीभूमिः अथ राशिचक्रं मुखे २ नेत्रे
शः दक्षिणे करे ४ धर्मप्राप्तिः पादयोः ६ देशे भ्रमः वामहस्ते ... कान्तिः हृदिये ५ लक्ष्मी १ शिरसि २ राजसभा ।
लोचने २ सौभाग्यं गुह्ये महाकष्टं २ शनिनक्षत्रतो गणनीयं ... अथ राहुचक्रं शीर्षे राहुनक्षत्रमुखे २ दुर्मत

130

संघातः हृदि ये २ चिंतादक्षिणे करे संतापः वामकरे ... मध्ये गुह्ये ७ सर्वस्वनाशः पादयोर्धनहानिः 131
पूर्ववत्फलम् अथ केतुचक्रं मुखे १ भयं मस्तके ४ जयः ---- करे ५ ... पादयोः स्कंधे २ हृदि
श्री० ये ४ शोकः ४ कर्तव्यात्राऽपि पूर्ववत्फलं नो कार्यं ४५ ... नैर्ऋत्ये ... चालितो यत्र ... चक्रे नि ... घटीद्वयप्र
न० प० माणेन दिनार्धं भ्रमणं भवेत् ४ घटीद्वयप्रमाणेन प्रतिपदि ... क्रमादिनार्धमेवं भ्रमणं भ्रमे ज्ञातव्यं ।
न० ही० घटीद्वयप्रमाणादिनार्धस्य ... भागक्रमेणोदयो ज्ञातव्यः ४६ एवमेवापराह्णे पि चंडी भ्रमति सर्वदा यस्य द
६६ क्षिणगा पृष्ठे तस्य भंगो न विद्यते ४७ टीका एवमपराह्णेप्येवमेव सर्वदा चंडी भूमिर्भ्रमति यस्य चंडी भूमिः पृष्ठे यस्य
दक्षिणे [illegible] गा भवति तस्य योधस्य भंगो न विद्यते ४७ चंडीश्वरी भूमिः उदयात्सर्वतः सव्ये यामे यामे दिगष्ट
के यामभूमिर्भवत्येवं जयदा पृष्ठदक्षिणे ४८ टीका सूर्योदयादारभ्य ऐशान्यादि दिशि मुपक्रम्य दिगष्टके सव्ये दक्षिणे
वर्त्मनि ईशानादिकायां तं दिगष्टके प्रहरे प्रहरे यामनाम्नी भूमिर्भवति यथा प्रथमप्रहरे ऐशान्यां दिशि द्वितीये आग्नेय्यां तृ
तीये दक्षिणस्यां चतुर्थे नैर्ऋत्यां पंचमे पश्चिमायां षष्ठे वायव्यां सप्तमे उत्तरस्यां अष्टमे ऐशान्यां ... यामभूमिः पृष्ठे
दक्षिणे जयदा संग्रामे योधस्य भवतीत्यर्थः ४८ यामभूमिः ... दिगष्टके ... पदे ... वक्र
गो य दिशि ... स्यात्फलं तत्र विचारयेत् पादेके पलिना पृष्ठे ... शीर्षे ... हानिर्हृदि ये ६६
च संभवः ईशाना ... यातिया मार्धककुबष्टके चंचुका ... जयदा ... संमुखे ४९ इति चंचुकाभूमिः
शिरे ... ऊर्ध्वगः ... पुनः ऊर्ध्वरेखा ... ५० ... स्थित ...
दक्षिणे ... रविदृष्टे शशी चाग्रे जयदः ... ५१ ऊर्ध्वगा शिरे ... ज्ञातव्याः ...
टी०

ऊर्ध्वरेखाग्रतः ऊर्ध्वाग्रमध्यरेखातः पूर्वदक्षिणक्रमेण सर्वाद्येनासाधः क्रमेण लिखनीया भवंति एवं पत्रदंडेश
मौ चंद्रः स्थितः तद्दंडेन द्वैकयोरविः स्थाप्यः एवं कुमारविः [illegible] येयदा भयातिलदा कर्त्तरी भूमिर्जयदा भव
ति ५४ **कर्त्तरीभूमिः** चैत्रा दुत्तरतो मासाद्वादशारे च मासतः पत्रस्था[illegible]तोयाति पंच पंच घटीक्रमात् ५५ सेयद
ष्टदापृष्ठगा मनुष्यदा वामतः स्थिता जयं ददाति दक्षाग्रे शार्दूली सम[illegible] ५४ [illegible] द्वादशारे वामतउत्तरा।
चैत्रादिमासाः स्थाप्याः एवं पत्रस्थाने मासस्तनोः होराते पंच घटीक्रमाद्वादशारे द्वादशस्थाने पुदिनद्वादशभावे
भूमिः शार्दूली नाम्नी भवति सा पृष्ठगा भंगदा ज्ञेया वामतः स्थिता मनुष्यदा दक्षिणगे दक्षिणे अग्रे च यो धनक
र्त्ताख्यातदा जयं ददाति **शार्दूलभूमिः** वाममार्गेण पूर्वादिया नाथे च दिगष्टके वामाग्रे जयदा प्रोक्ता सिंहली समरी
प्रदा ५५ **सिंहलीभूमिः** पूर्वादितो वाममार्गेण ईशान्युत्तरा पिक्रमेण दिगष्टके सा च पत्रहरार्धं व्याख्यातं भवति सा या
भाग्रे वामे अग्रे च स्थिता जयदा प्रोक्ता कथिता तथा च पृष्ठे वामे हं[illegible] च कर्त्तर्याख्यार्थः ५५ **सिंहलीभूमिः** ति
थ्यादावुदयं याति नाडिकाषट्प्रमाणतः पूर्वपाश्चाद्दे केसोमे पुत्रस्थाने तत्पैव च ५६ तन्त्रीभवि[illegible]ता
जयदा पृष्ठदक्षिणे पुत्रस्थाने दयेमनुः सैन्ययोरुभयोः क्षयः ५७ **मेयंतन्त्रीनाम्नीभूमिः** ख्याता[illegible]
षट्प्रमाणतः तद्दंडक्रमेण तिथ्यादौ तिथि[illegible] क्रमाउदयं याति कुत्र पूर्वपाश्चाद्दके पूर्वदिशायां दक्षि
ण दिशि उदके पश्चिम दिशि तथा च सोमे[illegible] तथा च पुत्रस्थाने ऊर्ध्वदिशि एवं पंचस्थाने [illegible]
शद्दंडा भवंति पुनरावृत्तौ त्रिंशद्दंडा एव [illegible] सा भूमिः पृष्ठदक्षिणे जयदा [illegible] पुत्रस्थाने [illegible]
सैन्ययोः क्षयो विनाशः स्यादित्यर्थः **इति तन्त्रीभूमिः** [illegible]

श्री०
नं० ५०
ज० टी०
६७

या महामारीतिसा मता ५८ टीका चैत्राद्यामासाः पूर्वतः सव्येनप्रदक्षिणक्रमेण पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरदि 133
शास्वपि सव्याद्यतस्याभिमव्यानिर्वचनीयस्वरूपा महामारीतिकथिता सा भूमिः पृष्ठे दक्षिणे [illegible] मव्या सुभदा भवति
५८ महामारीभूमिः दक्षिणपूर्वं उदयं याति चैत्रादौ द्विकविदये जयदा पृष्ठे दक्षस्या भूमिरेषा माहेश्वरी ५९ टीका
दक्षिणदिग्भागात्पूर्वपर्यंतं चैत्रादिमासे माहेश्वरीभूमिरुदयं याति कीदृशी पृष्ठे दक्षिणस्या जयदा माहेश्वरीभू
मिः माहेश्वरीभूमिः अर्धमासाद्भवेत्सव्येशक्रस्थानादि दिगष्टके पृष्ठस्था जयदा युद्धे देवकोटीतिसा मता ६० टीका
टीका पूर्वस्थानात्पूर्वदिग्विभागात् सव्येप्रदक्षिणक्रमे दिगष्टके ईशानपर्यंते अर्धमासात्पक्षक्रमेण इयं देव
कोटीभूमिर्मता कीदृशी युद्धे पृष्ठस्था जयदा अवमासाश्चैत्रादयोज्ञेयाः अन्यभूमिषु कथमादिति ६० देवको
टीभूमिः अर्धयामाधि[illegible]चित्याज्ञेया योजनीयं ऐन्द्रादितिथियुग्मक्रिः सव्येमार्गादिगष्टके दक्षिणे जयदा घोरा
का शिवा भूमिरियं मता ६१ टीका ऐन्द्रात्पूर्वदिग्विभागादितिथियुग्मक्रमात्प्रदक्षिणतो दिगष्टके ऐशानी
पर्यंते शिवाभूमिः प्रोक्ता कीदृशी दक्षिणे भागे जयदा अत्र क्रमेण तिथिद्वयं उदयो भूमेर्ज्ञातव्यः शिवाभूमिः आ
देतिथित्रयं रुद्रे अर्धं चैव तथानले ततश्चैकाय माश्यायामग्निभागे तिथिद्वयं ६२ वायौ सोमे तथेशे के का पूर्वो [illegible] ६७
तिथित्रयं नैर्ऋते का भवेत्स्वेशशक्तिभूमिर्जयप्रदा ६३ प्रत्यादौतिथित्रयं रुद्रे ईशानांतयातेनप्रकारेण ज्वलेप
श्चिमदिशितिथित्रयं ततो यमाशायांतिथिरेका आग्नेयभागे आग्नेय्यांतिथिद्वयं तथावायौवा युदिशि सोमो उत्तर
स्यां एकैका पूर्वस्यां पूर्वदिशितिथित्रयं नैर्ऋतभागे एकातिथि एवं चंद्रशक्तिभूमिः सर्वतः पृष्ठस्था जयप्रदा भवेत
शक्तिभूमिः चैत्राद्यापूर्वतो मासासंदृष्टे [illegible] दिगष्टके पुनः पश्चिमतः सोमे च नदित्यक्रमेण च पृष्ठदक्षिणे [illegible]

श्लेषा मंगद वाम संमुखे रथं श्वमाभिधा भूमिः सर्वशत्रुक्षयंकरी ६४ टीका सर्वदिक्षि मारभ्रमसंहारक्रमेण
वामावर्तेन आग्नेयी पूर्वं तं दिग्गते चैत्रादि चैत्रमासमुपलक्ष्य मासाष्टकं गणनीयं पुनश्चत्वारो मासाः पश्चिम
तः क्रमेण पश्चिमोत्तरपूर्वदक्षिणानुक्रमेण गणनीया रथं भ्रसिद्धं श्वमाभिधा ईदृशी सर्वशत्रुक्षयंकरी सर्वेषां
शत्रूणां नाशकारिणी साष्ट दक्षिणगा याधस्पश्च मदा वामे संमुखे च मंगदायिनी ६५ भ्रमाभूमिः वन्हि शा।
क्रोध्ये वायु यमेन्द्र शंभु पादके नैर्ऋते भ्रमतेतोये चैत्रादौ भ्रमणं मतं ६६ टीका राशीनां सृष्टिसंहारभ्रमव [illegible] मुर
वक्रियं वस्पृष्टि क्रमेण अश्विन्यादि क्रमेण रेवती पर्यंतं सप्तविंशति नक्षत्राणि वामावर्तेन [illegible] वास्थितानि ते चादि
ह्रादशराशिचक्रम् - - - - ग्रहस्य राशितो वामावर्तेन स्थितानि दिने दिने स्वयं भ्रमणं कुर्वते तदा वामक्रमेण संचार
सृष्टिविपरीत हि गमनेन न तत्र राशीनां तत्र व्यवस्थित ग्रहस्यापि तथैवा त्रापि मार्गक्रमेण वर्तते अतः सृष्टिमार्गे
वामावर्तेन राशी सृष्टिसंहारव्यवस्था व्यवहर्तव्या वन्हिशाक्रेति वन्हेराग्नेय्यां शाक्रे पूर्वस्यां वायौ दक्षिणस्यां ई
शान्यां पश्चिमायां आग्नेयनैर्ऋते सर्वदिक्षि दक्षिणदिशि पश्चिमदिशि चैत्रमासमारभ्य भ्रमणं मतं स्वीकृतं ६६
श्लोक एहस्या जयदानित्यमयत्र नहि शोभना रथं माला कृष्णभूमि युद्धकाले महाबला ६७ टीका पञ्चमासत्र
येमाला नाम्नी भूमि युद्धकाले महाबला जाता सा च एहस्या जयदा [illegible] निरिक्षस्याने [illegible] माला ना
म्नी भूमिर्न शोभने त्यर्थः ६७ ॥ मालाभूमिः ॥ ॥ चैत्रादि [illegible] पूर्वे सर्वा
भव्या विलोडिका ६८ टीका चैत्रादि मासषट्के सर्वदिक्षु [illegible] पश्चिमतः [illegible]
विलोडिका भूमिः [illegible] ६८ विलोडिका भूमिः वन्हिनासन्न [illegible]

कोणगाः पूर्वदक्षिणगापृष्ठेत्रिभुंगजयदामता ६९ टीका आग्नेयकोणेन: सव्यमार्गेणपूर्वदक्षिणमेवर्गक्र
मेण चैत्रादिमासा अ॰ मै॰ वा॰ ईशानकोणगाग णनीयः पृष्ठेत्रियमाणेमासस्थिता त्रिभुंगाभूमिर्जय प्र
श्री० पृष्ठिदक्षिणेभवति ६९ त्रिभुंगाभूमिः वायुतः सव्यमार्गेणमासार्धक्रमेणप्रति संमुखेजयपदप्रोक्ता मत्सरी
न०प० भूरियंशुभा ७० टीका वायवीदिशिसुपक्रम्यप्रतिदिशं चैत्रादिक्रमेणमासार्धं पदं व्याप्य सव्योत्तरेण इयं म
ज०टी० त्सरीभूमिः प्रोक्ता कथिता महाहवे जयदाश्रुता रामासाव्रिराहवृत्याप्र दा क्रमेण भवति ७०. मत्सरीभूमिः
६८ पूर्वतः सव्यमार्गेणवेदसंख्यघटी भ्रमा दक्षिणपृष्ठि स्थितास्प्रेछाधर्मन भूमिरियं मता ७१ टीका पूर्वदिशिमा
रभ्यपुदक्षिणक्रमेणवेदसंख्यघटीचतुर्दंडमितिदं भ्रमणं यस्याः सेयं धर्मभूमिमिताकीदृशीदक्षिणपृष्ठि
स्थाजयदाभवति ७१ इतिधर्मभूमिः द्वादशारे इतः सव्ये चैत्रादिभ्रमणेन मात वामाग्रेसंस्थिता पृष्ठे मता
व्योमस्तुदा मता ७२ टीका द्वादशारं चक्रं कृत्वा रुद्रतः पूर्वदिशिमारभ्यसव्यदक्षिणक्रमेणईशानीपर्यन्तादि
गष्टकेक्रमोनुसंधेयः चैत्रादिभ्रमणंज्ञेयं एवं मत्ताख्याभूमिः को रवपृष्ठेवामेअग्रेचसंस्थितामन्युदजेया वा।
मेसम्मुखेचनकर्तव्या ७२ इति मत्ताभूमिः रुद्रवायुपनेरुद्रेजलाग्निशाक्रदाद्यते पामोदया च वक्रदिः पृष्ठि
पृष्ठेजयप्रदा ७३ टीका सष्टिनाम्नी भूमिर्यामोदयापूर्वदोदयाला भवेत्कीदृशीपृष्ठेजयदा ७३ इति [illegible] ६८
ति। चैत्राद्याः पूर्वतोमासावामगादिप्याष्टके पुनर्मार्गादितामासाः कोयदं को पुच्चनः पृष्ठे ७४ छायाभूमिरितिख्या
मगृदात्त्वयदामता छायावामेदयादेसेपृष्ठेजयदाभवेत् ७५ टीका चैत्राद्यामासाः पूर्वतोदिगष्टकेवामगाः
पूर्वेशानेत्तरादिदिग्गता एवमष्टौमासाश्रुतः शेषामासाः पुनः क [illegible] चतुष्टये क्रमेण ज्ञेयाः पश्चमासोभवे

मंत्रैव त्रयाभूमिः सावाग्रे त्र्यपदा नाशकारिणी शृंगे दक्षिणे च सा च कारिणी किंतु पृष्ठे एव जयप्रदा पुंडे च
पृष्ठे वक्रेणैवया ७६ इति त्रयाभूमिः चतुर्थी तु पूर्वादिदिशं याति मासं चैत्रादिरक्षिणः समरे दक्षपृष्ठस्था तु भवति जय
यप्रदा ७७ टीका पूर्वतो दिशि वामावर्तक्रमेण चैत्रादिमासं तु पक्रम्य चतुर्थी चतुर्थी दिशं याति इयं चतु
ती नाम्नी भूमिर्भवति तद्यथा चैत्रे पूर्वदिशि वैशाखे वायव्यां ज्येष्ठे दक्षिणस्यां आषाढे ईशान्यां एवं क्र
मेण मासस्थित्या भूमिर्ज्ञातव्या कीदृशी समरे दक्षपृष्ठस्था जयप्रदा भवतीति ७८ ~~पृष्ठार्धं प्रति~~ उदयो
~~दस्या~~ ईर्मनीभूमिः पूर्वोत्तराग्निनैर्ऋते यमतो यानिलेशिवे पृष्ठार्धोदया सा च पृष्ठस्था पुष्टिप्रदा ७७
टीका पुष्टार्धं प्रतिष्ठदया यस्याः सा पुष्टार्धोदया नाम्नी भूमिर्भवति सा च पृष्ठस्था यशप्रदा ७ इति
ष्टाभूमिः पूर्वोत्तरादिशोः शुक्ले कृष्णे तु कजलेशयोः जयदा दक्षभागस्था गौरी कालक्रमेण तु ७८ टी
शुक्लपक्षे पूर्वोत्तरे दिशोरुदिता कृष्णपक्षे दक्षिणपश्चिमदिशोरुदिता सा कालक्रमेण दक्षिणस्या।
जयदा गौरीनाम्नी भूमिस्थितिनीयेति ७८ गौरीभूमिः वह्नितः सव्यमार्गेण यामसमादिक्षु तद्द्वये इयं नार
रुद्रीभूमिर्जयदा पृष्ठे दक्षिणे ७९ टीका एतेषु दिग्भागेषु चैत्रादिमासेन नो गामिनी भवतीति ८० श्लो
इयं भूमिर्वला खोलासं मुखे वामगा स्मृता भंगदा दक्षिणे पृष्ठे स्या पुष्टकालेन संशयः ८१ इति वलाभूमिः से।
पादिहादशारे च वामसंमुखे गालया भूचरा स्यात्पृजयदाः खेचरा दक्षिणे पृष्ठिनः ८२ टीका हादशारे च
के ने ष दिशः शयो वाममार्गेण वामावर्तेन स्याप्याः भूचरी भूमिर्भवति मेषादिराशीनां दक्षिणावर्तक्रमेण
पूर्वादितः ईशानांतं भ्रमणं कृत्वा खेचरी भूमिर्भवति तद्रुभयविनियोगमाह वक्रस्या इति ८२ श्लो वक्र

श्री
न०५०
ज०टी०
६६

स्थाः शीघ्रगाश्चैव बलवंतो ग्रहाः स्मृताः सौम्यासौम्यविभागं च विज्ञाय फलमादिशेत् ८२ टीका राशिचक्रं
येग्रहा वक्रगामिनः ये च ग्रहाः शीघ्रगामिनः ये च ग्रहा भूमौ वक्रयुक्ता बलवंताः खेचरभूमौ शीघ्रग्रहाः तथा
च भूचरा ग्रहा राशिचक्रस्थिता दक्षपृष्ठस्थाः कर्तव्याः खेचरा ग्रहाः खेचरीभूमिमार्गस्थिता वामसंमुखाः
कर्तव्याः तदुभयभूमिबलं कस्येत्याह भूचराग्रहाद्दक्षपृष्ठस्था बलिनो भवंतः ततः स्थाधिना भूचरी भू-
मिरादरणीया खेचराग्रहाः वामसंमुखाः खेचरीभूमौ याधिको जयप्रदः ततो याधिना खेचरी भूमिरि-
दरणीया तत्रापि ग्रहाणां सौम्यासौम्यविभागं उत्तरदक्षिणदिग्विभागेन ज्ञात्वा यत्स्थितस्य फलमादिशे-
त् ८३ भूचरी खेचरी भूमिः पूर्वान्हे पावके कोणे परान्हे वायुगोचरे इति गुह्या कृपा भूमिर्जयदा पू[illegible]दि-
ले ८४ टीका पूर्वान्हे आग्नेयकोणे भूमिः अपरान्हे दिनोऽर्धे वायव्यां दिशि भूमिः इयं गुह्यनाम्नी भू-
मिः पूर्वदक्षिणे स्थिता जयदा भवति ८४ इति गुह्यभूमिः द्वादशारे चक्रे वारादिवेशात्खेटोऽर्कावदि पूर्वा-
दि सव्यं न्यस्तव्या ततः सासव्यगो क्रमा ८५ टी॰ द्वादशारे चक्रे वारादिवेशात्खेटादि चैत्रकावधि वैक्रांतं पू-
र्वादीषु दक्षिणक्रमेण न्यस्तव्याश्च तत एव सव्यगा दक्षिणस्याउ क्रमात्[illegible] जयदा भवति इयं द्वादशी नाम्नी ६९
भूमिः ८५ श्लो॰ आग्नेयकोणतो वामे पूर्वं तादि तिथिक्रमात् [illegible] प्राच्यां बाणसंख्यो ला धं पंच-
के ८६ सेतु खेवामगा वर्ज्या याम्या काले विशेषतः पुरुषा भगृहादीनां च वेधे [illegible] जिता ८७ टी॰ आ-
ग्नेयादिकोणात् पूर्वदिग्विभागे पूर्वकादि तिथिक्रमात् [illegible] नामावर्त्त अनेन तिथयः स्थाप्याः तत्राग्नेय्यां पूर्व-
मास्थाप्य प्रतिपत् द्वितीया ततस्तृतीया चतुर्थी प्रथमांशं [illegible] स्थाप्य चतुर्थी द्वितीयांशं पंचमी प्रपता

र्धमी शान्यां पंचमी द्वितीयार्धे वह्नौ प्रथमार्धतु प्रतिपदि शिवसौ द्वितीयार्धे नवमी प्रथमार्धे वायवी दिक्षि 138
प्रमी द्वितीयार्धे श्रेष्ठमीन वमी दशम्येकादश्यौ द्वादश्यः पश्चिमायां त्रयोदशी नैरृत्यां च तुर्दशी दक्षिण
दिक्षि एवं तिथि विन्यासे कृते नक्षत्रियो मृत्यु भूमि धर्मेन सायाग्नावंगुरुणा १ दृष्टि मां पुवे शो च स्तु भवि
ष्यता पुरुषे एसंमुखे वा मगावर्ज्या इहे दक्षिणे शुभे सर्वदा ८७ इति भद्राभक्ति: ईश वन्ह्यीशा सोम्या गुने
ऋते दूर्यते नले याम्योत्तरा निलेव वंमम खे त्रयादिमास्ततः ८८ नय ... दाद्र द्वादश्यां गदावामसंमुखे
केवलो यं महाभूमिर्युद्धे चैव चतुर्विधे ८९ टीका एतेषु दिग्विभागेषु चैत्रादिमासाः क्रमो भवेत् स्यं
केवलो नास्ति भूमि: ईन्द्रवाग्नेयनैरृत्यां याम्या वायव्य रुद्रयं महाभूमि युद्धे ... चतुर्विधे ९० भेद्र
त्यां बुधो सौम्य रुद्रे ज्ञाग्नि यमाख्येवे ६ प्रतिपदादि नव त्वेषा नयदा ह्येदक्षिणे त्रैलोक्यविजयान्ः
वि भूवलानां बलोत्करा ९१ टीका एतेषु दिग्विभागेषु प्रतिपदादिपंचदशतिथिषु त्रैलोक्यविजया
भूमि: वारेषु: सर्वदिग्भागे ततः सव्येन मंदगः यत्रस्था तत्र कालस्था त्वाराक स्थास्थ संमुखे ९२ श्लो
दक्षिणस्थः शुभः कालःपाशो वामदिगाश्रयः ९३ टीका दिनस्य ... शनैश्वरः सर्वदिग्भागे स्या
पः ततस्तस्मात्सव्येन पूर्वदक्षिण क्रमेण ईशानी पर्यंतं ... पश्चात्स्थः यत्र दिग्भागे मंदगः शनैश्च
ते भवति तत्र कालो ज्ञातव्यः सच कालः संमुखे ... तदपि सुखं शुभदं न ... दक्षिणस्थ
नयदः वामस्थितो शुभदः कालपाशौ ... ९४ इति कालपाशाभ्यक्ति: ... सर्वतो ना:
प्रागादिदिक्षु ... पश्चस्था ... ९५ ... द्वादश्यां ... वामसंमुखे

को० प०
नं० टी०
७०

सेयाकरालिकाभूमिः संग्रामे शत्रुनाशिनी ९४ टीका चैत्राद्याः पूर्वदिशमारभ्य दिक्चक्रसध्ये वामा
वर्तगाः पूर्वोत्तरपश्चिमदक्षिणस्थाने भवंति ततो मासदिग्विभागात् यामार्धेन दिगष्टके भ्रमतः पूर्वचक्र
वर्तगाः पूर्वोत्तरपश्चिमदक्षिणस्थाने भवंति ततो मासदिग्विभागात् यामार्धेन दिगष्टके भ्रमतः पूर्वश्च
तुष्टयंयाति ॥ इयं करालिका भूमिः ॥ मेषवा दक्षक्रमेणैव पूर्वतो वाममार्गगा यामार्धं तु दयं याति सर्व
कालं दिगष्टके ९५ वाद्योद्यापयवाम अस्थानान्न मध्यसंस्थगा वलवेसंतया भूमिः शत्रुणां क्षयकारि
णी ९७ टीका कोटे युद्ध भूमौ वा पूर्वदिग्भागमध्ये वा दक्षक्रमेण वाम मार्गगा वा मार्ग गामिनी मध्यवा
दक्षक्रमेण यामार्धं पूर्वराधं व्याप्य दिगष्टके सर्वकालं वलबानाम्नी भूमिरियमुदयं याति तत्र प्रथम पूर्व
यामार्धं पूर्वदिग्विभागे द्वितीयार्धं वाद्ये [illegible] तत्र मध्यस्थाने भूमौ युद्धं न कर्तव्यं वाद्ये युद्धं कर्तव्यं ९८
इति वलवा भूमिः चैत्राद्यं पूर्वतो वामं भ्रमणं दिक्चक्रद्वये एकतुर्विजयदा प्रोक्ता भूमिः सेयापराजिता
९८ टीका पूर्वदिशमारभ्य वामावर्तेन दिक्चक्रद्वये दक्षिणक्रमेण चैत्राद्यं चैत्रमासमारभ्य [illegible] एक
मासस्थाप्यपराजिता भूमिः प्रोक्ता सैव संमुखे जयदा ९८ अपराजिता भूमिः [illegible] वामे तूर्यं तु
र्यं दिगष्टके चैत्रादिमासतो रोजयदा पृष्ठदक्षिणे ९९ टीका नैरृतीदिशमारभ्य वामावर्तेन तूर्यं तूर्यं दि
गष्टके चतुर्थस्थाने चैत्रमासादितो रोहिणी नाम्नी भूमिर्भवति यथादेवं [illegible] पुनः पूर्वदिशि ततो वायव्या
दक्षिणस्य मैवं [illegible] क्रमेण पृष्ठदक्षिणे जयदा वामे [illegible] रोहिणी भूमिः उदयात् चुद्दय
यावद्दक्षिणस्यां जयी भवेत् तत्र पूर्वं चोत्तरे शस्ता [illegible] भूमिरियं मता १०० टीका प्रतिदिनमुदयात्

७०

५

मारभ्य वृद्धले दिनार्धमवत् दक्षिणस्था ततो वामाभिमुखे यो योजयी भवेत् तत्पूर्वे दिनार्धे पश्चिमे त्वेको । 140
वति तत्र दक्षिणाभिमुखो जयी स्यात्पश्चिमभूमिस्तत्राकथिता ॥ अथ क्षिप्रमुखावर्तकाः दिक्सप्तस्वपि दिक्षु मकरा
द्याग्निकोणतः वामेकसव्यमार्गेण मातंगीपृष्ठगा शुभा २ टीका एकादिनाभिरष्टस्वपि दिक्षु ईशानी
तः सव्यमार्गेण दक्षिणक्रमेण पूर्वैरैन्द्री ऐशान्याग्नेयी नैरृती वायव्या ७ एवं मकरादिषट्के स्थिता पूर्व
दक्षिणक्रमेण मातंगीभूमिर्भवति सा च पृष्ठगता शुभा मातंगीयदा भवति । [illegible] एवं तो वाममार्गे
एकाद्यष्टौ पंच दिगष्टके वामेद्या जयदा भूमिः कर्तव्या संमुखे न पैः २ टीका दिगष्टके ष्टस्वपि दिक्षु मकरस्था वा
समार्गेण पूर्वे ऐशान्युत्तरादिक्रमेण पंच पंच घटीः कृत्वाः होराचक्रं दद्यान्वियसेत् एवं समे द्याभूमिर्भवति संमुखे
जयदा २ अथ ऐद्या भूमिः द्वादशारचक्रे पूर्वदिग्भागात् वाममार्गात् पूर्वे ऐशान्यादिक्रमगता पंच पंच घटी देवा:
यथा होरात्र स्वर्गछिद्रं जा भवति यादृत्नी नाम भूमिराहवे वामपृष्ठस्था जयदा भवति ३ टीका द्वादशारेष
शी: पंच पूर्वतो वाममार्गाद्या जयदा वामपृष्ठस्था दहनी भूमिराहवे ३ दहनी भूमिः वन्ह्यादि चैत्रतो ना
स्ताः सव्यमार्गेण कोणगाः पंचनाडी चमत्येवं जिता पृष्ठे जयप्रदा ४ टीका चैत्रमासात्सव्यमार्गेण पूर्व
दक्षिणक्रमेण आग्नेयी नारभ्य कोणचतुष्टया अग्न्यादिक्रमेण पंच नाडी भवति एवं क्रियते जिता नाम्नी
भूमिर्भवति सा च पृष्ठे जयदा भवतीत्यर्थः ४ जिता भूमिः द्वादशार्धे [illegible] सहिता: तत्तस
घटिका: पंच सव्यमार्गगतिर्भवेत् ५ जयदा दक्षिणे [illegible] स्थिता [illegible] भूमिर्भवति तां
वलोक्य रा ६ टीका द्वादशारचक्रे [illegible] दिग्विभागात् [illegible] वाममार्गेण [illegible] पश्चिमादिक्र

मेण चैत्रादिमासे गणितेयवत्रे यं भ्रमिः स्थिता तस्या नाम्स्यच्चारिकाः कृतास्य भ्रमार्गगतिः प्रदक्षिणगति 141
नं०५० र्मता चैत्रे उत्तरस्यां वैशाखे वायव्यां उत्तरे शान पूर्वादिक्रमेण पं अपंचदंअत्रुटेता त्रि द्वादशस्थानेषु भवंति
ज०ही० पयेष कालदंडपातः सादिदक्षिण योधस्य स्थितानामयदा भवति अयत्र संस्थिता मतुदा ६ बहुलान
७१ क्षिः अष्टादशा मभागे वत्सस्य वर्गाष्टकं क्रमात भ्रमणं सृष्टिमार्गेण यामार्धमुदयं भवेत ७ टीका अष्टा
दशचक्रे वामे पूर्वोत्तरादिक्रमेण वर्गाष्टकं अकचटतप यशाद्य सराणि कं लिखिता सृष्टिमार्गेण प्रदक्षिण
क्रमेण यामार्धं प्रहरार्धं व्याप्य भ्रमेन्नुदयो भवेत तत्र योधनामो दिते वर्गपत्निर्न्वर्गे योधनामाद्य सरं तत्र भ्र
मो यामार्धं क्रमेण गतायां तद्वर्गस्थाने पृष्टिदक्षिणतः कृते वर्गकालानलो भ्रमितिर्दं ध्रुवं जयावहा भवति
८ श्लोक योधनामो दिते वर्गे पृष्ठदक्षिणतः कृते बहुकालानलो भ्रमिर्दं ध्रुवं जयावहः ८ वर्गकालान
लः दिनमध्यस्थ नाडेका कपालस्थे दिवाकरे न शत्रेर्घ्यायी जयी स्वायी भ्रमिरेखा कपालिका ६
सूर्ये कपालस्थे दिनमध्ये सति या एका नाडी तस्यां कपालस्थायां नाड्यां संमुखस्थायां यायी न शत्रेत स्था
यीजयति ६ इति कपालिका पूर्वान्हे पावके कोणे परान्हे वायुकोणगा दक्षपृष्ठस्थिता भ्रमिर्जयदेवानला ७१
निला १० टीका दिनप्रथमार्धे आग्नेये भ्रमिः अपरान्हे वायुकोणगा एषानलानिला भ्रमिर्दक्षपृष्ठस्था जय
दा भवति १० अनलानिलाख्य सूर्यस्य मंडलं नयायें दक्षपृष्ठे ऊयात चंद्रमंडलमप्युग्रं संमुखे च ऊयात ततो
दैः अग्रे कार्यं अग्रे वामे च वंदः कार्यः वन्हिदिवसे पृष्ठे च सर्वदिग्विवशो भवतीति ११ इति स्वरभ्रमिः श्लोक
अदशोपतितः श्लोक दक्षिणपृष्ठस्थिता क्रूराः सौम्या वामाग्रसंस्थिताः संग्रामेजयदाः प्रोक्ता दिग्भ्रमिक्रमेणाः

टीका॰ द्वादशारे चक्रे कालानलमुपक्रम्य पूर्वादितो वामावर्त्तक्रमेणाग्नेयीपर्यंतं द्वादशराशीन् लि-
ख्य तत्र यो ग्रहो यत्र राशौ वर्त्तते तत्र क्रूरसौम्यत्वं व्यवस्थाप्य राशिदिशिमुपदर्शयति द्वेति क्रूराः शनिपा
पयुतबुधक्षीणचंद्ररविभौमा राशिमंडलेक्रमेण दक्षिणस्थाः एवं सौम्याः शुभग्रहाः गुरुशुक्रपापर-
हितबुधपूर्णचंद्रा वामाग्रसंस्थिताः संग्रामे जयदाः प्रोक्ताः [illegible] यथा क्रूरा दक्षिणपृष्ठस्थि-
ताः सौम्या वामाग्रस्थास्तदाति जयः क्रूरा दक्षपृष्ठस्थाः शुभाश्चापि तत्रस्थाः तदा न जयो न भंगः एवं वा-
माग्रे सौम्यासौम्यौ तदापि समतैव सौम्यक्रूरयोर्न्यूनाधिकबलत्वेन जयो भंगो वा विशेषेण वाच्यः
ग्रहभवि॰ भास्करो यत्र संतिष्ठे द्वादशारे चक्रे संस्थिते सा राशिर्दक्षपृष्ठे तु संग्रामे जयदा मता १२ टीका
सूर्यो यत्र राशौ तिष्ठेत् स राशिस्तत्कालमुपक्रम्य पूर्वादितो वामावर्त्तक्रमेण द्वादशारचक्रस्थिताः तथा
ते दक्षपृष्ठस्था जयप्रदा मताः १२ इति राशिभ॰वि॰ सूर्यराश्यादितः सव्ये लग्नं तत्कालसंभवं पृष्ठे दक्षिणे
गं कुर्यात् जयं युद्धे न संशयः टीका द्वादशारे चक्रे दक्षिणावर्त्ते सूर्याक्रांतराशिमुपक्रम्य तत्कालसंभवलग्नरा-
शिं चंद्रज्ञानेनाक्रम्य स्थितं युद्धे पृष्ठदक्षिणगं कृत्वा जयो भवति अत्रार्थे संशयो न कर्त्तव्यः १४ लग्नभवि॰
वि॰ राहुकालानले चक्रे सा तावंद्र[illegible] दिवाकरौ वदनार्धं गतेदेतत् कथयिष्यामि भवलं १५ टीका
[illegible] राहुकालानले चक्रे पूर्वतः कृत्तिकादिसप्तसप्तकमकल्पिते षडंगे चक्रे मुखाद्यंगभेदेन चंद्रा[illegible] दिवा
करौ तावानूबलं कथयिष्यामि १५ श्लो॰ राहुचक्रे स्थितश्चंद्रः पृष्ठिभागे जयप्रदः हृदिये संस्थितश्चंद्रो द
क्षिणे च जयावहः १६ टीका राहुस्थितनक्षत्रादि शिरस्थितिश्चंद्रः पृष्ठे जयप्रदो ज्ञेयः हृदिये स्थिते दक्षिणे जयप्रदः १६

श्री० न०प० न०ही० १२ श्लोक गुह्यसंपुटगो पृष्ठे वामाग्रे तु जयावहः कपालेषु ग्रहेष्वंशे वामभागे जयप्रदः १७ भा० गु० सव्यं च सर्व 143
र्वांगे जयदः पृष्ठदक्षिणे गुह्यसंपुटगाः तत्र तत्र स्थिताः वामाग्रे च जयावहः स्कंधे [illegible] भवति कपालेषु ग्रहयोः तत्र
तत्र दिशि स्थितो वामभागे जयदो भवत्योदक्षिणे स्थितः सर्वांगे मुखे हृदियो दरगुह्यपृष्ठमस्तकेषु पृष्ठे।
दक्षिणे जयप्रदो भवति इति राहुकालानलभूमिः अकाराद्याः स्वराः पंच नंदादि तिथिषु क्रमात् सव्यमार्गे
दयास्ते वपंचस्थानेषु सर्वतः १८ टीका ततसेव्यादितितो भुक्तिः ध्रुवो वसंततु नाडिका जयदा पृष्ठदक्षस्था वा
माग्रे भंतु दामता १९ वध्यभागे च मत्स्य सौम्ययो रूमवार वि किंचित् स्थायी जये युद्धे सामर्थ्यमिति
यमतो २० अइउएओ एवंरूपाः पंच स्वरा नंदादि तिथि क्रमेण सव्यमार्गे लोदयो येषां ते पंच स्थानेषु स्थान
गाः तथा प्रतिपत् षष्ठ्येकादशी पूर्वदिशि इ सहा दक्षि० न० अ० ए० अं० पश्चिमे चतुर्थी न० ध
उत्तरस्या पं द पंचदशी मध्ये एतासां तिथीनां स्थानेषु अकाराद्यः पंच स्वराः नवतिथि संदीयंते तत्र
स्थानक्रमेण तिथ्यादि स्थिताः पूर्वे कृष्णषट्दंडाः भुक्तिर्भवति एवं प्रथमा तु त्रिंशद्दंडाः द्वितीया तु त्री
त्रिंशद्दंडाः एवं तिथेः षष्टिदंड प्ररणं एवं [illegible] भुक्तिदंड क्रमेण [illegible] भूमिः स्वादि
क्रष्ट दक्षिणे स्या जयदा वामाग्रे भंतु दायक्षिन्काले मध्यभागो दो भमेरुदण्डो भवेत् सर्वच चतर्दि शति १२
दंडोपरि द्विपंचाशद्दंडोपरि च भवति तत्रोभयोः स्थायी तत्र किंचित् जयी भवति २० इति स्वरभूमिः
चैत्रादि सर्वतः सव्ये चतुर्दिक्षु त्रयं त्रयं त्रिकालरराशिभूमिः स्याज्जयदा पृष्ठदक्षिणे २१ टीका सर्वदिक्षु
[illegible] सव्ये दक्षिणे क्रमे पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरक्रमेण चतुर्दिक्षु मासानां त्रयं त्रयं [illegible] चैत्रमासा

मार्गशीर्षाः पूर्वदिशि वैशाखभाद्रपौषाः दक्षिणदिशि एवं मोक्षादावपि एषा त्रिकालराहुभूमिः इत्येद
क्षिणे च जयप्रदा भवति इति त्रिकालराहुभूमिः सप्तरेखांकिते चक्रे कृत्तिकादिन्यसेत्ततः धिष्ण्यपक्षिस्थि
तो राहुः अर्द्धराहुः स उच्यते सप्तरेखांकिते चक्रे कृत्तिकादिनक्षत्राणि न्यसेत् यस्मिन्नक्षत्रे राहुस्तिष्ठति
नक्षत्रं यदि तद्दिशि अर्द्धराहुः स उच्यते स च जयार्थिना पृष्ठे दक्षिणे कार्यः २२ इति अर्द्धराहुभूमिः द्वा
दशारे पद्मचक्रे न मासांश्चैत्रादिकान्न्यसेत् यत्र मासे स्थितो राहुर्मासराहुः स उच्यते २३ टीका द्वादशारे चक्रे
वाममार्गेण पूर्वदिशातो नैरृत्यादि अग्निपर्यंतं चैत्रादिमासान्न्यसेत् यत्र मासे स्थितो राहुः वर्त्तमानमासस्थि
तो राहुः स मासराहुः स उच्यते सोपि पृष्ठे दक्षिणे कार्यः २३ इति मासराहुभूमिः पूर्वोत्तरकृते कूर्मे स्थिते द
क्षिणपश्चिमे पक्षे शुक्लेऽथ कृष्णे च पक्षराहुरयं मतः २४ टीका कूर्मपक्षे पूर्वोत्तरदिग्भागे शुक्लपक्षं दक्षि
णपश्चिमादि दिग्भागे कृष्णपक्षं स्थापितो राहुः पक्षराहुरयं मतः केन पक्ष शुक्लकृष्णमार्गेण नक्षत्रस्य सम्मोहना
यत्नेन सोपि पक्षराहुर्दक्षपृष्ठस्थो जयदो भवतीति २४ इति पक्षराहुभूमिः त्रिंशद्रेखात्मके चक्रे कोणरेखा
द्वयान्विते कृत्वा विलोममार्गेण संस्थाप्य तिथिमंडले २५ पूर्वादि आग्नेये स्थाप्यतः क्रमादेवं क्रमेणैव तिथि
तो राहुश्चैव दिनराहुः स उच्यते २६ टीका ऊर्द्धतिर्यक्क्रमेण त्रयोदशांकिते कोणरेखाद्वयान्विते चक्रे ।
एवं त्रिंशद्रेखात्मके चक्रे पूर्वरेखात्मके इति रेखाग्रे आग्नेयकोणरेखातः वामावर्त्तक्रमेण पूर्वादि तिथिमा
दौ कृत्वा कृष्णचतुर्दशीपर्यंतं तिथिमंडलं संस्थाप्य यस्यां तिथौ भोगेन च सो दिनराहुः स उच्यते सदि
नराहुः पृष्ठे दक्षिणे च जयार्थिना कर्त्तव्यः २६ इति दिनराहुभूमिः ऐं श्रां कुरुकुल्ले ... स्वाहा

श्री०
न०प०
ज०टी०
७३

तिनोदिशि दशम्यां च नवम्यां वायव्यां अन्तरिक्षे ७ शुक्लपक्षे तु वारुण्यां चतुर्थ्यां चमावास्यां नैर्ऋ 145
त्यां चतुर्थ्यां पौर्णमास्यामेकादश्यां यमोकाष्ठे आग्नेय्यां द्वादश्यां च माघे राहुः स्तोदयः खंडगत्यात्र मत्येव खंड
राहुस्ततो मतः २९ **टीका** कृष्णपक्षे तृतीयायां पूर्वदिशि कृ० म० ई० कृ० द० उ० कृ वन्दुर्द० वा० शुक्लपक्षे च
तुर्थ्यां पश्चिमे शु० अ० नै० ए० द० ह० अ० एवं पक्षद्वये तिथिक्रमेणैतत्स दिशि अयो राहुः खंडगत्या भ्रम
ति ततः खंडराहुरयं मतः यावदग्रे तेनास्थितिः तावत्स्थान एव तिष्ठति सततं यावार्थिना पृष्ठे दक्षिणे वा
कार्यः २९ **इति खंडराहुभुक्तिः** पैंद्र्यां याम्यां यमेंद्रे तोयाग्नि शशिरालसे यामाग्रितु दितो राहुर्भ्रमत्येवं दि
गष्टके ३० ए० वा० द० ई० अ० उ० नै० एवं दिगष्टके प्रहरार्धव्याप्यो दितो राहुः प्रतिदिनं भ्रमति स च पृष्ठे दक्षि
णस्थः कर्तव्यः **इति यामार्धराहुभुक्तिः** ईशान यम वायव्ये ३१ लः सोमाग्निवारुणे एवं नित्यं च भ्रमत्ये
वमपराह्ने व्यतिक्रमः रात्रौ तु सोम्य नैर्ऋत्ये शक्राग्न्यनिलयमे हरे एवं चैतेन भ्रमत्येव मपरार्धे व्यति
क्रमः दिनपंचदशांशेन मुहूर्त्तः परिकीर्तितः एवं मौहूर्त्तिको राहुर्ज्ञातव्यः सरवेदिभिः ३२ **इति मुहूर्त**
राहुभुक्तिः व्यतिक्रमः पश्चि० अ० उ० नै० ए० वा० द० ई० **प्रहरार्धराहुभुक्तिः** रविः सोमः कुजः सौम्यो गुरुः शुक्रः
शनिः स्मृतः इंद्रादीशानपर्यंतमर्धयामक्रमः स्मृतः ३३ **टीका** एवं व्यवस्थाक्रमेणार्धप्रहरं भ्रमो राहो ७३
र्भवति ३४ दिनवारोदयस्थानात्पूर्वदिक्क्रमात् तं यष्टिकोणो राहुर्यं अत्याने रक्षेत् स्थूलः यस्य वारस्य
यत्स्थाने कथितमस्ति तत्र प्रथमप्रहरार्धे राहुः तदनंतरं द्वितीयप्रहरार्धे प्रहरचतुष्टये यत्र यत्र राहुर्भ्र
मति तद्दिने वारोदयस्थानादिति: दिनस्य यो वारो ग्रहस्तद्दिनस्थानात् तद्वदेव व्यवस्थितान् रक्षां कुर्या

दिशं चतुर्थी दिशं क्रमेण राहुर्भ्रमति शनिस्थानेन दिनादि यस्य नास्ति स्वार्धं पतति तस्यानेन तद्वं प्रह
रे कुलिकराहुर्ज्ञातव्यः स च पृष्ठे दक्षिणे स्थो जयार्थिना कर्तव्यः कुलिकराहुभ्रमिः संमुखो नाम संस्था च य
स्य वामे राहुः कुंडली पराजयो भवेत् तस्य वा देह्यन्तरेण दिक्षु श्लोक पृष्ठे दक्षिणे पृष्ठे स्थाने वामे राहु परं परस्य
त्वेव शतेनापि परिसैन्यं निकृन्तति ३३ टीका यस्य पुरुषस्य कथितप्रकारेण राहुर्मंडलीसंमुखो भवति
तत्पुनः वामस्था वा भवंति तस्य पुरुषस्य वा देहे पृष्ठेऽन्तरेण दिक्षु तज्जादि पदेन विषमस्थाने ल स्यान्तेन
स्य पराजयो भंगो भवेत् अपेक्षितनिर्वाहो न भवतीत्यर्थः यस्य पुरुषस्य वा राहुः परं परस्य दक्षिणे पृष्ठे स्था
च भवति सः शतेनापि सैन्येन सहस्रसंख्यकं परसैन्यं विनाशयति एकेन दशगुणं सैन्यं जयतीत्या
र्थः ३६ अथ विषराहुभ्रमिः शशप्रसलाकाख्ये कृत्तिकादिसमन्विते शुक्लपक्षे द्वितीयायां सुदिनस्थश
शी भवेत् चक्रे सप्तशलाकाख्ये वदन्मासलग्नः शशी मासनक्षत्रं दिशि ज्ञेयं तेमास्यं चंद्र स्वर
वेदिभिर्ज्ञातव्यः मासचंद्राश्रिता दिक्संमुखे वदक्षिणे च कर्तव्या जयो भवतीति ३७ इति मासचंद्रभ्रमिः
पूर्वोत्तरगतः शुक्लोपश्चिमदक्षिणे पक्षभुक्तिप्रमाणेन पक्षचंद्र उच्यते ३८ टीका शुक्लपक्षे पूर्वोत्तर
गतश्चंद्रः कृष्णपक्षे पश्चिमदक्षिणादिशोर विस्थितः इह शास्त्रे पक्षभुक्तिप्रमाणेन पक्षचंद्र उच्यते त
यावत् तत्पक्षे स्थितादिक्संमुखो दक्षिणो वा जयार्थिना कर्तव्या ३९ इति पक्षचंद्रभ्रमिः दिनमादिप
तद्वनस्य मादघटिकीद्वयं प्रतिनाडी भवेद्भुक्ति रे तत्कालिकः शशी ४० चक्रेदति सप्तशलाकाख्ये च
क्रे यं स्थां पूर्वदिशमारभ्य नक्षत्रे भ्रामर्क [illegible] सूर्याक्रान्तनक्षत्रं [illegible] ततः सूर्यादि स्थितेः ततः वामेन

श्री० वामावर्तेन प्रतिनक्षत्रेरेखाक्रमेण चक्रं स्यात् दिशिपरत्वेन विदिशि दिनं वेदउच्यते तथा च चंद्राधिष्ठितधिष्ण्यं नु- 147
न०५० विदक्षिणे वा जयार्थी ना कार्यो इति तात्कालिकचक्रं श्लोकस्यादर्शे पातितः दिनमादितिः सूर्यर्क्षं नक्षत्रे क्र-
ज०ही० मिक चक्रे सनुपदकल्पिते यत्र चंद्रनक्षत्रं तत्र स्थिते वामावर्तेन नक्षत्रेषु क्रमात् प्रतिनाडी रेखा इति स
पाद घटिकाद्वयं पंचदश पलात्मिका द३ तु यंत्र नक्षत्रे पंक्तिका प्रतिनक्षत्रं भुक्तिर्भवति एवमेकेन नक्षत्रा-
७४ ध्यंतरेण प्रतिप्रतिनक्षत्राणि ततएवतात्कालिकचयो भवति दक्षिणस्थः संमुखो वाकस्थः इति तात्का-
लिकचक्रं ४० पूर्वादिषु चतुर्दिक्षु मेषाद्या राशिमंडलेत्रिः प्रदक्षिणमालिख्य चिंतयेद्राशिचंद्रकं ४१ श्लोकः या-
त्रायुद्धे विवादे च संमुखे दक्षिणे शशी सिद्धिं न पंचस्य दद्यात्तेराशिचंद्र उदाहृतः ४२ इति राशिचंद्रभूमिः पूर्वा-
दिषु चतुर्दिक्षु मेषादिराशित्रयं प्रदक्षिणं लिखेत् यथा पूर्वदिशि मेषसिंहधनराशयः दक्षिणस्यां एवं द-
क्षिणदिश्यादौ येषुं तत्र [illegible] प्रयोजनमाह यात्रायां युद्धे विवादे च संमुखो दक्षिणस्थः सदासिद्धिं जयं।
चदत्ते पुनः वामपृष्ठस्थो भंगदा राशिचंद्र उदाहृतः राशिचंद्रभूमिविवरणं स्वराचौ वृषपेण पुनस्तथव।
दृश्यते वामावर्तेन जयदस्तु सर्वेण भंगदः ४३ मंडलाकारेण प्रत्यक्षं यथा प्रत्यक्षः तथा यत्र दिशि दृश्य-
ते तत्र वामावर्तो वामदिशि वस्थितस्तु जयदः नपुनः सव्येन प्रदक्षिणक्रमेण स्थितो भंगदः सप्तमगतिव- ७४
विशेषणेन सप्तमी चंद्रप्रस्थिति तदर्थः इति तात्कालिकचंद्रस्थितिः दक्षिणेन गतो भानुर्जयदो याम्यपश्चिमे उत्त-
राय० णचारस्थोविक्रमः शत्रुर्नाशेषयोः दक्षिणस्त्वयनगतः सूर्यः याम्यपश्चिमदक्षिणे टीका पृष्ठे च यात्रा-
युद्धादौ भानुर्जयदः उत्तरायणगतः पूर्वो त्तरे जयदो भवेत् ४४ इत्ययनसूर्यभूमिः सप्तरेखा कृतः चक्रे भानुभ

148

यत्र संस्थितः दिनभानुर्भवत्येव चंद्रवद्दिष्टकारकः ५० टीका सूर्योवा चंद्रोवा यद्दिशि भानुभं स्पष्टपोस्थित
नक्षत्रं तत्र दिनभानुर्भवति स च यावत् तद्दिननक्षत्रे तिष्ठति तावत्सा दिग्वामपृष्ठस्था कार्या चंद्रवद्दिष्ट चंद्रोपि
तात्कालिकसूर्यः कार्यः तात्कालिकनक्षत्रे सूर्यादि [illegible] निश्चित्य काले सूर्याश्रितनक्षत्रात् दक्षिणे
तात्कालिकसूर्यं चंद्रस्थं विचिंत्य तत्र सप्तदिग्दक्षपृष्ठस्था जयार्थिनां कर्त्तव्या ५० इति तात्कालिकसूर्यं भ्रमिः
प्रत्यक्षं दृश्यते यस्यां भानुविंबं दिशि स्थितं दक्षिणपृष्ठस्थिता याचक [illegible] जयकांक्षिभिः ५१ टीका यस्यां दिशि
स्थितं सूर्यमंडलं दृश्यते सा दिगेव मेव दक्षिणपृष्ठस्था जयकांक्षिभिः कार्या अथ सूर्यविंबभ्रमिः रवेर्वस्योदये कु
हूणी प्रथमे नवमे तिथौ माहेश्वरी चोत्तरस्यां द्वितीया दशमे तिथौ एकादश्यां तृतीयायां कौमारी वह्निकोण
गा चतुर्थ्यां चैव द्वादश्यां वैष्णवी नैरृते स्थिता पंचम्यां च त्रयोदश्यां वाराही दक्षिणे भवेत् षष्ठ्यां चैव चतुर्द
श्यां ब्रह्माणी पश्चिमे स्थिता सप्तम्यां पूर्णिमायां च वायव्यां चंडिकोदयः नष्टचंद्रदिने ष्टम्यां महालक्ष्मीश्च ईशाने
ये यत्रोदयगता देवी ततो वामार्धभुक्तिका भ्रमते तेन मार्गेण भवेत्तत्कालयोगिनी ५२ टीका यस्यां दिशि दे
वी योगिनी उदयगता भवति तस्याः नाद्दक्षिणक्रमेण प्रहरार्धभुक्तिः तेन मार्गेण प्रदक्षिणक्रमेण भ्रमति
सा तात्कालयोगिनी भवति सा चोदयदिग्गता योगिनी दिक्क्रमस्थापां सम्मुखे च पृष्ठे दिक्कस्था च का फलं तथा।
कोणस्थाना वह्निकोणे च तिथि दिशपुदयः क्रमात् ५३ श्लोक जयदा दक्षिणपृष्ठस्था भंगदा वामसंमुखे त्रिवि
धं योगिनीचक्रमितु के चादिपाफले टीका [illegible] सर्वदा शानी पर्यंतं सप्तार्दिवारेषु योगिनी उदिता तदवधि
दिगर्धप्रहरक्रमेण वारयोगिनी भ्रमति सा च दक्षिणपृष्ठस्था कर्त्तव्या ५४ दिक्स्थानादि दिक्स्थानानां पूर्व

श्री
न० ज०
टी० ७५

दक्षिणे पश्चिमोत्तर दिगवस्थिताः तानो संमुखी दृष्टिर्भवतीति विशेषः नाह ... मगोपश्चिमायां स्थिता योगिनी संमु 149
खस्था दृष्टिर्भवेत् शत्रुकोणस्था नाहं आग्नेयादिकोणस्था कोणे संमुखे एव दृष्टिः तिथिदिशःप्रदक्षिणक्रमेण दक्षि
णे पृष्ठिस्था जयदा भवेत् एवमादियामले योगिनीचक्रमुक्तं त्रिविधयोगिनीचक्रं मध्यबाह्यक्रमेणैव बा
मं प्रतिपदादिषु वर्त्तमानतिथौ कालं वर्जयेत् सप्तदशं ६० टीका कोटे युद्धभूमौ पंचदशभागिकृतायां सर्वभाग
गामं वा माव तैन मध्यबाह्यक्रमेण प्रतिपदादितिथिषु न्यस्ता वर्त्तमानतिथौ तद्दिवस्त्याज्या माश्रित्य तिथ्यधि
न० कारणेन स्थितं कालं वर्जयेत् तथा च प्रतिपत्तृतीयापंचमीसप्तमी नवम्येकादशी त्रयोदशी पर्णिमास्तु मध्ये र
ति तत्र युद्धं न कर्त्तव्यं एवमन्यतिथौ बाह्ये कालः इति तत्र युद्धं वारणीयं तत्रापि मध्ये बाह्ये च तिथिस्थाने यु
द्धं वारणीयं किंचित् मध्यस्थे कालेऽपाधिना युद्धं कोटे परिहरणीयं बाह्यस्थे काले परेण गतायुद्धं न कर्त्तव्यमि
त्यर्थः ६० तिथिकालभूमिः षड्विंशगुणिता नक्षत्रागताहन्विचयं तथा अष्टशेषे भवेत् कालो जयदः पृष्ठदक्षिणे
६१ टीका गताहनि च यं गतदंडसमूहं षड्विंशगुणितं कृत्वा अष्टभिर्भागमादाय शेषांको भवेत् स च प
र्वादिदिग्विभागे स्थितः कालो भवेत् स कालो दक्षिणे पृष्ठे च जयदो भवेत् कालदिक्पृष्ठे दक्षिणे स्था
कर्त्तव्येत्यर्थः ६१ इति षड्विंशत्कालभूमिः शतार्क ... सोमसौरेषु मध्ये कालः प्रकीर्त्तितः बाह्ये गुरुशुक्रे
ष्वेषु वर्जनीयः सदा रणे ६२ टीका कोटयुद्धभूमौ शनिसूर्यमंगलगुरुवारेषु मध्यकालः प्रकीर्त्तितः शुक्र ७५
चंद्रबुधवारेषु बाह्ये कालः स च रणे वर्जनीयः यस्मिन् दिशि उदितः कालः स सर्वदा वर्जनीय इति ६२ इति वा
रकालभूमिः दक्षिणे पृष्ठिगतो वायुर्जयदो भवति ध्रुवं वामाग्रे भंगदः प्रोक्तः सर्वयुद्धेषु सर्वदा टीका एवमाद

स्थिरह[illegible]गतो निश्चितं जयदो भवतीत्यर्थः वामे च गृह्य च वहन् संग्रामे भवे तत् कदाचिद् सर्वस्मिन् समये स 150
र्वयुद्धेषु पश्चाद्वायौ वहति उत्तर पूर्वदिग्गमने जयो भवति एतद्धि सर्वत्र विजयो भवतीत्यर्थः इति श्री नरहरिवि
तायां स्वरोदयटीकायां भाषाविनिरपतिजयचर्यायां संग्रामाणि ॐ अथ जयोपायमौषधमाह चंडी चक्री च
वज्री च त्रिशूली मुद्गरी तथा देहस्था समरे पुंसां सर्वायुधनिवारिणी १ टीका चंडी चंद्रकांता चक्री कर
त:॥ चकोर इति केचित् वज्री वज्रशिखा त्रिशूली त्रिपत्रा [illegible]तिः सारासमाराच मुद्गरी वेतालवल्ली पताओ
षध्यः पुंसां देहस्थाः सर्वायुधनिवारण्यः एताः संधृतास्तु शत्रुघातेन लगतीत्यर्थः १ श्लोक गृहीत्वा शुभन
क्षत्रे अपामार्गस्य मूलकं लेपमात्रेण वीराणां सर्वशस्त्रनिवारणं २ टीका अपामार्गः चरचडी तस्य मू
लं शुभनक्षत्रे गृहीत्वा मुत्पादितं तल्लेपमात्रेण वीराणां योधानां सर्वायुधनिवारणं भवति २ श्लोक क्षे
मेन कांचनारस्य चंपकोत्थमूलकः ऊरुः लेपेन विजयी वीरो वज्रदेहो भवेन्नरः ३ टीका क्षेमेन तु श्लिष्टं
गुरुवृक्षविशेषः दारुहरिद्रेति केचित् एतल्लेपेन वीराणां युद्धे जयो भवति नरश्च वज्रदेहो भवेदित्यर्थः
३ श्लोक खर्जूरीमुखमध्यस्था कोटिबद्धा च केलकी मन्दं देहस्थितं [illegible] सर्वशस्त्रनिवारणः ४ टीका
खर्जूरीमुखमध्यस्था सा च द्विविधा तथा च पंचम्यां केवलकी कृता विवद्धा [illegible] देहस्थिताः सर्वशस्त्र
निवारणो भवति ४ श्लोक दक्षिणबाहुस्थितं [illegible] वामे तु हृदि धारणे [illegible] हरतो युद्धे वज्रदे
हो भवेन्नरः ५ टीका अर्को दक्षिणबाहु[illegible] सोमलता वामे भुजे हृदि धारणे [illegible]
नाधरः दक्षिणे युद्धे सति नरः पुरुषो वज्रदेहो [illegible] ५ श्लोक [illegible] मोहं देहे स्थितं [illegible]

श्री०
न० ५०
न० टी०
७६

कस्यं कारस्यं च सर्वायुधनिवारणं ६ टीका रसपारदः संसिलोहद्वे हितं कृत्वा कीदृशं वन्ध्याः संयुक्तं व
ज्रं हीरकं शुभ्रलोहः इति प्रसिद्धं ताभ्यां संयुतं मुखस्थं कारस्थं च सर्वायुधनिवारणं त्रिलोहघटितं गुणकेहि।
रकाय प्रतेरसेवृत्ताबाहुधृतं शस्त्रं निवारयति ६ श्लोक गिरिकर्णीशमीगुंजाश्वेतवर्णां समाहरेत् चंदनेना
न्विताः सर्वास्तिलकेन जयी रणे ७ टीका गिरिकर्णी श्वेतापराजिता शमी श्वेतवर्णगुंजा ओकजानीति प्रसिद्धः
समाः सर्वा ओषधीः समाहरेत् चंदनेनान्विताः कर्तव्याः तत्तिलकेन रणे संग्रामे नरो जयी भवति अथवा स्वर्णेः
रोप्यताम्रेण न्विताः कर्तव्याः ७ श्लोक अंधः पुष्पी शिखा चैव श्वेता च गिरिकर्णिका गोरोचनसमायुक्ता
तिलकं शत्रुमोहनं ८ टीका हीवगुलिः शिखा मयूरशिखा प्रसिद्धा श्वेता गिरिकर्णिका अपराजिता
एता गोरोचनसमायुक्ताः कृता तेन तिलकं शत्रुमोहनं भवति ८ श्लोक कनकार्कवटोद्भविरिंद्रहस्तः
च मस्तक करोति तिलकं यस्तु पश्येत्तं पंचधा रिपुः ९ टीका कनकः स्वर्णं पुष्पी अर्कवटो प्रसिद्धौ वन्दि
श्रुतोरत्रति प्रसिद्धः इंद्रहस्तः अर्जुनः तिलो इति प्रसिद्धः एभिर्यस्तिलकं करोति तं शत्रुः पंचधा पश्येत् ९ श्लो
कृष्णसर्पकपालस्थः वसामत्त्रिकायान्वितं सितगुंजा नवेद्यात् तस्यां मूलं समाहरेत १० टीका कृष्णसर्पः काल
सर्पः तस्य कपालं वसा च मत्त्रिका सहितं कृत्वा तत्र श्वेतगुंजा तस्या मूलं समाहरेत १० श्लोक तत्कृततिल
के दृष्ट्वा सपश्येत् सूर्यवत्तं वपुः स्वगणैर्न स्वप्राणं च त्यजति यदि रिपुर्भुवि ११ टीका तत्कृततिलकं दृष्ट्वा सरि
तेजने दृष्ट्वा रिपुः स्वात्मानं सूर्यवत्तं स्वामिनं दृष्टं तत्र पुनः स्वात्मानं भुवि पतितं स्वगणैः स्वप्राणं च पश्येदित्यन्व
यः ११ श्लोक छाया यस्य जले याति संशयः कास्मात् तदेकः अनेन तिलकेन शत्रुः कूपवापीषु पश्यति १२ टीका 151

७६

यस्य छाया जले याति प्रसरति स कान्तसमई कोग्राह्यः तेन कान्तसमईन लतितिलके नरिष्टः कूपवापी प्रविशति इति
तिलकविधिप्रकरणं ब्रह्मदंडी च कौमारी ईश्वरी वैष्णवी जया वाराही वज्रिणी चंडी महालक्ष्मी स्तथैव
च एतास्त्वौषधयो दिव्या स्तथैता मातरः स्मृता हत्वा [..]कारे बद्धाः सर्वशास्त्रनिवारणाः १४ टीका ब्रह्म
दंडी मन्ये ही कौमारी चौकुमारी ईश्वरी जटा वैष्णवी विष्णुक्रांता वाराही वाराहकंद इति प्रसिद्धः वज्रिणी व
ज्रविरुक्षुः चंडिली चंद्रक्रांता महालक्ष्मीः श्वेतापराजिता एता औषध्यो दिव्याः शुकमुखवाङ्गकाः एता रसाहौ
मातरो देवमातरः स्मृताः एता हत्वा स्थानीय पिष्ठा गुटिकाः कृत्वा प्रत्येक बास[..]पी कारेण बद्धाः सर्वशस्त्र
निवारणा भवति १४ श्लोक रंगशीसकशम्भावैर्हेमतारसमन्वितैः बज्राभ्रकेन संयुक्तः क्रियते पारदो रसः
१५ टीका रंगशीसकस्वेता भैः हेमतारजतैतेन समन्वितैः बज्र(केन संयुक्तैः) हीरकं अभ्रसंतोलसर्लो।
हृणमिश्रयुक्तः पारदो रसः कर्तव्यः १५ श्लोक बज्राणि [..]णि वक्ष्ये पारदस्य च बंधनं घर्षणं यथालोहस
योगार्थं परस्परं १६ टीका वज्राणं हीरकाणां द्रावणे पारदस्य च बंधनं परस्परं संयोगार्थं वक्ष्ये १६ श्लोक
अस्थिश्रृंखलमध्यस्थं कृत्वा वज्रं निरुंधितं तिलभांडे विनिक्षिप्य स्वेदयेद्दिनसप्तकं ७ टीका अस्थिश्रृंख
लमध्यस्थं आविकश्रृंगमध्यस्थं बज्रं हीरकं कृत्वा नीरंधितं च कृत्वा [..] मुद्रितं पुनः तिलभांडे निक्षि
निक्षिप्य सप्त दिनानि स्वेदपाग्निमातापयेत् तेन द्रवी [..]भवति ७ श्लोक रंगिकामसमघृतं नद्रवं
तु पारदं हिंकाकंदस्य मध्यस्थं बंधनार्थं [..]पुटे १८ टीका रंगिकारससमघृतं गिकारसस्थ पद्मस्य माहितं
हस्वतः नपि मृष्टं पारदं भवति तथा [..]हिंकाकंदस्य मध्यस्थं बंधनार्थं बंधीकरणार्थं भूद्रितं कुर्यात् १८ श्लो

श्री॰
नं॰ ५०
नं॰ ३१०
७१

रे ··· लोहचूर्णं तु टंकणेन तु भावयेत् लघुद्रावं भवेद्देवि तत्प्रभावेण निश्चितं १८ टीका लोहचूर्णं चेति लोहचूर्णं
न स्वर्णरजतं वापि तच्चूर्णं टंकणेन टंकणद्रावेण भावयेत् पारदस्तु तदेकत्र दारमध्यस्थं त्र्यहं कुर्यात् तथा
त्रेण स्वर्यते तत्सार्ध्वं लघुद्रावं च भवेत् निश्चितं संदेहो नास्तीत्यर्थः १९ श्लोक सर्वोल्लानेकतः कृत्वा मूषामध्ये
स्थितास्थापयेत् गुटिका जायते रम्या नाम्ना वज्रांगसुन्दरी २० टीका तान्सर्वानेकतः कृत्वा मूषामध्ये स्थि
का घटितं मां उत्तमध्ये स्थितानस्थापयेत् ध्यायेदित्यर्थः वज्रांगजायते नाम गुटिका जायते २० श्लोक मुखे
स्थापिता सिद्धिदा प्रोक्ता जरामृत्युविनाशिनी संग्रामे विजयी वीरो वज्रदेहो महाबलः २१ टीका मुखे मध्ये स्थापिता ज
रामृत्युविनाशिनी मुखधारणेन जरामृत्युर्न भवतः वीरः संग्रामे विजयी महाबलो वज्रगदेहो भवति सि
द्धं सर्वलोकप्रियतमो भवति नारीणां पुंसनीनां सुभगः सुखेन वशगाः यथा ब्रह्मयामले उक्तानयेव गुटि
का समाप्तोनेति सर्वयोगापनीयेति शिवाय पददातव्यो धनलोभात् कदाचन धनलोभेन देयेत्यर्थः २१ इति
गुटिकाप्रकरणं कपर्दिकां प्रवक्ष्यामि यथोक्तं ब्रह्मयामले भाग्यहीनो न चाप्नोति भाग्येर्घटति निश्चितं
२२ टीका कपर्दिकां प्रवक्ष्यामि यथोक्तं ब्रह्मयामले तेन प्रकारेण कथयिष्यामीत्यर्थः भाग्यरहितैर्नाक
पर्दिकां न चाप्नोति भाग्ये घटितं मिलतीत्यर्थः २२ श्लोक सिंही व्याघ्री मृगी सिंहा वत्सैवं कपर्दिका
एता सालक्षणं वक्ष्ये प्रभावं च यथागतं २३ टीका नामानि कथयति सिंही व्याघ्री मृगी हंसी एवं च
विधा कपर्दिका एता सालक्षणं वक्ष्ये तथा शास्त्रोक्तादिहेतुभावं वक्ष्ये २३ श्लो: सिंहीलक्षणं वर्णं तथा
पीतप्रभा रौविका भगीतवचाति ... पीतप्रभास्मितो दीर्घ २४ टीका सिंहलक्षणं चर्णे नाविंदता तितिरोर्घ

153

७१

का एवंविशेषविज्ञानं ततः कर्म समाचरेत् २५ टीका [illegible] पीतात दामाद्युतिः पीतसिंही पीतर
हृष्टरेखिका तथा व्याघ्रचर्मवद्रेखाङ्किता धूम्रा [illegible] सितोदरी शृङ्गी लेखा एवं विनि [illegible]
नपुंकारे एतत् लक्षणं ज्ञातव्यं एवं विज्ञाता [illegible] श्लोक सिंही सिंहिका नाम [illegible]
नहरः सिंही कपर्दिका मध्ये स्थिता तन्दुलसंयुता २६ [illegible] गणनेवं [illegible] सिंहिका केन [illegible] ततः [illegible]
कुक्षिस्थितायां तु सिंहवज्जायते नरः २७ टीका सिंहिका नाम [illegible] कुक्षिस्थिता [illegible]
छायार्थं तीर्थः तन्दुलसंयुतः सिंहकपर्दिका मध्ये देया धारणीयः तस्याः कपर्दिकायां कुक्षिस्थिता केन
त्तमेन ततः पितायपुत्र तस्यां कपर्दिकायां तु कुक्षिस्थितायां नरः सिंहवत् [illegible] जायते मदोन्मत्तगज
तस्य दर्शनेन पराङ्मुखाः रणे राजकुले द्यूते विवादे चापराजितः २८ टीका तस्य पुरुषस्य दर्शनेन ।
मदोन्मत्तमदोद्धताश्च दिग्गजाः पलायन्ते युद्धे उदासीना भवन्ति स च पुरुषो रणे संग्रामे राजकुले राजगृ
हे द्यूते च व्यवहारे पराभिभवयुक्तो न भवति इति सिंही २८ व्याघ्री रसेन संयुक्ता पारदो तन्दुलसंयुतः क
र्द्धे तस्य साधयेद् व्याघ्रीफलं चैव तथाविधं २९ टीका व्याघ्री कपर्दिकावेनाप्यथ इति पुच्छिका [illegible] कारी च
योऽसौ व्याघ्री द्विविधा निष्कं रसेन तन्दुलसंयुतः पारदः कर्तव्यः व्याघ्री पूर्वोक्तप्रकारेण विधेया [illegible]
व्याघ्रीमध्ये स्थितं पारदं [illegible] केन [illegible] तद्दर्शनात् [illegible] पला
यन्ते पद्मव्याघ्रदर्शनाद्गजाः पलायन्ते [illegible] नाशको भवति इति व्याघ्री २९ मृगमत्रेण संमिश्र [illegible]
कपसंयुता मृगाक्षिमध्ये स्थिता [illegible] फलं [illegible] ३० टीका मृगमत्रेण हरिणमत्रेण संमिश्र [illegible]

भयकुवारेणमिलिता मृत्तिकारसंयुता पारदसंयुता कर्तव्या मत्यंधि स्वेमयाखिरमध्ये मध्यकपर्दि 155
श्री० कायां क्षिपेत् सिक्थकेन तन्मुखं पिधयेत् तस्याः कपर्दिकामुखस्य मध्ये रविवारे माहे फलं स्वरूप ३० श्लो०
न०प० मुखमध्ये कृता सा च वशी भवति मानवः रविकाले मुखस्थाया बालाप्रागे ह्रदोनरः ३१ टीका मुखमध्ये
स०टी० तस्या मध्ये स्थिता यां धीमान्बुद्धिरूपेलोनरो भवति स्यावालपूर्वप्रागेह्रदः बालायाः योऽस्मावशंभवति
७८ स्त्रि भावुको भवति सुरतसमये मुखस्थायां तस्यामिति भावः ३१ श्लोक हंसपादीरसेघृष्टः पारदेन
लसंयुतः हंसीमध्ये क्षिपेद्धीमान्मुखस्याः सर्वसिद्धिदः ३२ टीका हंसपादी औषधीविशेषः तस्यारसे
न पारदं घृष्टं कृत्वा तन्मलसंयुतं हंसपादी मलरसमिलितं कृत्वा कपर्दिकामध्ये धीमान्क्षिपेत् सिक्थ
केन तन्मुखं मुद्रयेत् कीदृशी कपर्दिका मुखमध्यस्था सर्वसिद्धिदा धारकस्य ३२ श्लोक ग्रहाः पीडां न कुर्वं
ति दुष्टारिष्टविनश्यति स्थावरं जंगमं चैव विषं नश्यति तत्क्षणात् ३३ टीका धारकस्येति शेषः दुष्टारिष्टे
दृष्टे अरस्यादिकमपि पीडां न करोति स्थावरं पृथिवीसंभवं जंगमं [illegible] ३३ इति कपर्दिका सुनि
कास्व विशाखा च भौमवारेण संयुता तद्दिने धारितं शस्त्रं [illegible] श्यामार्गितेषे
व पानि शस्त्राणि लेपयेत् जायंते तानि संग्रामे [illegible] ३५ टीका कवलेनैव पापमार्गं से
न पाप वज्रे हीरकं लोहादिना [illegible] न वंज्यते स्पर्शं [illegible] कृष्णसर्पशिरांस्य छित्वा विषं वप ७८
लोनि च धुस्तूरदीवसाहे चतस्थेव [illegible] सवृश्चिकस्या हो कपिकघु
पलाष्टकं हपलेहरितालस्य [illegible] टीका कृष्णसर्पशिरसि यद्विषं मृत्युविषस्य विष

156

कन्नाम्नः पंचपलानि पलमानं कर्षचतुष्टयं कुडुंदरीव साहकं मुक्ताकारा सुगंधा च विवेति प्रसिद्धा
तद्दृसाया पुनर्नाया अष्टौ पलानि तथैव षट् दमोदि[illegible]कानुसारा अष्टौ पलानि ३६ कृष्णस्य वृश्चि
कस्य अष्टौ पलानि कपिकच्छुः कवाच्छुः तस्या [illegible] हरितालस्य द्वे पले कृकिलास[illegible]का
स्नान्नः पुष्टिनो वसाया एकं पलं एतानि मत्वा [illegible] श्लोक पारतं [illegible]कातारी रक्त[illegible]
या नवदारसमायुक्ता पर्वतानपि साधयेत् ३७ टीका रक्तकांचुकी [illegible]कार[illegible]
नवदारसमायुक्ता हरितालसंयुता हरितालेलिप्तांगी पर्वतानपि साधयेत् पर्वतवदपि स्थिरान् वशीकु
र्यात् ३८ तत्प्रकारमाह श्लो॰ गृहीत्वा तु लिखेत् पिच्छे षड्बिंशत्या च तत्परं चतुर्विंशत्यथ मध्ये भिः रक्षो[illegible]
शतेन वा ३९ मयूरोत्थे कपिच्छायां पिच्छे च मणिग्रंथिके गृहेण [illegible] पर्यंतं रक्तसूत्रेण वेष्टनं ४० टीका
कृष्णसर्पादितद्दूतं गृहीत्वा तादृशीं नारीं लिखेत् कुत्र षड्विंशति विंशे प्रत्येकया च ततः पंचदाद्विंशा
वत्या तृतीया तु त्र्या चाष्टोत्तरशतं पुत्या तु तौ प्रतिपिंछे लिखित्वा वर्तुलीकरणं तद् परिलिखित्वा
पिच्छे धारणं वर्तुलीकरणं पुनस्तृतीया तु तौ लिखित्वा पिच्छे धारणं वर्तुलीकृत्य वेष्टनं कृष्णपिच्छे लि
खितो पमित्याह मयूरः प्रसिद्धः पेचः [illegible]तत्रत्य गृहे कृत्वा पिच्छे तन्मानं ग्रंथिक षड्विंशत्या [illegible]
त्रयोष्टकृत ग्रंथिकः गृहणं लिखित्वा तु [illegible]पर्यंतं रक्तसूत्रेण पेचकस्य वेष्टनं वेष्टनं कार्यं ४० श्लोक
रहमंत्राभिजमंतरणे शत्रु विनाशनं [illegible]तेन [illegible]परं ध्रुवं ४१
सर्वेषां [illegible]वीराः [illegible]विजयावहाः ४१ टीका रहमंत्रेण [illegible]

श्री०
न० ज०
टी० ७६

मंत्रितेन पिष्टकेन रणे संग्रामे शत्रुविनाशनं भवति ॥ गच्छगच्छ नंदेले तिउचिनः पाटः तेना घेटस्य मा 157
न मंत्रे पकारस्यांते समीपे मकारस्तस्या दो नकारः तेन न भवति पदं गच्छ गच्छ पलायनं भवति मंत्रविधि
पेत् दर्शयेच्च सर्वस्थाने सकलसंग्रामस्थाने वीराः स्वसैन्यं विजयावहं भवति ॥ अलिपिष्टकादि विधिरणे
लोंगली बुलदंडीच लोम्मत्र रक्ताचिता भजये त्वाचकं चर्मपत्रे छत्रं कृत्वा लिखेत् ४२ टीका लोंगलीति
पुलिङ्गो वधी बुलदंडी चल्लोलीस्तोल्लो मंत्रः स्यामधत्तरः कारयन्तीति पुलिङ्गः [illegible] रसेनान्विता सहिता एत
दो वधत्रयेण मिलितेन तात्पर्यं चत्र भेद नामेति पुलिङ्गं तन्मुखोपितं चर्ममार्जयेत् पश्चात्मार्जनानंतरं समा
श्री० लिखेत् ४३ यंत्रलिखनमुपदर्शयति कारंकारं केन तथा विष्टा चिताङ्गारं हलाहलं काकपिष्टस्यलेखिन्या लि
खेद्यंत्रं यमार्गलं ४४ वायुबीजस्य मध्यस्थं शत्रुनाम ससैन्यकं वाह्येन वायुबीजेन वेष्टयेत्त्रिगुणेन तः
४५ वायोस्तु मंडलं कृत्वा वायुबीजेन रंजितं द्वादशस्वरसंयुक्तं वेष्टयेत् यमार्गलं ४६ तान्यकस्य वनादे
न व्याकुलीभूतमानसाः बलं मुक्त्वा महावीराः पलायंते रणांगणे ४७ [illegible] कारं कारं तथा काकविष्टा
तथा काकस्यैव चिताङ्गारकं हलाहलं विषं एतच्चतुष्टयं [illegible] काकपिष्टस्य लेखिन्या यमार्गलं
यंत्रं लिखेत् मध्ये मंडलमध्ये वायुबीजस्य यकारस्य मध्ये ससैन्यकं शत्रुनाम लिखेत् तथा मध्ये वायु ७६
बीजमध्ये रतिको चित्याचः तत्राग्निबीजं रेफः तन्मध्यस्थं [illegible] पुनर्वाह्य वायुबीजेन यकारेण त्रिगुणं त्रिवार
करणेन वेष्टयेत् एवं वायुमंडलं कृत्वा वायुबीजेन रंजि. [illegible] तेन रूपाक [illegible] तत्र वाह्ये द्वादशस्वरसंयुक्तं

द्वादशस्वराः अ ऋ ऌ ॡ वर्जिताः लक्ष्यमार्गेण प्रदक्षिणक्रमेण वेष्टयेत् अस्मनादेन शब्देन बलप्रत्ता
श्रेणिमहावीरव्याकुलीभूताः समरांगणे पलायंते ४७ [illegible] श्लोकः हेमायसत्रपुरौप्या
णां समभागेस्ततःपरं द्वादशांशेन ताम्रेण कम्पयेत् [illegible] काहले ४८ टीका हेमायसत्रपुरौप्याणां समभागे प
स्यरं द्वादशगुणितेन ताम्रेण ताम्रहेमादिनिर्मितं जयार्थकाहलं भेरीविशेषकारयेत ४८ श्लोक काहलं र
मध्ये लिप्तं वादयेत् रणांगणे श्रुत्वा नादं प्रनश्यंति बलिष्ठा अपि शत्रवः ४९ टीका तं काहलं पारदसंयुतं रणां
नेवादयेत् तन्नादं श्रुत्वा [illegible] अपि शत्रवः प्रणश्यंति ४९ इति काहलविधिः श्लोक ताम्रिकसविधानं तु ढक्का
पामपि कारयेत् तथैव फलमिच्छुकं समरांगणभूमिषु ५० टीका ढक्कायामपि ताम्रिकसविधानं कारयेत् लो
गत्वाप्रमन्यो वधीत्यर्थेन ढक्काचर्मणा आवरणं काकरक्तादिभिर्लिप्तैः काकपक्षलेपितया सर्वं वधे [illegible]
लिप्य तस्या ढक्कायावादेन समरांगणभूमिषु तथैव [illegible] पलायनं भवतीत्यर्थः ५० इति ढक्का
विधिः श्लोक तेविनी चित्रकं दंजी कृष्णोन्मत्तरसान्विता मार्जयेन्मुरजे चर्मे सप्तवारान्तुरद्वये १ टीका
तेविनी तुलाबूतताः संजीवनीति प्रसिद्धा चित्रकं चितोरस्तिप्रसिद्धः कृष्णोन्मत्तरसान्विता कालधत्त
रनान्विता ते [illegible] मुरजे मर्दचक्रे वक्राकारपुरद्वये सप्तवारं मार्जयेत् ५१ श्लोक दंजी सचित्रेक दं
तीलज्वालरससंयुता वाद्यं विमर्दयेत् जायते भयभाजनं ५२ टीका दंजीवमूलं गीदंती हस्तिपिप्पली
लेनाप्रसिद्धमौषधत्रयं तेन वाद्यभाजनं मर्दयेत् तन्नादः शत्रूणां मतिभावको जायते ५२ इतिवाद्य

159

भाजनविधिः अग्निहोत्रस्य भाण्डानां जातिगेहसमुद्भवं भस्मत्रितयमादाय कर्तव्यं तस्य कुट्टनं ५२ चिता
भुस्मयं कार्यं मुशलोलूखलं दृढं चतुरस्रे च पद्मे च द्वारहीने च मंडले ५४ स्थापितोलोखले तत्र ऊर्पुलिङ्ग
न०प्र० स्त्रसाधनं चतुर्वर्णोद्भवाः कन्याश्चतुःषष्टिप्रमाणतः ५५ चतुर्विंशतिसंख्यानां रासगीतेन संयुतं तेरा
ज०ही नंसं वक्ष्यामि सर्वमंत्रमयं शुभं ५६ टीका अग्निहोत्रं कुट्टनं श्मशानस्य चितायाः अंत्यजातिः चांडाला
८० ४१ दिः तद्गृहसमुद्भवं चतद्भस्मत्रयं समादाय आनीय तस्य कुट्टनं कर्तव्यं ५२ दृढं मुशलोलूखलं मुसल
मुलूखलं च कार्यं कीदृशं चिताभस्ममयं श्मशानभूलघटितं द्वारस्थलंमंडले विशात के निर्मिते तत्र
स्थापितोलूखलेन तद्भस्मकुट्टनं चतुर्वर्णसमुद्भवा ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रजातिभवाः कन्याः कुर्युः
कीदृश्यः चतुःषष्टिप्रमाणतः चतुर्विंशतिसंख्यया सह अष्टाशीतिसंख्याकाः रासगीतं गायंत्यः रा
संचगीतं रासगीतं सर्वमंत्रमयं प्रवक्ष्यामि ५६ कालउकुरंमयंस्यएनमुत्तिउवडाउललिकरंतिकि
स्त्राएएएहिप्रछयएहिलरविलगलरतिमंत्रः एतद्भस्मकुट्टनं तारे कालं घयंति नवैरिणः प्रक्षिप्या
नद्रियांसेत्येनंगमायाति तत्क्षणात् ५७ टी ग्रंथोक्तमंत्रो यथा कालउकुरुभुलभुलंघवतिउरंमललिक ८०
रंतकिश्रएहिकिप्रछिग्गाहिमपिवेनगलरतिमंत्रः एतद्भस्मकुट्टनात्तेयोः शत्रवोनलं घयति रिपुसैन्ये प्र
क्षिप्य तद्भस्म तत्क्षणात् देवरिपोः सैन्यं भंगमायाति ५८ इति भस्मसाधनं श्लोकः मारणं मोहनं स्तंभं विद्वेषो
च्चाटनं वशं एकैकमार्गलं यंत्रं भेदेन बहुधा स्थितं ५९ [illegible] स्थितं अष्टौ मंत्र

160

तत द्वाद्येयम श्लोकं तु मध्यतः ६० टीका ॐ ह्रीं उच्छिष्ट विकृतानने हुं फट् उच्छिष्ट मंत्रं जप्यं शत सहस्रमे
व्यया श्लो रक्तपुष्पैस्त्रिमध्वाक्तैः सहस्रं होमयेत्ततः ६१ टीका मारणे मोहने शोभने वशीकरणे शोभने निकृपते छि
द्वेषपरस्परउच्चाटने स्थानत्यागे वशीवशीकरणे बहुप्रकारेण भेदनं स्थिते एकं यमार्गलं नाम यंत्रं ॐ पान्त त
लिखन प्रकारमाह ५० द्वादशारमिति द्वादशारं चक्रं लिखेत् हुत्वयपश्चिमूर्ध्वितं तदा द्वेव तेन वाह्ये
उच्छिष्टमंत्रं साध्यनाममध्ये ... पुनः श्लोकं लिखेत् यथा ॐ ह्रीं उच्छिष्ट विकृतानने हुं फट् स्वाहा
रुदमुच्छिष्टमंत्रं द्वादशसहस्रं व्यापा जपमिति सर्वार्थः ततस्त्रिमध्वाक्तैर्दधिमधुवृतैः रक्तपुष्पैर्गंधादितपुष्पैः स
हस्रमेवं जुहुयात् ६१ श्लोक ततः सिद्धो भवेन्मंत्रो यथेप्सितफलप्रदः यमराजस्य पद्यं तु प्रोच्यमानं म
यास्य ६२ यमराजसदामेयममलेशदाहलोदय वदपो निरयक्षेद्यः यक्षेयछनिरामयः ६२ टीका उच्छिष्टेन
श्लोः ततो मंत्रः सिद्धो भवति यथाकांक्षितफलदो भवतीत्यर्थः यमेति मया प्रोच्यमानं यमराजस्य पद्यं
श्लोकं स्मृत्वा ग्रंथ लिखितश्लोकयमिति निर्वाह उच्छिष्टमंत्रं शत्रवे दर्शनं नयो भवतीति उच्छिष्ट यंत्र
कामदं च प्रजपेत् सिद्धिर्भवति उच्छिष्टयंत्रं तपेद यमश्लोकं द्वात्रिंशदक्षरं द्वात्रिंशत्सहस्राणि ज
पेत तथा पूर्वविधानेन सम्प्रशतानि होमयेत ततो मंत्रः सिद्धो भवति मनसीप्सितफलदातीति
६२ श्लोक चित्तागार विद्धिं रक्ते कुल्लोलं ... एतेनैव स्थितेन ... त्रयं तं ... ६३ साध्य
नामचक्रमध्ये ... यम रूपमिदं साक्षात् ... कुरु ६४ कुल्लाष्टम्यां चतुर्दश्यां

गेतवेष्टितमंडले नग्नोत्तरशिराभक्तामद्यमांसैस्ततोर्चयेत् ६५ ... ... स्म

न०५०
जंत्री
८१

शानभस्मनिमध्यस्थ शताहान्मारयेद्रिपुं इति मारणं रोचनकुंकुमचंद्रं कृष्णोन्मत्तरसान्वितं महिषीकर्णव
लेखिन्याभूर्यपत्रे लिखेदिदं ६७ साध्यनामचतन्मध्ये वाह्ये वैकारवेष्टितं बहिर्मंडलकं कृत्वा तत्के
सूत्रेण वेष्टयेत् ६८ इत्येतद्यंत्रकं धृत्वा राजधामे द्रवेद्ध्रुवं इति ... शिलातालो हरिद्रा च
सूत्र समन्विताः कोकिलानत्रवेशतंस शाहसुज्ञापतेरिपो इति ... निवार्यचित्रकैस्तैर्महि
षाम्बुरुधिरान्वितैः प्रेतवस्त्रे कोलेखिन्यालिखेद्यंत्रमिदं ७१ साध्यसाध्यकयोर्नामपरस्परपराङ्मु
खं पंक्तिकमाक्षरं वापि यंत्रमध्ये निवेशयेत् ७२ रंजिपादसमायुक्तं महिषाम्बुतरोक्तं चीवलिति।
तलेन्मस्तंसशाहा द्वेषकारक ७३ इति विद्वेषकरणं काकविंटविषेरक्तैर्निशाधुत्तूरपत्रजैः काकप
क्षस्यलेखिन्यालिखेद्यंत्रवरोदये ७४ साध्यनाम लिखेत्तत्र चतुष्कोणेषु मध्यगं स विसर्ग यकारे
णत्रिरन्वारेण रंजिका ७५ उत्तरपक्षतंयंत्रं बध्वा काकगलेततः स यंत्रेवामसे युक्ते नतउच्चाटनं भ
वेत् ७६ ... कालगोरोचनाचंद्रैर्लाक्षालुगजवारिभिः मद्यांकोद्भवलेखिन्यायंत्रं भूर्ये लिखे
दिदं ७७ साध्यनाम च तन्मध्ये ह्रींकारं रंतिसान्वितं वराहतिकृतंयंत्रं सित्यकेनाथ वेष्टितं ७८ स्थापि ८१
तं च त्रिमधुरे रक्तपुष्पैस्तु पूजयेत् सप्तरात्रेण तं यंत्रं वशीकरणमुत्तमं ७९ इति वशीकरणविधिः एवं
सर्वेषु कार्येषु विधियुक्तं तु कारयेत् तेन सिद्धिर्भवेन्मन्त्रे यत्नेन संशयः ८० विंशत्यानमतास्यीनि

लेपयेत्करकांबुना गरुडं विलिखेत्तेन दंष्ट्रानाहयल्लकेपि च ८१ मंत्रलग्नाभि शत्रुघ्नारिपुत्रं तिचनमंत्रि च
नोभिदंति शरीराणि पुष्पाणीव च स्फुरंति च ८२ हनुमंतं कालरात्रिं महामारीं खगाधिपं लिखेत्क्षेत्र
पालं च फणीन्द्रं गणनायकं ८३ पताकायां लिखेदेवं अष्टकं वर्णसंचितं ततः सागरजं नाना पुष्पमंबि
ल्लापं हदेत ८४ आरण्यफलिनी मूलं संगृहीतं स्पुष्येदिने कं स्याकर्षितसूत्रेण दिवे शादिनिर्मितं ८५
युद्धकाले च तत्स्य हं गजस्योपरि संस्थितं दर्शितं शत्रुसैन्यस्य भंगो भवति निश्चितं ८६ मदनेसह हनु
ना एवं लक्षणलक्षितं चर्चितं चैव लांगूले कारयेत्साधकेश्वरः ८७ परचक्रस्य ये मुख्या लांगूलेन ता
रयेद्बुधः गजाश्वरथपादातीन् बहिःस्थाने च कारयेत् ८८ टीका हनुमंतं लिखित्पताकायामेव श्लोकं एव
संचितं लिखेत् तदाह हनुमंतं कालरात्रिं महामारीं खगाधिपं गरुडं क्षेत्रपालं फणीन्द्रं गणनायकं लि
खित्वा मंत्रेण लिखेत् ततः सागरजं नाना विलसत्पुष्पमंबधेत् ८४ आरण्येति आरण्यफलिनी मूलफलि
ही बाहरितपुष्पसिद्धे वृक्षमूलं पुष्यनक्षत्रे गृहीतं तन्मूलं कर्षितांके स्याकर्षितसूत्रेण सूर्यवारे निर्मितं त
स्य हि युद्धकाले गजस्योपरि संस्थितं दृष्टा शत्रुसैन्यस्य निश्चितं भंगो भवति इतिपताकानिर्माणं मद
नेन सहितेनके हनुमंतं कृत्वा एवं लक्षणचिह्नितं त्रिविधिना साधकेश्वरः कारयेत परचक्रस्य शत्रुसैन्य
स्य ये प्रधानाः शरा तान् लांगूलाद्धर्षितान् गजाश्वरथपादातीनि बहिःस्थाने प्रकल्पयेत् ८८ एवं मंत्रा हो मं दे
लांगूले नाभिविन्यसेत् वेष्टयेत्स्तुति मांसर्वा मा... मर्दना ८९ स्थापयेत्सर्वविधिना परचक्रस्य संकुल

163

न० प० दर्शनात्परचक्रस्य भंगमायाति तद्ध्रुवं ९० अथवाहं नवं तत्र लोंगलीलवणं विषं राजिकातुषके।
न० टी० शास्थि अपणं चैव नेवच ९१ षट्कोणं कुंडमध्ये तु निवास्य चित्रकोद्भवाः समिधो ज्वालयेन्मंत्री नेमन्यानि
८२ मुखस्थितः ९२ टीका एवं तिएवंमंत्रासर्यैमरणमंत्रासौ र्मये [illegible] देवबेदरति लोंगूलेन पुनर्वेधये
त् ततो लांगूलेनैव हनुमत्प्रतिमामापादतलमस्तकं तावद्वेधयेत् एवं विधिना पूर्वप्रकारेण य
जाग्विपरिसेन्यस्य संपुटं तेत्रमध्ये प्रतिमां स्थापयेत् तत्प्रतिमादर्शनात्तद्वृत्तात्परसेनं भंगमायाति
९० अथवेति अथवा तत्र शत्रुनिर्मितिस्थले पिलांगल्यो बलनेनाम विषवृक्षः राजिकारुषं धान्यत्वचं
अपणं त्रिकटुकं शुंठीपिप्पलीमरिचनामकं चेति ९१ प्रकारान्तरेण जयोपायमुपदर्शयति षट्कोणे
ति षट्कोणं कुंडमध्ये तु पुनः निवा[illegible]स्य चित्रकोद्भवाः समिधो ज्वालयेत्साधकः कथं मंत्री नेमन्यमु
खस्थितः ९२ श्लोक होमयेद्धनुमंत्रेण सहस्रैकं दिने दिने दिनसप्तकमध्ये तु शत्रुपीडा ततो भवेत् ९३
अंगदाहो महापीडा विस्फोटगंडलूतिकाः म्रियते नात्र संदेहः संग्रामे कुरुते यदि ९४ एवं
ततो महामंत्रेण अष्टसहस्रं सहस्रमेकं निंबपत्रसंमिश्रितं होमयेत्तु पुनः साधकः अथवा अरिमंत्रेण ८२
[illegible] पार्श्वयोः [illegible] अर्पित्वा [illegible] मध्ये चतु[illegible] स्वयं
[illegible] ततो दद्यात् [illegible] कुंडमनुत्तमं [illegible] चतुरस्रमिति [illegible] स्याशारदे [illegible] ततो दिनसप्तके
होमेन शत्रुपीडा भवेत्तीव्रतरा ९५ अंगदाह इति अंगदाहः शरीरसंतापः महापीडा अतिवलिष्टा वि

स्फोटकाः गंडलूलिकाः यदि शत्रुः संग्रामं कुरुते तदा शत्रोर्मृत्युर्जायते ९५ [illegible] मालामंत्रपठे
च्छ्रीहनुमते तारणंगते तस्यांगं वज्रवद्युद्धे हनुमत्प्रसादतः ९६ [illegible] मालामंत्रं हनुमत्कं हनुमतं
वेधं जपेत् रणे गवे संग्रामे तस्यांगं शरीरं वज्रवद्दृढं भवति पुत्रे [illegible] विक्रमो भवति ९७ [illegible] सा
धेहन्त्रयं श्वेतं शांतं तत्र प्रदापयेत् हरिद्रा हरितालेन [illegible] ९८ लिखेद्धनुमतो रूपं वद्ध
गुलिमानतः दीर्घदंतं कृशांगं च दीर्घबाहुनखोन्वितं ९७ वामहस्ते ध्वजं [illegible] दक्षिणे मेरुपर्वतं वद्धक्र
मगहस्तोर्द्ध जिह्वालो फललोचनं ९८ रक्तवस्त्रं सकोपीनं शिखायुक्तं [illegible] हस्ते विन्यसेन्नस्य नि
जनाम स्वनामकं ९९ हनुमस्कं लिखेन्मंत्र मालमंत्रं दलाष्टके मालामंत्रेण तद्वाह्ये सद्य मार्गे लिखे
द्येत् १०० ॥ ॥ ॐ ह्रां ह्रीं ह्रुं ह्रैं ह्रौं ह्रः हनुमते नमः [illegible] वज्रकाय वज्रतुंड कपिल पिंगल
ऊर्द्ध्वकेश महाबल रक्तमुख लोल जिह्व महारौद्र दंष्ट्रोत्कट कहकह करालिन महादृढप्रहार लं
केश्वर महाबल सेतुबंधन शैलप्रवाह गगनचर एहि भगवन् महाबल पराक्रम मे रक्षां पालय ति ए
हि महारौद्र दीर्घलांगूलेन शत्रून् वेष्टय जंभय खेर हुं फट् फट् इति मालामंत्रः गात्रे प्रदीपै [illegible] लो
चतुःषष्टिः प्रमाणकैः लक्षवर्णा [illegible] रसनाग्रे [illegible] हीनो चैव [illegible] तथा
गात्रे प्रविन्यसेत् हेतौ पुराणादि नमोंतगा [illegible] उकारकं ककारं [illegible] कारं
[illegible] मालमंत्रं न्यसेद्बुधः लांगूले [illegible] २ [illegible]

न० प०
ज० ही०
८३

कोपरि कर्त्तव्या मातरो गुरु संयुताः अष्टम्यां च चतुर्दश्यां इति पूजां कारयेत्ततः ४ [illegible] नक्षत्रे च
नाराबलान्विते रक्तां वरदां सौम्यश्री रक्तगंधानुलेपनः ५ रक्तपुष्पकृतारोपः [illegible] द्विविधः तद्वार
द्वारे ततः पश्चात् [illegible] शोभने ६ [illegible] मनी मोहिनी चैव रोधनी [illegible] नी भंजनी तथा पूर्वादितश्चतुर्दिक्षु
मा देवी निवेशयेत् ७ उद्दिश्य नादिकान्वीडां स्थापयेदीशकोणतः भैरवी भैरवाख्ये [illegible] नागादि शाधिपं
८ प्रत्येकं क्रमयोगेन न्यसेत्तत्राष्टके बुधः पूजां चैव क्रमेणैव कर्त्तव्या वरमंडले ९ पुष्पप्रकारसो [illegible]
द्वारा गुरु वाञ्छिते चंद्रोदय कृता टोप ध्वजाष्टक विभूषिते १० मंडलस्यास्य मध्ये तु कुर्यान्न्यासं ततः पुरः स्थापयेत्
त्वं च मध्येन दर्प्पणोदर मध्यगं ११ अग्निमारुत बीजेन प्रदद्यादासनं ततः मूलमंत्रं न्यसेन्न [illegible] हनु देवस्य
नेत्रकं १२ अंगेषु विन्यसेत् [illegible] षट्स्वरान दीर्घकं पकारादि वका [illegible] न्यासान्मातृकान्यासं ततः १३ पंचो
पचारमिश्रैश्च मध्यमांसमवैस्ततः पूजयेन्मंडले देवान्पुष्पाद्यैर्दिनमांतगात् १४ पूजां कृत्वा विधानेन ध्या
ने कुर्यात्ततो नरः पूजाध्यानस्य योगेन सिद्धो भवति सर्वदा १५ विचित्र वस्त्र संयुक्तं सर्वाभरण भूषितं
रक्तवर्णमहाभीमं सर्वलोकभयंकरं १६ इतिध्यानं [illegible] मेकं जपेत्तस्य मूलमंत्रावरेल्लतः मध्याने
जपुष्पैश्च होमं कुर्याद्दशांशतः १७ कुमारी भोजयेत्तत्र चतस्रः षड्भिः प्रमाणतः आचार्यं दक्षिणां दद्यात् पुरश्चर
गृहादिके १८ काष्ठपाषाणधातूनां पूजार्थं निर्मितेऽपि वा प्रतिष्ठां कारयेत्तत्र देशे ग्रामे पुरेऽपि वा १९ न दु
र्भिक्षं भवेत्तत्र न च मारी भयं भवेत् परचक्रागमो नैव व्याधिभिश्च न पीडितं २० भवन्ति शान्तिलक्ष्मी न वरोध

८२

भयेभवेत् शाकिनीभूतवेतालब्रह्मपीडा न जायते २१ हनूमत्पताकेयं गजस्योपरि संस्थिता धारिता या
पुरो येन रिपुसैन्यस्य संमुखे २२ तस्य दर्शनमात्रेण व्याकुलीभूतमानसाः नश्यंति रिपवस्तस्य सिंहं दृष्ट्वा
मृगा यथा २३ इति हनुमत्मंत्रः अपरं तां प्रवक्ष्यामि सर्वसिद्धिप्रदायिनी लं मंत्री शत्रुसैन्यस्य भंगदादि
वशीकरी २४ रोचनाकुंकुमाभ्यां च भूर्जपत्रे शुभे मते स्वर्णलेखनया लेखिन्या पत्रपुष्पदलेऽपि लिखेत् २५ सि
द्धिनामयुतं सम्यग्मूलमंत्रं दलाष्टके मालामंत्रं च तद्बाह्ये त्रिधा ह्रींकारवेष्टितं २६ त्रिलोहवेष्टितं कृत्वा
शिखायां शिरसि स्थिते धारयित्वा इमां रक्षां विपुलस्य न जायते २७ रणे राजकुले घोरे व्याघ्र ह्यरण्ये पराजिते शा
स्त्रेण क्रमते तस्य वज्रदेहो नरो भवेत् २८ उपसर्गादिदोषेषु विषस्थावरजंगमे न भयं विद्यते तस्या
स्त्रीलोकोचातीववल्लभः २९ तस्य पीडां न कुर्वंति ग्रहाः सर्वोपग्रहास्तथा जलवह्निभयं नास्ति व्याघ्रतस्क
रजं तथा ३० नराः सर्वे प्रणश्यंति व्याहिकादिविशेषतः इयं हनुमतो रक्षा सर्वोपद्रवनाशिनी ३१ इ
ति रक्षा पीडाकारं प्रदं कृत्वा यंत्रकावधिकाततः वंशार्कग्रहणे प्राप्ते हनूमंतं लिखेत्ततः ३२ मात्रिका
जपेत्तत्र यावत्तुष्टिप्रजायते होमयेच्च दशांशेन तिलसर्षपकादिभिः ३३ इति होमविधिः पुनर
न्यत्प्रवक्ष्यामि मंत्रयंत्रादिकं बलं यस्य प्रभावतो पुंडे दुर्बलस्य बलं बदेत् ३४ चतुरस्रं चतुर्द्वारं त्रिरे
खोपशोभितं हस्तत्रयप्रमाणं च तंडुलैर्मंडलं लिखेत् ३५ तत्र चक्रे लिखेद्देवं चतुःषष्टिप्रमाणतः
एकैकपत्रपत्रे तु वक्ष्यसंख्यापदलेषु च भैरवी भैरवाश्चैव सिद्धिर्गुह्या नानाउपग्रहाः पीठपीठं सपुत्रकादिका

न०५०
ज०ही०
६४

लेख्यसमन्विताः कर्णिकायां न्यसेद्देवं शिवं सांगं समस्तकं पूर्वादिकमतो तेषु नाममंत्रैः समर्चयेत् मंडला 167
ग्रे लिखेत् पश्चान्नरं तत्र निवेशयेत् तीर्थोदकान्वितं कुंभं स्नानं समतपल्लवं ३९ चतुष्कोणे कुंडाः सर्वे तिष्ठंति यस्य
जातके चतुःसागरयोगोयं भुंजते सकलां महीं ४० सर्वे दक्षिणभागस्था द्वे काले द्वे वनेशालग्ने जा
तो पि योनी कुलस्य वंशे राजा भवेद्धर्मपरो यशस्वी ४१ पुष्ये चादितिपश्च नाम भवनेष्ठा श्रवणेवती स्वातौ।
च पित्र्ये विश्वगणे च मित्रभवने भानौ गुरौ भार्गवे कुंभे कीटवृषे वृषे मृगपतौ चंद्रे शुभे वीक्षिते संनाहस्य।
कुंभमेदुष्करिकाधारणभिः सर्वदा ४२ सर्वे प्राकाशवासाः स्फटिकविमलता शंखकर्पासभासो ल
गुं संवीक्षियंति क्षितिपतितिलकं तं समुत्पादयंति यत्सैन्यो नालवाजि द्रुतरथजो भ्राम्यमानो विवि
ग्धं मुच्यंते प्रयत्नेनिक्लनुभव निशाशंकया चक्रवाकाः ४३ मृत्युंजयेन मंत्रेण शतवाराभिमंत्रि
ते अभिषिंचेत् ततो वीरं शुभलग्ने स्वरोदये ४४ ॐ जुं सः मृत्युंजयाय नमः अभिषिक्तो वीरः संग्रा
मे विजयं भवेत् शस्त्रैर्न भिद्यते तस्य शरीरं शत्रुतोदितैः ४५ एतन्मंडलमध्यस्थोभिषिक्तः पुरुषो यदा
ततः प्रभृति युद्धेषु शत्रुं जयति सर्वदा राज्यभ्रष्टो भवेद्राजा रोगी रोगात् प्रमुच्यते ४६ कुमार्यो ग्रहाः स ६४
र्वे शांतिकं कुर्वंति सर्वदा इत्यभिषेकविधिः अभिषेकानंतरं रक्षा कर्तव्या एवं मंडले मृत्युंजयेन मंत्रेण
पूर्वोक्तविधिना ततः पश्चात् स्मरयेन्मंत्रं रक्षादीक्षा भवेदियं ४८ इति रक्षादीक्षा एवोक्तमंडलस्यांतर्याप्य
शस्त्राणि विन्यसेत् पूजयेद्विधिनाभीमास्ततः कुर्याद्द्रुणक्रियां ४९ ॐ क्रों वीं ह्रीं वैं वौं वः रोद्रमूर्तये व

ड्डायनमः इतिखड्गमंत्रः ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः भैरवरूपाय पुष्करस्थापालिकायनमः इतिफलकमंत्रः ॐ लां
लीं लूं लैं लौं लः इषुरूपधाय धनुषेनमः इतिधनुर्मंत्रः ॐ श्रां श्रीं श्रूं श्रैं श्रौं श्रः ब्रह्मादिपंचदेवतामूर्त्ति
पंचबाणायनमः इतिकुंतामंत्रः ॐ अघोरे स्फुरि चामुंडे महाचामुंडे महाबले ॐ छ्रां छ्रीं छ्रूं छ्रैं छ्रौं छ्रः
भगवती मूर्त्तिकात्यायनि छुरिकेतेनमः इतिछुरिकामंत्रः इतिरणयंत्रोद्धारः ओं गोमातुलंलग्नेयोत
ग्रामकृतजेरके मृत्युंजयेन मंत्रेण दातव्यं ग्रं पिसमर्कं एवं कृत्वा विधानेन आयतेरणे कंबले ३ कर्पूरं
कुंकुमं चैव गोरोचनसमन्वितं कोकिलापत्रलेखिन्या श्वेतवस्त्रे सुशोभने ॐकारं हुं यन्त्र (?) साध्य
नामपदे लिखेत् ५१ स्वगर्भस्य ह्रकारस्थं रकारोपरिवेष्टितं ... पुनस्ततः प्र
णवाद्यरिनाममंत्रं हुं फट् तदिग्गहके पदं ... विधिनाततः वीरो ... स
रवजयप्रदः ५३ एवं चक्रेन विधानेन रणपट्टं ततो लिखेत् कृत्वा ... हृदि मंत्राणि मंलिखेत्
ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः मंत्रः मध्ये लिखेत् नाम निर्योधस्य समन्वितं ... कमः
इतिरणपट्टः त्रिशूलं दक्षिणे हस्ते कपालं वामके तथा ... समालिखेत्
५६ मूर्ध्नि धृतेन तेनैव त्रिलोकं जयते ध्रुवं ऐं क्लीं ह्रीं त्रिपुरायै नमः इतिजयपट्टः कन्याकर्त्तित
सूत्रेण ... गुणेन च कर्तव्यं जेरकं तेन सग्रन्थिकर्त्रिनी ततः मृत्युंजयेन मंत्रेण ग्रंथये ... शत
न खेलाकवचं कृत्वा योधः संप्रविशेद्रणे न तस्यांगे प्रभवंति प्रहाराः शत्रुनोदिताः ५९ इतिकवचं ५

मस्तुंजयेन मंत्रेण ग्रंथितं तत्र नामकं

अनुलोमविलोमाभ्यां मंत्रं मस्तुंजयं लिखेत् रक्षांतं चडिकेत्यादौ न्यासोयं शत्रुचारणः ६० इति मुद्रा — 169
न० ज० स्ः रसनाघंटिकापत्रं गुष्ठो नासिकावले एतन्मुद्राप्रभावेन संग्रामे विजयी भवेत् ६१ इति मुद्रा द्र
च०शी० व्यैः श्वेतादिते रवं भूर्यपत्रे सुशोभने लिखेन्मस्तुंजयं मंत्रं तन्मध्ये वरनामकं ६२ रक्षां कृत्वा करे बद्धा संग्रा
८५ मे विजयी भवेत् ६३ इति मुद्रा द्रव्यैः श्वेतादितेरवं भूर्यपत्रे सुशोभने लिखेन्मस्तुंजयं मंत्रं तन्मध्ये वर
नामकं मस्तुंजयेन मंत्रेण ग्रंथितं तत्र नामकं रक्षां कृत्वा करे बद्धा संग्रामे विजयी भवेत् ६३ इति रक्षा
आरण्यफलिनी पुष्पमर्कवारेण गृह्यते कन्याकर्तितसूत्रेण शतघ्नं तु जोरकं ६४ ग्रंथयेन्मंत्रजा
पेन प्रत्येकं च एकैकशः अष्टोत्तरशतेनैव जायते रणकंकणं ६५ ॐ कुमारी अवतर दूर बाणे
प्रवाससि निस्त्रिंपुरुषेन सर्व बाधं जय स्वाहा इति मंत्रः ईश्वरी ब्रह्माणी कुमारी वैष्णवी तथा
वाराही वज्रिणी चैव तथा रुद्र जटा शिखा लोकलोकसहदेवी च भागकेशी पुनर्नवा मुकुरी भूतकेशी
च सोमराजी हनुमता ६६ श्वेतापराजिता गुंजा श्वेता च गोरिकर्णिका रुद्राणी शंखिनी चैव विष्णु
गीसितपुष्पिका ६७ खर्जूरी केतकी नाडी पुंगी वा नालिकेरिका अनंतकोवना शुक्ल पंच कोष्णं तथा
तथा कुरु ६८ अपामार्ग यमं गोचबूल हरिद्वोवरलया शतमूली वला पुत्रंगो जिकोपुलशाखिवा ७०
श्वेतलोहासोवज्री हरिद्रातालकं शिला एताश्चौषधयो दिव्या मपापसंग्रहे तुषः ७१ सूर्ये दुग्धं एषा
प्रदीपोत्सवदिनत्रये पुष्पनक्षत्रयोगेन ग्रहणे पि च वासरे ७२ दोधि हैरण्यकेलेन प्रोक्षयेत्माम होऽथधीः — ८५

१७०

वलिपूजाविधानेन सर्वकामसमृद्धिदा ७२ ततो वक्ष्ये करीन्द्राख्या शिरःसु भूतिपुष्पिताः विवादे तां च व
ध्नीयात् युद्धे चैव चतुर्विधे ७४ तत्प्रभावेन सर्वत्र जायते विजयी नरः इत्यौषधकल्पे स ग्राह्यः पुनरन्यदिति पु
नरन्यत्प्रवक्ष्यामि यंत्रं परमदुर्लभं मांडूकं नाम विख्यातं सर्वशास्त्रेषु गोपितं ७५ आनयेत् त्रिविधं संगृह्य
भूर्यपत्रे सुशोभने तस्मिन् लिखेद्रक्तेन वामकर्णोद्भवेन च ७६ चितांगारविशेषेण कृष्णोन्मत्तरसेन
च कूलिके बिलिखेद्यंत्रं नैऋत्याभिमुखो नरः ७७ प्रेतवच्चिंतयेत्साध्यं मुक्तकेशं विवस्त्रकं योधा
युधकृतं यंत्रे कृतामध्ये अरिनामकं ७८ टीका चितांगारेण विशेषेण च युक्तं कूलिके तु हृत्तैर्मनर्के
दिग्विवस्त्रं तु बद्धपक्षे रक्तान्मृद्वर्त्तैः कूलिका भवंति इति रत्नमालायां साध्यं शत्रुं प्रेतवन्मुक्तकेशं
चिंतयेत् योधायुधं योधस्यायुधं खड्गचक्रादि तद्धस्ते तयंत्रं तन्मध्ये अरिनामकं शत्रुनाम विलि
लिखेत ७८ श्लो तन्त्रान्तरे खनयेत् पिंडपिशाचको पाविष्टस्तु साधकः पिंडपितामातुलगोत्रस्य शाल्मलस्य तु वि
क्षिपेत् ७९ टी शत्रुनामरेखयालिख्यात पिंडपितापिंडवद्धं तु लीलया शाल्मलस्य भेकस्य कीलयेत्तु
फलोदरेन शाल्मकाउमयेन च आनयेद्दारुणां लेच सप्तगेहाद्वुवं ततः ८० टीका लक्ष्मीगंधफलोदरेन फ
ल्य० शालकोकेरकेन कीलेन च कीलयेत योधकाउमयेनेति कचित्पाठः सच्छमार्य एव आर०
कांजिकं श्लो तन्मध्ये उद्धृत्य क्षिप्त्वा तद्धांडे मुद्रयेत्ततः तापयेद्युद्धकाले तु चितांगारानलोपरि ८१
गात्रस्तंभो मनस्तंभो वा पुपी गात्र योद्धरे भवतेरिन संदेहो यदि शक्रसमोपि सन् ८२ श्लोकमौर्कमंत्रं
शिलातालहरि ताल निर्कपत्रयुगे लिखेत कोकिलापक्षले विन्यासले भार्यरिपुनामकं ८३ टीका रिपु०

न० ५० शत्रुनाम कोकिलारतिपुलिहः तच्छ्रावो कृतलेखिन्या शिला० मनःशिलाहरितालं० एभिर्मिलितैर्द्रवी |7|
न० टी० कृतैः ८३ श्लो० ह्रींकारैः समावेष्टा तद्वाह्ये पार्थिवं पुरं वज्राष्टकसमोपेतं रेखाषोडशदीपितं ८४ मायया
८६ वीजेन संवेष्टा त्रिधांकुशनिरोधितं तद्युग्मे योजयित्वा तु कंटकैः कीलयेत्ततः ८५ क्षिपेद्वल्मीकमध्ये तु पाषाणे
त्वथ पूजयेत् पश्चात्समारभेत्कुद्धं विवादं वाथ साधकः ८६ टीका ह्रींकारैः साहृत्पदैः समा० वेष्टनक्रमेण पा
र्थिवं पुरं वत्तरस्र रेखात्मकं उलपुरं वज्राष्टकेन प्रतिकोणद्वयदिगतं ग्रथितं रेखाष्टकसहितं रेखाषोडशदीपितं सं
वीतं तु पुनः मायावीजेन वेष्टितं पुनः कीदृशं त्रिधांकुशनिरोधितं त्रिधा मंडलत्रयक्रमेण निरोधितं वेष्टितं कु
र्यात् तद्युग्मकं पत्रयुग्मं योजयित्वा संपुटीकृत्य पाषाणे० पाषाणेरालुण्ययात ८६ श्लोक गात्रस्तंभो भवेद्दे
वे मनः स्तंभनं स्यैव च जिह्वास्तंभो विवादे च साध्यो संजायते ध्रुवं ८७ इति स्तंभनयंत्रं अर्कपत्रयुग्मे नाम चिता
गारेण लेखयेत् ~~जिह्वास्तंभो विवादे च साध्यो संजायते ध्रुवं~~ एवं वल्मीकलये संशिलायाश्छादितैर्दृढं ८८ टीका
एवं० मंडूकयंत्रवत् कीलयेत् ८८ श्लोक एतद्यंत्रप्रभावेन नो भंगमलते द्विषः अथवा पुत्रिशात्रुर्हि ह्रियते नात्र
संशयः ८९ इति शत्रुभंगयंत्रं आग्नेनामोदरे कृता ह्रींकारं रेफसंयुतं नादबिंदुसमायुक्तं ओंकारपुरसंस्थितं ९०
दिक्षु वज्राष्टकं लिख्य षोडशं स्वरवेष्टितं वज्राग्रेषु तु सर्वेषु मूलमंत्रं प्रयोजितं ९१ लिखितं विधिवत्सर्वं मा ८६
ययावेष्टितं तथा ततः कालिकदंडाख्ये यंत्रे विघ्नविनाशनं ९२ श्वेतांबरधरो मंत्री शुभध्यानपरायणः उत्तराभि
मुखो भूत्वा लिखेद्यंत्रं शुभे दिने कांस्यभाजनमध्ये तु चंदनेन सुगंधिना लिखेदस्य लेखिन्या पुष्पितया पुष्प
माणतः सुगंधैः कुसुमैः श्वेतैः होमार्चनेन च अर्चयेद्विधिवद्यंत्रं फलं यावद्दिने दिने मालितपू ... नैवेद्य

172

क्षालयेच्च जलेन ततः तज्जलं पीतमात्रं परविद्याविनाशनं १९ ह्रींकारं ह्रीं नादं ह्रीं इति ॐकारं तद्भुभ
यपार्श्वे ॐकारद्वितिलिखेत् अधोदरे नामगर्भो नामसलिलिखिता दिक्षु वज्राष्टकं लिख्य चतुरस्रद्वयं पत्रिपू
र्णलोष्टकसमेतं मंडलं विधाय षोडशारके रकारादि निर्वेष्टितं स्वराग्रपुष्पयेप्सित अनुपदकथितमेवम्
लमंत्रं च लिखेत् २१ लिखेत् ० तथा विधेयं तं डलं कृत्वा ब्रह्मत्रिवृत्तेणावेष्टितं तद्येषु कुलिकं दंडा(क्षे) २२ स्रग्
धे० दिने दिने पुनः ह्रं च्यास्यात् पाद्यादिना एवं वस्तु जपेत् पावत्फलं दृश्यते ततस्तिजलेन क्षालयेत्
२३ श्लोक शाकिनीभूतवेतालपिशाचोरगराक्षसः भवति निःप्रभा यांत्र सर्वेयंत्रस्यास्य प्रभावतः अ
लेविपूचिकाजीर्णलूताविस्फोटकादयः अपि वा स्कंदापस्मारविषं स्थावरजंगमे गर्भे च वेदनापस्या
मृतगर्भा च या भवेत् एभिर्दोषैर्विसृष्टरोगार्त्ताः स्वस्थाः स्युः सर्वजंतवः वंध्या च लभते पुत्रमतवत्सा च जीवनम्
दुर्भगा सुभगा स्यादैर्यंत्रस्यास्य प्रभावतः ज्वराश्च प्रशमं यांति मारुतश्लेष्मपित्तजाः जीर्णज्वरास्त्रिविषमाः
शीतदाहज्वरात्मकाः इति त्रिकुलिकुंतयंत्रं शांत्यर्थं सर्वलोकानां जयार्थं जयकांक्षिणां यंत्रे मृत्युंजयं नाम प्र
वक्ष्यामि समासतः हंसमध्यगतं नाम मृत्युंजयपुटीकृतं रक्तपद्मसमायुक्तं बाह्ये रेखात्रयेण तं चतुर्दलस
त(?)तीयतुर्यं वरस्वरविभूषितं हाद्यंतं सविसर्गं च नरोगं प्रणवादिकं पद्ममष्टदलं बाह्ये नेत्राद्यानि दले
लिखेत् विदिक्षु प्रणवं तस्य पत्रेषोडशकं बहिः ५ स्वराः षोडश दातव्याः प्रत्येकं सर्वतो दिशं द्वात्रिंशत्या
ऽर्णकं पद्मेन हाद्येविनिवेशयेत् ६ कादिपुनो हंसवर्णास्यपद्मेषु क्रमशस्ततः चतुःषष्टिदलं बाह्ये भैरवा
द्यो लिखेत् भैरवी भैरवाः सिद्धिर्ग्रहा नागादिशाधिपाः पीठोपपीठसंयुक्ताः क्षेत्रपालाष्टकास्तथा अ

नयेत्त्रिवृत्तेभूर्यंतु विहीनं सुशोभनं वर्णभेदेन संगृह्य त्र्यासणादिक्रमेण च ककारत्रयद्वयेण गोकारस्य
न०प० त्रयेण च ककारत्रयद्वयेण गोकारस्य त्रयेण च १० षट्कोणं यंत्रमालिख्य साध्यनाम समन्वितं सुवर्णमय
मं०टी० लेखिन्या उत्तराभिमुखस्थितः चंद्रवारे लिखित्वेत यंत्रं मन्मथनपालिखे एवं नमदनस्येव कृतो लिंगं
८१ शोभनं पंचवामं तेन दिक्षु नस्यापयेत् सप्तरात्रिकं १२ टीका हंसेति हंसपदस्य मध्ये साध्यनाम लिखित्वा यं
मन्मथं० मन्मथजपयंत्रेण उभयदिशि स्थितेन स्थितेन खं० अमुकं खरस्तेति [illegible] ततो बाह्ये षट्कोणत्रयं
वृत्तमंडलं उपवेष्टितं मन्मथं जपमंत्र युक्तं इति चवर्गस्य तृतीयो जकारः पंच पंचमस्वर उकारस्तेन संयुक्तं
सविसर्गं जं इति ह्रांतं सकारः सविसर्गः सः इति कुलावादिकः तेन ओंजुंसः इति मंत्रो भवति पश्चात्ति
पुरमरेखामंडले षट्दलं पद्मं बाह्ये कृत्वा दिग्दलेषु जंभाद्या मंत्रो लिखेत् [illegible]
स्वाहा इति दिग्दलचतुष्टये विदिक्षु आग्नेयादिकोणेषु प्रत्येकं ओंकारं लिखेत् बहिर्दलदेव [illegible]
वीत ततः प्रत्येकं प्रतिपत्रं सर्वतो दिशि मष्टदिग्दलेषु स्वरा दातव्याः तद्बाह्ये द्वात्रिंशत्पत्रकं पद्मं विवेश
येत् लिखेत् तत्र द्वात्रिंशत्पत्रेषु कादिषु [illegible] ककारादिषु [illegible] हंसवर्णं स्थापयेत् स्थापनं तु क हंसः [illegible] हंसः
एवं क्रमेण प्रतिपत्रं लिखेत् तद्बाह्ये चतुः षष्टिदलपद्मं कृत्वा भैरवाद्या न्यसेत् भैरवनामान्यष्टौ पदानि च ८१
सितांगरुरुचंडक्रोधउन्मत्तः कपाली भीषणः संहारी भैरवी भैरवास्त्विमे [illegible] अस्यैते भैरवाः [illegible]
[illegible] नागाद्या [illegible] [illegible]
[illegible] पीठ [illegible]

174

बलप्रमाथिनी सर्वभूतदमनी मनोन्मनी नायकाः सिद्धयः ह्रं
ह्रीं कालीकालविकारिणी वनहीहारिणी नदीश्वचुरागिनी चेत्यष्टौ सिद्धयः अनएवाश्च
दरीमनोहारिणी कनकवती कामेश्वरी रतिकीपद्मिनी ब्राह्मणस्य रक्तं क्षत्रियस्य पीतं वैश्यस्य श्या
नुः षष्टिः अनयेदिति वर्णभेदेन ब्राह्मणादिक्रमेण श्वेतं साध्यनामसमन्वितं आलिख्यैकेन ककार
मन्त्रस्य कर्मयोगमित्यर्थः ईदृशं मन्त्रं मानयेत् ककारेति यन्त्रं गोरोचनगजमदमन्त्रेण एभिः षड्भिः सुवर्णम
त्रयद्रव्येण कर्पूरकुंकुमकस्तूरीति त्रयेण गोकारत्रयेण सिक्थकमध्यगतेन स्वयंभूलिंगं कृत्वा
यलेखिन्या उत्तराभिमुखो लिखेत् अनेन यन्त्रेण मदनस्थेन निवीय सप्तरात्रिकं समाहोरात्रं दिक्षेन देवनि
सिक्थकमध्ये यन्त्रं निक्षिप्य सिक्थकमध्यगतेन यन्त्रेण स्नापयेत् इति १८ पश्चाच्च गडुकादेवालये के बा
र्भि तेन पञ्चामृतेन दधिमधुघृतदुग्धखण्डात्मकेन स्नापयेत् पुष्पैः कर्पूरागरुचन्दनैः छादयेत्
पूजितः ततः साध्यनामयुतं यन्त्रं रक्तसूत्रेण वेष्टयेत् १९ पूजयेच्च तत्पुष्पैश्च कर्पूरागरुचन्दनैः छादयेत्य
वस्त्रेण सप्ताहं शान्तिकं भवेत् २० पश्चात् गडुकालसद्वारमयुता वा देवालये पुत्रस्य जले स्नं।
श्चेतपुष्पादि
भिः कुर्यादित्यर्थः साध्यमानं युतं तद्यन्त्रं सप्ताहं तां समुच्चरेत् अमुकं रक्षस्वेत्युच्चरेत् १९ श्वेतपुष्पादि
भिः पूजयेत् पट्टवस्त्रेण छादयेत् एवं सप्तदिनादर्वाक् शान्तिकं भवेत् २० मध्वाज्यगुग्गुलसाल
लं सितसर्षपैः पद्माकारे कुण्डे च होमयेत् सहस्रशः ततः पश्चात् कारणकुण्डे तन्मयपदशो होमयेत् कौर्द
३ग्ध मेधादिभिः २१ शमीदूर्वासमिद्भिः घृतहुतं जापितुं स्थितः मुद्रा खेचरे च वह्नौ स्वाहान्ते होमयेत् ततः
टीका ईश्वरा[illegible]निनीदिकासनं स्थितः खेचरीमुद्रया वह्नौ मूलमन्त्रेण स्वाहान्तेन होमयेत् २२

175

न०र०
ज०टी०
८८

रोगा द्रोगी प्रमुच्येत पापान्मासापवर्जितः पीडां मुंचति ग्रहाः क्रूराः सौम्यतां यांति नान्यथा २३ शाकिनीभूतवे
तालपिशाचोरगराक्षसाः ज्वराश्च तस्य नश्यंति ग्रहाः न्हिके कांतादयः २४ विषं नाक्रमते देहे स्थावरं वाथ जंगमं
उपविषाणि सर्वाणि निर्विषाणि भवंति च अभिचारकृता दोषा ये केचिदिह भूतले ते सर्वे विलयं यांति क
हे वन्हिगतं यथा वैरिलोमित्रतां यांति प्रसादं कुरुते प्रभुः अवश्यावश्यतां यांति विलयं यांति सर्वथा युद्ध
काले कृतं यंत्रं विधिनानेन भूपतिः अवैयिना विशेषु दे त्रिदशैरपि दुर्जयः राज्यभ्रष्टो लभेद्राज्यं प्रणष्टा
स स्वप्रयोगतः अपुत्रो लभते पुत्रं दुर्भगा सुभगा भवेत यीवावाहु शिरःकच्यो धारयेत्तिच ये नराः कृतार
स्तमिदं यंत्रं मृत्युस्तेषां न विद्यते २१ इदं मृत्युंजयं यंत्रं मृत्युविघ्नविनाशनं अप्रकाश्यं मया ख्यातं लोका
नां हितकाम्यया किंपुनर्बहुनोक्तेन प्रभावेन प्रयोजनं एतद्यंत्रं कृतास्ता त्रैलोक्यं वशमानयेत अथा
ने च नदीतीरे सुप्रदेशे शुभे दिने कृतशांत्या ततो काले ते लिंगानि द्विपदं वि इति मृत्युंजय यंत्रं अथा
तः संप्रवक्ष्यामि तत्काले दुपरिस्फुटं येन विज्ञायते सर्वं त्रैलोक्ये सचराचरे टीका ॥ ॥ तत्काले
दुपरिस्फुटं राश्यंसकलात्मकं येन तत्काल चंद्रेण लोभालाभौ सुखं दुःखं जीवितं मरणं तथा
जयः पराजयश्चैव गमागमविनिश्चयः शुभाशुभं तथा पृष्टो राजा वश्यापि कौतुकं एतत्सर्वं स्याच्चा
स्यज्ञायते च परिस्फुटं टीका राजा वश्यापि कौतुकं राजा वा स्याभवस्यापांवर्तते तथा रूपं कौतुकमिति ८८
अश्विन्यादी ३ भुक्तानि भानि षट्हतानि च स्वभुक्तिनाडिका युक्ता द्विघ्नानेच हृत द्विधा ४० टीका प्रश्नकाले
अश्विनीमारभ्य चंद्रभुक्तानि भानि षड्गुणितानि कार्याणि पुनः भुक्तनाडीनां तन्नक्षत्र भुक्तं दंडसंख्या

यायुक्तानिततोद्विगुणितानि ततोबारत्रयं अनेनवसंख्योहतः त्रिधात्र्यंशककलादिककलात्मप
श्चंद्रः कर्त्तव्यः श्लोक दिनेंदोर्भुक्तभागादिजायतेचेष्टनाडिकः उपवादिष्टनाड्यश्चषड्गुणास्तत्रयोज
येत् टीका दिवसचंद्रस्यभुक्तांशकादिनाडिकश्चंद्रोजायतेततपुनः सूर्योदयादारभ्य प्रश्नकालेगतघटिकाः
षड्गुणितास्तत्र विकलास्तुयोजयेत् ४२ टीका षष्ट्या घटिकायुषष्ट्याभागसमुहूर्त्तलब्धंत्र्यंशकेषुयोजयेत्
तत्रत्रिंशद्भागाधिकत्वादिनालब्धंराशिस्थानेयोज्यं त्रिंशद्भागाधिराश्यादिश्चंद्रस्तत्कालसंभवः चंद्रवत्स श्लो॰
र्वेग्रहेष्वर्पितात्कालसंभवान् टीका त्रिंशद्भागसमुहूर्त्तराशौदद्यात् तत्कालसंभवोराश्यादिश्चंद्रो
भवति एतदुदाहरणे यथाश्रावणशुक्लप्रतिपदि द्विचत्वारिंशद्दंडात्मकमश्लेषानक्षत्रं नतस्यर्वनक्षत्रेन
नक्षत्राणिगतानितत्षड्गुणितं ४५० दिनेचतुर्विंशतिदंडेतात्कालिकेपर्वायोक्षमश्लेषागतदंडै १४४
षड्गुणदत्ताम् २ शेषंविकलाः २४ प्राप्तकलासुदत्वाकृतं ४२ पूर्वेत्र्यंशके ।।१६ त्रिंशताभागेलब्धं
४२।२४ राशिः ५ शेषं २६ आगतंतात्कालिकचंद्रोराश्यादिः ३ २४ यथाचंद्रःस्फुटीकृततेनप्रकारेणसर्वेग्रह
स्फुटीक्रियंते तत्रचंद्रेणैकदिनेएकंनक्षत्रंभुज्यते अन्येग्रहैर्बहुभिर्दिनैरित्याशंक्यतदाह तत्रप्रतिदि
नेनक्षत्रस्यैव ग्रहाणांयावदंगादिकतुल्सर्गादिक्रमेणसूर्यकुजादीनांलिख्यते सूर्येणचत्वारोदं
डाःसप्तदशपलानि ४।१७ (४।१५) मंगलेनदंड ३ बुधेन ५ गुरोर्दंडेनात्रिपलानि २२ शुक्रेणदंडाः ५ शनेःप
लानि ४२ एतत्रयोजनंसभुक्तिनाडीयुक्तानिइत्यत्रनविप्यतिनिष्कर्षेएतानतद्दश्योकानुक्रमेलिख्यते त
थचंद्रवद्रविस्फुटीकरणं श्रावणशुक्लप्रतिपदिरविरश्लेषायामनुगतः ततोष्विन्यादितोक्षेनक्षत्राणि

४५।भुक्तनाडिकायो
जेजाते ५२५ तद्द्विगुणि
१०५०प्रत्रनवभिर्भ
गेगृहीतेलब्धं ११६
शेषं६षष्टिघ्न ३६०
नवभिर्भक्तेलब्धं४०शे
ष००।तथाचविकला
एवंचभुक्तभागाद्विवस
११६।४०।००।सूर्योद
दारभ्यप्रश्नकालेग
नाडिकाः२४षड्गुण

न०प०
ज०टी०
८६

क्तानि तानि ८ षष्टिगुणितानि ४८० ततः सम्युक्तनाडीषु क्तानीति तत्प्रकारः अर्कप्रदेशादिष्टांतनाड्यः 177
ताः षष्टिभिः घटिकाभिर्विभजिताः सर्वदंडाः पलानि च भवंति तत्र त्रयोदश्यां द्वात्रिंशद्दंडाः शेषायां
निवर्तते इति विंशतिदंडा अवशिष्यते दिनद्वयमध्ये हृतं १२० प्रतिपदि चतुर्विंशतिदंडाः २४ नक्षत्र
प्रवेशादारभ्य ताएवेष्टनाड्य एकीकृता एताः षष्टिगुणिताः ९८४० नक्षत्रप्रवेशादनंतरं दिने विंशति
दंडाः २० सर्वं चतुर्दशदिनानि षष्टिगुणिताः शेषदिन ५५ पलैर्मिलिता ९२ अस्मिन्नक्षत्रप्रवेशादिभोगपर्यंत
दंडाः एते षष्टिभिर्गुणिता इष्टनाडीषु भागहृते लब्धदंडा २० पल ४५ इयं भुज्यमाननक्षत्रस्य भुक्तिना
डीषयमानिनक्षत्राणि युक्तानि योगे सति ४९०।४५ एतानि द्विगुणितानि नक्षत्राणि हृतं २८।१३।२ अ
-- नक्षत्रे नवभिर्भागे गृहीते लब्धविंशकः १-९ अन्यशेषता षष्टिगुणिते ना लिप्तित्रिंशत्पलेषु नवभि
र्भागे न शेषकलाः ३ षष्टिगुणिता हृतं १८० नवभिर्भागे गृहीते प्राप्तांशाः १-९ कला ३ विकला २० अं ८३६।२२ ५।९८२
शाकेषु त्रिंशता भागे लब्धं राशि ३ शेषं १९ क ३ वि २० उदयादिगतदंडे २८ षड्गुणितः १६८ विकलानामुद
त्वा १६८ अत्र षष्टिभिर्भागे प्राप्तं २ शेषं २८ प्राप्तकलांकदत्वा हृतं कलाः ५२ एवं जातो राश्यादिः सूर्यः ३
१९।५२।२८ उदयादिषु नाडीस्व षड्गुणाः तत्र योजयेत इत्यादि सर्वग्रहकरणं विकला स्वक्रियते इति ८६
ग्रंथकर्ता: तथापि खेटखाद्यादिकरणसाम्यार्थं भुक्तनाडीयुक्तमेव सूर्योदयादारभ्य गतेष्टनाडिकाः षष्ट्या
हृतं गुणषष्टिभागमाहृते लब्धं भुज्यमाननक्षत्रगतदंडा वितं युक्तनक्षत्रदंडेषु योजयेत शेषं गलस्थाने
धारयेत ततो द्विगुणीकृता नवभिर्हारयेत लब्धमंशकाः शेषं षष्ट्या संगुण्य पलानि योजयित्वा नवभिर्हृ

रयेत् लब्धं कलाः शेषं षष्टिगुणितं पुनः ८ हारयेत् लब्धं विकला इति अश्विन्यादीति अश्विनीमारभ्य
नक्षत्राणि भुक्तानि षष्टिगुणितानि तु पुनः स भक्तनाडीयुक्तानि स्वपदेन चंद्र उच्यते तेन चंद्र भुज्यमानगत
दंड युक्तानि कार्याणि पुनः द्विगुणितानि त्रिधा अपहृतः नवांशेन त्रिधा हृत भागस्थं द्रोण कलाविक।
लात्मको भवति यथा श्रावणस्य शुक्लप्रतिपदायां उदयसमानकाले अश्विन्यादि ४२ उदयात् समये गते २१ ते
नाश्विनीतः पुष्यपर्यंतं गतनक्षत्र संख्या ८ षष्टिगुणिता जाता ४८० उदयकालेन तत्र स्यात् श्लेषायां भुक्त दं
डाः २१ अनेन एवं कयोगे ५०१ अस्मिन् द्विगुणिते १०२ अयेन नव भिर्भागेन हृते लब्धं ११ शेषं रूपं षष्टिगुणि
ते हृते १८० नवभिर्भाग ग्रहणाते २० शेषं विकलाः अत्रांशके त्रिंशता भाग ग्रहणात् लब्धं राशि ३ अंशाः
२२ कलाः २० विकला ० एवमौदयिको राश्यादिकश्चंद्रः स्फुटो भवति ३।२२।२०।० एवं सर्वं लिखित प्रकारे
णौदयिक सूर्यमन्य ग्रहांश्च नयेत् १ विचंद्राण्यां एवं चंद्र लोहाय रिपाट्या कौतुकेन तिथ्याद्यानयेत् प्रक
ते समभानीते अंश कला विकलात्मकं चंद्रं कर्मभमोधृत्वा तात्कालिकं कुर्यात् तद्यथा उदयादिति स
र्योदयादारभ्य गतविंशतिदंडान् षड्गुणितेयेत् ततो शकसे निहिते स्फुटचंद्रांशके त्रिंशति धिक शतो
न्दद्यात् योगवृत्तं २२ अस्मिन् द्विशष्ट्युते प्राप्तिं राशिः एवं राश्यादिः तात्कालिकः चंद्रो भवति उदयैक कस्य।
अंशद्रः अहोरात्रा भ्यंतरे तदौदयिको द्वादश राशीन् भुनक्ति एतावता वृश्चिकस्यैकविंशत्यंश विंशतिकला
विकला ० चंद्रेण भुक्ताः एवं सूर्यादीनामपि स्फुटीकरणं चंद्रस्य नक्षत्रदोयन वांशद्रष्टकारणाद्योप
यातदिनि योगार्य तानीयलिख्यते तद्यथा सप्तराशेत्रिंश गुणिते वृत्ते २१० अंशायो जनाहृते २२

१२८६०

षष्टिगुणितं कृते १२८६० अत्र नक्षत्रभुक्तांशकृतेर्भागे लब्धं गतनक्षत्राणि ४ अश्वादयस्तेभ्यो स्थानक्षत्रं भुज्यमान
न० प० नतो मृगस्य वृश्चिकस्यैकविंशतितुल्यं पंचषष्ट्या संगुण्य कलाः कृता कृते १२६० अत्र षष्ट्या भागगृहणात् ततो द्विगु 179
ज० ही० णीकृत्य नवभिर्हारयेत लब्धं कलाः शेषं षष्टिगुणितं पलाः हारकेण लब्धं विकलाः इति अथ शाके त्रिंशता विभ
६० क्ते तेन राशिः शेषं अंशः शककला विकला इति प्रत्येकं परमार्थेन गणकैरनुसरणीयः पुस्तकेऽस्य बहुत्वात् ग्रंथसं
दर्भेऽसकलेन व्याख्यातः एवं करणे लिख्यते अश्विनीमारभ्य चंद्रभुक्तानि नक्षत्राणि षष्टिगुणितानि पुनः भुज्यमानस्य भु
क्तानि तेन च चंद्रभुज्यमान नक्षत्रदंडयुक्तानि कार्याणि पुनः षट्गुणितानि त्रिधा स्थाप्यंते कृते नवांशकेन हृतभाग
स्थं राशिकलादि कला स्यात् कोऽभवति करणे यथा श्रावणशुक्लप्रतिपदि उदयसमानकाले शेष दंड उ
दयसमये गतदंडका २१ अश्विनीतः पुष्यपर्यंतं गतनक्षत्रसंख्या ८ षष्टिगुणिता ४८० उदयकालेऽश्लेषायां भु
क्तदंडकाः २१ अनेन पूर्वांकयोगेन ५०१ अस्मिन् द्विगुणीकृते १००२ अत्र नवभिर्भागे हृते लब्धं १११ शेषं ३
षष्टिगुणितं १८० नवभिर्भागे प्राप्तं २० शेषं ० तयाच विकला ३ अत्र अंशके त्रिंशता भागे लब्धं ३ शेषं २१
द्रेष्काणो राशि त्रिभागः अत्र दशभिर्भागे लब्धं २ शेषं १ तृतीयो वर्तमानः स च नवम राशेर्धिपस्य चंद्र
स्येति स्वाशीति द्वादश कला १२६० शतद्वयेन भागे गृहीते लब्धं ६ षट् नवांशा गताः सप्तमोपकारस्या
नुवर्तमानः स च शनेः तत्कालिराशिनक्षत्रे द्रेष्काणे च नवांशके सति नाच पुस्तके चंद्रन तोऽवस्थानिरी ६०
क्षणेन एवं तात्कालिके वृश्चिकराशौ ज्येष्ठानक्षत्रे तृतीयद्रेष्काणे वृश्चिकराशेः सप्तमो नवांशो मकरस्य
ततलग्नस्थेन चंद्रेण फले वक्ष्यमाणे ब्रुवंते एवं राशिनक्षत्रद्रेष्काणनवांशे पुस्तके सति तात्कालिक।

चंद्रेऽस्थिताः अवस्थाश्चावलोकयेत् ताश्च द्वादश यथा प्रवास इति प्रवासः नष्टता मृत्यु हास्यं जय श्रोरतिस्तुह
ताश्चन्यताक्रीडा सुप्तिर्भुक्तिः ज्वरोषतः मेषादितो वृषभे मेषे च स्थिते प्रवासादिकाश्चावस्था भवंति तत्र मे
षस्थे तात्कालिके चंद्रे प्रवासावस्था एवं वृषे स्थे नष्टा एवमन्यत्र मीनस्थे भुक्तिरित्यंते अवस्था द्वादश भवं।
ति यथावस्थादि राशेश्चतयाधिपत्य नवांशयोः आद्य पंचांत्य भागस्तद्रेष्काणस्तस्य राशितः आद्येति स्थ
राशितस्थे द्रेभुज्यमानराशितो द्विभूत द्रेष्काणः आद्य पंचांत्य भागस्था भवंति तत्र प्रथमद्रेष्काणे चंद्रस्थि
स्थितराशिस्तत्फलदः द्वितीयः पंचमस्य तृतीयद्रेष्काणो नवमस्य तत्फलदायको भवति यथा मेषस्य प्रथम
द्रेष्काणे प्रवासः द्वितीये जयः तृतीये नष्टता एवं वृषस्य प्रथमद्रेष्काणेऽवस्था नष्टा द्वितीये ज्वरः तृतीये क्रीडा
एवं सर्वत्र द्रेष्काणेऽवस्था फलं ज्ञातव्यं नवांशकफलानि नवांशकाधिपराशवस्था फलान्येवावगंत।
व्यानि एवं चावस्थाफलं प्रश्नेस ति चिंतनीयं प्रश्नकर्त्रैकविषयेवेत्यर्थः एताश्च द्वादशावस्थाशशां
कस्य दिने दिने शुभाशुभेषु कार्येषु फलं नामानुसारतः यथोक्तरूपावस्था राशि द्रेष्काणेभ्यो भवा तस्मा
त्सर्वप्रयत्नेन नवांशस्थाविलोकयेत् टीका यथेति राशि द्रेष्काणः द्रेष्काणेन नवांशावस्थाः को न
वांशकाश्च मीनव्याहयकर्कतुलामेषाः वृषसिंहोडुमकंधाः शेषा मनुप्रदायकः टीका ॥ हयो धनुः श्लो
स्वदेवस्वांशकावस्थः शुभमहृदेषापचायुतः शुभमध्यमनस्थैः सर्वकार्येषु शोभनः टीका स्वदेवे कर्क
रुभाशिः स्वांशः कर्कनवांशः तदस्थः शुभमनध्यागतः हाद्वादशद्वितीयस्थः मध्यमानेयेकः प्रकाराः त्रय
एकराशौ वा स्थानं नवांशे द्विशुभो न स्थापेचंद्र इति शत्रुनवांशनीचस्थः क्रूरयुक्तोयवीक्षितः क्रूरमध्य

श्लो

गतश्चंद्रो मनुष्यहानिकरः परं लग्नाद्विसप्तमे खस्थो विद्धः क्रूरग्रहैर्विधुः आत्मपीडा वसंप्रोक्ता भूका
द्यावर्जिता क्रमात् टीका लग्नेतात्कालिके लग्ने चतुर्थे सप्तमे दशमे वा चंद्रो भवति एवं कथितांशक
नं० नं० वन्ने क्रूरग्रहैर्विद्धो विधुश्चंद्रः प्रथुरात्मपीडा भुक्त्यावर्जिता क्रमाद्भवतीति ५५ श्लोक आत्मनावं
टी० ८१ धुवर्गस्य जायायाः कर्मणः क्रमात् विनाशो जायते शीघ्रं तद्वेलाकर्मकारिणः एवं शुभग्रहाश्चंद्राद्भवंति
यदि केंद्रगाः आत्मबंधुकलत्राणां कर्मणश्च शुभंकरा षष्ठाष्टमांत्यगाः सौम्याः पापाः केंद्रान्यवि[illegible]गाः २५
वेद्रात्मपत्नीतेष्विंत्याश्च स्थैर्यवत्प्रशोभनाः चरराश्यंशगे चंद्रे यात्रा भवति निश्चिता स्थिरं तु न भवेदेवं
द्विस्वभावे विलंबिता टीका चरलग्ने चरे वरराशिनवांशगे वा नवांशकक्रमे ऐवं ज्ञेया श्च दाराणां गृहस्य ते
स्वचंद्राद्वारं विद्धं रज्जुवेधे निरीक्षयेत् टीका एवं कथितनवांशकचक्रे क्रमेण ग्रहा ज्ञेयाः तैर्नवांशक
भवस्था एकनक्षत्रयादिकोण्याग्रगे श्च द्वारचंद्राधिष्ठितं नवांशद्वारं अस्वबंधे वादिकाद्वारक्रमेण
नक्षत्रवेधे निरीक्षयेत् राशिद्रेकाणाधिष्ण्यांशेषु [illegible] पयस्या द्वारे स्थितिः तस्य तस्य फलं बंध्ये राशितो
श्लो० रज्जुवेधत टीका यस्य यस्य गृहराशि द्रेकाणधिष्ण्यांशेषु द्वारे चंद्रस्य स्थितिः तस्य तस्य फलं रज्जुवेधतो
वक्ष्ये श्लोक राशितोत्र दिशो ज्ञेया नक्षत्रा [illegible] स्यान निर्णयः द्रेकाणतस्वाराज्ञेया द्रव्यनामनवांशा ८१
कात् टीका मेषसिंहधनुराशिषु एवं दिक वृषकन्यामकरे दक्षिण इत्यादि बोद्धव्यं सू० यस्मिन्नक्षत्रे च
द्रोवर्ततेमघामूलकृत्तिकाविशाखा भरणी ह्रस्वा श्रवणस्य धोमुखानि एते षु च स्याज्ज्येष्ठा पूर्वार्द्ध स्व
श्विनी मृगशिरा रेवत्यनुराधा स्वाति चित्रा नाम काविनिर्यङ्मुखानि एतेषु तिर्यक् यातं पुष्यार्द्रा श्रवणे स्वरा

नंवोईस्थानंवसुवनातिक्रूराशिपतिः द्वितीयपंचमाधिपतिस्त
रोहिणी नामका निकईनुखोनिक्रस्थानंवोईस्थानंवस्तव नातिक्रूराशिपतिः द्वितीयपंचमाधिपतिस्त
तीयोयवमाधिपतिस्तत्रयस्मिन्द्रेक्काणे चंद्रोवर्तते तदधिपग्रहजातितुल्यमातिरिति चंद्राधिष्ठितनवां
शलग्ननवांशेयाद्दग्यनामराशिनवं दृग्यनामेसुपलक्षणं चोरनामेत्यपिबोद्धव्यं ग्रहदृष्टिवशाद्वर्णः सं
ख्यानुक्रिय्रमाणतः अक्षराल्कात्यनिर्देशोनामरजुप्रबंधतः टीका हृतनष्टचिंतितमुष्टिगतस्य पूर्ववर्णः
शुक्लादिष्टितनीयः चंद्रेयोग्रहः पश्यतितस्ययोवर्णः सवर्णोवाच्यः यावंतानवांशास्तुंइभुक्तास्ताव
द्विरनुमानेनसंख्यावाच्याः चंद्राधिष्ठितनवांशाद्धरात्सभयकथनं तत्रभुक्तनवांशेरतीतः भोग्य
नवांशेर्भविष्यत्समयइतिवस्तुनस्तुयस्मिन्नवांशेचंद्रोवर्ततेतदधिपसमपाक्रियासिद्धः सचसमयः
क्षपतक्षणवासरर्तवोमासोर्धसमाश्चभास्करादिति वर्णानुक्रमकथितोपिपूर्वसमयोमुनेयानुरू
रणीयइतिनामानुप्रबंधनः नामतवाणाक्षरवधतश्चितनीयः जीवंजीवतत्राशिभिरर्धोंतुपातार्किमूलैः
मूलमादित्यशुक्राभ्यांयोगात्मिश्रेस्तुमिश्रितं नीइतिचंद्रे ग्रहेदृष्टेकार्योद्वयस्यनिर्णयः वलाधिकेननिर्देशः
कत्रैयोमिश्रितैर्ग्रहैः सजीवंजीवचंद्राभ्यांनिजीवंबुधवीक्षिते धात्वाधात्मंक्रमाद्विहान्याद्रुपातार्किमू
लतो मूलमादित्यशुक्राभ्यांस्तुलाशुलाकमेणच मिश्रेमिश्रमवेद्द्वयेतत्कालेदोनिरीक्षिते टीका तत्काले
देगुरुवुधचंद्रैवीक्षितेजीवंवदेत राहुशनिमंगलेर्धोतुमित्यादि श्चियितग्रहेवलादिकेन ग्रहेणधात्वादिति
हृष्टः जीवचंद्राभ्यांतत्कालेदोवीक्षितेसजीवंजीवे पातशनिभ्यांधात्ममग्निनाक्षरणीयस्तवर्णादिमोमेना
धात्मंनस्यादि सूर्यणशुक्रेणस्तुलंमूलंशुक्रेणशुलंमिश्रंमिश्र श्लो० द्विपदंस्त्रीतुलाकामेकुंभेचापपर्य

ङ्कितं वद्धं धि मीनकर्कौ शेशेषे चंद्रे चतुष्पदः टीका कन्यातुलामिथुनराशौ चंद्रे स्थितेन वांशे द्विपदं कुंभे
चापनवांशे च द्रुस्थिते पदे ङ्कितं सर्पादिः श्लोक नतुर्धी द्विपदाजेयाद्ध्वान्यपक्षिराक्षसाः एवं मेषादिगे चंद्रे
न०प० ज्ञातव्याः सत्त्वमिश्रये टी० मेषसिंह धनुषु चंद्रे देवा वृषकन्यामकरेषु नराः एवं चतुष्पदसर्पाश्चदंती श्लो०
ज०टी० शृंगी नखी खुरी मेषादिराशिगे चंद्रे ज्ञातव्याः सत्त्वमिश्रये टीका मेषादिषु हस्त्यादिः शृंगी वृषादिः नखी
६२ व्याघ्रादिः खुरास्त्वश्वादिः श्लोक अपदानेकपादाश्च द्विधा स्थलजलोद्भवाः नेचराशिस्वभावेन ज्ञातव्याय यत्र
गः शशी टीका स्थलराशौ तदंशके चंद्रे स्थलजं जलराशौ जलजं हेमतारं तथाताम्रं रंगशीशकलोहकं ना श्लो०
गं कांस्यं च विज्ञेयं नवांशकक्रमेण च टीका मेषाद्ये चंद्रे लग्ननवांशे हेमादि ज्ञेयं श्लोक गुल्मवल्लीलताकं
दं मेषाद्ये केकसंस्थिते पत्रंपुष्पं फलं मूलं तच्च त्रिंशांशके बुधैः टीका मेषस्थे नवांशे चंद्रे गुल्मं सल्यवृक्षः
पु वृषे वल्ली गुल्मशाखा लताकंदं सिंहे मिथुने कर्कटे एवं मे... सिंहे गुल्ममित्यादि मीनांतं चंद्रतात्कालिके
लग्ने वा त्रिंशांशे पत्रादि कुज त्रिंशांशे पत्रं गुरु त्रिंशांशे पुष्पं शनि त्रिंशांशे फलं बुध त्रिंशांशे मूलं शुक्र त्रिं
शांशे त्वक् श्लोक जातिविप्रादिका तत्र चोत्पन्नसत्त्वकाः क्रमात् चंद्रे सूर्यादिगृहगे चिंतितः पुरुषोपि वा
टीका चंद्रे तात्कालिके सूर्यादिग्रहगे क्रमात्सत्त्वकाः पुरुषः तत्र सूर्यराशौ चंद्रराशौ वा ब्राह्मणः कुजराशौ क्ष
त्रियः बुधराशौ वैश्यः गुरुराशौ शूद्रः शुक्रराशौ शनिराशौ अंत्यजः चांडालादिः बालवृद्धा स्त्री चेदित्ये ६२
वं जातीयावबोध्या श्लोक सूर्यादिग्रहगे चंद्रे कु... लोप्युत्तकालकं कंटकं तिलकं स्फोटं घातं चैव विनि
र्दिशेत टीका तत्र सूर्यस्य राशौ कुष्ठं ज्ञातं एवं चंद्रराशौ लांछणं सामान्यचिन्हं कालकं श्यामचिन्हं विशेषः

श्लो॰

कवकं वयस्नेति प्रसिद्धं तिलकं तिलककारं श्याम चिन्हस्फोटकं घातमस्त्रप्रहारं गौरेति गौरश्यामस्त्वह

८२ श्लोर्कटसंनिभः चंद्रे त्रिंशांशके वर्णमानयानो विलोमतः टीका शुक्रबुधगुरुशनिकुजत्रिंशांशके तात्कालि

कचंद्रे स्थे अनुक्रमेण गौरेति गौरः श्यामः हलवान रक्तश्च वर्णः श्लोक यद्द्रष्टे युते वर्णस्तद्वर्णोस्त्र युते दिनाः

ज्ञातव्याः सर्वबलानां न एवाचिंतितेपि वा टीका नष्टे चिंतिते वा सर्वबलानां ये वर्णः एवं ग्रहदर्शने ग्रह

ग्रहयोगो सत्यु ज्ञाव वर्णगौरत्वादयो ज्ञातव्याः श्लोक बालकं तरुणं वृद्धं द्रेकाणक्रमतो वदेत् मित्रादिद्रे

ष्काणगे चंद्रे चिंता मित्रादिका जनाः टीका प्रथमद्रेकाणे चंद्रे स्थिते लग्ने बालकं द्वितीये तरुणं तृतीये वृद्धं त

त्र्यांशके तात्कालिके मित्रादिद्रेष्काणगते मित्रादिज्ञाना छिंत्याः रविबुधौ चंद्रस्य मित्रे तद्राशिगे चंद्रे मित्रं चौरं

चिंतितं वा पुरुषं वदेत् अन्ये ग्रहाश्चंद्रस्य समा तद्राशिराशिगे मंजनं वदेत् चंद्रस्य शत्रुर्नास्ति लग्नस्वामि

नो यस्य चंद्रः शत्रुस्तद्गृहनवांशगते चंद्रे शत्रुं वदेदित्यर्थः श्लोक ऊर्ध्वास्यलग्नगते चंद्रे ऊर्ध्वमध्ये च तिर्य

गो अधोमुखे पृथक्स्ये च नष्टं चिंतास्तु निर्दिशेत् टीका ऊर्ध्वमुखलग्ने चंद्रे बलोनो चिंततस्य नष्टस्योर्ध्व

स्थानमित्यादि श्लोक राशौ अश्लेषे द्रेष्काणे तथैव च नवांशके एकैकस्य फलं बद्धे यस्तु वेधस्थिते विधौ

टी॰ राशौ अश्लेषे द्रेष्काणे राशित्रिभागद्रेकाणे एकैकस्य फलं अनुवेधस्थिते वद्ये श्लोक द्वादशारं लिखे चक्रं

मेषाद्यं सृष्टिमार्गगाः अकाराद्याः स्वराज्ञेया राशिभेदा भवंत्यमी टीका द्वादशारं ऊर्ध्वलीह पंचज्ञालिखे

त् तत्र चक्रे सृष्टिमार्गगाः पूर्वादिप्रागेयांतं मेषाद्या राशयो देयाः ते ने च चक्रमेण काराद्याः स्वराश्च मीराशि

भेदा भवंति ८२ श्लोक प्रथमे नव मेषेधो द्वितीये स्यु [illegible] तृतीये पंचमे राशौ द्रेष्काणे च नवांशके टीका प्रथ

185

मेषस्य प्रथमेंशेन नवमे धनुःस्थितनवांशो मध्ये अंत्यनवांशो वेधः कार्यः एवं द्वितीये वृषे प्रथमांशेन सप्त
न०५० मस्य वृश्चिकस्य नवांशावेधः एवं तृतीये मिथुनराशौ पंचमे तुलाराशौ मिथुनप्रथमनवांशात् तुलानवांशो वेधः
ज०री० एवं राशिनवांशयोर्वेधः कर्त्तव्यः एवं पुनः कर्कस्य प्रथमं तद्ये समानो नवमः कर्कस्य प्रथमांशेन मीनन
६३ वांशे वेधः द्वितीये सिंहे सप्तमे कुंभे प्रथमनवांशयोर्वेधः द्वितीये वृश्चिके सप्तमे वृषे प्रथमनवांशयोर्वेधः एवं
तृतीये धनुषि पंचमे मेषे प्रथमनवांशयोर्वेधः एवं तावत्कल्पनीयं यावत्परस्परं सकलांशवेधो भवति एवं प्र
कारेण मेषप्रथमस्य द्रेष्काणे धनुषि स्तृतीये द्रेष्काणे वेधः वृश्चिकप्रथमद्रेष्काणेन वृश्चिकतृतीये द्रेष्काणे
वेधः मिथुनप्रथमद्रेष्काणेन तुलातृतीये द्रेष्काणे वेधः एवं कर्कटादिराशित्रये न वमे सप्तमे पंचराशि द्रे
ष्काणे वेधो ज्ञेयः पुनर्लग्नात् वृश्चिकधनुषा मायद्रेष्काणे नवमसप्तमपंचमराशि द्रेष्काणे वेधः पुनर्मक
रकुंभमीनानां द्रेष्काणेन नवमसप्तमपंचमराशि द्रेष्काणे वेधक्रमेण षट्त्रिंशद्द्रेष्काणे भवंति अत्र नवम
सप्तमपंचमाः प्रथमाद्द्वितीये तृतीयस्थानापेक्षया गणनीयाः वर्ग नाम प्रथमे वगणेनाक्रमः ४२ श्लोक
अस्त्वा स्तरति चतुष्कं च वतः पंच पुनः पुनः सप्तविंशतिधिष्ण्यानां वेधो वै भुरजाकृतिः ४३ द्रेष्काणे
वेधवेधो यः षट्त्रिंशत्त्रिकालरैः क्रूरग्रहलग्नते चंद्रे विद्यात् चौरस्य संभवं अवेधे सौम्यवेधे च नष्टं चौर ६३
विवर्जितं ४५ अस्त्वा स्तरच चतुष्कं चतुर्भिरेकेन सप्तमि -- प्रथमात्स्तर चतुष्के सा नवमो स्तर चतु
ष्के वेधः पुनः पंचमादेः अष्टादशान् पुनस्स्तरचतुष्के वेधयेत् एवं सप्तविंशतिनक्षत्राणां भुरजा
कृतिर्वेधो भवति एवं द्रेष्काणत्रिकालरैः षट्त्रिंशद्द्वेधोत्रिंशद्दस्तर वेधानो हनीयः अस्त्वास्तरकृ

186

मक्षकृत्तिकादि लिख्यते अ २२ कृत्तिका ३ विपुरोहिणी वेधो नास्ति मृगशिर ऊ ध ङ छ आर्द्रा के को
ह हि पुनर्वसु हु हे हो पुष्य डि डु डे डो आश्लेषा मि मु मे मघा मो रहि पूर्वाफाल्गुनी टे टो प पि उत्तराफाल्गु
नी पु षु ण ठ हस्त इत्यादि लिखितले लोभरणी च तुस्वातुःकृत्वा कृत्तिकादिभरण्यंतं न त्रत्राणि वक्रमुर
गोक्तनिर्बंधः कर्तव्यः तत्काल चंद्रस्यांशस्थित्या यद्रत्ना चौरं बधेत तत्राह क्रूरश्चक्रे वेति क्रूरस्त्वग
ते क्रूरग्रहसहिते चंद्रे चौरसंभवं विद्यात् गतद्रव्यं चौरेण हृतमिति वक्तव्यं क्रूरवेधो पि तथैवेति ता।
त्काल चंद्रस्य सौम्यवेधे शुभग्रहवेधसंयोगे च ˘ ˘ वेधे न द्रव्यं हृतं तच्चौरेनापहृतं अन्नं वधारणाद्य।
गतमिति वक्तव्यं ८५ श्लो॰ तस्कारे मतिविशेषमुपदर्शयति यत्संख्याः खेचराः क्रूराश्चंद्रवेधे च वस्थि
ताः तत्संख्यास्तस्कराज्ञेयाः सहाया संततराशौ ८५ टी॰ चंद्रवेधयत्संख्याः क्रूरखेचराः स्थितास्तत्संख्या
श्चौराः चौरा सहायैः चंद्राधिष्ठिता तरबधकयहास्तन्मध्ये तत्राज्यातावंत्य संख्याणितावंतः सहायो
ज्ञातव्याः चौरनामपापविद्व चंद्रान्तरात्रेषु रूपंद्रकाण्डरूपेण तस्करस्य प्रजायते क्रमा
द्रुकाणेज्ञेयं त्रशंमध्यं बलाधिके तस्करस्यस्वरूपं द्रेकाणरूपेण क्रमाद्द्रुकाणतः प्रथमद्वितीयततृती
यात्तृतीयात्क्रुशंमध्यं बलाधिके पंक्तिपुंन्यालिखेद्रुणान्संख्याः षष्ठोत्तरं शतसर्पाकारस्य वेधो यंतेन।
नामानि साधयेत् उदयात्समयेद्रव्यं चौरनाम रसातले दशमे धनसार चा एवं नामत्रयं भवेत ८८ टी॰
तयेवरीत्यावर्णाश्च समासेन ज्ञातव्याः प्रश्नकर्त्रा यावंतो वर्णा रहिताः पर्यंते तावतां मध्ये यावंत्यः स्वरा।
स्तान्भवंति तावद्वर्णस्य यासंख्याकस्थितप्रकारेण भवति तयासंख्या या प्रश्नपिंडेता डितेयासंख्यातत्र पं

१८७

न०प० चर्मिभोगेयानाम्नः सं ख्यासा भवति तत्रापियं व्यवस्था द्वादशराशि मध्ये द्वादशमात्रा स्वरूपाः स्वस्वोदयास्ते
ज०टी० षामपि पृथगेनव भेवेधो विचारणीयः तेन तेषामपि ग्रहणं भवतीति अत्र प्रश्नसंग्रह स्कंदर्नपार्वतेन त्र पुष्प
८८ फलस्यतु नाम ग्राह्यपितव्यं पुरुषयोषिद्रूपं पश्चाद्विचारणीयं वर्णांशकाद्येभ्य मानमर्घ द्रव्यं निवर्त्तनेत्र
ध्येत्रोशं तस्यात्रोशांद्विक्रोशं योजनादिकं ४९ दंडाहः पक्षमासस्तु वत्सरो साद्युगादिकं वर्णांत्सरगते
चंद्रे वर्गाख्यकोतरक्रमात् ५० यद्दत्रप्रश्नकेंद्रेण ज्ञेयं तत्काले चंद्रतः एतत्सर्वमयाख्यातं भवस्या
दिपरिस्फुटं ५१ येन विज्ञानमात्रेण सत्यतां याति भूतले तत्कालचंद्रजं ज्ञानं मभाणि निजहेतवे ५२
टीका वर्णांशकादिति यस्य राशेः पृथमनवांशस्य चंद्रः समायाति ततो भ्रमानं बोध्यं पृथमांशावर्णे
चंद्रे सिति द्व्यतद्रव्यमन्यापित [illegible] न्निमात्रे भवति द्वितीये दशमात्रे ततीये निवर्त्तनं सप्तदश नदे
तत्रिंशाद्दंडानि वर्त्तनं चतुर्थे ब्धंशे पंचमे क्रोशे षष्ठे द्विक्रोशे सप्तमे योजने अष्टमे द्वियोजने नवमे
चतुर्योजन इति सप्तममाह ४९ दंडेति एवं पृथमराश्यंशे चंद्रे स्थिते दंडेन द्वितीये दिवसे ततीयपक्षे
चतुर्थे मासे पंचमे क्रतुना षष्ठे अयने सप्तमे वर्षेण अष्टमे वाहंस्पत्येन युगेन चवर्षासख्येन नवमे
तदधिकेन इति वर्णांत्सरगते चंद्रे [illegible] वर्गसंज्ञकांतम संख्या चवर्गेवर्णाग्राह्याः यत्र सत्रप्र
श्नपराशेर्भवति ५० टीका यद्दत्रप्रश्नति तत्कालचंद्रतो यत्फलं मालंकोद्दशं पृच्छककेंद्रेण पृच्छके नयुद्दमि ५८
लितेन केंद्रेण उपगदेएयत्फलं कथितं तत्सर्वं भवस्यादिः परिस्फुटं कथितं येन विज्ञानमात्रेण भू
तले सत्यतां याति गणकः मया तत्कालचंद्रजं ज्ञानं चंद्रसंबंधिफलं मभाणि कथितं इति रज्जुवेधविध

स्तोप्रकरणं अर्घकांडं तथा वक्ष्ये वर्णैश्चंद्रभमेलनात् मासाद्यरं पएएवर्णं पुरुष्मध्ये विनिक्षिपेत् ।
हरेद्द्वादशभिर्भागं जानीयादर्घनिर्णयं चैत्राद्यं गएयेद्विद्वान्विषमे द्विसमेततः २ विषमे समार्घं तामे
तिमहार्घता समे भवेत् अएक चटतपयशा ऊस्वराघरिकीर्तिताः ३ शालिगोधूममुद्गाद्य कस्तोशेजाय
ते ततः आएे छठयफरषास्त्रघाउदिताश्चमी ४ माषतिलास्त्रयस्त्रतसीवहुजायते ५ उमा
उदबलसाऊस्वरो ग्ररसंज्ञकाः मसूरशालिधान्यादि षत्रश्चबहुशोभवेत् ६ ईडोघमहेधमवाह
विज्ञेयास्त्रधराधरावसुला कोचवलाएंलेतकोचवलाएंलेताकंदस्यसंभवं ७ उऊअंअः ज्ञए
नामाविज्ञायाश्च नपुंसकाः दुर्भिक्षंजायतेभूमिधुंनास्तिसंदेहकारकं ८ टीका अथार्घकांडं वक्ष्ये अत्रैः
घटमेलनेलिख्ति मासाद्यरंयस्मिन्मासेप्रश्नो वातस्यमासनामाक्षरं तदक्षरसंख्यापएएवर्णनाविज्ञपयवर्णनाः
म वर्णसंख्यापुरुषमध्ये प्रथमाद्यरसंख्यानामस्मिन्नियेत् ततो द्वादशभिर्भागं हारयेत् शेषेणार्घनिर्ण
यं जानीयात् अर्घमल्पं ततश्चैत्राद्यं चैत्रमुपक्रम्य विषमं समं मिति विद्वान्गणयेत् विषमे शेषांके
समार्घता मेति समे शेषांके महार्घतां वदेत् तद्यथा एक शेषे तत्वे चैत्रे समार्घता द्विशेषे वैशाखे ए
वं त्रिशेषे ज्येष्ठे च ततः आषाढे पंचम्यां वर्णे षट् शेषे भाद्रपदे एवं वर्षाभ्यंतरे द्वादशवर्षे पुरुषसूतिपएए
जिज्ञासायाः प्रकारमाह अएइति एते वर्णा ऊस्वरसंज्ञाः एतेषु किमध्यास्मिन्वर्षे समुत्से धते स्यादिः
प्रश्ने प्रथमाद्यरं शाल्याद्यन्नवद्धिर्वर्षे ज्ञेया आएेइत्यादयो पदिप्रश्ने प्रथमाद्यरतोगता मुद्गादीना
सस्य वृद्धिसूचिकाः ५ एवमन्यत्रापि ज्ञेयं इति स्वरोदये अर्घकांडविवरणं अथार्घकांडे वक्ष्यामि वर्ष

न०प०
ज०टी०
६५

नासादिसंभवे येन विज्ञानमात्रेण वणिजां सिद्धिरुत्तमा ९ सर्वैनास्तं० टीका कस्मिन्वर्षे कस्मिन्मासे कस्मि
न्दिने कस्य द्रव्यस्य किंमूल्यं स्यादिति वक्ष्ये ९ श्लोक अष्टोत्तरास्त्रिंशत्कार्द्धं नक्षत्रमाहुर्ये पंचदशमुहूर्त्ता
नि षड्भान्येतानि कल्पयेत् १० टीका० एतानि षड् नक्षत्राणि पंचदश मुहूर्त्तानि निर्दिशेत् षष्टिदंडात्मके नक्ष
त्रे चतुर्दंडात्मकेन लग्नमुहूर्त्तेन तेन नक्षत्रपंचकानि तानि विज्ञेयानि पामराण्येतानि १० श्लोक प्राजापत्योत्तराहिर्द्विवि
शाखा च पुनर्वसुः पंचाशीतिमुहूर्त्तानि त्रिंशत्ताः संख्यापराणि च ११ टीका एतानि षड्भानि पंचाशीति
मुहूर्त्तानि अथ तानि पंचदशभानि त्रिंशन्मुहूर्त्तसंख्यकानि एव मुहूर्त्तमानं पंचदशादिघट्ट्स्त्रमा
नव्यापकं तेन षष्टिदंडात्मकेन नक्षत्रे स्वक्षेत्रे दंडापादवंतः पंचदश मुहूर्त्ता भागा भवंति एतद्विनियोगप्रकारांत
रमाह श्लोक अस्त भुक्तिप्रमाणेन मुहूर्त्ताः सोऽशसंख्यया संक्रमे वर्त्तते यत्र सैव चंद्रस्य केनतया १२ टीका
नक्षत्रस्य भुक्तिप्रमाणेन वर्षमासदिवसेषु गुरुसंक्रमरविसंक्रमचंद्रभोगांकितेषु तत्र समये यस्या
चंद्रस्य चंद्रनक्षत्रस्य यावतो दंडा भुक्तास्तावद्भिर्दंडैर्यावितो मुहूर्त्ता भवंति यथा ख्याति पंचदशमुहूर्त्ता
त्मिका ततश्चतुर्भिर्दंडैरेको मुहूर्त्तः प्राजापत्यरोहिण्यां षष्टिदंडात्मिका पंचाशीतिचिह्निता तत्र षष्टि
दंडे पलीकृते त्रिचत्वारिंशत्पलैरेको मुहूर्त्तो भवति श्रवणादीनां गुणनं एवं सर्वयाप्रकृतिर्दिशानंदवागण
न्यो वेदाज्ञातव्यं सर्वतो बुधैः टीका तथा च गतदंडैस्त्रिचत्वारिंशत्पलक्रमेण यावन्मुहूर्त्ता गताः स एव
तन्मुहूर्त्तस्वांशस्तत्संख्याकेन नक्षत्रगतदंडा गुणयेत् श्रेष्ठाभूमि भाग हरली शेषांकसंख्यादिक्रमेण रा
हूर्तव्याः तथा चंद्रेण केन तस्मिन्समये शुभचंद्रग्रहोरादिग्रहणेन कार्यं चंद्रा शालु त्रिंशद्भागक्रमेण भवति

२५ श्लो.

अब्दादीनामिति अब्दादीनां वर्षमासदिवसानां संख्यया सर्वप्रकारेण दिशादिभागेन प्रकृतिः शुभमशुभं
वा अंशेन गुणकारेण भवति तत्राह नंदेति नंदबाणैः ५९ वर्षस्य नृपाः षोडश १६ मासस्य वेदाश्चत्वारः
४ दिवसस्य वृद्धेस्य सर्वतो ज्ञातव्याः तद्यथा बृहस्पतिचारेण गतप्रभवादि वर्षसंख्या ऊनषष्टिकैः चैत्रा
दिगतमाससंख्या षोडशभिः दिनसंख्या च चतुर्भिर्गुणनीयाः पुनरष्टभिर्भागं हारयेत शेषांके सूर्यादिग्रहे
भोगेन तेषु चैत्रादिमासेषु पुनः कार्दिवं गज्ञानार्थं प्रभवादिज्ञानार्थं च गुणनप्रकारमाह अब्दरूपं रूपेण
एकेन वैकृतिथयस्तथा वन्हि बाहुग्रहे दू चतन्नेवसिद्धवः शराः १४ दशवेदस्य संख्या च द्वादश पुत्रमा
द्धयैः सर्वयात्रविज्ञेया दग्धाः शान्यर्कराहुभिः १५ क्रमाच्चैत्रादिमासेषु एकादयो गुणकाराः चैत्रे अयो
दश १६ वैशाखे एकषष्टिः ६१ ज्येष्ठे सप्तदश ७ आषाढे एकोनविंशतिः १९ श्रावणे पंचदश १५ भाद्रपदे त्र
यो विंशतिः २३ कार्त्तिके पंचविंशतिः २५ मार्गशीर्षे अष्टादश १८ पौषे सप्त ७ माघे दश १० फाल्गुने चतु
र्दश १४ एभिः स्वैः स्वैः मासार्घजितानां संगुण्य वसुभिर्भागहारकः तेनाष्टभिर्भागे हृते पहला
श्च भागते सूर्यादिग्रह वर्गश्च वर्गाक्षरसंख्या तत्र शान्यर्कराहुभिः तदा सर्वदा मासा ज्ञेयाः पद्मीबा
ने कोपि हो भवति तदा समासो दग्धो भवति वर्गाक्षरसंख्यां पांडित्याः संगमाह १५ श्लोकः॥ तत्रे त्रिंशत्
हाश्चैकं प्रकृतिः स्यात्कवर्गजा संख्या चैवं विधा प्रोक्ता [illegible] रोदाह्वे सदा १६ अस्ताद्यप्रभुगवानाः
पंचेन्द्रभुवनानि च वचादि संख्या समाख्याता दग्धा जीवार्कभूसुतैः ७ धतपंचाग्निवन्हीन्दू भास्कराः
सप्तरूपकं टादिसंख्या विजानीया दग्धा जीवार्कराहुभिः १८ तथा विश्वश्च [illegible] सपदगजेंदवः ना

श्लोक

न०ज०
टी०९६

पिंडसंख्या भवेदेवं शुक्राद्रूपं च दाहकौ १९ षट्त्रिंशच्चानिलस्त्रीशाद्धासमेंदवो मताः संख्या पवर्गमाचेयं शुक्रा 191
कौ दाहकौ मता २० टीका २५।६।१९।११२५ कखगघङ नामेति क्षेपाः एवं कवर्गजा एवं विधा संख्या त्रिक
मिलने कृते च षष्ठ्यंहृते न शेषरूपा दिवै स्तमानाः तत्र शम्या सैयथा भवेतः तदा दाहकौ वर्गक्रमेण वर्णादेर्भव
तः श्रेष्ठः दाहकाः तदन्यतरग्रहाः एवं वक्ष्यं आ॥६।२।६।४।२ इति चवर्गस्य १०।२।५।३।४।७।८ वर्गस्य १।२।५।१२
१२।८।१८ तवर्गस्य ३६।१९।२८।१९।११ पवर्गस्य जीवार्क जीवार्कभूसुत जीवार्कराहु शुक्रराहु शुक्रशनयः क्रमे
ण दाहकाः चवर्गस्य जीवार्कभूसुताः टवर्गस्य जीवार्कराहवः तवर्गस्य शुक्रराहू पवर्गस्य शुक्रशनी दाह
काः भातिनक्षत्रग्रहाः त्रिंशच्छ्वासाः त्रिंशच्चाक्षराः यशावर्गगता संख्या दध्याशाश्च शनौस्थिते २।१।७
८।९।१३।१२५।११।१६।१२ इयं संख्या यशवर्गो ह्वारेषु शनौ वर्तमाने दग्धाः २१ एतद्योजनमाह एवं नाम्ना
दौ संख्या मात्रा संख्या तथैव च समा----पयेद्राशौ भवेन्नाम्नः क्षेपकौ २२ श्लो० नाम्नि क्रूराधिके रूपं
दयनेकं शुभाधिके तदेयं नापि हर्त्तव्यं सौम्यक्रूरसमाश्रिते २२ टीका तद्व्यंजनानां नामात्सरेषु या संख्या नु
पदकल्पिता तत्रैव च या मात्रा संख्याऽकारादिषोडशसंख्याऽन्यतमसंख्या समयेतदाऽन्यक्षेपको भवेत्
एवं नीतक्रूरपदे व्यवस्था व्यवस्थाप्य क्रूराधिके एवं कृतराशौ रूपमेकं त्यजेत् शुभाधिके शुभग्रहाधि ९६
के एवं राशौ देयं क्रूरसौम्यसमाश्रिते न देयं नापि हर्त्तव्यमिति २३ श्लोक सपादघिस्त्रयुगले राशिमानं वि
धीयते श्वस्तपादेन राशीनां नवांशो जायते ध्रुवं २४ चंद्रेण वारयुक्ते पंच मुहूर्ते यमसमाः संयोग गुण
येत्सर्वं तद्दहवीरसंख्यया २५ तत्संख्यायोजयेत्त्रयत्त्रक्षेपं पुरोदितं त्रिविधं नागशेषे बलक्षेपः पाद्ये वा

निर्णयः श्रेष्ठमध्याधमानि स्युः क्रमादेकादितो वदेत् हानिः समानया वृद्धिंदिष्ठ द्वयाये स्यापि जायते २७ 192
टीका लग्नादि धिषु गले नवनक्षत्रपादक्रमेण एवं विंशतिक्रमेण नामाक्षरं तेषां कण्डिताः कथितस्त्रिभिस्त्रिभि
राशेस्त्रिभिर्नक्षत्रविशेषेण हरणमत् शिष्टांकेन तत्रैकद्वित्रिसंख्याक्रमाच्छ्रेष्ठमध्याधमानि मूल्यानि स्युः ए
कमेकेन मूल्यस्य हानिः द्वाभ्यां समं इति त्रिभिर्वृद्धिरधिकं २७ श्लोक लब्धं लब्धं पुनर्भक्तं त्रिभिस्त्रिभिः शेषं वृद्धि
र्हानिर्वा हानिवृद्ध्यंशकालेव वर्त्तमानार्घनाशकाः २८ टीका त्रिभिर्हरणे च लब्धं लब्धं पुनस्त्रिभिर्भक्तं
तेनापि भागशेषेण सर्वं तुल्यायेहानि वृद्ध्यंशकादि वृद्धिपदे लब्धं पुनस्त्रिभिर्भक्ते शेषेण
वृद्धं शकानां वृद्धि एकशेषे एकभाग हानिर्द्विशेषे द्विभाग हानिः एवं वृद्धावपि वृद्धिसमहा
नेवृद्ध्यंशकाः कोद्रव्यार्घे वर्त्तमानार्घनाशकाः नाशकारस्तु पलं तेन वृद्धिकराः स्मृताः। २८ श्लोक
ग्रहसंक्रांतितो वर्षमासे भास्करसंक्रमात् दिनेवारोदयादेवं त्रिधा द्रव्यार्घनिर्णयः २९ टीका पूर्वो
क्तवर्षादीनां व्यवस्थामुपदर्शयति ग्रहसंक्रांते रविवर्षे वर्षव्यापकार्घनिर्णयः गुरुसंक्रांतितो गणि
तेन मासे मासव्यापकार्घज्ञाने सूर्यराशिसंचारसमयेन दिने दिनव्यापकार्घज्ञाने वारोद
यात् वारोदयात् वारोपक्रमसूर्योदयात् एवं मासादि एवं मया प्रकारेणार्घनिर्णयो मया निर्ण
यः कर्त्तव्यः २९ प्रकारान्तरमाह श्लो देशद्रव्याक्षरं विद्धं वेधैः शुभाशुभं सर्वतोभद्रचक्रेपि विशेषा
च्छुभाशुभं ३० टीका सर्वतोभद्रचक्रेपि यस्य देशस्य यस्य द्रव्यस्य वाक्षरं शुभाशुभैः
वेधैः ग्रहैर्विद्धं ततो विशेषात् शुभाशुभं देशे ३० श्लोक ग्रहसंख्या हानि

193

न०५०
न०टी०
८१

शुद्धं शाकाकाकतः क्रूरसौम्यविभागेन कथ्यंकाः सर्वदं दर्शुषैः ३१ टीका॰ क्रूरसौम्यग्रहद्वयोः प्रमाणेन हानि
शुद्धं शाकानुबेधेन कथ्या क्रूराशाके हानिः शुभैरर्धस्य वृद्धिर्भवतीति वक्तव्यं ३१ श्लोक॰ अकाले फलपुष्पा
णि वृक्षाणां यत्र जायते दुर्भिक्षं घोररूपं तत्र स्वजातेर्मासमध्यतः ३२ टीका॰ अकाल इत्यादि श्लोकस्यापेति
मिश्रं कथितम् एतस्य एवं दुर्भिक्षसूचकं व्याख्यातं तेन व्याख्यातं ३२ श्लोक॰ निर्घातो भूमिकम्पश्च अकाले वृ
ष्टिरेतया स्तोविपर्यये यत्र दुर्भिक्षं तत्र मंडले ३३ परचक्रागमश्चैव विग्रहश्च स्वराजके अनावृष्टिर
जःपातो दुर्भिक्षं तत्र दारुणं ३४ श्लोक॰ उत्पाद्यादिह निर्मुक्ते देशे सर्वसुखान्विते गणपितावदेत् सर्वशुभं
वापदिवाशुभं ३५ टीका॰ सर्वसुखान्विते देशे उत्पाद्यादिह निर्मुक्ते अकालपुष्पफलाद्युत्पाते नष्टेऽक
त्रयकथिते न निर्मुक्ते नरहिते न स्वर्घे गणपिता शुभमशुभं वा वदेत् तथा अथ त्रयोत्पाताः पूर्वं कथिताः
त्र दुर्भिक्षसम्भावनया चिन्त्येव नास्तीति ३५ वर्तमानतिथिवारभयोगा वा सत्तुक्त वदले मिश्राणि जानि
जलमहारितभागाः सद्यस्तिथयो वारभयोगाः ३६ वर्तमानद्रव्यस्य वर्गानुक्रमेण पुत्यरस्य कथित
मस्तितिथिसंख्या च संयोज्य वर्तमानतिथिवारयोगा भवति तेच गतघटीदलविलिप्ताः कर्तव्या दिव
सध्यगतं दंडाद्यं संख्या विशोध्य स्वर्थः चेद्यदि तिथिवासरयोगा अधीत्य स्वस्वसंख्याहताः तदा तत्कथि
तं शुभमशुभं वा तत्स्तेयं भवति यथार्थं न छिगष्टुति यथार्थवादिता कायस्य भवतीत्यर्थः ३६ इत्यर्घ
कांडविवरणं अथ पानः संग्रहस्यायित इत्यर्थे ब्रह्मयामले समस्तगराज्यलोकानां अनुद्धार्थं ग्रहगोचरं तिथ ॥ ८
स्याद् ग्रहपीडाजनवेद्यायपुष्टकालेमहीमतः तेन शुद्धं ... ब्रह्मयामले ३८ अथाकालेदुर्

॥ मदेशे संजाते रिपुसंकटे चौरशंकेन योद्धव्यं तस्यार्थे शांतिकं वदेत ४१ टीका दुर्भदेशे केदादो-
मात्रांते स्वगुणाधिमते स्वस्वरूह ४२ श्लोक क्रूरग्रहैः समायुक्ते छत्रसिंहासनासिके देशास्यडुं अराहे
चक्रजं ग्रंग्रह शांतिकं ४३ टीका छत्रादिके देशादिके रविकुजप्रातिभिः समायुक्ते तत्रापि निधिद्धे
स्थानस्थिते स्वस्वतेषु स्वपे ग्रहाः शुभं ग्रहाः पापं ग्रहा मस्तुं जयाजयौ हानिर्वृद्धि दुःखे दुःखे वा
छिरारोगमेव च रासोम्यग्रहाः शुभं भवंति पापग्रहाः पापं भवंति ग्रहाः मस्तुः मस्तु कामकामयंति
ग्रहा जयपराजयौ ग्रहा हानिर्वृद्धि ग्रहाः दुःखे दुःखे च ग्रहा व्याधिरारोग्यं च एतत्सर्वं ग्रहापरंसा
दुःखाधीनमित्यर्थः तत्राश्रितियागाद्य क्रूरपापा अत्रुग्रहा केऽपि किं भूतवेतालैः पीड्यते ग्रहपीड्या ४४ श्लोक
स्फुटं घातपातादिकं दोषाः स्युर्विद्युतादिभिस्तंभवः प्रभुनित्रप्रकोपाद्य जायते ग्रहपीड्या ४४ टीका
ग्रंशंतम्नूलजातानाल ग्रेबाधिप्रयोगके दुष्टदेशाधिपीडायां ग्रहवेधेगोचरे ४६ दुष्टग्रहकेसकदेत
वक्राति वा स्वगोचरे क्रूरवेधेरवेधे चदुर्गे दुर्गांतके नरूपं ४५ देशे स्थानपुरे दुर्गेत आगारा मंदिरे दु
छाति हे समनुष्यक्रेक ग्रंग्रह शांतिकं ४६ ग्रहरूजातयाहो मंस्थाने द्रव्यादिकल्पयेत् तत्सर्वं वि धि व
रू स्वयेन शांतिर्भवेत्सदा ४७ स्फुटं रव्यारौता मंजौकार्यौ मीचकोस्त लंसनवौ सोपार्क्षो सशिकुक्रोच
ष्टो यालोहमयाग्रहाः ४८ स्फुटं सुवर्णात्वर्णं नुर्णोभेर्द्व्येष्टूलोनिकल्पयेत् तत्र चूर्णेन प्रतिमां चिन्ह
पंचविधमतः ४९ तेन चूर्णेन प्रतिमाश्चिन्हमाले लेखयेत् श्लो मध्येत भास्करं विद्यात्प्रसिंतदर्वदक्षिणे
दक्षिणे लोहितं विद्याद्वपूर्वेत्तरे ५० दुष्टं चतुर्थं विद्यात्पूर्वे विद्यात्सितार्कये पश्चिमे

न०प०
ज०टी०
६०

राहुं नैऋतसंस्थितं वायव्ये केतुमित्येवं स्थापयेत् ग्रहान्क्रमाले निवेशयेत यज्ञोपवीतं श्रद्धया संपूज्य प्रकल्पयेत् परिधाप
येत् ५२ नवधा फलं तु ब्राह्मणेन वेद्यां निवेशयेत् ... नवधा बलं माल्यानि गंधवासांसि चैव हि ५३
धूपदीपादि नैवेद्यं कुर्यात् सर्वं सुशोभनं पश्चात् ... इत्येतैः मंत्रैः स्तोत्रं गृहाण ५४ मंत्र आदि
त्याय काश्यपपुत्राय आदितिसुतं वेदिव्यमूर्तये ॐ ... समस्तविनाशाय ... चिशं कमय
रक्तवस्त्राभरणाय यज्ञोपवीतमाल्यधराय दिव्यमनसा याचितस्साम सर्वाय तेजो मयाय जगच्चक्षुषे सर्व
लोकपूजिताय नमः ममार्चनं गृह्ण गृह्ण शांतिं कुरु कुरु स्वाहा इत्यादित्यमंत्रः ॐ सोमाय यज्ञोपवीतमा
ल्यधराय महेशजटामुकुटवासने नमः ममार्चनं गृह्ण गृह्ण शांतिं कुरु कुरु स्वाहा इति चंद्रमंत्रः ॐ अं
गारकाय भूमितनयाय दिव्यमूर्तये रक्तवस्त्राभरणाय यज्ञोपवीतमाल्यधराय ममार्चनं० इति भौममंत्रः
ॐ बुधाय चंद्रपुत्राय दिव्यमूर्तये हरितवस्त्रा० यज्ञो० ममार्च इति बुधमंत्रः ॐ बृहस्पतये दिव्य पीतवस्त्र
यज्ञो ममार्चनं इति इति बृहस्पतिमं० ॐ शुक्राय धवलवर्णाय धवलवस्त्रा यज्ञो ममार्चं इति शुक्रमंत्र ॐ न
मः शनैश्चराय सूर्यपुत्राय दिव्य रौद्राय कृष्णाय यज्ञो ममार्चं इति शनिमंत्र ॐ नमो राहवे सैंहिकेयाय दिव्य
विषमद्रष्ट्रवस्त्राय धूम्रवपुष्मते दारुणाय विघ्नाय सर्वग्रहबलिने कृष्णवर्णाय रक्ता ... त्याय कायकृष्ण
व यज्ञो ममार्चं इति राहुमंत्रः ॐ नमः केतुभ्यः एकोत्तरशतेभ्यः आदित्यसमानवस्त्रामृत्युवपुष्मते ... ममा
र्चं इति केतुमंत्रः वंधकपुष्पसंकाशो रक्तो बलसमप्रभः लोकनाथो जगद्दीपः शांतिं यच्छतु भा
स्करः शंखकुंदमृणालाभः कायपुष्पनिभोपि वा शशांको रोहिणीभर्त्ता सदा शांतिं प्रयच्छतु २ ६०

धरणीगर्भसंभूतो ग्रंथजीवनिभः प्रभुः शांतिं ददातु वो नित्यं कुमारो रोगनाशकः ३ चंद्रपुत्रो महा
तेजा नानाशास्त्रविधायो विभुः शांतिं ददातु वो नित्यं बुधः सर्वार्थसाधकः ४ आत्मलीकलिकाकारः
सुभगः पंडितो विभुः देवमंत्री महातेजा गुरुः शांतिं प्रयच्छतु ५ कुंदेंदुसंकाशः शुक्लांबरविभू
षितः शांतिं ददातु वो नित्यं दैत्यमंत्री सभार्गवः ६ नीलोत्पलदलश्यामो नीलांजननिभो पि वा शने।
श्चरो ग्रहः प्रसन्नो महाशांतिं प्रयच्छतु ७ अतसीपुष्पसंकाशो नीलांजनसमो पि वा शांतिं ददातु वो नित्य
राहुश्चंद्रार्कमर्दनः ८ सिंधूररुधिराकारो रक्तपद्मनिभो पि वा केतुरक्तनेत्रांगः सदा शांतिं प्रयच्छ
तु ९ वर्णे यथावर्णे नैव कीर्तितास्ते नवग्रहाः शांतिं ददातु वो नित्यं सर्वेषामपि सर्वदा १० एकैकं ना
विधानेन स्तजपेच्चैव यथाविधिः तत्र क्रिलिंगिनां चैव पश्चाद्भोजनमाचरेत ११ नानामंत्रविशेषेण
तथा मिष्टान्नपानकैः यावद्भवंति संतुष्टास्तावत्संपूज्य पूजयेत १२ ततस्तैस्तोषितैः सिद्धिर्ग्रहै
स्तुष्टिमुपागताः आतुरस्यार्तिनाशं च कुर्वंति सुदिताः सदा १३ इति नवग्रहपूजाविधानं अर्कप
लाशखदिरापामार्गो पिप्पलः उदुंबरः शमी दूर्वाकुशाश्च समिधः क्रमात १४ मध्वाज्यदध्ना।
लुलितांस्तिलांश्चासितसर्षपान् यवाश्च तिलसंयुक्तान् तत्पुष्पाणि होमयेत १५ कृत्वा चाष्टदले
कुंभे रवेर्लाभ्यां संयुतं द्रव्याणि होमयेत्तत्र विधिना मिथुनं प्रति १६ सर्वादिन्यो पूजयेच्च ततः।
ह्यानसमन्वितं ग्रहाणां च समिद्भिश्च नव होमयेत १७ तत्र मंत्रो यथा ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं
सः सूर्याय नमः ॐ श्रां श्रीं श्रैं श्रौं सोमाय नमः ॐ ह्रां ह्रीं हूं सः मंगलाय नमः ॐ ह्रां ह्रीं सौः सः बु

ध्यायनमः ॐ श्रैं श्रीं श्रौं सः बृहस्पतयेनमः ॐ ह्रां ह्रीं ह्रौं सः शुक्रायनमः ॐ शां शीं शौं शः शनैश्चराय। १९१
नमः ॐ भ्रां भ्रीं भ्रौं सः राहवेनमः ॐ फां फीं फौं फः केतवेनमः ४ होमं कृत्वा विधानेन पश्चाद्दानं समा
न०प० चरेत सूर्यादिग्रहवर्गस्य यदुक्तं कथितं बुधैः २१ धेनुः शंखो वृषो रक्तः कांचनं पीतवस्त्रकं शुभ्रः
ज०टी० शुक्लोऽश्वो गौः कृष्णा लोहं [illegible] मेषश्च दक्षिणा २२ इति नवग्रह होम ग्रहदक्षिणाविधिः ग्रहस्य मंडलं कु
६६ र्यात् शोभनं सर्वकामिकं सर्वलक्षणसंपूर्णं सर्वावयवसंयुतं २३ समे भूप्रदेशे च गोमयेनो
पलेपिते पुष्पप्रकरशोभाढ्ये कर्पूरागुरुवासिते २४ हस्तार्द्धहस्तमार्धं मुष्टीनां प्रमाणं नवसंख्यया।
ग्रहवर्णैस्तण्डुलैर्वा शोभनं ग्रहमंडलं २५ टीका हस्तार्धं वितस्तिः हस्तप्रमाणं वितस्तिप्रमाणं
मुष्टिप्रमाणं ग्रहमंडलं कुर्यात् यस्य यस्य ग्रहस्य यो वर्णस्तेन वर्णेन तण्डुलेन लक्षणीयं २५ श्लोक
चतुरस्रं चतुर्द्वारं नवकोष्ठसमन्वितं नवरत्न [illegible] तं ग्रहमंडलं २६ दिग्विदिशासु कुं
वाद्येन तथा चैव ध्वजाष्टके चंद्रोदयध्वजैरेव स्तंभैस्तोरणभूषिते २७ टीका दिग्विदिशाइ द्वादश ल
दशकं वाद्ये ध्वजाष्टके एवं चंद्रोदयध्वजैस्तंभैस्तोरणै भूषिते २७ श्लोक मध्ये तु सूर्यं संस्थाप्य दले दे
शादिके क्रमात् पद्ममध्यस्थितं कुंभं पूरितं तीर्थवारिणा २८ एलालवंगशिला [illegible] ६६
कुंकुम षष्ठी मधु च तांबूलं पुष्पाणि रचितं [illegible] के २९ कुंकुमं [illegible] पंचगव्येन संयुतं
वे कृत्वा इति चंदनं फलिनी चंदनं [illegible] कुलं ३० मांसी सरलपुष्पाणि स्नाने
नो मवि कापजे ३१ टीका मध्ये [illegible] नेत्वहृता भूपलि [illegible] दि [illegible]

मनध्ये स्थितं कुंभं भृंगारीणां तु पूर्णं कुर्यात् अथ हस्तानां दारुदारु हरिद्रा उशीरं वीरणमूलं तस्मि
न्कुंभे गंधं विमुंचति कैलिपेत् कुंजरोन्मादं मदजलं ३॰ चंदनं रक्तचंदनं मांसी जटा ३१ श्लोक हेमकु
कि नवसूत्रं गोमयं मधु रोचना फलादानं समापृक्तं स्नानं बोधनलक्षं ३२ मदयंती पद्मं चांगीपु
ष्पाणि सितसर्षपाः मध्वाज्यमिश्रितैः स्नानं जीवं वंचनं नाशने ३३ एलामनःशिलादारु कुंकु
मं फलं सोनुते पुनर्भीजाविनाशाय स्नानं स्यात्कुनिभाषितं ३४ कृष्णतिलोजनं रोधं शतपुष्पवल्ली
पुतं लाजापुतामिषेके नवेकृतं हंति सोरजे ३५ श्लोक शतपुष्पाशतावरीवलाबलिपारजोरक्ता पा
टलाशतपुष्पाणि च श्लोकस्य च पल्लवं ३६ कृष्णागुरुवलापुत्तं मृगतृत्वीरादूर्वां तिके [illegible]
गतुत्वी हरिणपुष्टिका श्लो॰ नागरं वलापुत्तं स्थिरं गंधनागकेशरं चंदनागुरुपुष्पाणि केतुर्बेल
तनाशने टीका शिरंगाडौषधविशेषः श्लो॰ अभिषेकस्य द्रव्याणि सर्वाणि कृतानि यामले कुं
भेकुंभे विनिक्षिप्य सर्वोषधियुतं सदा ३८ श्लोक॰ गृहवर्णे वरे पुष्पमालाभिः परिवेष्टयेत् अ
र्चयेच्चंदनाद्यैश्च सुगंधैर्मिश्रितैस्तथा ३९ सर्वौषधी [illegible] लोध्रवचा कुष्ठं शैलेयं रजनीद्वयं
शटीचंपकमुस्ता च सर्वौषधिगणः स्मृतः ४॰ [illegible] त्रिविक्रमायन उक्त
रा निकुर्व [illegible] विभाषितं ४१ [illegible] जिसमन्वितं कारयेत्स्नानं वे
लायां गीतनृत्यमहोत्सवं ४२ [illegible] सस्तान्यवैः नैरेव स्नापयेन्नाश्री पुर
स्थाने पुपस्थितः ४३ ॥ इति श्रीनरपतिजयचर्यायां [illegible] ॥ ॥ [illegible]

199

इति श्री[illegible]दपद्धतावस्मि

२०५०
ग०३१०
१००

[redacted]

गीता॥

